

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμήμα Γεωγραφίας

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

‘Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου’

Κατεύθυνση: ‘Ευρωπαϊκές Πολιτικές, Σχεδιασμός και Ανάπτυξη του Χώρου’

Εξάρχεια: Χώρος ‘Αναρχίας’ & Ανεσφάλειας;

Διπλωματική Εργασία: Ναούμη Πολυδώρα

Αθήνα, Ιούνιος 2014

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμήμα Γεωγραφίας

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

‘Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου’

Κατεύθυνση: ‘Ευρωπαϊκές Πολιτικές, Σχεδιασμός και Ανάπτυξη του Χώρου’

Εξάρχεια: Χώρος Αναρχίας & Ανεσφάλειας;

Διπλωματική Εργασία: **Ναούμη Πολυδώρα**

Επιβλέπων: **Αναπληρωτής καθηγητής, Γεώργιος Κρητικός**

Αθήνα, Ιούνιος 2014

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα Εξάρχεια είναι μια από τις περιοχές που επισκέπτομαι συχνά, παρότι δεν κατοικώ. Σχετίζεται με τη μουσική που ακούω, τα γενικότερα καλλιτεχνικά μου ενδιαφέροντα, κατοικούν αρκετοί φίλοι μου. Είναι, μια γειτονιά που έχει πάντα πολύ κόσμο, φοιτητές, κίνηση, πολύ «χρώμα» και θα έλεγα... πολύ φως! Με προβληματίζει, όταν συζητώντας με ανθρώπους που δεν κατοικούν και δεν συχνάζουν στη περιοχή, μιλούν απόλυτα περί «επικινδυνότητας» και ανασφάλειας, εντύπωση για την οποία τα επιχειρήματα συνδέονται με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης καθώς ακούω να λένε: «το είδα στη τηλεόραση» ή «άκουσα στις ειδήσεις πως εκεί συμβαίνουν «άσχημα πράγματα». Η αλήθεια είναι πως εδώ και χρόνια γίνονται επεισόδια φοιτητών με την αστυνομία. Όμως, νομίζω, πως δίνεται σε όλο αυτό το κλίμα μια ιδιαίτερη διάσταση «μεγεθυμένης» αναπαραγωγής, τουλάχιστον κάποιων επεισοδίων και λίγο φαίνεται να ενδιαφέρει την λεγόμενη «κοινή» γνώμη, ποιος και γιατί ξεκινά τα επεισόδια. Επιπλέον, θεωρώ ότι τα «προβληματικά στοιχεία» της περιοχής (χρήστες ουσιών και διακινητές) αφενός, ‘αποτελούν’ ένα πρόβλημα για την περιοχή, το οποίο, όμως, συναντάται και σε άλλες συνοικίες (και για το οποίο η πολιτεία θα έπρεπε να δείξει το ανάλογο ενδιαφέρον, εφόσον πρόκειται για νοσούντα άτομα, παρά για εγκληματικά στοιχεία) αφετέρου, είναι ένα πρόβλημα το οποίο θα είχε λυθεί, εάν αυτή ήταν και η πραγματική βούληση, όσων ασχολούνται τελικά με το ζήτημα. Μήπως, δηλαδή, αυτή η εσκεμμένη αναπαραγωγή, ακόμα και των μικρών επεισοδίων από τον Τύπο, όσο και η επίσης εσκεμμένη έλλειψη προσπάθειας για λύση στο πρόβλημα των ναρκωτικών, στοχεύουν στο να υποβαθμισθεί η περιοχή ή, ακόμα και να συκοφαντηθεί; Και αν αυτό ισχύει είναι σίγουρα άδικο. Μήπως, η δήθεν επικινδυνότητα «συσκοτίζει» την πολιτική τους συμβολή στη νεότερη ιστορία και την ιδιαίτερη δυναμική τους στο αστικό αθηναϊκό περιβάλλον;

Για να απαντήσω σε αυτά τα ερωτήματα θέλησα να κάνω μια έρευνα πάνω στις απόψεις των ενδιαφερόμενων την περιοχή, ως προς τα θέματα της ασφάλειας του χώρου και πόσο αυτή συνδέεται με τη βία γενικότερα, την εγκληματικότητα και τον αναρχισμό (καθώς στη γνώμη σχεδόν όλων Εξάρχεια = «αναρχία»).

Ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντα μου Αναπληρωτή καθηγητή κ. Γεώργιο Κρητικό που με προθυμία δέχτηκε να αναλάβει το θέμα μου και να με καθοδηγήσει, για τη στήριξη και την εμπιστοσύνη που έδειξε στην προσπάθειά μου, αλλά και για τις καίριες παρεμβάσεις του κατά τη διάρκειά της.

Περιεχόμενα

Περίληψη	15
Περίληψη στην Αγγλική - Abstract	17
Εισαγωγή	19
Λέξεις Κλειδιά	19
 <i>Πρώτο Μέρος: Η Θεωρία</i>	 21-59
 1. Οι προσεγγίσεις της ασφάλειας και η σχέση της με τον χώρο	 23
1.1 Οι διαστάσεις της ασφάλειας	25
1.2 Το «δυτικό πρότυπο» ασφάλειας	26
1.3 Η ασφάλεια σε περιόδους οικονομικής κρίσης	28
1.4 Η ασφάλεια στην πόλη και στη γειτονιά: ένα υποκειμενικό συναίσθημα και ένα «πολεοδομικό» αίτημα	29
1.5 Η ασφάλεια στα Εξάρχεια	32
 2. Η ιδεολογία του αναρχισμού, μέσα από σημαντικούς εκφραστές	 35
2.1 Οι «κλασικοί» θεωρητικοί	36
2.1.1 Μ. Μπακούνιν, τα σημαντικότερα στοιχεία της θεωρίας του	36
2.1.2 Πέτρος Κροπότκιν	38
2.2 Οι «νεότεροι» θεωρητικοί	41
2.2.1 Ρεκλύ, Μαλατέστα, Γκόλντμαν, Μπούκτσιν	41
2.3 Η σημασία της κοινωνικής κριτικής του αναρχισμού	43
 3. Μια συνοπτική ιστορική και γεωγραφική προσέγγιση του χώρου των Εξαρχείων	 47
3.1 Η ιστορική πορεία της περιοχής από τον 19 ^ο αι. ως τη μεταπολιτευτική εποχή	48
3.2 Ο ρόλος του τύπου στη διαμόρφωση της «εικόνας» των Εξαρχείων, ως «ανασφαλούς» περιοχής, για το «μέσο» πολίτη, μέσα από ορισμένα φύλλα εφημερίδων	50
3.3 Απόψεις «επώνυμων» κατοίκων για τη περιοχή Εξαρχείων	52

4. Η μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας.....	55
4.1 Γενικότερα περί μεθοδολογικών εργαλείων	55
4.2 Τα ερωτήματα της έρευνας.....	56
4.3 Το ημιδομημένο ερωτηματολόγιο ως το καταλληλότερο εργαλείο της έρευνας	58
4.4 Το δείγμα.....	59
 <i>Δεύτερο Μέρος: Η Εμπειρία</i>	61-140
 5. Ανάλυση Αποτελεσμάτων με χρήση spss	63
5.1 Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση	63
5.2 Ανάλυση της Διακύμανσης.....	100
5.3 Κατάλογος Πινάκων spss.....	63-120
 <u>Πίνακας 1:</u> Οι ηλικιακές ομάδες του δείγματος.....	63
<u>Πίνακας 2:</u> Ποσοστά συμμετοχής ανδρών-γυναικών στο δείγμα.....	64
<u>Πίνακας 3:</u> Κατανομή ηλικιών ανά φύλο - Crosstabulation.. ..	65
<u>Πίνακας 4:</u> Κατανομή ως προς το επάγγελμα των συμμετεχόντων στο δείγμα	66
<u>Πίνακας 5:</u> Εκπαιδευτικό επίπεδο συμμετεχόντων.. ..	67
<u>Πίνακας 6:</u> Περιοχές που κατοικούν οι συμμετέχοντες στην έρευνα.....	68
<u>Πίνακας 7:</u> Έτη διαμονής στα Εξάρχεια	69
<u>Πίνακας 8:</u> Λόγος επίσκεψης στην περιοχή	70
<u>Πίνακας 9:</u> Έτη εργασίας στα Εξάρχεια	71
<u>Πίνακας 10:</u> Έτη που συχνάζουν στα Εξάρχεια	72
<u>Πίνακας 11 :</u> Λόγοι που αρέσει στους συμμετέχοντες η περιοχή	73
<u>Πίνακας 12:</u> Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων περιοχή και λόγοι που αγαπούν τα Εξάρχεια – Crosstabulation	74
<u>Πίνακας 13 :</u> Αισθήματα που τους δημιουργεί η περιοχή	75
<u>Πίνακας 14:</u> Ώρες που κινούνται με ασφάλεια	76
<u>Πίνακας 15:</u> Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων φύλο και ώρες που κινούνται με ασφάλεια – Crosstabulation.....	77
<u>Πίνακας 16:</u> Λόγοι που οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν ότι κινούνται με ασφάλεια στα Εξάρχεια	78
<u>Πίνακας 17:</u> Για ποιους λόγους μπορεί να χαρακτηριστεί μια περιοχή ασφαλής	79
<u>Πίνακας 18:</u> Με τι ταυτίζονται τα Εξάρχεια.....	80

<u>Πίνακας 19</u> : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων περιοχή κατοικίας και ταύτιση περιοχής – Crosstabulation.....	81
<u>Πίνακας 20</u> : Ενόχληση από την παρουσία αστυνομικών	82
<u>Πίνακας 21</u> : Αισθήματα που δημιουργεί η παρουσία των αστυνομικών	83
<u>Πίνακας 22</u> : Η αίσθηση που έχουν οι συμμετέχοντες για την παρουσία της αστυνομίας.....	84
<u>Πίνακας 23</u> : Τι πιστεύουν για τη χρήση βίας οι συμμετέχοντες.....	85
<u>Πίνακας 24</u> : Ιδεολογικός αυτοπροσδιορισμός.....	86
<u>Πίνακας 25</u> : Ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων περιοχή και αυτοπροσδιορισμός – Crosstabulation	87
<u>Πίνακας 26</u> : Τι σημαίνει αναρχικός για το δείγμα.....	88
<u>Πίνακας 27</u> : Οι απόψεις που έχει το δείγμα για την αναρχία	89
<u>Πίνακας 28</u> : Θεωρητικοί της αναρχίας που είναι γνωστοί στο δείγμα.....	90
<u>Πίνακας 29</u> : Ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων αυτοπροσδιορισμός και θεωρητικοί της αναρχίας – Crosstabulation.....	91
<u>Πίνακας 30</u> : Είναι τα Εξάρχεια χώρος ναρκωτικών, αποκλεισμού και περιθωρίου; ..	92
<u>Πίνακας 31</u> : Είναι τα Εξάρχεια χώρος που χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια;	93
<u>Πίνακας 32</u> : Είναι τα Εξάρχεια πεδίο Ελευθερίας, Ισότητας και Δημοκρατίας;	94
<u>Πίνακας 33</u> : Είναι τα Εξάρχεια φυτώριο που αναπτύσσονται η Αναρχία και συναφείς ιδεολογίες;.....	95
<u>Πίνακας 34</u> : Αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών;.....	96
<u>Πίνακας 35</u> : Αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο που χαρακτηρίζεται από ελεύθερη έκφραση, ελεύθερη κίνηση και ασφάλεια;	97
<u>Πίνακας 36</u> : Ποιες προσωπικότητες γνωρίζει το δείγμα που ζουν / ζούσαν στα Εξάρχεια.....	98
<u>Πίνακας 37</u> : Γεωγραφικός χώρος με χαρακτηριστικά παρόμοια των Εξαρχείων	99
<u>Πίνακας 38</u> : Αποτελέσματα ανοη για ηλικία	100
<u>Πίνακας 39</u> : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων : σχέση ηλικίας και ενόχλησης από την παρουσία της αστυνομίας Crosstabulation	104
<u>Πίνακας 40</u> : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων : ηλικία και συναισθήματα για την παρουσία αστυνομικών- Crosstabulation.....	105
<u>Πίνακας 41</u> : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων : ηλικία και χρήση βίας Crosstabulation.....	106
<u>Πίνακας 42</u> : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων : ηλικία και κατοικία στα Εξάρχεια Crosstabulation.....	107

<u>Πίνακας 43</u> : Αποτελέσματα απονομα για φύλο	107
<u>Πίνακας 44</u> : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων : φύλο και χρήση βίας Crosstabulation.....	111
<u>Πίνακας 45</u> : Αποτελέσματα απονομα για το επάγγελμα.....	112
<u>Πίνακας 46</u> : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων : σχέση επαγγέλματος και πώς νοιώθουν από την παρουσία της αστυνομίας Crosstabulation.....	115
<u>Πίνακας 47</u> : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων : σχέση επαγγέλματος και απόψεων για το αν τα Εξάρχεια είναι φυτώριο αναρχίας και συναφών ιδεολογιών- Crosstabulation	116
<u>Πίνακας 48</u> : Ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων: σχέση εκπαίδευσης και αυτοπροσδιορισμού - Crosstabulation.....	117
<u>Πίνακας 49</u> : Ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων: σχέση εκπαίδευσης και περιθωριακού χώρου - Crosstabulation	118
<u>Πίνακας 50</u> : Ανάλυση διακύμανσης «εκπαίδευση» (απονομα)	119
<u>Πίνακας 51</u> : Αποτελέσματα απονομα για περιοχή κατοικίας	120

5.4 Κατάλογος Σχημάτων spss.....63-99

<u>Σχήμα 1</u> : Οι ηλικιακές ομάδες του δείγματος.....	63
<u>Σχήμα 2</u> : Ποσοστά συμμετοχής ανδρών-γυναικών στο δείγμα.....	64
<u>Σχήμα 3</u> : Κατανομή ως προς το επάγγελμα των συμμετεχόντων στο δείγμα	66
<u>Σχήμα 4</u> : Εκπαιδευτικό επίπεδο συμμετεχόντων.....	67
<u>Σχήμα 5</u> : Περιοχές που κατοικούν οι συμμετέχοντες στην έρευνα.....	68
<u>Σχήμα 6</u> : Έτη διαμονής στα Εξάρχεια	69
<u>Σχήμα 7</u> : Λόγος επίσκεψης στην περιοχή.....	70
<u>Σχήμα 8</u> : Έτη εργασίας στα Εξάρχεια	71
<u>Σχήμα 9</u> : Έτη που συχνάζουν στα Εξάρχεια	72
<u>Σχήμα10</u> : Λόγοι που αρέσει στους συμμετέχοντες η περιοχή.....	74
<u>Σχήμα 11</u> : Αισθήματα που τους δημιουργεί η περιοχή	75
<u>Σχήμα 12</u> : Ώρες που κινούνται με ασφάλεια	76
<u>Σχήμα 13</u> : Λόγοι που οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν ότι κινούνται με ασφάλεια στα Εξάρχεια	78
<u>Σχήμα 14</u> : Για ποιους λόγους μπορεί να χαρακτηριστεί μια περιοχή ασφαλής	79
<u>Σχήμα 15</u> : Με τι ταυτίζονται τα Εξάρχεια.....	80
<u>Σχήμα 16</u> : Ενόχληση από την παρουσία αστυνομικών	82
<u>Σχήμα 17</u> : Αισθήματα που δημιουργεί η παρουσία των αστυνομικών	83

<u>Σχήμα 18</u> : Η αίσθηση που έχουν οι συμμετέχοντες για την παρουσία της αστυνομίας	84
<u>Σχήμα 19</u> : Τι πιστεύουν για τη χρήση βίας οι συμμετέχοντες.....	85
<u>Σχήμα 20</u> : Ιδεολογικός αυτοπροσδιορισμός.....	86
<u>Σχήμα 21</u> : Τι σημαίνει αναρχικός για το δείγμα.....	88
<u>Σχήμα 22</u> : Οι απόψεις που έχει το δείγμα για την αναρχία	89
<u>Σχήμα 23</u> : Θεωρητικοί της αναρχίας που είναι γνωστοί στο δείγμα	90
<u>Σχήμα 24</u> : Είναι τα Εξάρχεια χώρος ναρκωτικών, αποκλεισμού και περιθωρίου;	92
<u>Σχήμα 25</u> : Είναι τα Εξάρχεια χώρος που χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια;	93
<u>Σχήμα 26</u> :Είναι τα Εξάρχεια πεδίο Ελευθερίας, Ισότητας και Δημοκρατίας;.....	94
<u>Σχήμα 27</u> : Είναι τα Εξάρχεια φυτώριο που αναπτύσσονται η Αναρχία και συναφείς ιδεολογίες;.....	95
<u>Σχήμα 28</u> : Αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών; ...	96
<u>Σχήμα 29</u> : Αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο που χαρακτηρίζεται από ελεύθερη έκφραση, ελεύθερη κίνηση και ασφάλεια;.....	97
<u>Σχήμα 30</u> : Προσωπικότητες που ζούσαν/ζουν στα Εξάρχεια.....	98
<u>Σχήμα 31</u> : Γεωγραφικός χώρος με χαρακτηριστικά παρόμοια των Εξαρχείων	99

6. Η Συζήτηση για τα αποτελέσματα της έρευνας 123

6.1 Συνδυασμός ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας.....	123
6.2 Το ημιδομημένο ερωτηματολόγιο	123
6.3 Οι περιορισμοί της έρευνας	124
6.4 Η τεχνική της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου	125
6.5 Η παρατήρηση και η συγκέντρωση των δεδομένων.....	125
6.6 Κατασκευή ερωτηματολογίου	125
6.7 Η σχέση κοινωνικής δομής και κοινωνικής δράσης.....	126
6.8 Ανεξάρτητες μεταβλητές – Ευρήματα.....	127
6.8.1 Τα δημογραφικά στοιχεία	127
6.8.2 Οι χώροι ανάπτυξης κοινωνικών συναναστροφών και άλλων δραστηριοτήτων στην περιοχή	129
6.8.3 Ο συμβολισμός της περιοχής.....	130
6.8.4 Η υποκειμενική διάσταση της έννοιας της ασφάλειας : το σημαντικότερο εύρημα.....	132
6.8.5 Η νοσηματοδότηση του χώρου των Εξαρχείων ως χώρου Ελευθερίας : άλλο σημαντικό εύρημα.....	134

6.8.6 Η νοηματοδότηση του χώρου των Εξαρχείων ως χώρου «αμφισβήτησης» και «αντίστασης»	135
6.8.7 Τα Εξάρχεια δεν θεωρούνται περιθωριακός χώρος.....	136
6.8.8 Η βία της αστυνομίας και η χρήση βίας γενικότερα.....	138
6.8.9 Οι «προσωπικότητες» των Εξαρχείων.....	140
7. Γενικά συμπεράσματα της έρευνας	141
8. Επίλογος.....	143
Βιβλιογραφία	145
Παράρτημα 1 Ερωτηματολόγιο	155
Παράρτημα 2 Πίνακες περιγραφικών στατιστικών δεδομένων	161

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα Εξάρχεια, είναι μία από τις κεντρικότερες περιοχές της Αθήνας, όπου, από τα μέσα του 19ου αιώνα άρχισε σταδιακά να αναπτύσσεται και εντάσσεται στον αστικό ιστό. Η περιοχή, αρχικά, σηματοδοτείται από τη σταδιακή εγκατάσταση και τις επισκέψεις στο χώρο διανοούμενων, φοιτητών, ανθρώπων της τέχνης, λόγω της γειτνίασης με τις Σχολές του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου και του Πολυτεχνείου. Στη συνέχεια, δημιουργείται ως χώρος (και Λόγος) αμφισβήτησης και κριτικής των κυρίαρχων απόψεων και ως χώρος «νεολαιίστικων στεκιών». Είναι από τις περιοχές της Ελλάδας και της Αθήνας που έχουν στοχοποιηθεί και σηματοδοτηθεί στην κοινή γνώμη ως χώρος ανασφάλειας. Έχουν ταυτιστεί με έννοιες όπως το περιθώριο, ή / και η αναρχία.

Η παρούσα εργασία φιλοδοξεί μέσα από μια πρωτογενή έρευνα στους ανθρώπους που βιώνουν το χώρο και συγχρωτίζονται σε αυτόν να θέσει σε συζήτηση, κατά πόσο είναι έγκυρες αυτές οι απόψεις. Μέσα από ερωτηματολόγια που θα απευθύνονται σε κατοίκους, εργαζόμενους και «θαμώνες» του χώρου αυτού θα εξετάσει ποια είναι η άποψή τους για το χώρο, αν θεωρούν ότι δικαιολογούνται όσα τους «προσάπτουν».

Φέρνοντας στο φως τις φωνές όσων ζουν σε αυτό το χώρο, θα αναλύσει τη γνώμη τους για το πώς έννοιες, όπως, ασφάλεια, αναρχία, περιθώριο και αποκλεισμός συνδέονται με το χώρο αυτό.

Θα διερευνηθεί κατά πόσο η άποψη που καλλιεργείται για το χώρο από τα Μ. Μ. Ε. για τα Εξάρχεια, ως εστία αναταραχών και ανασφάλειας, διαμορφώνοντας παράλληλα και την κοινή γνώμη, είναι διαφορετική από εκείνη των ανθρώπων που πραγματικά βιώνουν το χώρο.

Θα καταγραφεί, επίσης, συνοπτικά, η ιστορική πορεία της περιοχής, μέσα από το σχολιασμό δευτερογενών πηγών. Χρήσιμη σε αυτή την προσπάθεια θα είναι και η ενδεικτική ανάδυση κειμένων από τον Τύπο, ιδιαίτερα της μεταπολιτευτικής εποχής.

Το συμπέρασμα, επομένως, θα ήταν ενδιαφέρον να δώσει, «τροφή» προς συζήτηση για τη σημερινή εξέλιξη της περιοχής και τις πιθανές μεταλλαγές της από τη Μεταπολίτευση, μέχρι σήμερα.

ABSTRACT

The neighborhood of Exarchia is one of the most central ones of the Athens' built-up area. It has gradually been developing and integrating into the urban web since as early as in the mid-19th century. The neighborhood referred to was heavily influenced by the ever-increasing settlement and visits of intellectuals, students, people of arts, adjacent as it was to the campuses of the National Kapodistrian University and of the Polytechnic School as well. In a later period, Exarchia took shape as a *mi-lieu* (and a discourse) of contestation and critique against the dominant ideologies, a habitat of “Youthful niches” and of counter-culture. Henceforth, Exarchia ranks among the districts of Athens and Greece which have been pinpointed by the public opinion and labelled (branded), accordingly, as a place of insecurity. Exarchia, thus, is considered to be akin to drop-outs, the fringe or the “mob-rule”.

The aim of the study in hand is to put these popular views to test through a primary research project concerning people who live and communicate in this neighborhood. My study will approach a sample of inhabitants, working people and “regulars” of the above mentioned neighborhood, supply some questionnaires to them and find out their real views about it and whether they think they deserve all the common characterizations which they usually fall a prey to.

By shedding light on the voices of all those living in this milieu, my study will dissect their own opinion about how concepts such as security, riotry, the fringe and social exclusion have permeated this neighborhood. I will examine to what extent its widespread image, consistently nurtured by the Media (as a purportedly hearth of riot and insecurity), is different from the views of people leading a life within its limits.

I will also tackle the historical trajectory of this neighborhood by commenting on secondary sources. Conducive to this effort will be the highlighting of some relevant texts from the Athenian Press (mainly of the post-dictature era, i.e. from 1975 to this date).

The conclusions which will be gathered through this process will illuminate interestingly the contemporary state of things in this urban area and its possible transformations over the last 4 decades.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα σχετίζεται με δύο συνισταμένες των Εξαρχείων, τη σχέση τους με την «αναρχική παράδοση» και την ασφάλεια ή επικινδυνότητα του χώρου. Η βιβλιογραφία για την ιστορία της περιοχής δεν αγγίζει παρά έμμεσα αυτά τα ζητήματα.

Έτσι, εδώ αρχικά καταγράφονται οι προσεγγίσεις της ασφάλειας και η σχέση της με τον χώρο, με έμφαση στις καταχρήσεις που μπορεί να γίνουν, στο όνομά της, στη συνέχεια η θεωρία του αναρχισμού και η κατά κάποιον τρόπο συνέχισή του από τους ανθρώπους που συχνάζουν και κατοικούν, ή, εργάζονται στην περιοχή και αυτοαποκαλούνται αντιεξουσιαστές. Μέσα από τη συσχέτιση της βιβλιογραφίας που αφορά την ασφάλεια και τις απαντήσεις των ενδιαμούντων για το ποια θεωρούν ασφαλή περιοχή, συνάγονται συμπεράσματα περί επικινδυνότητας, ή, όχι του χώρου – και τις διαστάσεις που αυτή μπορεί να πάρει μέσα από την αναπαραγωγή της από τον τύπο ή τις πιθανές στρεβλώσεις που μπορεί να γίνουν σε σχέση με αυτό το θέμα.

Στη συνέχεια καταγράφονται τα σημαντικότερα στοιχεία της θεωρίας του αναρχισμού μέσα από τους μεγαλύτερους φιλοσόφους της εποχής της ανάπτυξής της και τις απαντήσεις των ενδιαμούντων για το τι θεωρείται για αυτούς αναρχισμός και πώς τον συσχετίζουν με την περιοχή.

Η ιστορία της περιοχής που παρατίθεται στο τέλος έρχεται να καταδείξει την «ιδιαιτερότητά» της ως προς τη σύνθεσή της και την κουλτούρα που δημιουργείται εκεί.

Στο δεύτερο μέρος, αναφέρεται η εμπειρική έρευνα, το ερωτηματολόγιο και οι περιορισμοί της και μετά την επεξεργασία των απαντήσεων, γίνονται οι συσχετισμοί μεταξύ θεωρίας και εμπειρίας στη σχετική συζήτηση.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Ασφάλεια, Ανασφάλεια, Χώρος, Επικινδυνότητα, Εξάρχεια, Αναρχισμός, Περιθωριοποίηση, Αλληλεγγύη.

Πρώτο Μέρος: Η Θεωρία

1. Οι προσεγγίσεις της ασφάλειας και η σχέση της με τον χώρο

«Φόβος» και «Ασφάλεια» είναι δύο έννοιες που αλληλοσυμπληρώνονται στις ανθρώπινες κοινωνίες, εφόσον χωρίς την πρώτη δεν «δημιουργείται», ή, δεν υπάρχει λόγος ύπαρξης της δεύτερης. Η έννοια της ασφάλειας θεωρείται συνδεδεμένη αντίστοιχα και με την έννοια τόσο του χώρου, στα νεωτερικά χρόνια της δημιουργίας του έθνους - κράτους, όσο και του ατόμου. Σύμφωνα με τον Lefebvre¹ (2010 : 11- 12) τα αστικά προνόμια του ανθρώπου της πόλης μετατρέπονται σε «δικαιώματα» και ο «αστυκός» (με την έννοια του άστεως) χώρος ...

«...αποκτά χαρακτηριστικά μιας δύναμης κοινωνικής ανατροπής και τα «αστικά» προνόμια μεταλλάσσονται σε αστικά δικαιώματα αλλά και, το κυριότερο, η συλλογικότητα που αντλεί τις ωφέλειες που απορρέουν από αυτά τα δικαιώματα αρχίζει να αντιλαμβάνεται τον εαυτό της ως μια αφ' εαυτής συλλογικότητα, η οποία αρχίζει να προσδιορίζει αντιστοίχως και τον ιστορικό ορίζοντα των μορφών της...».

Η έννοια του χώρου δεν περιορίζεται μόνο σε σχέση με το έθνος, «...αλλά, στο πλαίσιο της κριτικής γεωγραφίας, το έθνος αποτελεί ένα μόνο στοιχείο ανάμεσα στα πολλά, όπως το φύλο, η τάξη, οι παραγωγικοί συντελεστές, η εικονογραφική αναπαράσταση, η αποικιακή και ιμπεριαλιστική επέκταση, τα οποία μπορούν να ερμηνεύσουν τους συσχετισμούς δυνάμεων και τις σχέσεις εξουσίας, που συμβάλλουν στη συγκρότηση ταυτοτήτων, σε αποκλεισμό ή εκμετάλλευση μέσα στον υπό εξέταση χώρο...» (Κρητικός, 2008 : 27). Με αυτήν την έννοια, «...ένας χώρος νοηματοδοτείται από αξίες και σύμβολα που αναφέρονται και στην εθνική κοινότητα και στο τοπίο που αυτή διαμορφώνει...» (ibid). Και η ασφάλεια, επομένως, στο βαθμό που συνδέεται με το χώρο μπορεί να είναι σχετική και να αφορά τις αξίες, την ιδεολογία και την προσωπικότητα ενός δρώντος υποκειμένου, σε όποιον χώρο και αν αυτό ζει. Στα Εξάρχεια, λ.χ., ένας νέος με αναρχική ιδεολογία που ζει, ή / και κινείται εκεί δεν ορίζει την ασφάλεια με τον ίδιο τρόπο που μπορεί να την ορίζουν άνθρωποι

¹ Henri Lefebvre La production de l' espace Γεωργαντάς Η., Γκιούρας Θ., Χώρος, πόλη και εξουσία στη νεωτερικότητα στο «πρακτικά συνεδρίου ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα» 2010, σ. 11 – 12 «συντελείται η ιστορικά καίρια μετάβαση από τον «σχετικό χώρο» της φεουδαλικής πολυαρχίας στον «απόλυτο χώρο» της (πρωτο)αστικής καθολικής πολιτικής εξουσίας. Ο νέος πολιτικός χώρος που γεννάται με την ενσωμάτωση της πόλης στο σύστημα εξουσίας σχετικά σύντομα θα διευρύνει το πεδίο των κοινωνικοπολιτικών αναφορών του και θα επαναθεμελιωθεί σε νέες βάσεις. Έτσι, οι διάσπαρτοι αστικοί χώροι τους οποίους εισδέχεται το αναδυόμενο σύστημα εξουσίας θα αποβάλουν τα στενά χωρικά χαρακτηριστικά τους και η εισδοχή τους θα επαναθεμελιωθεί στη βάση των ιστορικά συγκεκριμένων δικαιωμάτων των οποίων είναι φορείς... οι αστοί δεν ενσωματώνονται μόνο ως υποκείμενα που ενδιαφέρονται σε έναν συγκεκριμένο τύπο χώρου, αλλά και ως φορείς προνομίων που απολαμβάνει ο χώρος αυτός...».

της ίδιας περιοχής περισσότερο συντηρητικοί. Σε ένα χώρο λειτουργούν μηχανισμοί «παροχής ασφάλειας» (λ.χ., κατασταλτικοί μηχανισμοί) που φαίνεται να συνδέονται με τους μηχανισμούς κοινωνικού ελέγχου, ενσωμάτωσης και περιθωριοποίησης των ανθρώπων.² Γι' αυτό οι ορισμοί για την ανθρώπινη ασφάλεια μπορεί να είναι αρκετά αόριστοι και να περιλαμβάνουν από την προστασία της φυσικής ακεραιότητας του ανθρώπου, μέχρι και την εξασφάλιση της ψυχικής του ευεξίας, ή, ακόμα μπορεί να σημαίνουν το δικαίωμα στην κατανάλωση διαφόρων αγαθών, τη χάραξη μιας κατάλληλης κοινωνικής πολιτικής ενός κράτους, ή / και η εξασφάλιση μιας αξιοπρεπούς ζωής. Σε αυτό το πλαίσιο, μπορεί να αφορά την υγεία, την ειρήνη σε μια χώρα, ακόμα και τη δυνατότητα για ίσες ευκαιρίες.

Οι κρατικές πολιτικές διέπονται από αυτή την αντίληψη της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, όταν αναδεικνύουν το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της πρόνοιας, της υποστήριξης των δημοσίων νοσοκομείων και δημοσίων σχολείων. Φαίνεται, δηλαδή, μέσα από αυτές τις προσεγγίσεις να συνεχίζεται η «παράδοση» του κοινωνικού συμβολαίου -από την εποχή του Hobbes³ και του Rousseau⁴ μέχρι και τις μέρες μας, τη Σύμβαση της Γενεύης και την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του 1948⁵ -σύμφωνα με την οποία το άτομο και τα δικαιώματά του πρέπει να «διαφυλάσσονται» από το κράτος. Παρά το γεγονός ότι και ένα κράτος μπορεί να απειληθεί και να χρειασθεί «διεθνή προστασία» από την απειλή ενός άλλου, το θέμα της ασφάλειας εξακολουθεί να επικεντρώνεται από τους θεωρητικούς στο άτομο.⁶

² Βλ. την ενδιαφέρουσα μελέτη του Αλεξίου Θ., *Περιθωριοποίηση και Ενσωμάτωση, Η κοινωνική πολιτική ως μηχανισμοί ελέγχου και κοινωνικής πειθάρχησης* 2007. «...Η μονοπόληση της φυσικής βίας από το κράτος ενίσχυσε ποιοτικά τον κοινωνικό έλεγχο σε επίπεδο κοινωνίας, ο οποίος πήρε άτυπες μορφές σε αντίθεση μ' αυτόν που ανάλογα με την περίπτωση ασκούσε το κράτος (κατασταλτικός ή προληπτικός)...» σ. 23.

³ Thomas Hobbes (1588-1679) Άγγλος φιλόσοφος. Στη θεωρία του για το κοινωνικό συμβόλαιο η κυριαρχία θεμελιώνεται στη σύμβαση μεταξύ των υπηκόων και τον κυρίαρχο ηγεμόνα, τα δε φυσικά δικαιώματα και των κυριαρχούμενων προστατεύονται με τη μεταβίβασή τους στο πρόσωπό του. Βλ. εκτός των άλλων www.taekraideutika.gr/ekp_89-90/pdf/05.pdf. Το κοινωνικό συμβόλαιο του Thomas Hobbes και η επικαιρότητά του Βάσσης Π. σελ. 1- 7.

⁴ Jean-Jacques Rousseau (1712 – 1788 Ελβετός Φιλόσοφος που οι απόψεις του επηρέασαν τη γαλλική επανάσταση του 1789, βλ. μεταξύ άλλων, Παυλίδης Π., «Το Κοινωνικό Συμβόλαιο ως θεωρία του κοινωνικού γίγνεσθαι και ως ιδεώδες» στο *Ουτοπία*, τ. 41, 2000, σελ.37- 48 στο <http://www.ilhs.tuc.gr/> «...Η ιδέα του Κοινωνικού Συμβολαίου, όπως ενίοτε προβάλλεται στις μέρες μας, απηχεί την επιθυμία διευθέτησης ... στα πλαίσια μιας «συμφωνίας», ..., (για) την φυσική ισότητα και ελευθερία οι οποίες στη φυσική κατάσταση από μία στιγμή και μετά άρχισαν να απειλούνται...».

⁵ Διεθνής Χάρτα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα: Υιοθετήθηκε την 10.12.1948 με την υπ' αριθμ. 217 Α(III) απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών Κείμενο: UN Document A/810, p. 71 (1948).

⁶ Ενδεικτικά Amouyel Alexandra « What is Human Security? » *Revue de Sécurité Humaine / Human Security Journal* - Issue 1 - April 2006 (σ. 10 – 23) σ. 12.

1.1. Οι διαστάσεις της ασφάλειας

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι προκειμένου να ορισθεί η έννοια της ασφάλειας τίθενται από τους θεωρητικούς ορισμένα ερωτήματα (Ενδεικτικά Amouyel, 2006 : 11, 12, 16) που επικεντρώνονται στο ποιος την χρειάζεται, για ποιο λόγο την χρειάζεται, ποιος την παρέχει και με ποιους τρόπους, ή, με ποια μέσα εξασφαλίζεται, εφόσον, ασφάλεια μπορεί να χρειάζεται και ο πολίτης και το κράτος, επίσης, την ασφάλεια μπορεί να την παρέχει και το κράτος και ένας ιδιώτης, ή, να παρέχεται και έμμεσα από τις δομές μιας κοινωνίας – δομές που βασίζονται σύμφωνα με τους κλασικούς θεωρητικούς της αναρχικής κοινωνίας στη γαλήνη, την σωστή συνύπαρξη και την κοινωνική ειρήνη που επιφέρουν η ατομική ελευθερία, η ισότητα μεταξύ των ανθρώπων, η κοινωνική δικαιοσύνη και, προπαντός, η έλλειψη κάθε ιεραρχίας και εξουσίας. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την εξασφάλισή της, όμως, ίσως, να δημιουργούν αντιρρήσεις και ερωτήματα στους πολίτες, ως προς την παράλληλη μη καταπάτηση των προσωπικών τους δεδομένων και των συνταγματικών τους δικαιωμάτων.⁷

Ένα ακόμα ερώτημα είναι εάν η ανθρώπινη ασφάλεια πρέπει να εκλαμβάνεται ως ενιαία και παγκόσμια, ως «αυτονόητη», βασισμένη, δηλαδή, στο δυτικό σύστημα αξιών, ή, ως σχετική έννοια, που σε κάθε χώρα, ή, για κάθε κοινωνική ομάδα, ερμηνεύεται διαφορετικά. Λ.χ., στις χώρες του λεγόμενου τρίτου κόσμου η ασφάλεια απειλείται από τη μη ικανοποίηση πολύ βασικότερων υποδομών, λόγω των πολεμικών συρράξεων, των επιδημιών, της κακής διατροφής, της έλλειψης πόσιμου ύδατος και της γενικής άσχημης κατάστασης που επικρατεί εκεί. Η θετική δράση της κυβερνητικής πολιτικής σε αυτές τις περιπτώσεις στοχεύει στη διασφάλιση μιας σταθερής ζωής και την ανάπτυξη μιας περιοχής (Amouyel, 2006 : 19 – 21).

Όπως είναι, επομένως, προφανές, οι ορισμοί είναι ανομοιογενείς και άλλοτε δίνουν έμφαση στην «ελευθερία από τον φόβο της ένδειας» και άλλοτε δίνουν

⁷ Λ.χ., είναι θεμιτό να προστατεύεται ένας πολίτης από την εγκληματικότητα με την τοποθέτηση μιας κάμερας στο δρόμο, αλλά, πόσο θεμιτό είναι να βιντεοσκοπείται, εν αγνοία του, ενώ βαδίζει αμέριμνος; Και ακόμα περισσότερο: σε περιπτώσεις κρίσεων, ή, άλλων κινδύνων, που μπορεί να επικαλείται η πολιτεία, πόσο θεμιτό είναι να «περικόπτονται» τα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών, να ψηφίζονται κατεπείγουσες νομικές διατάξεις και να εφαρμόζονται συστήματα καταστολής, ενάντια σε όσους διαμαρτύρονται για όλα αυτά;

έμφαση στην ευρύτερη έννοια της προστασίας του κράτους απέναντι στους πολίτες του⁸.

Βέβαια, από την άλλη, θεωρείται ότι η ανθρώπινη ασφάλεια μπορεί να αποτελεί και ένα «ολιστικό» παράδειγμα μιας διεπιστημονικής προσέγγισης και μιας πολύπλευρης πολιτικής δράσης (Amouyel, 2006 : 15). Μπορεί, δηλαδή, να προσεγγισθεί και από την ψυχολογική και από την κοινωνιολογική πλευρά και όχι μόνο από την πολιτική επιστήμη. Να προσεγγίζεται από ψυχολογικής πλευράς, λ.χ., ως προς τις συνέπειες, που μπορεί να έχει η απειλή και ο φόβος για το σύγχρονο άνθρωπο, μέχρι την κοινωνιολογική προσέγγιση, που μπορεί να αφορά στην αποστασιοποίηση, μεταξύ των ανθρώπων, με την έννοια της δημιουργίας μιας απόστασης ασφαλείας από τον «άλλο» και την ταυτόχρονη δημιουργία μιας «κουλτούρας της ανεκτικότητας του άλλου» (Zizek S. 2010 : 55).

1.2. Το «δυτικό πρότυπο» της ασφάλειας

Το «αυτονόητο πλαίσιο» των δυτικών ατομικών ελευθεριών που προαναφέρθηκε, αναφέρεται έμμεσα σε ένα δημοκρατικό «πλαίσιο», εντός του οποίου θα έχει τη δυνατότητα να αναπτύσσεται η ανθρώπινη ασφάλεια. Το πλαίσιο αυτό δεν μπορεί να είναι άλλο από το κράτος δικαίου, το κράτος της εξασφάλισης της δημοκρατίας. Η δημοκρατία αναδεικνύεται και ταυτίζεται με το δημόσιο χώρο, που αποτελεί, γενικότερα, ένα πολυδιάστατο πεδίο. Ένα πεδίο το οποίο δεν αφορά μόνο την τυπική και νομικά κατοχυρωμένη της δημόσιας, κρατικής δράσης, αλλά και την «ημιδημόσια» δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ή, ακόμα και τη δράση κοινωνικών φορέων, μη θεσμοθετημένων, όπου μπορεί ο κάθε απλός πολίτης να συμμετέχει, όπως είναι δηλαδή οι φορείς Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, τα εργατικά συνδικάτα, τα διάφορα κοινωνικά κινήματα και οι άτυπες κοινωνικές πρωτοβουλίες. Σε αυτήν την περίπτωση, τα ίδια τα άτομα ορίζουν την δράση τους και συμμετέχουν ή ευαισθητοποιούνται για την εξασφάλιση κάποιων στόχων. Ο δημόσιος χώρος και η δημόσια δράση, πάντως, ταυτίζονται και με τα γεωγραφικά όρια της πόλης, της κοινότητας, της γειτονιάς και, ιδιαίτερα, ο δημόσιος χώρος ταυτίζεται με την ίδια την

⁸ Βλ. <http://www.ucpressjournals.com/reprint> Vol. 51, Number 2, pp. 333–355. © 2011 by the Regents of the University of California. Asian Survey p. 336 Contribution and consequent centrality. (28/1/2013).

εμφάνιση της πόλης, την αρχαία πόλη, την ελληνιστική πόλη, αλλά και τη σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη που βασίζεται στον πολεοδομικό σχεδιασμό.⁹

Με άμεσο, ή, έμμεσο τρόπο, η πολιτικοκοινωνική διάσταση της δημόσιας σφαίρας αντιπαρατίθεται στον ιδιωτικό βίο. Ο δε δημόσιος βίος, δημόσιος λόγος, όπως αυτός «εκπορεύεται» από το νεωτερικό (σύγχρονο) κράτος σχετίζεται με την πρωτοβουλία, ως πρώτη δρᾶση, για παροχή ασφάλειας. «Συμπληρωματικά» με το δημόσιο / κρατικό φορέα ασφάλειας, σε ορισμένες περιπτώσεις δυτικών κρατών, η κοινωνία των πολιτών που αναπτύσσεται από ενεργές ομάδες ανθρώπων (συλλόγους, διάφορες Μ. Κ. Ο. και άλλα) συχνά δρα, με στόχο την εξασφάλιση της ασφάλειας επιμέρους ομάδων. Θα μπορούσε, εδώ, να αναφερθεί ένας σύλλογος γονέων, που επιδιώκει την ύπαρξη σχολικού φύλακα για την ασφάλεια των παιδιών, δρώντας, για την εξασφάλιση αυτού του στόχου, συμπληρωματικά με το κράτος. Ωστόσο, παραδοσιακά, τα δυτικά κράτη καλούνται να εξασφαλίζουν την προστασία και την ασφάλεια των πολιτών, με «αντάλλαγμα» την νόμιμη κατοχή του μονοπωλίου της βίας, σύμφωνα με τον Βέμπερ¹⁰, αν και, όπως επισημαίνει ο Owen Taylor (2004 : 374)¹¹ η μεγάλη αποτυχία του κράτους, σήμερα, είναι ακριβώς η εν μέρει, ή, πλήρης αδυναμία του για την εκπλήρωση του κοινωνικού συμβολαίου για την προστασία των ανθρώπων. Και αυτό διότι και υπάρχουν και αντιδημοκρατικά κράτη, αλλά και κράτη απρόθυμα, ή ανίκανα να παράσχουν ασφάλεια. (Amouyel, 2006 : 15). Σε αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να συμμετέχουν οι ενεργοί πολίτες σε εθνικό, αλλά και σε διεθνές επίπεδο, λόγω της αυξανόμενης αλληλεξάρτησης των κρατών που παρατηρείται σήμερα την εποχή της παγκοσμιοποίησης.

⁹ Βλ. την ενδιαφέρουσα μελέτη του αρχιτέκτονα-πολεοδόμου Συμεών Α., ο δημόσιος χώρος της πόλης, όπου γίνεται αναφορά στην εξέλιξη της πόλης ως δημόσιου χώρου 2010 Αθήνα : Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού.

¹⁰ Ένα είδος δύναμης είναι η κοινωνική επιβολή ή η εξουσία. Η εξουσία απαιτεί τη χρήση βίας (καταναγκασμού) ή την απειλή χρήσης βίας για την άσκηση ελέγχου. Βλ., Abercrombie N., Hill S. Turner B., 1992, *Λεξικό Κοινωνιολογίας*, Αθήνα: Πατάκης. σ. 93 – 94. Η δύναμη, κατά τον Μαξ Βέμπερ, 1) ασκείται από άτομα, και κατά συνέπεια εμπεριέχει επιλογή, φορέα και πρόθεση 2) εμπεριέχει την έννοια της ύπαρξης φορέα, 3) η δύναμη ασκείται πάνω σε άλλα άτομα και είναι δυνατό να συνεπάγεται αντίσταση και σύγκρουση 4) υπονοεί την ύπαρξη διαφορετικών συμφερόντων, 5) η δύναμη είναι αρνητική, γιατί συνεπάγεται περιορισμούς και στέρησης για εκείνους που υποτάσσονται στην κυριαρχία. Ο Βέμπερ ισχυρίζεται ότι, όταν η άσκηση της δύναμης θεωρείται νόμιμη από τους ανθρώπους, γίνεται εξουσία. Οι κάτοχοι της δύναμης είναι επίσης δυνατό να διαμορφώνουν τις επιθυμίες ή τα συμφέροντα των κυριαρχούμενων. Ο ορισμός που δίνει ο Βέμπερ στη δύναμη εισάγει το πρόβλημα των «πραγματικών» έναντι των «υποκειμενικών» συμφερόντων.

¹¹ Taylor Owen στο «What is «Human Security»? Comments by 21 Authors» *Security Dialogue*, Vol. 35, No. 3, September 2004, pp. 373 - 387. <http://www.sagepublications.com> International Peace Research Institute, Oslo «...Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι για πολλούς αποτυγχάνει το πρότυπο ασφαλείας του παραδοσιακού κράτους, το οποίο έχει ως πρωταρχικό στόχο του να προστατεύσει τους ανθρώπους. Εκατομμύρια άνθρωποι το χρόνο πεθαίνουν από μεταδοτικές ασθένειες, εμφυλίου πολέμους, περιβαλλοντικές καταστροφές, πείνα ...» (απόδοση δική μου).

Έτσι, το κράτος δεν μπορεί να θεωρείται ως ο μόνος «πάροχος» της ασφάλειας για το άτομο, αλλά και το ίδιο το άτομο, μέσα από την ενεργή συμμετοχή του να προσπαθεί να εκπληρώνει τους στόχους του και να συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής και της εθνότητάς του.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί και η «ευρωπαϊκή» διάσταση της ασφάλειας που απηχεί και το σύγχρονο θεσμικό ευρωπαϊκό πλαίσιο για θέματα που αφορούν τη μετανάστευση, τη διέλευση των συνόρων, την τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα και άλλα ζητήματα εσωτερικής ασφάλειας των εταίρων (Περράκης, 2001: 371)¹². Αυτή η διάσταση δίνει και μια άλλη προσέγγιση στο εσωτερικό δίκαιο, αλλά και σε μια διακυβερνητική συνεργασία που αφορά στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, την ασφάλεια των πολιτών της Ένωσης, την αστυνομική και δικαστική συνεργασία, κάτι που θεωρείται ένα πεδίο ιδιαίτερης ευαισθησίας για το κράτος και τον πολίτη. (Περράκης, 2001: 362). Το συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο στοχεύει στο να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, (Περράκης, 2001: 367) μέσα και από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997 που οριοθετεί τον «Χώρο», εισάγοντας νέες ρυθμίσεις, ως: «*χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης*», αναδιατάσσοντας τις διατάξεις για τους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γενικότερα. (Περράκης, 2001: 371).

1. 3. Η ασφάλεια σε περιόδους οικονομικής κρίσης

Αλλά τι μπορεί να σημαίνει «ασφάλεια» σε περιόδους οικονομικής και συνεπαγόμενης κοινωνικής / ανθρωπιστικής κρίσης, για τις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες, όπως είναι η παρούσα; Προφανώς σημαίνει ότι η ανασφάλεια, αυξάνεται, λόγω της ανεργίας, της φτώχειας, αλλά και της εγκληματικότητας. Ιδιαίτερα οι πόλεις είναι επισφαλείς, αφενός γιατί είναι πολυπληθείς και αφετέρου επειδή αυτοί που κατοικούν στον αστικό ιστό συχνά δεν γνωρίζονται μεταξύ τους και οι γειτονιές είναι περισσότερο απρόσωπες από ποτέ. Οι πόλεις γίνονται επικίνδυνες για το μέσο πολίτη και η ασφάλειά του, είτε σε επίπεδο προστασίας του από την εγκληματικότητα, είτε σε επίπεδο προστασίας του από την πείνα, την παραμέληση και τις ασθένειες απειλείται καθημερινά. Η ανασφάλεια στο αστικό περιβάλλον συνδέεται, επομένως,

¹² Το 1985 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της Ε. Ε. η Λευκή Βίβλος για ζητήματα της εσωτερικής αγοράς, στην οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενσωματώνει διάφορες προτάσεις σχετικά με τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, της ενιαίας αγοράς με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (άρθρο 8Α).

με την επικινδυνότητα και την παραβατικότητα, αλλά και με την έλλειψη προστασίας, περίθαλψης, υγιεινής και της ισότητας των δικαιωμάτων.

1.4. Η ασφάλεια στην πόλη και στη γειτονιά: ένα υποκειμενικό συναίσθημα και ένα «πολεοδομικό» αίτημα

Όσον αφορά την ασφάλεια στη γειτονιά της πόλης, φαίνεται ότι, τόσο ο σχεδιασμός της κάθε περιοχής¹³, όσο και το αίσθημα της «οικειότητας», με την έννοια της υπεράσπισης της γειτονιάς από τους ίδιους τους κατοίκους της, μπορούν να αποτρέψουν άμεσα τον αριθμό των εγκληματικών περιστατικών (Smith S. J. 2007 :147). Ο John Western (1981:5) θεωρεί, ότι οι κοινωνικές σχέσεις μπορεί να διαμορφώνουν το χώρο, όπως, αντίστοιχα και ο χώρος μπορεί να διαμορφώνει αυτές (στο Spinks 2001 : 6). Οι κοινωνικές συνθήκες καλλιεργούν είτε το φόβο, είτε την τάση παρεμπόδισης του εγκλήματος, μέσα από τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό (Cozens κ.ά. 2005 : 342) καθώς και την ικανότητα («Capacity» στο κείμενο) των κατοίκων και των επισκεπτών να αποτρέψουν το έγκλημα (Merry, 1981). Η «ικανότητα» αυτή συνδέεται και με άλλες συνθήκες, όπως είναι η κουλτούρα της κοινότητας και η συνοχή (Saville, Cleveland, 2003a, 2003b). Δηλαδή, φαίνεται ότι το ευρύτερο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον μιας αστικής περιοχής μπορεί να συμβάλει στη μείωση του εγκλήματος και του φόβου.

Στα Εξάρχεια, που αποτελούν μια γειτονιά του κέντρου της πόλης, μπορεί, επίσης, οι κοινωνικές σχέσεις να διαμορφώνουν το χώρο, όπως, αντίστοιχα και ο χώρος μπορεί να (ανα) διαμορφώνει, με τη σειρά του, τις σχέσεις αυτές, μέσα από τη δόμηση της περιοχής (ανοικτά μαγαζιά και το βράδυ, πυκνή επισκεψιμότητα σε κέντρα ψυχαγωγίας, καθώς και δημιουργία χώρων αναψυχής) αλλά και μέσα από τη συνοχή των κατοίκων και την κουλτούρα της περιοχής.

Η εγκληματικότητα στα αστικά κέντρα, από την άποψη των ερωτηθέντων, κατοίκων και επισκεπτών του κέντρου της πόλης, αναπτύσσεται, ορισμένες ώρες, παρά την ύπαρξη κάμερας ασφαλείας και για αυτό προτείνονται πολιτικές που αποσκοπούν στην αναζωογόνηση του κέντρου της πόλης, οι οποίες μπορεί να έχουν

¹³ Ο περιβαλλοντικός σχεδιασμός μειώνει το φόβο της τέλεξης του εγκλήματος σύμφωνα με τους Cozens, Saville, Hillier, 2005, σ. 328.

μια πιο θετική επίδραση στην πρόληψη του εγκλήματος¹⁴. Έτσι, η πολεοδομία παίζει το ρόλο της στην εξάλειψη του φόβου στους δημόσιους χώρους της δυτικής Ευρώπης με έργα αναβάθμισης που έχουν ως στόχο τους να παράγουν ασφάλεια. Τα συναισθήματα του φόβου μειώνονται, όταν η ασφάλεια βελτιώνεται και αυτό γίνεται (και) με τη δημιουργία κέντρων ψυχαγωγίας στους δημόσιους χώρους.

Γενικότερα, η αποτροπή του εγκλήματος – και επομένως και η ανάπτυξη των αισθημάτων ασφάλειας- στα αστικά κέντρα και τις γειτονιές μπορεί να γίνει με δύο τρόπους: τον συνηθισμένο «τυπικό» τρόπο, δηλαδή, με την «εποπτεία» των χώρων αυτών από την αστυνομία, ή, με έναν άτυπο τρόπο, που είναι η επιτήρηση, η «εποπτεία» («self surveillance» στο κείμενο) από τους ίδιους τους κατοίκους μέσα από την ύπαρξη γειτονιάς και τη γειτνίαση με άλλα σπίτια. Οι γείτονες και οι περαστικοί αποτρέπουν το έγκλημα και για αυτό πρέπει να ενθαρρύνεται το ενδιαφέρον των κατοίκων για το χώρο τους (Cozens κ. ά., 2005 : 331).¹⁵

Στα Εξάρχεια παρατηρείται αυτή η ύπαρξη γειτονιάς και γειτνίασης, καθώς οι περισσότεροι κάτοικοι γνωρίζονται, οργανώνουν διάφορες συλλογικότητες, αγαπούν και προσέχουν τη περιοχή τους όσο μπορούν και γενικότερα υπάρχει κίνηση και κόσμος στην περιοχή όλο το 24ωρο, οπότε αυτό είναι σίγουρα θετικό για την παρεμπόδιση του εγκλήματος, μέσα από μια διαδικασία «αυτοεπιτήρησης».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ενώ η παραδοσιακή ερμηνεία του χώρου, η γεωγραφική, δεν αναιρείται, δίνεται, ωστόσο, ιδιαίτερη διάσταση στην ιστορική, πολιτική, κοινωνιολογική και οικονομική πλευρά του ζητήματος. Ο αστικός χώρος προσλαμβάνεται πλέον, όχι μόνο μέσα από την αρχιτεκτονική του διάσταση, αλλά και από την προσωπική αντίληψη του καθένα. Το ίδιο και η ασφάλεια του χώρου όπου με αυτήν την έννοια ο χώρος προσλαμβάνει μια «φαντασιακή» διάσταση που «υπερβαίνει» τη στενά γεωγραφική. Στην ανάλυση του χώρου στα Εξάρχεια θα πρέπει να δίνεται έμφαση στην αναπαράσταση των κοινωνικών σχέσεων, δηλαδή, ιδιαίτερη διάσταση στην ιστορική, πολιτική, κοινωνιολογική και οικονομική πλευρά του ζητήματος της ασφάλειας. Με αυτή την έννοια, στα Εξάρχεια υπάρχει το αίσθημα ιδιοκτησίας / προστασίας για το χώρο. Ο ιδιωτικός χώρος θεωρείται συνέπεια του

¹⁴ Βλ. ενδεικτικά έρευνες σε ερωτηθέντες δυτικών πόλεων σε Journal of Urban Design (Mawby R. I. and Simmonds L.) 2007, «Feelings of Security in the City: Anxiety over Crime as Spatially Defined» Volume 12, Issue 1 και Journal of the American Planning Association 2002, «City of Fear or Open City?» Issue 3, όπου αναφέρεται πως ο χώρος σαν έννοια εμπεριέχει ένα στοιχείο «φαντασίας», καθώς και ένα στοιχείο «φόβου».

¹⁵ Σύμφωνα με τη Loukaitou-Sideris (1999) το έγκλημα μπορεί να προκαλείται και σε περιοχή που είναι λίγος κόσμος, αλλά και εκεί που υπάρχει συνωστισμός, διότι και στον πολύ κόσμο προκαλείται το έγκλημα.

συμβολικού και επηρεάζει το δημόσιο και φυσικό χώρο. Έτσι, συγκεκριμένα για τα Εξάρχεια, παίζει ρόλο, όχι μόνον η αρχιτεκτονική δόμηση της περιοχής, αλλά και οι προσωπικές αντιλήψεις του καθενός, για τη συγκεκριμένη περιοχή.

Ο χώρος και κοινωνικές σχέσεις είναι αλληλένδετες έννοιες στον προσδιορισμό των προσωπικών σχέσεων και φαίνεται ότι ο χώρος δημιουργεί διακριτή κοινωνική ταυτότητα¹⁶. Η αίσθηση που έχουμε για το έγκλημα και την ανασφάλεια επηρεάζει και την κοινωνική ζωή μας. Μπορεί ένα κράτος να θεωρεί το μέρος ανασφαλές και να προτείνει την ύπαρξη αστυνομίας σε αυτό, αλλά, οι κάτοικοι να μην θεωρούν την περιοχή τους ανασφαλής (Barker και Crawford 2006 : 2).¹⁷ Σύμφωνα με έρευνες, η υποκειμενική αίσθηση των κατοίκων για πιθανό κίνδυνο, αυξάνει το αίσθημα ασφάλειας / ανασφάλειας για την περιοχή κατοικίας τους (Badiora et al., 2013 : 319) ενώ αν δεν παρατηρείται αυτό το αίσθημα ανασφάλειας, η υποκειμενική αίσθηση του κινδύνου μπορεί να μειώνεται. Αλλά και όσο μειώνεται ο δείκτης παραβατικότητας στην περιοχή, τόσο μειώνεται και η ανασφάλεια. Επίσης, η αίσθηση του χώρου και της ανασφάλειας συνδέονται με την ώρα που θεωρούν οι κάτοικοι ότι συνήθως μπορεί να τελεσθεί ένα έγκλημα. (Badiora et al., 2013 : 318)¹⁸. Τέλος, όσο αυξάνεται η διάρκεια διαμονής και παραμονής σε ένα χώρο μειώνεται το αίσθημα της ανασφάλειας, λόγω της «αυθόρμητης εποπτείας» του χώρου αυτού «natural surveillance» (Badiora et al., 2013 : 321). Η σταθερότητα του χώρου κατοικίας (Wynne 2008) επηρεάζει κατά μία έννοια την κοινωνική συνοχή και την άτυπη αυτοπροστασία. Ο Vanderveen (2006), αναφέρει ότι ο φόβος είναι μια αίσθηση της προσωπικής ανασφάλειας της κοινότητας. (Badiora et al., 2013 : 317).¹⁹

Εν κατακλείδι, η αντίληψη για το έγκλημα στο χώρο, σε μια πόλη ή μια γειτονιά δεν είναι απλή, αλλά περίπλοκη έννοια που περιλαμβάνει κοινωνικές σχέσεις και διαφορετικές αντιλήψεις (Girling et al., 2000) όπως, για τη συλλογικότητα και τη

¹⁶ Ο χώρος είναι προϊόν των κοινωνικών σχέσεων και υπάρχει αμφίδρομη σχέση χώρου και κοινωνικών σχέσεων (Harvey, 1973 : 10).

¹⁷ Στα Εξάρχεια, βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας καταδεικνύεται στη συνέχεια, αυτή η υποκειμενικότητα της ασφάλειας. Επειδή οι κοινωνικές σχέσεις που δημιουργούνται είναι καλές, οι ερωτώμενοι δεν επιθυμούν την ύπαρξη αστυνόμευσης, παρά την αντίθετη άποψη του κράτους και των Μ. Μ. Ε. Επίσης η «επιτήρηση» της περιοχής είναι επιθυμητή από τους ίδιους τους κατοίκους, παρά μέσα από τους κατασταλτικούς κρατικούς μηχανισμούς.

¹⁸ Όπως φαίνεται παρακάτω στα ευρήματα της εμπειρικής έρευνας για τα Εξάρχεια δεν παρατηρείται αυτό το αίσθημα ανασφάλειας, παρατηρείται ένα υποκειμενικό αίσθημα ασφάλειας, ενώ δεν φαίνεται να συνδέεται ο φόβος και η ανασφάλεια με τις ώρες της ημέρας.

¹⁹ Στα ευρήματα της εμπειρικής έρευνας για τα Εξάρχεια, φαίνεται η πολυπλοκότητα της έννοιας της ασφάλειας, καθώς αυτή συνδέεται με τη συλλογικότητα και τη συνοχή και αποτελεί μια «οντολογική» ασφάλεια.

συνοχή (Farrall, 2007 : 23): Αυτό που ο Giddens το 1991 ονομάζει «οντολογική» ασφάλεια (Barker, Crawford 2006 : 9).

1. 5. Η ασφάλεια στα Εξάρχεια

Τα Εξάρχεια μια γειτονιά, στο κέντρο της Αθήνας, συνδέονται με την έννοια της ασφάλειας και της επικινδυνότητας. Αν και θεωρείται μια περιοχή που σηματοδοτείται από την ύπαρξη διανοομένων και παράδοσης ενός «δημόσιου λόγου», μέσα από συλλογικές πολιτικές ενέργειες, εμφανίζονται περιστατικά βίας.

Η ασφάλεια αφορά την «άμυνα» ως προς την εγκληματικότητα, αλλά και την αντιδιαστολή με την κυρίαρχη άποψη. Έτσι, από τη μια, εμφανίζεται η «επίσημη», κρατική άποψη, που αναπαράγεται και μέσα από τα Μ.Μ.Ε. περί ανασφαλούς περιοχής που χρήζει αστυνόμευσης και, από την άλλη, η άποψη των κατοίκων και όσων επιλέγουν την περιοχή για ψυχαγωγία, ή, εργάζονται εκεί, που θεωρούν ότι την ανασφάλεια την δημιουργεί η αστυνόμευση. Με κάθε τρόπο, πάντως, γίνεται προσπάθεια να ταυτισθούν τα εγκληματικά φαινόμενα με την ιδεολογία και τις διαμαρτυρίες, ή, την πολιτική αντιπαράθεση των αναρχικών, στο όνομα της ασφάλειας της κοινότητας και της περιοχής, από την εποχή, ήδη, της δεκαετίας του 1980, που μια αρκετά μεγάλη μερίδα του Τύπου μιλά για το «κράτος και το «άβατο» των Εξαρχείων» (κυρίως, μετά τη δολοφονία του δεκαπεντάχρονου Μ. Καλτεζά, το 1985 από αστυνομικό υπάλληλο²⁰). Η ανασφάλεια, ωστόσο, που επικαλείται ο Τύπος της εποχής και μέχρι σήμερα, περίπου τριάντα χρόνια μετά, δεν φαίνεται να «πτοούν» τους κατοίκους και άλλους διαμένοντες σε διαφορετικούς δήμους να σταματήσουν να συχνάζουν στο χώρο, να σταματήσουν να συμμετέχουν σε διάφορες εκδηλώσεις, να σταματήσουν να μένουν μέχρι αργά ανοικτά τα κέντρα εστίασης και ψυχαγωγίας και να σταματήσει να σφύζει η περιοχή από κόσμο.²¹

Αυτό που βασικά προβάλλεται για την περιοχή των Εξαρχείων και που την καθιστά «ανασφαλή» είναι η μη «κανονικότητα» / διαφορετικότητα στις απόψεις και τις συμπεριφορές των νέων και των θαμώνων της, γενικότερα. Ακόμα και τα πραγματικά προβλήματα της χρήσης και της διακίνησης που συναντώνται και σε άλλες περιοχές της Αθήνας, στα Εξάρχεια προβάλλονται ακόμα πιο έντονα και μεγιστοποιούνται ακόμα περισσότερο μέσα από τον Τύπο, με αποτέλεσμα, αφενός,

²⁰ Πηγή: http://el.wikipedia.org/wiki/Μιχάλης_Καλτεζάς.

²¹ Το «πολυσύχναστο» της περιοχής και η «οικειότητα» όσων συχνάζουν εκεί, μπορεί να διαπιστωθεί εμπειρικά από τον καθένα που επιθυμεί να επισκεφθεί την περιοχή.

να δημιουργείται ένα ακόμα πιο αυστηρό νομικό πλαίσιο αντιμετώπισης της παραβατικής συμπεριφοράς, στο οποίο μπορεί να περιλαμβάνεται και η ποινικοποίηση, η καταστολή και η περιθωριοποίηση ορισμένων απόψεων και ιδεολογιών (λ.χ., αναρχικών) ή, ακόμα και κάποιων πολιτικών συμπεριφορών (λ.χ., απαγόρευση κάποιων συγκεντρώσεων και διαδηλώσεων) ή και η αυξανόμενη αστυνόμευση στο δημόσιο χώρο, αφετέρου, μπορεί να οδηγεί κατοίκους της να μετακομίζουν σε άλλες περιοχές, έχοντας πεισθεί για την ανασφάλειά της, ή, να «πείθει» κατοίκους που θα ήθελαν να μείνουν εκεί να μην την επιλέξουν.

Αλλά, τι εννοούν όσοι θεωρούν τα Εξάρχεια μια «αναρχική» γειτονιά; Εννοούν μια γειτονιά του χάους, χωρίς αρχές, ή, μια γειτονιά που συχνάζουν άνθρωποι, κυρίως, νέοι με αναρχική ιδεολογία; Και τι εννοείται με τον όρο αναρχισμός; Ποιες είναι οι αρχές του; Παρακάτω γίνεται μια απόπειρα να απαντηθούν τα παραπάνω ερωτήματα.

2. Η ιδεολογία του αναρχισμού, μέσα από σημαντικούς εκφραστές

Πηγή:https://www.google.gr/search?q=anarxismos&es_sm

Ο Αναρχισμός²² δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην *ισότητα*, την *ελευθερία*, τη *δικαιοσύνη*, την *έλλειψη κάθε εξουσίας* / ιεραρχίας και την *αλληλεγγύη*, επομένως, αντιπαρά τίθεται στην άγνοια, τις προλήψεις και το πολιτιστικό κατεστημένο. Όσον αφορά την ασφάλεια των πολιτών, με έμμεσο τρόπο, φαίνεται ότι την εντάσσει στο κοινωνικό πλαίσιο, που εξασφαλίζει την κοινωνική ισότητα και επιτρέπει την ύπαρξη της πραγματικής ατομικής ελευθερίας. Οι αναρχικοί συγγραφείς, βέβαια, αποκηρύσσουν τις βίαιες πράξεις των τρομοκρατών και παρ' όλη την αφοσίωση λ.χ. του Κροπότκιν και της Γκόλντμαν στον ανθρωπισμό, ο Ραβασόλ²³ και οι δολοφόνοι είναι αυτοί που έμαθαν και θυμούνται οι περισσότεροι άνθρωποι. Σαν ομάδες, οι αναρχικοί είναι διασπασμένοι για να ασκήσουν σταθερή πολιτική. Καμιά θετική αναρχική πράξη δεν φαίνεται να ισοσταθμίζει τα αρνητικά αποτελέσματα της βίας και το ότι η βία τον «καθιέρωσε» στο κοινό. Είναι αλήθεια πως από τον αναρχοσυνδικαλισμό βγαίνει ένα ξεχωριστό συμπέρασμα. Ωστόσο, οι ιδέες της

²² Τα πρώτα σημάδια κοινωνικής κριτικής που καταλήγουν στον Αναρχισμό εμφανίζονται στους ηγέτες των αγροτικών εξεγέρσεων στην Αγγλία και τη Γερμανία τον 14^ο αιω. (επιθέσεις ενάντια στην ιδιοκτησία των Μπωλ, Ταίλερ κ.α.) ενώ τον 17^ο αιω η θρησκευτική παράδοση βοηθά κατά μια έννοια τους Ευρωπαίους, να αντιληφθούν σε μεγαλύτερο βαθμό την ατομική τους ελευθερία. Έντονη η παρουσία του Παίην και Γκόντγουιν (1776) οι οποίοι πίστευαν ότι η κυβέρνηση είναι δυσάρεστη και χρειάζεται όλο και λιγότερο σε μια 'καλή' κοινωνία. Ιδρυτής του Αναρχικού κινήματος, ωστόσο, υπήρξε ο Προυντόν, ο οποίος μεταξύ άλλων, έθετε το ερώτημα: 'τι είναι κλοπή' στο οποίο απαντούσε: 'Η ιδιοκτησία είναι κλοπή', ξεκινώντας έτσι μια συζήτηση για την κοινωνική τάξη πραγμάτων. Βλ Τι είναι ο Αναρχισμός, Έντουαρντ Χάρβεϋ, σελ 58-61.

²³ Ο Ραβασόλ ήταν βομβιστής που συνελήφθη και κατατομήθηκε στο Παρίσι το 1892. Τον κατηγορούσαν και για πολλές δολοφονίες, όπως και άλλους αναρχικούς. Μέσα από την ιστορική προσέγγιση του αναρχικού κινήματος, η βία αναφέρεται ως ένα σημαντικό συστατικό στοιχείο στη δράση των αναρχικών στα μέσα και τα τέλη του 19^{ου} αι. βλ. ενδεικτικά 'Ιστορία των Επανάστασεων', σελ 53 – 55, αλλά και η συλλογική τους και μη βίαιη δράση του αναρχοσυνδικαλισμού και του κολεκτιβισμού σ. 56 -64.

αναρχίας κινητοποιήσαν τις εργατικές τάξεις στη Γαλλία, τη Ρωσία και την Ισπανία και προσέφεραν στην ιστορία μια συμβολή παραπάνω από «περιθωριακή».

2. 1. Οι «κλασικοί» θεωρητικοί

2. 1.1 Μ. Μπακούνιν, τα σημαντικότερα στοιχεία της θεωρίας του

Σύμφωνα με τον Μ.Μπακούνιν²⁴ (1974 (1882) : 37, 41, 48 – 49, 50) οι βασικές αξίες του αντιεξουσιαστικού κινήματος βασίζονται στην ισότητα, ως προϋπόθεση της ελευθερίας και του ανθρωπισμού και στην απόρριψη κάθε νομοθεσίας, κάθε εξουσίας και κάθε προνομιούχας και κατεστημένης τάξης. Η εξουσία γι' αυτόν σημαίνει άρνηση του ανθρωπισμού, αποτελεί δουλεία και ηθική και πνευματική εξαχρείωση. Αντίθετα, αυτό στο οποίο καλό είναι να βασίζονται οι κοινωνίες είναι η συναίνεση και αυτό στο οποίο καλό είναι να βασίζονται τα μέλη της η αλληλοεκτίμηση και η αλληλεγγύη / αλληλοβοήθεια. Όσο και αν αυτό μοιάζει με ιδεαλισμό, στην πράξη, στηρίζεται σε μια ιστορική αλήθεια, έτσι όπως την διδάσκει στην ανθρωπότητα και ο ελληνικός πολιτισμός²⁵. Ουτοπία, είναι η πίστη σε μια καλή κυβέρνηση. Η κυβέρνηση, έχει αποδειχθεί πολλές φορές, ότι είναι ένα μη – ρεαλιστικό και ανεφάρμοστο όνειρο.

Επίσης ο Μπακούνιν στα χειρόγρατά του ²⁶ αναφέρεται και σε άλλα ζητήματα, όπως στην αναγκαιότητα μιας διεθνούς οργάνωσης εργαζομένων, μέσα από τη

²⁴ Ο Μπακούνιν γεννήθηκε το 1814 στην πόλη Τβερ στη Ρωσία από αριστοκρατική ρωσική οικογένεια και τάφηκε στη Βέρνη το 1876 στην Ελβετία. Ιδρυτής της αναρχικής θεωρίας, με σπουδές στη φιλοσοφία του Χέγκελ, του Καντ και του Φίχτε και την επίδραση από τις απόψεις του Προυντόν.

²⁵Φυσικά ο ελληνικός πολιτισμός, όπως και όλοι οι αρχαίοι πολιτισμοί συμπεριλαμβανομένου του ρωμαϊκού, ήταν αποκλειστικά εθνικός και θεμελιωμένος στη δουλεία. Όμως, παρά τα δύο τεράστια αυτά μειονεκτήματα, συνέλαβε και πραγμάτωσε την ιδέα του ανθρωπισμού εξευγένισε και πράγματι εξιδανίκευσε τη ζωή των ανθρώπων, μετέτρεψε τις ανθρώπινες αγέλες σε ελεύθερες ενώσεις ελεύθερων ανθρώπων, έβαλε χάρη στην ελευθερία τα θεμέλια των επιστημών και τεχνών, δημιούργησε μιαν αθάνατη ποίηση και φιλοσοφία και το πρόπλασμα της έννοιας του ανθρώπινου σεβασμού. Πάνω στη βάση της πολιτικής και κοινωνικής ελευθερίας δημιούργησε την ελεύθερη σκέψη..... (Μπακούνιν, θεός και κράτος σελ 50).

²⁶ Πρόκειται για μια συλλογή των σημαντικότερων απόψεων του Μπακούνιν που αφορούν την Α' Διεθνή και την πολιτική της, καθώς και την αναγκαιότητα της αυτό – οργάνωσης των εργαζομένων. Σημαντικές, ωστόσο είναι και οι αναφορές και σε άλλα ζητήματα, όπως η έννοια της ηθικής, της ευδαιμονίας, της ταξικής πάλης, της επιστήμης κ. ά. Η πρώτη Διεθνής Οργάνωση ως το πρώτο ιστορικά συντονιστικό σώμα των εργαζομένων, δημιουργείται το 1864 και διασπάται το 1872 στο Συνέδριο της Χάγης σε μπακουνιστές και μαρξιστές, μετά την επιμονή των δεύτερων να αποκηρύξουν τις απόψεις τους στα θέματα της εξουσίας, της δημοκρατίας και της ελευθερίας, οι αντιεξουσιαστές. Την εποχή εκείνη η συμμετοχή στην Α' Διεθνή καταδικάστηκε από πολλές κυβερνήσεις και η συμμετοχή σε αυτήν θεωρείτο αδίκημα και ήταν παράνομη. Μπακούνιν Μ.: *Θεός και Κράτος* 1974, Αθήνα : Διεθνής Βιβλιοθήκη (μτφ. Θ. Μιχαήλ, 1882 πρώτη δημοσίευση 6 χρόνια μετά το θάνατο του Bakounine από τους Cafiero, Reclus που βρήκαν τα χειρόγραφα και το 1894, το εκδίδει ο Netleau με μια πρώτη εισαγωγή).

δημιουργία σωματείων, καθώς και στην ταξική πάλη, τον διεθνισμό και την ασφάλεια που μπορεί να παρέχει μια κοινωνία, όπου δεν θα υπάρχουν διαφωνίες πολιτικές και φιλοσοφικές, μια κοινωνία ισοτιμίας και δικαιοσύνης χωρίς προκαταλήψεις:

«...οι αστοί χρησιμοποιούν τον ασύδοτο ανταγωνισμό, τον πόλεμο του καθενός εναντίον πάντων, την ευδαιμονία η οποία εξασφαλίζεται επάνω στα ερείπια των άλλων, (...) Όταν φθάσει ή ώρα της κοινωνικής διαλύσεως ... σ' όλες τις χώρες σ' όλους τους τόπους πολλοί αλληλοβοηθούμενοι συνεταιρισμοί, οι οποίοι αν διαθέτουν καλή οργάνωση και προ παντός αν είναι δομημένοι στις αρχές της αλληλοβοήθειας και συνεργατικότητας ... θα συμβάλουν στην μετάβαση της κοινωνίας από την σύγχρονή της κατάσταση σ' εκείνη της ισότητας και της δικαιοσύνης, χωρίς πολλές διαταραχές...» (Μπακούνιν, χ. χ. : 22-23).

Επομένως, ο ίδιος ο θεμελιωτής της αναρχίας αναφέρεται έμμεσα στην έννοια της ασφάλειας, μια έννοια που απορρέει από την κοινωνία της ισότητας και του ανθρωπισμού. Μια έννοια εξατομικευμένης, αλλά και κοινωνικής ηθικής, που θα ταίριαζε περισσότερο με την σύγχρονη ερμηνεία της ασφάλειας, όπου κατά την υλοποίησή της σε κάποιον χώρο δεν θα έπρεπε να υφίσταται καταναγκασμός.

Η ηθικότητα αυτής της έννοιας βασίζεται στην κατάργηση των τάξεων και την υλοποίηση του ανθρωπίνου ιδανικού, δηλαδή την ευτυχία, την ισοτιμία, τη δικαιοσύνη και την ελευθερία (Μπακούνιν, χ. χ. : 30 – 31).

Επιπρόσθετα, θεωρεί ότι αυτές οι έννοιες ηθικής και κοινωνίας, ασφαλούς, και αξιοπρεπούς διαβίωσης συμπλέουν, εφόσον όπως αναφέρει:

«...Προκειμένου να καταστήσουμε ηθικούς τους ανθρώπους το έχομε αναφέρει και άλλοτε, επιβάλλεται να καταστήσουμε ηθική την κοινωνική σφαίρα. Ο σοσιαλισμός, βασιζόμενος στη θετική επιστήμη δεν αποδέχεται το δόγμα της ελεύθερης εκλογής τελείως...» (Μπακούνιν, χ. χ. : 72).

Ακόμα μια έμμεση αναφορά του για την ασφάλεια που βρίσκεται στα ίδια χειρόγραφα, αφορά τη παράθεση της «εγκληματολογικής στατιστικής» (Μπακούνιν, χ. χ. : 73):

«...παραδείγματος χάριν, στην ίδια την χώρα, στην ίδια πολιτεία, αν δεν επέλθει καμιά πολιτική και κοινωνική διαταραχή, προκειμένου να μεταβληθεί η διάρθρωση της κοινωνίας, το ίδιο έγκλημα, το ίδιο πταίσμα αναπαράγεται τον άλλο χρόνο, μάλιστα στον ίδιο βαθμό, επί μία περίοδο 10, 20, 30 ετών και ορισμένες φορές και περισσότερο. Και αυτό, το οποίο είναι περισσότερο σημαντικό είναι ότι η μεθοδολογία της παρανομίας τους ανανεώνεται τόσες φορές στο ένα όσες και τον άλλο χρόνο.

Παραδείγματος χάρη, ο αριθμός των δηλητηριάσεων, των δολοφονιών κατ' αυτόν ή τον άλλο τρόπο παραμένει συνεχώς ο ίδιος. Πράγμα το οποίο οδηγεί τον διάσημο Βέλγο στατιστικολόγο Μ. Κετετέ να αναφέρει τα ακόλουθα αξιοσημείωτα : «Η κοινωνία προπαρασκευάζει τα εγκλήματα και τα άτομα δεν πράττουν τίποτε άλλο περισσότερο, από την εκτέλεση αυτών».

Θεωρεί, επομένως ότι η έλλειψη εγκληματικής συμπεριφοράς, η ανάπτυξη μιας ασφαλούς ζωής για τους ανθρώπους μιας χώρας είναι αποτέλεσμα κοινωνικών συνθηκών και όχι ατομικών πράξεων, στις περισσότερες των περιπτώσεων. Ανάγει το θέμα της βίας, ακόμα και της μη πολιτικής, αυτής, δηλαδή, που ασκείται σε ατομικό επίπεδο, σε πολιτική και κοινωνική βία, εφόσον τα αίτιά της ανευρίσκονται στην ίδια την κοινωνία. Σύμφωνα με τον Μπακούνιν, οι «εξουσιαστικοί» κομμουνιστές αρνούνται την ελευθερία και «μεταθέτουν» στο κράτος όλες τις δυνάμεις της κοινωνίας, το οποίο την εκμεταλλεύεται και την διαφθείρει.

Επιμένει ότι η οργάνωση της κοινωνίας και της συλλογικής ιδιοκτησίας πρέπει να γίνεται από τα κάτω προς τα πάνω και όχι αντίστροφα. (Γκερέν, 1973 : 26).

Ο αναρχοσυνδικαλισμός αποτελεί την οικονομική βάση της πολιτικής του Μπακούνιν και επιμένει στην ανεξαρτησία από κάθε κομματική πολιτική, από τη φιλελεύθερη δημοκρατία και τον κοινοβουλευτικό σοσιαλισμό, αλλά και από την αστική πολιτική εξουσία.

2. 1.2. Πέτρος (Πιοτρ) Κροπότκιν

Ένας σημαντικός, επίσης, θεωρητικός, υπήρξε ο Πέτρος Κροπότκιν ²⁷, ο οποίος ανέπτυξε εκτός από τον αντιεξουσιαστικό κομμουνισμό την έννοια της ηθικής, ότι δηλαδή αποτελεί φυσική ιδιότητα και βασίζεται στην πρόοδο των ανθρώπων, την

²⁷ 1842 – 1921 Ρώσος Πρίγκιπας. Σπούδασε και αναδείχθηκε στη γεωγραφία, τη ζωολογία, την κοινωνιολογία και την ιστορία. Στο οπισθόφυλλο αυτής της μελέτης διαβάζουμε τους λόγους της συγγραφής της: «Αυτή η μελέτη περί της καταγωγής και του σκοπού της ηθικής, ήταν προϊόν μιας εντράπελης κατάστασης. Κάποιοι Άγγλοι αναρχικοί, μέσα στο ιδεολογικό τους κομφούζιο, θεωρούσαν απολύτως θεμιτό να ψωνίζουν από το κατάστημα ενός αναρχικού χωρίς να πληρώνουν, πιστεύοντας ότι αυτό ήταν σύμφωνο με την αρχή «Στον καθέναν σύμφωνα με τις ανάγκες του». Όταν ο Κροπότκιν το πληροφορήθηκε, αγανάκτησε και όχι μόνον καταδίκασε τέτοιες απόψεις, αλλά και έγραψε το παρόν έργο. Αυτό που ονομάζουμε «ηθικές ιδέες», λέει, δεν είναι παρά προϊόν πρωτόγονων προκαταλήψεων -νόμος, θρησκεία, εξουσία- και χρησιμεύει στην άρχουσα τάξη για να προστατεύει τα συμφέροντά της. Το αληθινό ηθικό αίσθημα είναι ενστικτώδες και εγγενές στην ομαδική ζωή. Η αλληλοβοήθεια είναι προϋπόθεση μιας επιτυχούς κοινωνικής διαβίωσης. Επομένως, η βάση της αληθινής ηθικής είναι ο παλιός, καλός, χρυσός κανόνας: «Κάνε στους άλλους ό, τι θα ήθελες να κάνουν εκείνοι σε σένα υπό τις ίδιες περιστάσεις»».

Επίσης παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον ότι δύο –Ρεκλύ και Κροπότκιν– από τους τέσσερις πιο σημαντικούς αναρχικούς του 19ου αιώνα ήταν γεωγράφοι. Καραγεωργάκης 2012 σ. 76.

εξέλιξη της ανθρωπότητας, την αλληλοβοήθεια και τη δικαιοσύνη, χωρίς παρεμβάσεις από νόμους και κράτος, αλλά και με πίστη στο σεβασμό μεταξύ των ανθρώπων (Κροπότκιν, 2000 : 70) :

«Η ανώτερη αντίληψη περί ηθικής προάγεται μέσα από την αρχή της ισότητας...εμπεριέχει, επίσης, το σεβασμό για το άτομο...» και σ.. 87 :

«...τώρα, πριν τελειώσουμε, ας αναφερθούμε σε αυτούς τους δύο όρους, τον αλτρουισμό και τον εγωισμό, στην διάκριση που οι Άγγλοι επιχείρησαν να εισάγουν, λέμε: «Ας συμπεριφερόμαστε στους άλλους, όπως θα θέλαμε να μας συμπεριφέρονται εκείνοι» σε μια κοινωνία ίσων...ενεργείς για το καλό όλων, ενεργείς καλά ...»

Στο έργο του αναφέρεται, κυρίως, στη δράση που θα πρέπει να έχουν οι απλοί άνθρωποι, αλλά και οι νέοι, οι επιστήμονες απέναντι στην εξουσία, επιδιώκοντας την κοινωνική αλλαγή μέσα, αλλά και μέσα από την «σοσιαλιστική ηθική». Και εδώ με έμμεσο τρόπο γίνεται αναφορά στη συνείδηση των ανθρώπων, δηλαδή, στην ηθική στάση που κάποιος πρέπει να τηρεί, όταν πρόκειται για ζητήματα αλληλεγγύης και ανθρωπισμού:

« ...Η θα υποχωρείς διαρκώς απέναντι στη συνείδηση σου και στο τέλος θα πεις: «Ας χαθεί όλη η ανθρωπότητα- φτάνει μονάχα εγώ να μπορώ να 'χω όλες τις απολαύσεις μου και να τις χαίρομαι ...ή θα πας με το μέρος των σοσιαλιστών και μαζί τους θα εργαστείς για την ολοκληρωτική καταστροφή του σημερινού κοινωνικού συστήματος... Ο σημερινός λαός ... εργάζεται, με συνείδηση της εργασίας του, για να ρίξει κάθε εμπόδιο, που εμποδίζει το ξεσκλάβωμά του. ... να μαντέψει τι πρέπει να κάνει για ν' αλλάξει τη ζωή... και να την κάνει γενική ευτυχία. Ανακατεύεται με τα δυσκολότερα ζητήματα της κοινωνιολογίας και ζητάει να βρει τη λύση τους ...» (Κροπότκιν χ. χ. : 56 – 57).²⁸

²⁸ Από το σημείωμα του εκδότη : Ο πρωτότυπος τίτλος του ήταν «Aux jeunes gens» και κυκλοφόρησε σε συνέχειες στην εφημερίδα «Le Révolté». Σύντομα το κείμενο εκδίδεται αυτοτελές στο Παρίσι και σε αγγλική μετάφραση στο Λονδίνο. Πρόκειται για ένα άμεσο και ενθουσιώδες κείμενο που δεν απαιτεί θεωρητική κατάρτιση από τον αναγνώστη. Λέξεις όπως αναρχισμός, αναρχικοί, έχουν αντικατασταθεί με τις λέξεις σοσιαλισμός και σοσιαλιστές, μιας που εκείνη την εποχή το αναρχικό κίνημα στη δυτική Ευρώπη αυτοπροσδιορίζεται ως «σοσιαλιστικό». Στην Ελλάδα δημοσιεύτηκε και μεταφράστηκε για πρώτη φορά από τον Πλάτωνα Δρακούλη το 1886. Η παρούσα μετάφραση προέρχεται από την έκδοση των «Μαρή - Κοροντζή» το 1944, χωρίς να αναγράφεται ο μεταφραστής. Πιθανότατα αυτή η μετάφραση έγινε από τους Σπ. Κουμιάτη και Γ. Δούμα το 1917. Βέβαια, οι μεταφραστές καθ' ότι διαφορετικών τάσεων ιδεολογικά, έκαναν προσαρμογές στο κείμενο —όπως ο Πλάτωνας Δρακούλης που μεταφράζει τη λέξη «επανάσταση» ως «κοινωνική ανατροπή» ενώ από την άλλη οι Σπ. Κουμιάτης και Γ. Δούμας παραλλάσσουν τον όρο σοσιαλισμός» ή «σοσιαλιστές» σε «κομμουνισμός» ή κομμουνιστές— ανάλογα με τις επιδιώξεις ή τις πολιτικές τους πεποιθήσεις. Πηγή: Άρθρο «Π. Κροπότκιν: Προς τους νέους. Οι εκδοτικές τύχες του κειμένου στην Ελλάδα μέχρι τον μεσοπόλεμο». Περιοδικό «Αρχειοτάξιο», τεύχος 3, Μάιος 2001. Δ. Δημητρόπουλος, Εκδ. Θεμέλιο.

Για τον Κροπότκιν το περισσότερο σημαντικό σε μια φιλοσοφική αντίληψη είναι η ηθική της επένδυση. Για αυτό το λόγο και η φιλοσοφία του κομμουνισμού δεν θα πρέπει να σημαίνει εξουσία και κομπορμισμός, αλλά ανάπτυξη του ατόμου ως ελεύθερης - και όχι εγωιστικής - προσωπικότητας. Επίσης, θεωρεί ότι ο κομμουνισμός χάνει το ηθικό του περιεχόμενο αν θεσμοθετηθεί, όπως έγινε με την χριστιανική θρησκεία. Θεωρεί, τέλος ότι οι δύο φιλοσοφικές αντιλήψεις κομμουνισμού και αναρχίας πρέπει να αλληλοσυμπληρώνονται. Δίνει έμφαση στην ανάπτυξη της ατομικότητας, η οποία αναπτύσσεται όταν καλύπτονται οι βασικές ανάγκες «ασφάλειας», δηλαδή, τροφής και στέγης. Η νοημοσύνη, η καλαισθησία και η θέληση αναπτύσσονται στη συνέχεια (Κροπότκιν χ. χ. / (μτφρ.1924) : 94 - 95).²⁹

«Η κοινωνία αυτή ... Περιλαμβάνει στους κόλπους της μια ατελείωτη ποικιλία από ικανότητες από ιδιοσυγκρασίες, από ενέργειες ατομικές... Ζητάει την πιο τέλεια ανάπτυξη της ατομικότητας...κάποια αρμονική αλληλοσυμπάθεια, όχι κάνοντας όλα τα μέλη της να υποκύπτουν σε μια εξουσία, πλασματικά εξουσιοδοτημένη ν' αντιπροσωπεύει την κοινωνία, όχι ζητώντας να καθιερώσει την ομοιομορφία, αλλά προσκαλώντας όλους τούς ανθρώπους στην ελεύθερη ανάπτυξη, στην ελεύθερη πρωτοβουλία, την ελεύθερη ενέργεια, στο ελεύθερο συντρόφιασμα...» (Κροπότκιν χ. χ. / 1924 : 52 - 53).

Και αλλού :

«...Πάρτε τη χριστιανική ηθική. Ποια άλλη διδασκαλία δυνήθηκε να κάνει μεγαλύτερη εντύπωση στα μυαλά των ανθρώπων παρά κείνη που μιλούσε επ' ονόματι ενός θεού σταυρωμένου και μπόρεσε να επιδράσει μ' όλη τη μυστηριακή δύναμη της, μ' όλη την ποίηση του μαρτυρίου, μ' όλο το μεγαλείο της συγγνώμης για τους δημίους. Κι όμως η θεσμοθεσία στάθηκε δυνατότερη της θρησκείας αυτής: σύντομα ο Χριστιανισμός — επαναστάτης ενάντια της αυτοκρατορικής Ρώμης— κυριεύθηκε απ' αυτή την ίδια τη Ρώμη: δέχθηκε τις γνώμες της, τις συνήθειες της και τη γλώσσα της. Η Χριστιανική Εκκλησία γέννησε Ρωμαϊκό Δίκαιο και σαν τέτοια υπήρξε στην ιστορία, σύμμαχη με το Κράτος...» (Κροπότκιν χ. χ. / 1924 : 90 - 91).

Για αυτό και :

« ...Η οργάνωση του κομμουνισμού δεν μπορεί ν' ανατεθεί σε νομοθετικά σώματα που ονομάζονται κοινοβούλια, δημοτικά συμβούλια, κοινοτικές επιτροπές. Πρέπει να 'ναι το έργο όλων ...ο κομμουνισμός δεν μπορεί να επιβληθεί ...Θ' αποπνιγότανε μέσα σε μια ατμόσφαιρα εξουσίας...» (Κροπότκιν χ. χ. / 1924 σ. 93).

²⁹ Πρόκειται, επίσης, για μια συλλογή έργων του Κροπότκιν που πρωτοεισάγεται στην Ελλάδα πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ο Μπακούνιν και ο Κροπότκιν είναι οι πιο σημαντικές προσωπικότητες της εποχής τους, οι θεωρητικοί που αναμφισβήτητα έχουν περισσότερο διαβαστεί, αυτοί που θεωρούνται, παγκοσμίως, οι ιδρυτές του αντιεξουσιαστικού σοσιαλισμού ή ελεύθερου κομμουνισμού.

2.2. «Οι νεότεροι» θεωρητικοί

2.2.1 Ρεκλύ, Μαλατέστα, Γκόλντμαν, Μπούκτσιν ...

Μετά από το θάνατο του Μπακούνιν, «συνεχίζει» ο Ρεκλύ, ο Μαλατέστα, η Γκόλντμαν και φτάνουμε μέχρι σήμερα τον Μάρραιη Μπούκτσιν. Ένα κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών είναι ότι η φιλοσοφία τους προερχόταν από τις εμπειρίες της εργατικής τάξης και των αγροτών.

Για τους επόμενους λοιπόν θεωρητικούς, τον Malatesta ³⁰ και την Goldman, η έννοια της αναρχίας βασίζεται στην ισότητα, την αλληλεγγύη και την ελευθερία.

«...Αναρχισμός σημαίνει μια κοινωνική τάξη, που βασίζεται στην ελεύθερη ένωση ατόμων με σκοπό την δημιουργία μιας πραγματικής κοινωνικής ευημερίας...» (Γκόλντμαν, 2008, σ. 38 – 39).³¹

Αλλά και για πιο σύγχρονους συγγραφείς (Γούντγουουθ, Χάρβευ, Ουώλτερ, 1985 : 36) ³² μια αναρχική κοινωνία που βασίζεται στην ελευθερία, την ισότητα και τη δικαιοσύνη δεν απειλείται από εγκληματικές πράξεις και η άμυνα απέναντι σε πράξεις βίας ανισόρροπων ανθρώπων θα προέρχεται από τα ίδια τα άτομα και τις συλλογικές τους δράσεις. Επίσης, θεωρούν ότι η βία³³ προέρχεται από το ίδιο το κράτος και τις σχέσεις ιδιοκτησίας, σχέσεις που τελικά δημιουργούν ένα κλίμα

³⁰ 1853 – 1932 Ιταλός αναρχικός, φίλος του Μπακούνιν από την Α΄ Διεθνή με σπουδές στη φαρμακολογία και την ιατρική, που εγκατέλειψε από την εποχή της Παρισινής Κομμούνας και μετά για την υπόθεση της επανάστασης.

³¹ Επιλογή Κειμένων από το βιβλίο Red Emma speaks (επιμ. Alix Kates Shulman, N. Y. 1972) της γνωστής επαναστάτριας φεμινίστριας Emma Goldman. Το βιβλίο υπό αποτελεί επανέκδοση της συλλογής κειμένων της Γκόλντμαν που πρωτοδημοσιεύθηκαν το 1984 από το αναρχοφεμινιστικό περιοδικό «Πόλη των Γυναικών». Η Γκόλντμαν γεννήθηκε το 1869 στη Λιθουανία, από μια μικροαστική οικογένεια και πέρασε τα παιδικά της χρόνια στη Ρωσία. Πολύ νέα μετανάστευσε στις Η. Π. Α., όπου και ασπάστηκε τον αναρχοκομμουνισμό, μέσα από τη γνωριμία της και τη σχέση της με τον Alexander Berkman. Πέθανε το 1940 στο Τορόντο του Καναδά.

³² Ο Ν. Ουώλτερ είναι Άγγλος δημοσιογράφος και εκδότης του New Humanist. Έχει γράψει στον ελευθεριακό τύπο και έχει συνεισφέρει σε πολλές ανθολογίες του αναρχισμού. Ο Φρέντ Γουντγουορθ είναι εκδότης του Match, μιας μηνιαίας αναρχικής εφημερίδας που εκδίδεται στην Τουσόν της Αριζόνα.

³³ άσχετο και κακοπροαίρετο θα ήταν να υποστηριχθεί ότι είμαστε πάντοτε και με κάθε κόστος υπέρ της βίας. Η βία, πέρα από το ότι αντιφάσκει καθεαυτή με τη φιλοσοφία του αναρχισμού, μας θλίβει γιατί προκαλεί δάκρυα και πόνο... Φάμπρι (χ. χ.) σ. 59.

ανασφάλειας και καχυποψίας, απομακρύνουν τους ανθρώπους και για τον καθένα είναι δύσκολο να νιώσει εμπιστοσύνη (σ. 37).

Συγκεκριμένα αναφέρεται σε σχέση με τη βία και την εγκληματικότητα σε κοινωνικό επίπεδο ότι :

«...Σε μία κοινωνική αναρχική κοινωνία, το έγκλημα θα θεωρείται απλώς μια πράξη επιζήμια για τις ελευθερίες των άλλων...Στο βαθμό που τέτοια εγκλήματα απορρέουν από κοινωνικά προερχόμενες διαταραχές της προσωπικότητας, το μόνο που μπορούμε να προβλέψουμε είναι ότι η συχνότητα τους — όπως και η σημερινή μορφή τους — θα μεταβληθούν ριζικά. Δεν θα θεωρείται έγκλημα το να είσαι διαφορετικός από τούς άλλους, αλλά θα είναι έγκλημα το να βλάπτεις κάποιον. Τέτοιες εχθρικές ενέργειες εναντίον της κοινότητας θα μπορούν να αποφευχθούν, πάνω από όλα, με το να εμπεδώσουμε το σεβασμό για την αξιοπρέπεια κάθε ανθρώπου. Οι αναρχικές αξίες θα ενισχυθούν με τούς ισχυρότερους από τους ανθρώπινους δεσμούς, την αγάπη και τον αυτοσεβασμό. Τα εναπομείναντα εγκλήματα δεν θα τα διαχειρίζονται μάζες δικηγόρων, αστυνομικών και δικαστών και οι εγκληματίες δεν θα ρίχνονται στις φυλακές, που ο Κροπότκιν κάποτε χαρακτήρισε «πανεπιστήμια του εγκλήματος». Το κοινό δίκαιο και τακτικά εκ περιτροπής σώματα ενόρκων θα αποφασίζουν αν μια ορισμένη πράξη είναι έγκλημα, και θα κρίνουν, θα επικρίνουν, θα εξοστρακίζουν ή και θα διώχνουν για πάντα τον εγκληματία. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις προβλέπουμε ότι οι εγκληματίες θα μπαίνουν κάτω από τη φροντίδα και την καθοδήγηση των μελών της κοινότητας ...» ((Γούντγουουρθ, Χάρβευ, Ουώλτερ, 1985 : 50). Άραγε δεν είναι ένας τρόπος να διασφαλιστεί η ασφάλεια μεταξύ των ανθρώπων;

Τέλος, για τις αντιεξουσιαστικές φεμινίστριες Έρλιχ Κάρολ και Φάρροου Λην (1980) η κατάργηση της εξουσίας, της ιεραρχίας, της κυβέρνησης και η πίστη τόσο στην ατομικότητα όσο και στη συλλογικότητα μπορούν να συνταυτισθούν με τη φεμινιστική θεωρία (σ. 26 – 27) εφόσον ευνοούν την ελευθερία και την ισότητα μεταξύ των ανθρώπων. Ενδιαφέρουσα είναι η παρουσίαση που κάνει ο Kedward (χ. χ.) ³⁴ για τις απόψεις συνολικά των αναρχικών σε σχέση με την ηθική πλευρά της φιλοσοφίας τους: Για τον Μπακούνιν λ.χ., αναφέρει πως συμφωνεί ότι η ελευθερία, η ηθική και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια βρίσκονται στο ότι ο άνθρωπος κάνει το καλό όχι επειδή τον διατάζουν, αλλά επειδή το νοιώθει (σ. 5) και επομένως, όπως λέει και ο

³⁴ Από το οπισθόφυλλο : «...Ο συγγραφέας εξετάζει εδώ το αναρχικό κίνημα τόσο στη συλλογική όσο και στην ατομική του μορφή, ανιχνεύοντας τα γεγονότα και τα άτομα που θεμελίωσαν ιστορικά την ύπαρξη του. Τέλος, αξιολογεί την επίδραση των αναρχικών ιδεών στις τέχνες και στη σύγχρονη εποχή γενικότερα».

Ελισαίος Ρεκλύ το καλό και η αγάπη της ανθρωπότητας, εξασφαλίζουν την καλοσύνη και τη δικαιοσύνη σ' όλους και όχι το χάος, το έγκλημα και την ανασφάλεια.

Όσον αφορά τον Στίρνερ που υποστήριζε τον αποκλειστικό ατομικισμό, δεν ήταν ξεκάθαρα υπέρ της βίας και των ταραχών και της ανασφάλειας σε μια κοινωνία, αλλά με έμμεσο τρόπο, μέσα από την «υποστήριξή του στο «εγώ» δικαιολογούσε ακόμα και το έγκλημα. Σε γενικές γραμμές, πάντως, όπως αναφέρει, ο αναρχισμός δεν επηρέασε την ιστορική πορεία των νεότερων κρατών, στο βαθμό που το έκαναν ο κρατικός κομμουνισμός και ο φασισμός.

2.3. Η σημασία της κοινωνικής κριτικής του αναρχισμού

Ωστόσο, οι αναρχικοί έκαναν μια σημαντική κοινωνική κριτική που μπορεί ακόμα και σήμερα να επισημαίνεται, ως κριτική, σε κάθε μορφή καταπίεσης θρησκευτικής, ή, κρατικής, ή, ταξικής. Η ανάλυσή τους ξεκινούσε από πραγματικές καταστάσεις, που οι ίδιοι βίωναν. Πρόκειται για αντικειμενικά και ιστορικά στοιχεία που κατέθεταν, μέσα από τις παρατηρήσεις τους. Επίσης, η κοινωνική τους ανάλυση βασιζόταν στη μεθοδολογία της παρατήρησης, καθώς και σε υποθέσεις εργασίας. Η δε 'ουτοπική' αντιεξουσιαστική ιδεολογία τους, τους έκανε να ξεχωρίζουν από τους άλλους θεωρητικούς, είτε φιλελεύθεροι ήταν αυτοί, είτε κρατικοί κομμουνιστές. Η θεωρητική και πρακτική τους προσέγγιση, για τα θέματα της επανάστασης τους έκανε να «απολογούνται» συνέχεια, ενάντια στην «κατηγορία» ότι ήταν ουτοπικοί ιδεαλιστές και ονειροπόλοι³⁵, αλλά και ενάντια στην κατηγορία ότι είναι θιασώτες της βίας (Kedward, χ. χ.: 26 – 27).

Σύμφωνα με τη σύγχρονη κοινωνιολογία, ο αναρχισμός έχει κάνει κάποια θεωρητικά σφάλματα, όπως, λ.χ., σε σχέση με την ασφάλεια, όπου παρατηρείται μια ανάγκη του ατόμου να ζει και να δουλεύει μέσα σε μια σταθερή, γνώριμη δομή, σε

³⁵ Βλ., Ντ. Γκερέν, 1973 : «...Ο αναρχισμός απορρίπτει, από την αρχή, την κατηγορία της ουτοπίας, καταφεύγει στην ιστορική μέθοδο για ν' αποδείξει ότι η μελλοντική κοινωνία δεν είναι εφεύρεσή του, αλλά προϊόν μιας υπόγειας εργασίας του παρελθόντος. Ο Προυντόν τονίζει ότι η ανθρωπότητα, κάτω από το αδυσώπητο εξουσιαστικό σύστημα που τη συνθλίβει εδώ και έξι χιλιάδες χρόνια, υποστηρίχτηκε από μια «μυστική αρετή»: «κάτω από τον κυβερνητικό μηχανισμό, στη σκιά των πολιτικών θεσμών, η κοινωνία παρήγαγε σιγά και σιωπηρά τον οργανισμό της- διαμόρφωνε μια νέα τάξη πραγμάτων, έκφραση της ζωτικότητας και της αυτονομίας της». ...Η κυβέρνηση, όσο κακοποιό χαρακτήρα κι αν έχει, εμπεριέχει την ίδια την άρνησή της. Είναι ένα «φαινόμενο της συλλογικής ζωής η εξωτερική παράσταση του δικαιώματός μας, μια εκδήλωση της κοινωνικής αυθορμητικότητας, μια προετοιμασία της ανθρωπότητας για ένα ανώτερο στάδιο. Αυτό που αναζητά η ανθρωπότητα στη θρησκεία και ονομάζεται θεός, είναι αυτή η ίδια. Αυτό που αναζητά ο πολίτης στην κυβέρνηση (...) είναι ο ίδιος αυτός, είναι η Ελευθερία...» σ. 47. Οι απόψεις ωστόσο μεταξύ των αναρχικών διαφέρουν. Οι πεσιμιστές πιστεύουν στο ιδανικό της αναρχίας και οι οπτιμιστές ότι όπου να 'ναι χάνεται η εξουσία. Κάπου μεταξύ αυτών των θέσεων πορεύονται οι υπόλοιποι αναρχικοί.

σχέση με τη «φυσική» φιλειρηνικότητα του ανθρώπου, όπου υπάρχουν ευρήματα για την «επιθετική» ανθρώπινη φύση και την ανταγωνιστικότητα και σε σχέση με την ελευθερία, την οποία ο άνθρωπος δείχνει να φοβάται, εφόσον προτιμά τους ηγέτες από την απουσία εξουσίας, θεωρώντας πως χωρίς ηγεσία μια ομάδα είναι πιο αδύναμη, αλλά και βάζει σε κίνδυνο την επιβίωσή του. Αν και οι άνθρωποι θέλουν ορισμένες ελευθερίες, ελευθερία κίνησης, σκέψης και λόγου, ωστόσο δεν επιδιώκουν μια «ολοκληρωτική» ελευθερία. (Kedward, χ. χ.: 104 – 105).

Από την άλλη, ο αναρχισμός δίνει και τη «δυνατότητα» άσκησης κριτικής στη θεωρία του Μαρξ που θεωρεί ότι ο άνθρωπος ως *Homo Economicus* πρέπει να βασίζει την απελευθέρωσή του στην αλλαγή των παραγωγικών σχέσεων. Η άποψη ότι κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα πρέπει να εντάσσεται σε ένα πλαίσιο «παραγωγικών σχέσεων» αγνοεί στοιχεία της «δύναμης» της κουλτούρας και της επίδρασης και άλλων κοινωνικών και πολιτισμικών σχέσεων αυτονομημένων από την παραγωγική βάση, που αποτελούν και θεσμούς της αστικής κοινωνίας. «...Αυτό το παραγωγιστικό όραμα, περιορίζει ακόμη και το δικό του (του Μαρξ) όραμα των παραμέτρων, στις όποιες γεννάται το πρόταγμα της ανθρώπινης χειραφέτησης. Όλη αυτή η όψη της σκέψης του Μαρξ, η τάση του προς έναν οικονομικό ντετερμινισμό και προς ένα παραγωγιστικό όραμα της ανθρώπινης φύσης, αποτελεί τον πυρήνα της διαφωνίας μεταξύ Μπακούνιν και Μαρξ επί του θέματος της ιστορικής σημασίας της καπιταλιστικής παραγωγής...». (Klarc, 1994 : 27 – 28)³⁶.

Σύμφωνα, δηλαδή, με τον Μπακούνιν, ο Μαρξ θεωρεί αναγκαία για την απελευθέρωση της ανθρωπότητας κάποια στοιχεία της αστικής κοινωνίας και της καπιταλιστικής παραγωγής. Λ.χ., είναι πιο σημαντική για τον άνθρωπο η ευχαρίστηση που παίρνει από μια κοινωνική δραστηριότητα που ο ίδιος ελεύθερα επιλέγει, ή, από μια συμμετοχή σε ένα πολιτιστικό δρώμενο που τον εκφράζει, παρά η χειρωνακτική εργασία, ή, η παραγωγικότητα. (Klarc, 1994 : 39).

Για αυτό θεωρείται από τους κλασικούς του αναρχισμού ότι η ανθρωπότητα αναπτύσσεται, όχι διά μέσου μιας επανάκτησης της εξουσίας, αλλά με τη δημιουργία νέων τύπων ανθρώπινων σχέσεων. (Klarc, 1994 : 42). Και όπως αναφέρει ο Μπακούνιν, όσοι ελέγχουν μια συγκεντρωτική πολιτική εξουσία επηρεάζονται από

36 Ο John Klarc γεννήθηκε το 1945 στη New Orleans, καθηγητής φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Loyola. Klarc John Μαρξ, Μπακούνιν κα κοινωνικός μετασχηματισμός 1994, Αθήνα: Άρδην (Εισαγωγή, επιμέλεια: Καρύτσας Γ., μτφ. Γαλανόπουλος Γ.) και αναφορά στον Marshall Sahlins σχετικά με την κριτική στον Μαρξ, από την πλευρά του Μπακούνιν. Ο Sahlins γεννήθηκε το 1930 στο Σικάγο και από το 1973 είναι καθηγητής ανθρωπολογίας στο εκεί Πανεπιστήμιο του Chicago.

αυτήν και συνιστούν μια ομάδα που έχει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μιας ξεχωριστής κοινωνικής τάξης. Ακόμα και αν αυτοί που κυβερνούν έχουν δημοκρατικά αισθήματα ή δημοκρατικές προθέσεις. Βέβαια, υπάρχει η άποψη ότι τόσο ο αναρχισμός, όσο και ο μαρξισμός και ο χριστιανισμός συνιστούν μια κοινή δυτική κουλτούρα, που, παρά τις αντιθέσεις μεταξύ των κοσμοθεωριών, διαμορφώνει ένα «πρόταγμα» για το μέλλον και την ευτυχία της ανθρωπότητας, αν και έχει τα ερείσματά της στο παρόν.

«...Αλλά η ελπίδα του αναρχικού βρισκόταν λιγότερο στο παρόν και περισσότερο στο μέλλον, αυτή η πίστη ήταν αναμφίβολα ένας μύθος, μα μύθος με τη σημασία που έδωσε ο Γάλλος φιλόσοφος Ζώρζ Σορέλ, στην αρχή του 20ού αιώνα ... ότι ένας μύθος που αναφέρεται στο μέλλον είναι έμπνευση και κίνητρο για δράση... Για τους αναρχικούς γενικά το ιδανικό της αναρχίας, μιας κοινωνίας δηλαδή δίχως κυβέρνηση, ήταν ακριβώς ένας τέτοιος μύθος... μα η πίστη τους έφερε από το περιθώριο στο κέντρο της ιστορίας, γιατί οι μύθοι για το μέλλον αφθονούν στην ιστορία της Δύσης... Συγκεκριμένα ο Χριστιανισμός κι ο Μαρξισμός έδωσαν μύθους που είχαν την ίδια δύναμη να καθοδηγούν και να εμπνέουν. Οι αναρχικοί οραματίζονται ελεύθερους κι ίσους ανθρώπους, οι Χριστιανοί κηρύττουν τη βασιλεία του Θεού στη γη κι οι Μαρξιστές την αταξική σοσιαλιστική τους κοινωνία. Και οι τρεις φαίνονται διαφορετικοί μ' όλο που μπορεί να είναι παραλλαγές του ίδιου ιδανικού και οι τρεις, σαν μύθοι του μέλλοντος έχουνε τη δύναμη να επιζούν πέρα από περασμένες και τωρινές αποτυχίες. Γι' αυτό το λόγο ο τελικός απολογισμός του αναρχισμού, όπως και του Χριστιανισμού και του Μαρξισμού, δεν μπορεί να γίνει ακόμα...» (Kedward, χ. χ.: 104 – 105).

Στις τρεις αυτές θεωρίες που ο άνθρωπος είναι το επίκεντρο, η ευτυχία του, αυτός ο απόλυτος στόχος του μέλλοντος δεν σηματοδοτεί, άραγε, μια μορφή ασφάλειας; Ο αναρχισμός, ιδιαίτερα, που αποτελεί μια προσπάθεια σύνδεσης ατομικότητας και κοινωνικής πραγματικότητας, θεωρητικά συνιστά την απόλυτη ευτυχία για το άτομο και για την κοινωνία, σε ένα ισορροπημένο και ήρεμο περιβάλλον, πλήρους ελευθερίας. Ένα πλαίσιο δηλαδή ασφάλειας, που θα εξασφαλίζει την επιβίωση και την ψυχική γαλήνη.

Τέλος, για τον αναρχισμό αναφέρεται επιστημονικά πως ο απολογισμός του δεν υπήρξε αρνητικός:

«Ο αναρχισμός έχει αποδειχθεί επιτυχημένος όταν εφαρμόζεται σε άμεσα και συγκεκριμένα προβλήματα. Η κατάληψη των εργοστασίων και των δημόσιων

υπηρεσιών στη Βαρκελώνη, η δημιουργία αγροτικών κολεκτίβων στην Ισπανία..., έχουν όλα δείξει τα πρακτικά χαρακτηριστικά της ελευθεριακής θεωρίας. Έχουν δείξει ότι οι εθελοντικές μέθοδοι οργάνωσης των οικονομικών και βιομηχανικών σχέσεων είναι πιο πρακτικές από τις εξουσιαστικές» ((Γούντγουορθ, Χάρβευ, Ουώλτερ, 1985 : 73).

3. Μια συνοπτική ιστορική και γεωγραφική προσέγγιση του χώρου των Εξαρχείων

Γιατί, όμως, ο αναρχισμός αποτελεί μια «ταυτότητα» των Εξαρχείων; Πώς και γιατί η συγκεκριμένη περιοχή ταυτίζεται με την αναρχική ιδεολογία; Γιατί αυτή η περιοχή του κέντρου της Αθήνας που συγκεντρώνει τόσους αναρχικούς; Ποια είναι η ιστορία της; Μήπως υπάρχει μια «παράδοση» εκεί της κουλτούρας και της ελεύθερης σκέψης;

Παρακάτω δίνεται μια συνοπτική περιγραφή των Εξαρχείων, από ιστορικής και γεωγραφικής πλευράς, προκειμένου να κατανοηθεί το «παράδοξο» της ταύτισής τους με την αναρχική, προαναφερόμενη ιδεολογία.

File:Athens 2008 riots map.svg

Τα Εξάρχεια ³⁷ θεωρούνται περιοχή όπου εμφανίζεται κυρίως ο αναρχισμός, μέσα από βιβλιοπωλεία, στέκια και ομάδες. Είναι μία από τις κεντρικότερες περιοχές της Αθήνας. Εκεί υπήρχε η φήμη, η οποία και διαδίδεται από ορισμένα Μέσα ευρέως, ιδιαίτερα την δεκαετία του 1980, ότι πρόκειται για «άβατο» και μια ανασφαλή

³⁷ Παίρνουν το όνομά τους από τον ηπειρώτη μπακάλη Βασίλη Έξαρχο, που είχε το μαγαζί του Θεμιστοκλέους και Σόλωνος. Η ονομασία τους ήταν «Προάστιον» από τη δεκαετία του 1830, που πρωτοκατοικήθηκαν από κάποιους μάστορες από τις Κυκλάδες, την Πελοπόννησο και την Ήπειρο, οι οποίοι συμβάλλουν στην οικοδόμηση της πρωτεύουσας. Μέχρι τότε οι Αθηναίοι ονόμαζαν τη συνοικία και Πιθαράδικα, αφού από εκεί προμηθεύονταν πιθάρια για τα σπίτια τους. Υπήρχε και ένα λατομείο που βρισκόταν στον λόφο πάνω από τα Εξάρχεια, ενώ στα χρόνια της τουρκοκρατίας ονομαζόταν Πινακωτά (που σημαίνει στα τούρκικα πέτρα ή ψηλός βράχος). <http://www.mixanitouxronou.gr/ompakalis-pou-edose-t%CE%84-onoma-tou-sta-ex/#sthash.lRbMr4AU.dpuf>.

περιοχή, λόγω, ακριβώς, αυτής της ιδεολογίας και της παρουσίας αναρχικών και άλλων θαμώνων, όπως χρηστών και «περιθωριακών»³⁸.

3.1. Η ιστορική πορεία της περιοχής από τον 19^ο αιώνα ως τη μεταπολιτευτική εποχή

Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, ήδη, αναπτύσσεται και εντάσσεται σταδιακά στον αστικό ιστό. Η «Νεάπολις» υπήρξε μάλιστα προάστιο της Αθήνας, όπως φαίνεται και από την ονομασία της («Νέα πόλις») και από την ονομασία ενός βασικού δρόμου της, την οδό Προαστίου, φαίνεται ότι αποτελούσε «Προάστιο» του κέντρου. Η οδός αυτή αρχίζει από την οδό Σταδίου και Αιόλου και φθάνει μέχρι το λόφο του Στρέφη (Καιροφύλας, 2002 : 17, 23)³⁹. Ένωσε, δηλαδή, τότε τις βασικές αρτηρίες της παλιάς Αθήνας με την «προαστική» περιοχή. Αργότερα, το 1928 –μέχρι σήμερα– μετονομάζεται σε Εμμανουήλ Μπενάκη (ibid). Η δε οδός «Πινακωτών» μετονομάστηκε το 1898 σε Χαριλάου Τρικούπη (Λόγω κατοικίας του πολιτικού).

Η περιοχή σηματοδοτείται, από τη διαμονή διανοουμένων, φοιτητών, ανθρώπων της τέχνης, λόγω της γειτνίασης με τις Σχολές του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου και του Πολυτεχνείου⁴⁰. Όπως σημειώνεται και σε νεότερες μελέτες «στο πλαίσιο επέκτασης της πόλης, 1880 -1890, συγκεντρώνει μετανάστες νησιωτικής καταγωγής, Έλληνες εξ Αιγύπτου, φοιτητές και καλλιτέχνες, αλλά και λογοτέχνες μέχρι και τη δεκαετία του 1970 (Κρασάς, Βαΐου, Μαυρίδου, Μαντούβαλου, ΕΜΠ, 2001 : 3).

³⁸ Με την έννοια περιθωριακός άλλοτε ορίζεται αυτός που ανήκει στο «λούμπεν προλεταριάτο», το οποίο, σύμφωνα με τη μαρξική προσέγγιση αποτελείται από «...εξαθλιωμένα και εκφυλισμένα άτομα μικροαστούς και προλετάριους, που δεν έχουν σταθερή εργασία, ταξική θέση και συνείδηση...» (Βασιλείου, Σταματάκης, 1991: 250) και άλλοτε ορίζονται τα μη κοινωνικοποιημένα και μη ενταγμένα στο κοινωνικό σύνολο (ή / και την κυρίαρχη ιδεολογία) άτομα, τα οποία αποκαλούνται και ως παρεκκλίνοντα ή παραβατικά άτομα. «...Η παρέκκλιση μπορεί να ορισθεί ως η μη συμμόρφωση προς ένα δεδομένο σύνολο κανόνων που είναι αποδεκτοί από ένα σημαντικό αριθμό προσώπων που μετέχουν σε μια κοινότητα ή κοινωνία...» (Giddens, 2002 : 249).

³⁹ Ο συγγραφέας περιγράφει τη Νεάπολη, των μέσων του 19^{ου} αιώνα, αναφερόμενος σε απόσπασμα μιας ανέκδοτης πραγματείας από την επίσκεψη και τη διαμονή στην Ελλάδα των Γάλλων συγγραφέων Γουσταύου Φλομπέρ και Μάξιμου Ντυκάν, το οποίο δημοσιεύει ο δημοσιογράφος Μπάμπης Άννινος στο «Αι. Αθήναι του 1850» («Σελίδες από τις νεώτερες Αθήνας», Εκδοτικός Οίκος Α.Ε. Ελευθερουδάκης, 1926). Βλ. επίσης Γιακωβάκη Ν., Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία: μια νέα συνείδηση για την πόλη της Αθήνας στα τέλη του 19ου αιώνα: <http://www.eie.gr/archaeologia/gr> όπου ανευρίσκονται ενδιαφέροντα στοιχεία της γενικότερης μεσαιωνικής και νεότερης ιστορίας των Αθηνών. Για το θέμα βλ. τη μεταπτυχιακή εργασία της Καραμπαμπά, ΕΜΠ 2007, σ. 5, και 16 – 19, με αναφορές στην ιστορία του χώρου από αρχιτεκτονικής και κοινωνιολογικής πλευράς.

⁴⁰ Ο Λ. Χρηστάκης, 2008, σ. 73 – 83 κάνει αναφορά σε μια πλειάδα σύγχρονων και παλιότερων προσώπων και ο Γ. Καιροφύλας, 2002, αναφέρεται τόσο στους επαρχιώτες φοιτητές που νοίκιαζαν εκεί δωμάτια, όσο και στον Παλαμά, που ζούσε στη Σόλωνος και Ασκληπιού, σ. 39 – 40 και 104 - 105, σε καλλιτέχνες, όπως ο γλύπτης Φιλιππότης 89- 90, ή ο γλύπτης Γιαννούλης Χαλεπάς, σ. 92 – 97, καθώς και σε άλλους διανοούμενους, όπως ο Αλέξανδρος Μωραϊτίδης, σ. 99-100, ο Σουρής, σ. 100-101, ο Άννινος, σ. 102 – 103 κ.ά.

Παρατηρείται μια ιδιαίτερη πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη από τα τέλη, ήδη, του 19^{ου} και τις αρχές του 20ού αιώνα με την ίδρυση σχολείων (Καιροφύλας, 2002 : σ. 146, 149, 151, 152 – 153) τη δημιουργία θεάτρων και τη γενικότερη εμφάνιση πολιτιστικής ζωής (Καιροφύλας, 2002 : 176 – 180) ενώ από κάποιους ονομάζεται «Το Καρτιέ Λατέν της Αθήνας» (Καιροφύλας, 2002 : 183) εφόσον συχνάζουν και ζουν, εκτός από φοιτητές και διανοούμενους, ηθοποιοί, μουσουργοί και άλλοι καλλιτέχνες, όπως ειπώθηκε (Καιροφύλας, 2002 : 195 – 197, 204), ενώ γίνονται και διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Πρόκειται για μια πολύ ζωντανή περιοχή, από τα πρώτα χρόνια, κιόλας της δημιουργίας της, δηλαδή, από τότε που αρχίζει να εντάσσεται στο σχέδιο της πόλης από το 1865, παρά το ότι αρχικά εμφανίζεται να είναι, «στο περιθώριο της Αθήνας» (ΕΜΠ, Διάλεξη, 2010 : 43 – 45).

Στη συνέχεια, στην περιοχή, μετά τη Χούντα, εμφανίζονται και δρουν διάφορες πολιτικές ομάδες, κυρίως, αναρχικών και εξωκοινοβουλευτικών αριστερών, που δημιουργούν το λεγόμενο «χώρο» ο οποίος εμπεριέχει και ένα λόγο αμφισβήτησης και κριτικής των δογμάτων και των κυρίαρχων απόψεων, των κρατικών, θρησκευτικών, κομματικών. Επιπλέον, όπως αναφέρει και ο Λ. Χρηστάκης (συγγραφέας και εκδότης που ζούσε και δραστηριοποιείτο στα Εξάρχεια και ο οποίος ανήκε στον αυτόνομο χώρο) η αμέσως μετά την Χούντα εποχή είναι καταλυτική για τα Εξάρχεια, αλλά και αποτελεί μια έκρηξη της κουλτούρας κυρίως της αναρχικής και της αυτόνομης (Χρηστάκης 2008 : 23 – 24). Βέβαια, σημειώνονται, συχνά, κάποιες αναταραχές, μικρότερης ή μεγαλύτερης εμβέλειας, συνυφασμένες, κυρίως, με μια πολιτική διάσταση του χώρου των Εξαρχείων. Ακόμη, παρατηρούνται και αναταραχές που σχετίζονται με ποινικά αδικήματα, που απορρέουν από τη χρήση και την εμπορία απαγορευμένων εξαρτησιογόνων ουσιών. (Χρηστάκης 2008 : 28 – 29).

Τέλος, η ύπαρξη πληθώρας «νεολαιίστικων στεκιών» υποδηλώνουν μια ριζοσπαστική πλευρά της περιοχής, μια όψη αυτόνομης και μη κομματικής σκέψης και δράσης, μιας κουλτούρας, η οποία, φαίνεται πως πουθενά αλλού, σε ολόκληρη τη χώρα, δεν εμφανίζεται τόσο έντονη. Βέβαια, στη συνείδηση του μέσου πολίτη, που πιθανόν να μην τα έχει επισκεφθεί ποτέ, αποτελεί χώρο περιχαρακωμένο, περιθωριοποίησης και ανασφάλειας, χώρο του «κακού», που θα πρέπει να αποφεύγεται, σε κάθε περίπτωση.

3. 2. Ο ρόλος του τύπου στη διαμόρφωση της «εικόνας» των Εξαρχείων, ως «ανασφαλούς» περιοχής, για το «μέσο» πολίτη, μέσα από ορισμένα φύλλα εφημερίδων

Πηγή: <http://www.google.gr/imgres?imgurl>

Στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» στις 13/5/2007 «Εξάρχεια 1984-2007» γίνεται μια αναφορά στη διαμόρφωση αυτής της αρνητικής εικόνας για την περιοχή, μέσα από όρους, όπως: οι «300 «αναρχοληστές» των Εξαρχείων» («Espresso» 30/4/2007) και μέσα από «αναλύσεις» όπως, «κράτος των Εξαρχείων» («Καθημερινή» 29/4/2007) και «μετατροπή ολόκληρων περιοχών της πρωτεύουσας σε ανοχύρωτες γειτονιές» («Βήμα» 29/4/2007) ή και μέσα από τον ειρωνικό όρο «ανεξάρτητο κράτος» και τον πρώτο-χρησιμοποιούμενο όρο «κουκουλοφόροι» των Εξαρχείων» («Πρώτο Θέμα» 29/4/2007). Η προσπάθεια πρόκλησης ανασφάλειας και αποστασιοποίησης, οδηγούν σε σχεδόν επίκληση για «εισβολή» των ΜΑΤ στους «θυλάκους» της αναρχίας («Ελεύθερος Τύπος» 27/4/2007) προκειμένου να επανέλθει η γαλήνη στην πλατεία, ή για «εισβολή μακράς διαρκείας» στα Εξάρχεια («Espresso» 29/4/2007) με σκοπό να καταλυθεί το περίφημο «άβατό» της («Βήμα» 29/4/2007) που επικαλούνται ορισμένοι δημοσιογράφοι.

Πρόκειται για το τρίπτυχο αστυνόμευση - ανάπλαση - κοινωνικός αυτοματισμός, για αυτό και η συγκεκριμένη «φιλολογία», που αναπτύσσεται από το 1980 και για μια δεκαετία μετά αναφέρεται σε «κράτος των Εξαρχείων», με αναρχικούς, πανκ, όπως αναφέρεται σε μεταπτυχιακή εργασία (Δεληκάρη, με διδάσκουσες Βαΐου, Μαντούβαλου, Μαυρίδου, ΕΜΠ, 2013 : 32 – 33).

Έτσι, λ.χ., αναφέρεται στην «Ακρόπολη» (14/5/86) πως «Νέα επεισόδια δημιούργησαν χθες οι αναρχικοί «υπήκοοι του κράτους» των Εξαρχείων», και εννοούνται οι συγκρούσεις, που ακολούθησαν την απαγόρευση των αντιπυρηνικών διαδηλώσεων για το Τσερνομπίλ.

Και εφόσον στην τοπική κοινωνία και στις συμπλοκές με την αστυνομία στις διαδηλώσεις υπεισέρχεται και ο ρόλος του κράτους, φαίνεται ότι ο βασικός σκοπός του είναι ο κοινωνικός έλεγχος (Βασιλείου, Σαγιάς, ΕΜΠ, 2009 : 18, 19 – 20). Σε αυτές τις περιπτώσεις, το αστικό περιβάλλον, ο δημόσιος χώρος πρέπει να ελέγχεται πιο αυστηρά, και οι χώροι να είναι περισσότερο τακτοποιημένοι και ελκυστικοί, ικανοποιώντας, έτσι, τις απαιτήσεις μιας σύγχρονης παγκόσμιας οικονομικής σχέσης, να μετατρέπονται σε χώρους που αποπνέουν ποιότητα και «ασφάλεια»⁴¹.

Και, όπως, υποστηρίζεται, «η ιδεολογία της ανασφάλειας» λειτουργεί συχνά ως εργαλείο ή πρόσχημα του αστικού σχεδιασμού για την αναβάθμιση ή την εξυγίανση των «επικίνδυνων, υποβαθμισμένων» περιοχών και τη δημιουργία νέων χώρων κατοικίας και ψυχαγωγίας, θωρακισμένων από κάθε μορφή εγκληματικού στοιχείου (Μίχα, 2007:17).

Μάλιστα την ώρα που ο ίδιος ο υπουργός Δημόσιας Τάξης χαρακτηρίζει την περιοχή «άβατο» για την ΕΛ.ΑΣ. (27/4/07), οι κάτοικοί της κυκλοφορούν στο δρόμο αμέριμνοι, ακόμη και σε προχωρημένες ώρες.

Η απαξίωση από το επίσημο κράτος και από μια μερίδα του Τύπου έρχεται να προστεθεί στη γεωγραφική ανακατανομή του κέντρου, με τις όποιες άλλες κοινωνικές ανισότητες.⁴²

⁴¹ Βλ. Μίχα, 2007 στο «θεματικές παρεμβάσεις στην πόλη: χαρακτηριστικά και συνέπειες» Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τ. 123 β, σ. 3-29.

⁴² Σύμφωνα με τον Θ. Μαλούτα (2008 στο κοινωνική κινητικότητα και στεγαστικός διαχωρισμός στην Αθήνα): Στη δεκαετία του 1970, δημιουργείται ένας κοινωνικός διαχωρισμός, κατά τον οποίο επέρχεται μια άνιση γεωγραφική κατανομή των διάφορων κοινωνικών ομάδων, που συνδέεται με την εισοδηματική ανισότητα και τις αποστάσεις που δημιουργούνται ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες, μορφές διαχωρισμού σε συνθήκες περιορισμένης στεγαστικής κινητικότητας. Κατά τη δεκαετία του 1960, ο δήμος Αθηναίων, όπου συγκεντρωνόταν περισσότερο από το ¼ των κατοίκων της πόλης είδε τον αριθμό των κατοίκων του να αυξάνεται κατά 40%. Η πυκνή δόμηση γύρω από το κέντρο κατά τη δεκαετία του 1970 είχε σαν αποτέλεσμα τη χειροτέρευση της ζωής στο κέντρο, η οποία επιδεινώθηκε και από την αύξηση του αριθμού των Ι. Χ., χωρίς την αντίστοιχη δημιουργία υποδομών (χώροι παρκαρίσματος και ικανοποιητική δημόσια συγκοινωνία και τη μετακίνηση) των κατοίκων προς τα προάστια. (σ. 43). Αναπτύχθηκαν ορισμένες περιοχές στα προάστια τις οποίες κατοίκησαν άνθρωποι εύποροι που έφυγαν μαζικά από το κέντρο (σ. 44). Άλλες, σχετικά εύπορες ομάδες παρέμειναν, χωρίς να το επιδιώκουν, πάντα, επειδή, είτε, δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να μετοικήσουν, είτε, επρόκειτο για ανθρώπους προχωρημένης ηλικίας παρέμειναν στο κέντρο (σ. 45). Το κέντρο αποτέλεσε χώρο στέγασης για νέες ομάδες με περιορισμένους πόρους που εισέρρευσαν στην πόλη. (σ. 51). Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών ΕΚΚΕ (επιμ.: Εμμανουήλ Α., Ζακοπούλου Έ., Καντατζόγλου Ρ., Μαλούτας Θ., Χατζηγιάννη Α.).

Επιπλέον, το κέντρο υποβαθμίζεται από την πυκνοκατοίκηση και από την έντονη κυκλοφοριακή κίνηση⁴³, γεγονός που υποβαθμίζει τα Εξάρχεια ακόμα περισσότερο. Αυτοί οι λόγοι απαξιώνουν την περιοχή, δίνοντας τη βάση για αυστηρότερα μέτρα «ασφάλειας» του δημόσιου χώρου. Έτσι, η αστυνόμευση προβάλλεται ως απαραίτητη και αυτονόητη, εφόσον, η αναβάθμιση αποτελεί επιτακτικό σκοπό.

Από την άλλη, οι πολυποίκιλες δραστηριότητες που αναπτύσσονται εκεί συγκεντρώνουν πλήθη ανθρώπων, όπως εκδοτικοί οίκοι, δικηγορικά γραφεία, καφέ, κινηματογράφοι, κάτι που δείχνει την κεντρικότητα της περιοχής, την ένταση της κατανάλωσης, αλλά και την προσφορά υπηρεσιών των δημόσιων χώρων.

Παράλληλα αποτελούν περιοχή που συγκεντρώνει στοιχεία μνήμης (λ.χ. Πολυτεχνείο) και κοινωνικού χαρακτήρα (Κρασάς, Βαΐου Μαυρίδου, Μαντούβαλου, ΕΜΠ, 2001 : 8,9, 13).

Πρόκειται για μια περιοχή που παρατηρείται ανομοιογένεια, λόγω της ύπαρξης διαφόρων κέντρων που λειτουργούν εκεί, όπως, φροντιστήρια αλλά και αρκετά και διαφορετικά κέντρα διασκέδασης που απευθύνονται στους νέους / φοιτητές, ταβέρνες και παραδοσιακοί κινηματογράφοι που απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες, σε περαστικούς από το κέντρο της Αθήνας, αλλά και εργαζόμενους. (Κηρολιβάνου, Μαντούβαλου, Νικολαΐδου ΕΜΠ, 1999 : 4).

Μια περιοχή, που, όπως προαναφέρθηκε, ακολουθεί μια παράδοση πολιτικής και κοινωνικής αμφισβήτησης, εφόσον από τον προηγούμενο αιώνα, μέχρι και μετά την Μεταπολίτευση, μετατράπηκε σε επίκεντρο ιδεολογικών συζητήσεων και κοινωνικών αναζητήσεων, στεγάζοντας πολιτικά γραφεία / στέκια, ελεύθερους κοινωνικούς αυτοδιαχειριζόμενους χώρους, διάφορες συλλογικότητες.

3.3. Απόψεις «επώνυμων» κατοίκων για τη περιοχή Εξαρχείων

Η συζήτηση για τη φυσιογνωμία και την ασφάλεια της περιοχής συνεχίζεται μετά τον θάνατο του Α. Γρηγορόπουλου στη περιοχή Εξαρχείων, τον οποίο δολοφόνησε και πάλι αστυνομικός υπάλληλος⁴⁴, στην Εφημερίδα Καθημερινή (28-12-08 «Εξάρχεια, η γειτονιά πίσω από τον μύθο») όπου οι απόψεις των «επώνυμων» κατοίκων της, στην πλειοψηφία τους, θεωρούν την αστυνόμευση ως πρόβλημα και

⁴³ Βλ. επίσης, Μαστρογιάννη, Σταματόγιαννη, Μίχα: Τα Εξάρχεια περιοχή με πυκνή δόμηση, ΕΜΠ, 2013 : 15. Και αλλού : Κρασάς, Βαΐου Μαυρίδου, Μαντούβαλου, ΕΜΠ, 2001 : 6, όπου αναφέρεται ο κακός φωτισμός, κυκλοφοριακή φόρτιση, παραμέληση δημόσιων χώρων.

⁴⁴ Πηγή: http://el.wikipedia.org/wiki/Ταραχές_του_Δεκεμβρίου_2008_στην_Ελλάδα. Βλ και σελ 23, δολοφονία Μ.Καλτεζά.

την «πολυχρωμία» και «το κλίμα της συντροφικότητας» που επικρατεί, ως δυνατά προτερήματά της.

Η ηθοποιός Μάνια Παπαδημητρίου αποκαλεί *αστυνομοκρατούμενη* την περιοχή, όπως οι περισσότεροι νέοι άνθρωποι που συχνάζουν εκεί, ενώ ο σκιτσογράφος Γιάννης Καλαϊτζής πιστεύει πως πρόκειται για έναν τόπο «πυκνού πολιτισμού», ο «*πιο πολιτισμένος όλης της Ελλάδας*». Μάλιστα επικαλείται και «αντικειμενικές μετρήσεις», όπως *τριάντα εκδοτικούς οίκους, άλλα τόσα βιβλιοπωλεία, μουσικούς χώρους, καταστήματα με μουσικά όργανα, θέατρα*. Αναφέρει ακόμα ότι εκεί βρίσκονται το Υπουργείο Πολιτισμού και το Πολυτεχνείο, αλλά και διανοούμενοι, συγγραφείς, μεταφραστές, επιμελητές εκδόσεων, εικαστικοί, μουσικοί, κινηματογραφιστές, ηθοποιοί, σκηνοθέτες, όπως ο Ξαρχάκος, η Κονιόρδου, ο Τσέρτος και άλλοι πολλοί, ενώ παλιότερα έζησαν οι ποιητές Λαπαθιώτης και Παλαμάς και ο γλύπτης Φιλιππότης. Θεωρεί επίσης, ότι πρόκειται για μια «έντονα αστυνομοκρατούμενη περιοχή».

Από την άλλη, ο ποιητής και καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών Ν. Βαγενάς πιστεύει ότι «στα *Εξάρχεια* δεν υπάρχει αστυνομία και ότι αποτελούν μια περιοχή αναρχίας και αταξίας, καθώς θεωρείται ένας χώρος εκτόνωσης των πάσης φύσεως καταπιεσμένων του λεκανοπεδίου Αττικής που οι ίδιες οι κυβερνήσεις παράγουν, μια *χωματερή αποβλήτων*».

Επιπλέον, ο συγγραφέας – μεταφραστής Α. Μαραγκόπουλος, από την πλευρά του, θεωρεί πως «*ζει στην πιο ζωντανή συνοικία, όπου οι διαφορετικές ηλικίες, οι τάσεις, οι διαθέσεις, οι επιθυμίες συμπλέκονται με «άνεση, χρώμα, γούστο, πάθος, ψυχή*».

Βρίσκει τη γειτονιά του «*δημιουργική*» και ζωντανή με μόνη «*παραφωνία*», όπως λέει, «ο προκλητικός «στρατός κατοχής» του τοπικού αστυνομικού τμήματος». Ο εικαστικός καλλιτέχνης - καθηγητής ΤΕΙ Ζουρούδης Δ., θεωρεί πως «οι μόνοι κουκουλοφόροι είναι οι αστυνομικοί και ότι η περιοχή των *Εξαρχείων* δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε ως «*αστυνομοκρατούμενη*», ούτε ως «*επικίνδυνο στέκι*» και «*άβατο*», αλλά ότι είναι μια πολύ ωραία συνοικία της Αθήνας, γεμάτη ζωή». Ο συγγραφέας και μεταφραστής Κορτώ αναφέρει πως «*υπάρχει ένας μύθος και μια αντίφαση για την περιοχή, επειδή, ο χώρος γοητεύει και απογοητεύει*».

Τέλος ο ζωγράφος Φαϊτάκης Σ., υποστηρίζει ότι «*όσα χρόνια ζει στα Εξάρχεια, κατάλαβε πως δεν πρόκειται για «άβατο*», πως πρόκειται για μια ασφαλή περιοχή, όπου κανένας δεν θα σε ληστέψει, ούτε θα σου επιτεθεί. Τα όσα προβλήματα υπάρχουν,

αφενός οφείλονται στην αστυνομοκρατία, αφετέρου, στη διακίνηση ηρωίνης, η οποία εξακολουθεί να γίνεται χωρίς να ενοχλείται από την παρουσία των αστυνομικών».

Επομένως, όπως αφήνουν οι περισσότεροι ερωτώμενοι να εννοηθεί, πρόκειται για μια ζωντανή, ασφαλή περιοχή, ενώ, αναφέρονται στην έντονη παρουσία της αστυνομίας, η οποία προβληματίζει γενικότερα, με την έννοια ότι με όλη αυτή την εικόνα η περιοχή / γειτονιά φαίνεται / ενδέχεται να χάνει την αίσθηση της ελευθερίας και της αλληλεγγύης που αποπνέει.

4. Η μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας

Προκειμένου να απαντηθούν τα ερωτήματα για το αν οι ενδιαφερόμενοι και οι θαμώνες θεωρούν λ. χ ασφαλή ή όχι την περιοχή Εξαρχείων και ποιες είναι οι απόψεις τους για τον αναρχισμό και την περιοχή γενικότερα έπρεπε να γίνει μια έρευνα με αυτά τα ερωτήματα και να χρησιμοποιηθούν ορισμένα εργαλεία.

4. 1. Γενικότερα περί μεθοδολογικών εργαλείων

Μια εργασία, συνήθως, περιστρέφεται, γύρω από κάποιους προβληματισμούς ή / και κάποια ερωτήματα, τα οποία απαντώνται, με τη χρήση μιας μεθοδολογίας. Στις κοινωνικές επιστήμες η ακολουθούμενη μέθοδος σχετίζεται με την κάθε σχολή σκέψης. Η μεθοδολογία συνδέεται, με την οπτική, τη θεωρία που ακολουθείται και με τις τεχνικές που αναπτύσσονται για την επαλήθευση των υποθέσεων της έρευνας. (Κυριαζή, 1998 : 45, 46 - 47).⁴⁵ Η επιλογή, όμως, της μεθοδολογίας αποτελεί μια δύσκολη και περίπλοκη διαδικασία, εφόσον, συναντώνται διαφωνίες, μεταξύ των ειδικών, ως προς την «αντικειμενικότητα» της κάθε μεθόδου.

Από τη μια πλευρά, υπάρχει η ποσοτική μέθοδος, απόρροια του θετικιστικού πνεύματος και, από την άλλη, η ποιοτική, με τις Συνεντεύξεις και τα Ημιδομημένα Ερωτηματολόγια που, κατά την άποψη ορισμένων κοινωνιολόγων, συμπληρώνουν τη θετικιστική καταγραφή, παρέχοντας ποιοτικά χαρακτηριστικά στην έρευνα (Φίλιας 1998: 17-18)⁴⁶ και, κατά την άποψη άλλων (Padget, 1998 : 18-24, επίσης, Mouchot

⁴⁵ «...Εφόσον η έρευνα έχει ως σκοπό την εξήγηση των κοινωνικών φαινομένων, ο ρόλος της θεωρίας στην ερευνητική διαδικασία είναι αυτονόητος. Η θεωρία προσφέρει το πλαίσιο για τη συστηματική ερμηνεία των εμπειρικών δεδομένων ...» και «...το μοντέλο της ερευνητικής πρακτικής ...προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεκριμένης θεωρίας από την οποία συνάγονται συγκεκριμένες υποθέσεις που τίθενται σε έλεγχο με τα στοιχεία της έρευνας...» Και αλλού : «... η ποσοτική μεθοδολογική μονομέρεια δεν ενδείκνυται για τη διερεύνηση μιας πολυσύνθετης και συνεχώς μεταβαλλόμενης κοινωνικής πραγματικότητας. Τα ποσοτικά εργαλεία είναι πολύ χρήσιμα, αλλά για εκείνες τις κοινωνικές πτυχές που επιδέχονται ποσοτικοποίηση και όχι αδιακρίτως, όπως παρατηρείται συχνά...» Κυριαζή, 1998, Κοινωνιολογική Έρευνα, Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών Αθήνα: Ελληνικές Επιστημονικές Εκδόσεις σ. 14.

⁴⁶ «...Κατ' αυτόν τον τρόπο, στις ανθρωπιστικές επιστήμες... (πρέπει να υπάρχουν) ...διπλή κατεύθυνση ανάλυσης, διαπλέκοντας το ποσοτικό και το ποιοτικό...δημιουργώντας έναν πυρήνα της αντιθετικιστικής, μεθοδολογικής σκέψης... Η αναγκαιότητα της ποιοτικής ανάλυσης στις κοινωνικές επιστήμες γίνεται, όλο και περισσότερο, αντιληπτή από τους σύγχρονους κοινωνιολόγους, ως απαραίτητο συμπλήρωμα των ποσοτικών δεδομένων, ως μέσον εμβάθυνσης των αιτίων ενός κοινωνικού φαινομένου, ως μέθοδος διερεύνησης της κοινωνικής πράξης των δρώντων υποκειμένων...» Επίσης, αναφέρεται στα πλεονεκτήματα της ποιοτικής ανάλυσης που αποκαλύπτουν τη στεριότητα των καθαρά ποσοτικών μεθόδων. Φίλιας, 1998, *Qualitative Analysis in Human Sciences New perspectives in Methodology*, Mavrommatis D.

1990 : 23-24)⁴⁷ πρόκειται για μέθοδο, στην οποία κατ' ανάγκην «παρεισφρέει» η προσωπικότητα των συνεντευκτών, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει και σε μια «αμφισβήτηση» της ποιοτικής προσέγγισης⁴⁸.

4. 2. Τα ερωτήματα της έρευνας

Στη συγκεκριμένη μελέτη γίνεται συνδυασμός και των δύο μεθόδων, κατά τρόπον ώστε τα ποσοτικά και τα ποιοτικά δεδομένα να αναδείξουν ζητήματα όπως η ασφάλεια του χώρου, ή, η «επικινδυνότητά» του, η ύπαρξη μιας «αναρχικής κουλτούρας», καθώς και το πώς επηρεάζονται άτομα και ομάδες ανθρώπων με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο. Σημαντικό ρόλο παίζουν και οι απόψεις που διαχέονται μέσα από τα Μ.Μ.Ε. σε σχέση με τις «φοβικές» ή «ηρωικές», ή όποιες άλλες αντιλήψεις για την περιοχή. Η θεωρία του αναρχισμού και η ιστορική του εξέλιξη, από τον Μπακούνιν, μέχρι την Γκόλνμμαν, και τον Μπούκτσιν συζητάται, επίσης, μέσα από την ανάλογη βιβλιογραφική ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας για το ζήτημα.

Σε γεωγραφικό επίπεδο, η μελέτη αφορά μια ιδιαίτερη περιοχή του Δήμου της Αθήνας και ιστορική της διαδρομή από όπου θα αναδειχθούν και όποια στοιχεία μεταβολής / εξέλιξής της, αλλά και «ανάδειξής» της, σε περιοχή αναρχικών απόψεων.

⁴⁷ Επισημαίνεται το ζήτημα της εμπλοκής του ερευνητή στην έρευνα, εφόσον αυτός αναλαμβάνει να ερμηνεύσει τα αίτια και τα στοιχεία της δράσης του υποκειμένου. Θεωρείται «...ο καπετάνιος και ο δημιουργός, ο σημαντικότερος παράγοντας αποτυχίας, ή επιτυχίας της έρευνας. Πρέπει να έχει δημιουργική φαντασία, ωριμότητα, αυτοπειθαρχία, κριτική ικανότητα και ευελιξία παρατηρητικότητα και δυνατότητα επικοινωνίας, αντίληψη, ευαισθησία, γνώση...» Padget D., 1998, *Qualitative methods in social work research*, Καλιφόρνια και Νέο Δελχί, Sage Publications Και για την Mouchot ο παρατηρητής αποτελεί και ο ίδιος στοιχείο της έρευνας, εφόσον η συνέντευξη αποτελεί μια έμμεσα καθοδηγούμενη από αυτόν συζήτηση, ή, εφόσον τα αποτελέσματα της παρατήρησης και της σύγκρισης εξαρτώνται από τα δικά του κριτήρια και γι' αυτό, «...η πραγματικότητα να «αποκαλύπτεται και δεν θεωρείται δεδομένη...» Mouchot C., 1990 *Introduction aux Sciences Sociales et à leurs methodes*, Lyon, Presses Universitaires.

⁴⁸ «...Αλλά ποιο είναι το «αντικειμενικό» και τι αντιστοιχεί με το αληθινό και το πραγματικό στις κοινωνικές επιστήμες; Από πού προέρχεται το αντικειμενικό; Από πού προκύπτει; Από την εμπειρία; Από τη συναίνεση; Από την κοινή λογική;» Mouchot, *Introduction aux Sciences Sociales* ... ό. π. 1990, σ. 28-29.

Επομένως, τα ερωτήματα που αναζητώνται είναι:

- Για τους κατοίκους, θαμώνες, εργαζόμενους είναι τα Εξάρχεια ασφαλής περιοχή;
- Είναι τα Εξάρχεια περιθωριοποιημένη περιοχή για τα υποκείμενα της έρευνας;
- Πώς αντιλαμβάνονται οι συμμετέχοντες της έρευνας την έννοια της ασφάλειας;
- Πώς αντιλαμβάνονται τα υποκείμενα της έρευνας την αστυνομική παρουσία;
- Πώς αντιλαμβάνεται το δείγμα την έννοια της βίας;
- Πώς αντιλαμβάνονται τα υποκείμενα της έρευνας την ιδεολογία του αναρχισμού;
- Ποια πρόσωπα από την παλιότερη και τη νεότερη ιστορία των Εξαρχείων γνωρίζουν; Πόσο καλά ξέρουν την περιοχή;

Τα παραπάνω στοιχεία που θα δοθούν από την έρευνα θα συνδυασθούν με τις μεταβλητές του φύλου, της ηλικίας, του επαγγέλματος, της εκπαίδευσης και της κατοικίας.

Συγκεκριμένα, στην παρούσα μελέτη αναζητώνται οι απόψεις των κατοίκων, των «θαμώνων» και των εργαζομένων στην περιοχή των Εξαρχείων ως προς τα εξής ερωτήματα: Αν επηρεάζονται από την «αρνητική» άποψη που καλλιεργείται συστηματικά από τα Μ. Μ. Ε. (και πιθανά να βιώνουν και οι ίδιοι). Αν αναπτύσσουν μια «αντιθεσμική» άποψη για την περιοχή, αν αποτελεί η περιοχή «χώρο» αμφισβήτησης, λόγω των ιδεολογικών πολιτικών στοιχείων που την «διαχέουν», ή, αν αποτελεί χώρο διακίνησης παράνομων ουσιών και δημιουργίας αναταραχών. Εν κατακλείδι, κυρίως, αν πρόκειται για μια ασφαλή περιοχή, ή, για μια «επικίνδυνη» περιοχή.

Τα στοιχεία αυτά σχετίζονται με τις απόψεις των ερωτωμένων (οι οποίοι είναι κάτοικοι, θαμώνες και εργαζόμενοι⁴⁹) και γενικότερα για το χώρο των Εξαρχείων, απόψεις που, πιθανά να επηρεάζονται και από την «αναρχική ιστορία» (πραγματική ή φαντασιακή / συμβολική). Δηλαδή, γίνεται ένας συνδυασμός μεταξύ «σταθερών» και «αναδυόμενων» στοιχείων, προκειμένου, αφενός, να καταγραφεί το σταθερό, εννοιολογικό πλαίσιο, αφετέρου να αναδυθούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις των

⁴⁹ Το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό καθώς δίνεται η ίδια ευκαιρία σε κάθε μονάδα του πληθυσμού των Εξαρχείων να συμμετέχει στην έρευνα.

ατόμων,⁵⁰ οι οποίες γίνονται κατανοητές σε ένα ευρύτερο πλαίσιο κοινωνικό και αξιακό / ιδεολογικό.⁵¹ Επομένως, η μονόπλευρη προσέγγιση, η καταγραφή στατιστικών και ποσοτικών δεδομένων, ή αντικειμενικών συνθηκών, συμπληρώνεται από «...το βίωμα, την κοινωνική αναπαράσταση, την προσωπικότητα, το υπερβατικό...» (Markantonis, Rigas, 1998 : xix-xxiii) και «...Οι κοινωνικές πρακτικές δεν παράγονται χωρίς συνειδητά υποκείμενα, αλλά ούτε πρέπει ν' αγνοούνται και οι ιεραρχικά δομημένες ολότητες, μέσα στις οποίες, ή έξω από τις οποίες αυτά δρουν και υπάρχουν...» (Μουζέλης 1998 : 345-370). Έτσι, στη συγκεκριμένη εμπειρική έρευνα κατατίθενται ορισμένες υποθέσεις και αναζητάται η μεταξύ τους σχέση⁵².

4. 3. Το ημιδομημένο ερωτηματολόγιο ως το καταλληλότερο εργαλείο της έρευνας

Το καταλληλότερο εργαλείο για τη συγκέντρωση αυτών των πληροφοριών αποτελεί το ημιδομημένο ερωτηματολόγιο, βάσει του οποίου, η συλλογή των δεδομένων επαληθεύει τις υποθέσεις, αλλά και αναδεικνύει νέα στοιχεία.

Έτσι :

Στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου περιλαμβάνονται τα απαραίτητα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος, ώστε, να γίνουν και οι κατάλληλες συσχετίσεις των μεταβλητών για συγκεκριμένες «κατηγορίες» ατόμων (λ.χ., γυναίκες, νέοι, μορφωμένοι, εργαζόμενοι ως υπάλληλοι κ.λπ.).

Στο δεύτερο τμήμα του ερωτηματολογίου υπάρχουν ερωτήσεις που σχετίζονται με τους λειτουργικούς ορισμούς της ασφάλειας του χώρου και την αναρχική ιδεολογία. Οι κλειστές ερωτήσεις συνοδεύονται από προκαθορισμένες απαντήσεις μεταξύ των οποίων επιλέγει ο ερωτώμενος, με πάντα μια επιλογή την απάντηση «Άλλο....» αφού δεν μπορούν να προβλεφθούν όλες οι πιθανές απαντήσεις.

Οι ανοιχτές ερωτήσεις επιτρέπουν στον ερωτώμενο να διατυπώσει τη δική του άποψη και να δώσει τα στοιχεία εκείνα που δεν έχουν προβλεφθεί και που θα αποτελούν τα νέα δεδομένα της έρευνας.

⁵⁰ Επ' αυτού βλ. Open Education Volume 4, Number 1, 2008 «...Ακολουθήθηκε η ποιοτική μέθοδος, διότι θεωρήθηκε καταλληλότερη αναφορικά με τη συγκέντρωση πληροφοριών και στοιχείων της «καθημερινότητας» των ανθρώπων. Διεξήχθησαν εις βάθος συνεντεύξεις βασισμένες σε ημι -δομημένες ερωτήσεις...».

⁵¹ Άλλωστε, η Κοινωνιολογία, όπως υποστηρίζει και ο Giddens πρέπει να βρίσκεται σε αναστοχαστική σχέση με τα ανθρώπινα υποκείμενα, δηλαδή, να υπάρχει μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ κοινωνιολογικής έρευνας και ανθρώπινης συμπεριφοράς, 2002, σ. 711.

⁵² Βλ. επίσης Φίλιας, (2001 : 21-21, 33-34).

Όλα τα παραπάνω στοιχεία θα δώσουν τα δεδομένα εκείνα που για πρώτη φορά θα καταγραφούν στην ιστορία της περιοχής των Εξαρχείων σε σχέση με την ασφάλεια της περιοχής αλλά με την ιδεολογία του αναρχισμού που έχει, κατά κύριο λόγο, αναπτυχθεί στη περιοχή.

4.4. Το δείγμα

Η μέθοδος του διαθέσιμου δείγματος (availability sample) ⁵³ γίνεται με την τεχνική της αυτό-συμπλήρωσης από τους ίδιους τους ερωτώμενους. Με τη μέθοδο αυτή συμμετέχουν όσοι είναι άμεσα προσβάσιμοι και όσοι επιθυμούν να συμμετάσχουν.

Σε κάθε έρευνα, ο αριθμός των ερωτηματολογίων δεν έχει σημασία, όση έχει η αντιπροσωπευτικότητά του.

Στη συγκεκριμένη έρευνα, όπως αναφέρθηκε και στον πρόλογο, πρόκειται για ένα δείγμα που διαμορφώθηκε τόσο από ανθρώπους που ανήκουν στο συγκεκριμένο θεωρητικό χώρο που έχει στοχοποιηθεί από τα Μ.Μ.Ε, όσο και από άλλους που συγχρωτίζονται στην περιοχή. Ο στόχος είναι να αναδειχθούν οι απόψεις κάποιων εξ αυτών, που χαρακτηρίζονται ως «προβληματικά» στοιχεία, λόγω της ιδεολογίας τους, από την τηλεόραση ή τις εφημερίδες. Για τη συμπλήρωση, επομένως, των συγκεκριμένων ερωτηματολογίων, ενώ υπήρχε η δυνατότητα απεύθυνσης σε κατοίκους και μόνο –και παρά την επιφυλακτικότητα ορισμένων να ανοίγουν την πόρτα τους σε ερευνητές- διότι βρέθηκαν αρκετοί πρόθυμοι να απαντήσουν, επελέγησαν τα συγκεκριμένα άτομα, στους χώρους που συχνάζουν ή δραστηριοποιούνται για να «απαντηθούν» με έναν επιστημονικό τρόπο, οι λογής προκαταλήψεις που αναπτύσσονται για το χώρο και τα άτομα αυτά.

Επρόκειτο για μια κοπιαστική εργασία, διότι, υπήρχε κάποιες φορές και μια επιφυλακτικότητα (μια προκατάληψη από την άλλη πλευρά αυτή τη φορά) απέναντι στην έρευνα (πού θα χρησιμοποιηθούν τα αποτελέσματά της, από ποιους και γιατί γίνεται) την επιστήμη (ως κυρίαρχου και «αστικού» τρόπου σκέψης) και εμένα προσωπικά (πού σπουδάζω, γιατί επέλεξα αυτό το θέμα κ.λπ.) που δυσχέραιναν την προσέγγιση των ερωτωμένων, ωστόσο, επειδή ακριβώς επισκέπτομαι την περιοχή και τη γνωρίζω γενικότερα, συγκεντρώθηκε ένα ικανοποιητικό δείγμα (231 ερωτηματολόγια).

⁵³ Βλ. Ιωαννίδη - Καπόλου Έ., 2006. - Ο ερευνητής επιλέγει άτομα που είναι διαθέσιμα για την έρευνα.

Δεύτερο Μέρος: Η Εμπειρία

5. Ανάλυση Αποτελεσμάτων με χρήση spss

Για τη στατιστική ανάλυση των 231 ερωτηματολογίων, αρχικά, κωδικοποιήθηκαν οι απαντήσεις στις ανοικτές και κλειστές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Στη συνέχεια, έγινε στατιστική ανάλυση των δεδομένων με τη χρήση του SPSS, με σκοπό την παρουσίαση γενικών περιγραφικών στοιχείων όπως η κατανομή των δεδομένων στην κλίμακα μέτρησης. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων με πίνακες και με γραφήματα παρουσιάζεται στην επόμενη ενότητα.

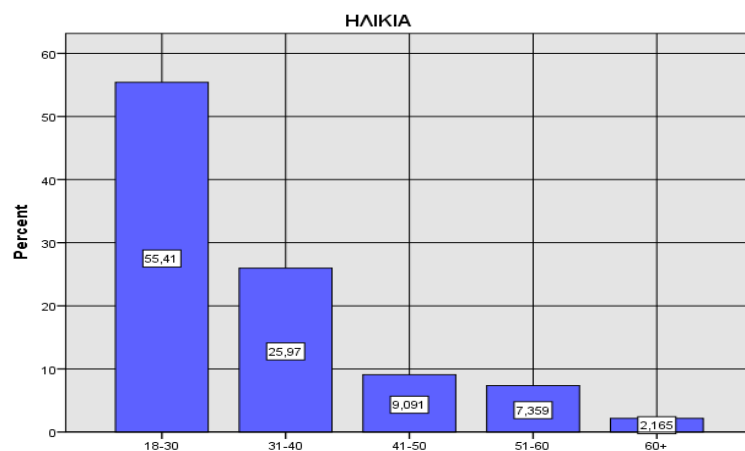
5.1 Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση

Η στατιστική ανάλυση έδειξε ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (55,4%) ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18-30 ετών, ενώ δεύτερη σε ποσοστό είναι η ομάδα 31-40 ετών (26%), Πίνακας 1: Οι ηλικιακές ομάδες του δείγματος.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΗΛΙΚΙΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
18-30	128	52,7	55,4	55,4
31-40	60	24,7	26,0	81,4
41-50	21	8,6	9,1	90,5
51-60	17	7,0	7,4	97,8
60+	5	2,1	2,2	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 1: Οι ηλικιακές ομάδες του δείγματος.

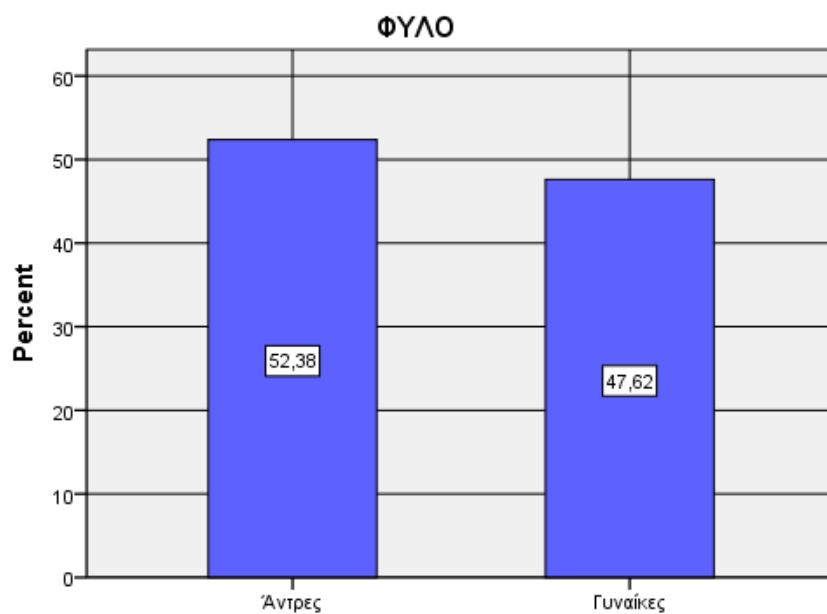
Σχήμα 1: Οι ηλικιακές ομάδες του δείγματος.

Όσον αφορά το φύλο των ερωτωμένων, το δείγμα είναι αρκετά ισορροπημένο με τους άντρες να αποτελούν το 52.4% και οι γυναίκες το 47,6%, Πίνακας 2.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΥΛΟ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άντρες	121	49,8	52,4	52,4
	Γυναίκες	110	45,3	47,6	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 2: Ποσοστά συμμετοχής ανδρών-γυναικών στο δείγμα.

Σχήμα 2: Ποσοστά συμμετοχής ανδρών-γυναικών στο δείγμα.

Όσον αφορά την κατανομή των ηλικιών ανά φύλο, αυτή παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 3). Φαίνεται ότι το ποσοστό των γυναικών είναι υψηλότερο έναντι των ανδρών μόνο στην ηλικιακή ομάδα 18-30 (57% έναντι 43% αντίστοιχα). Στις υπόλοιπες κυμαίνεται από 30% έως 40% περίπου.

ΗΛΙΚΙΑ * ΦΥΛΟ Crosstabulation

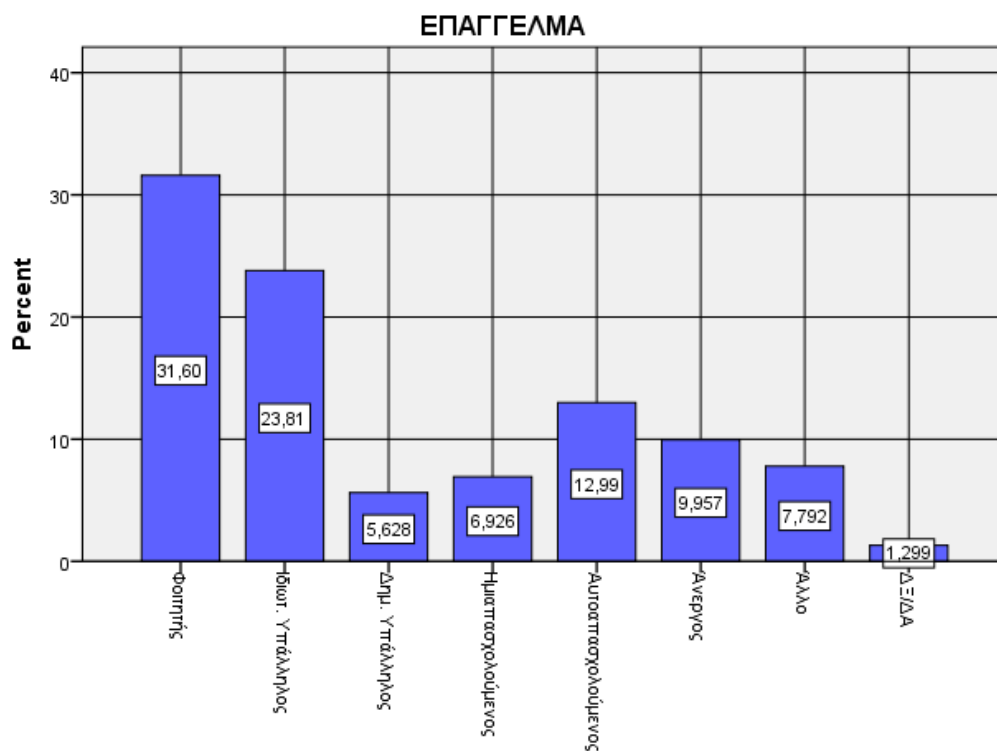
			ΦΥΛΟ		Total
			Άντρες	Γυναίκες	
ΗΛΙΚΙΑ		Count	55	73	128
	18-30	% within ΗΛΙΚΙΑ	43,0%	57,0%	100,0%
		% within ΦΥΛΟ	45,5%	66,4%	55,4%
		Count	38	22	60
	31-40	% within ΗΛΙΚΙΑ	63,3%	36,7%	100,0%
		% within ΦΥΛΟ	31,4%	20,0%	26,0%
		Count	13	8	21
	41-50	% within ΗΛΙΚΙΑ	61,9%	38,1%	100,0%
		% within ΦΥΛΟ	10,7%	7,3%	9,1%
		Count	12	5	17
	51-60	% within ΗΛΙΚΙΑ	70,6%	29,4%	100,0%
		% within ΦΥΛΟ	9,9%	4,5%	7,4%
		Count	3	2	5
	60+	% within ΗΛΙΚΙΑ	60,0%	40,0%	100,0%
		% within ΦΥΛΟ	2,5%	1,8%	2,2%
		Count	121	110	231
Total		% within ΗΛΙΚΙΑ	52,4%	47,6%	100,0%
		% within ΦΥΛΟ	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 3: Κατανομή ηλικιών ανά φύλο.

Ένα μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων είναι φοιτητές (31,6%), ιδιωτικοί υπάλληλοι (23,8%) και αυτοαπασχολούμενοι (13%), Πίνακας 4.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Φοιτητής	73	30,0	31,6	31,6
	Ιδιωτ. Υπάλληλος	55	22,6	23,8	55,4
	Δημ. Υπάλληλος	13	5,3	5,6	61,0
	Ημιαπασχολούμενος	16	6,6	6,9	68,0
Valid	Αυτοαπασχολούμενος	30	12,3	13,0	81,0
	Άνεργος	23	9,5	10,0	90,9
	Άλλο	18	7,4	7,8	98,7
	ΔΞ/ΔΑ	3	1,2	1,3	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missin	g	12	4,9		
	System				
	Total	243	100,0		

Πίνακας 4: Κατανομή ως προς το επάγγελμα των συμμετεχόντων στο δείγμα.

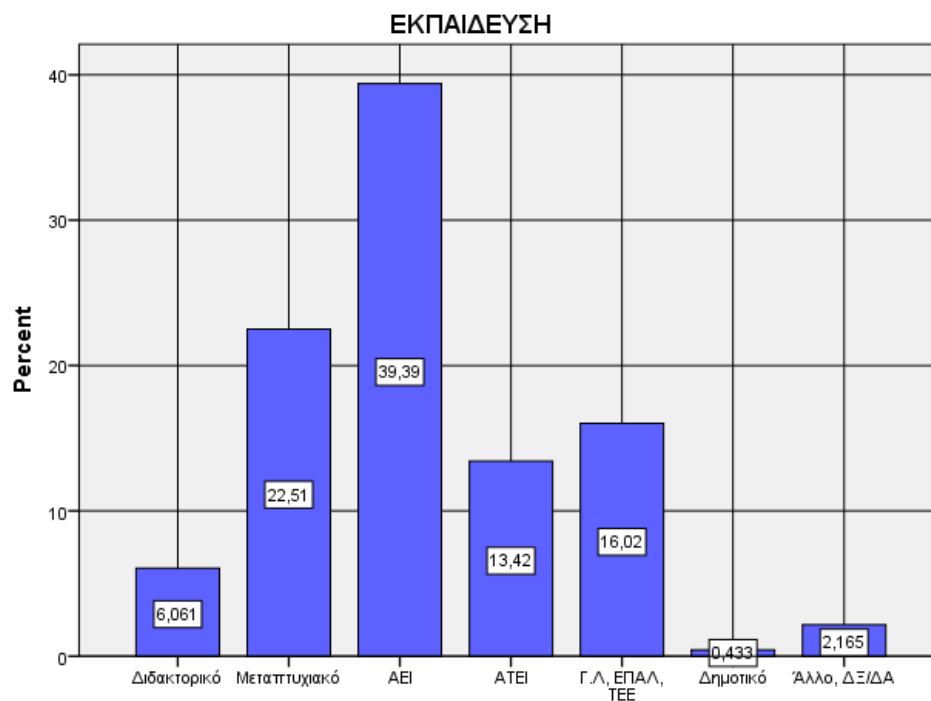
Σχήμα 3: Κατανομή ως προς το επάγγελμα των συμμετεχόντων στο δείγμα.

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (81,4%) έχει πανεπιστημιακή εκπαίδευση: ΑΕΙ 39,39%, μεταπτυχιακό 22,51%, διδακτορικό 6,06% και ΑΤΕΙ (13,4%), όπως φαίνεται και στον Πίνακα 5.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διδακτορικό	14	5,8	6,1	6,1
Μεταπτυχιακό	52	21,4	22,5	28,6
ΑΕΙ	91	37,4	39,4	68,0
ΑΤΕΙ	31	12,8	13,4	81,4
Valid Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	15,2	16,0	97,4
Δημοτικό	1	,4	,4	97,8
Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	2,1	2,2	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 5: Εκπαιδευτικό επίπεδο συμμετεχόντων.

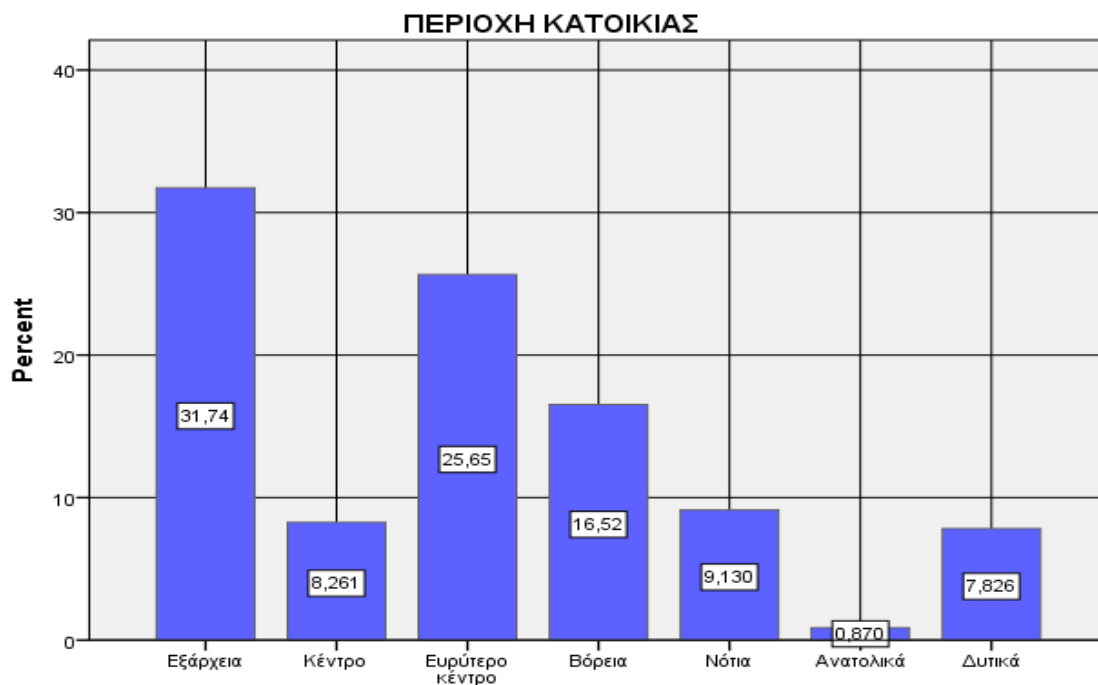
Σχήμα 4: Εκπαιδευτικό επίπεδο συμμετεχόντων.

Οι περισσότεροι ερωτώμενοι (65,7%) κατοικούν είτε στα Εξάρχεια είτε σε γειτονικές περιοχές. Πιο συγκεκριμένα στα Εξάρχεια κατοικεί το 31,7% του δείγματος, στο κέντρο το 7,8% και στο ευρύτερο κέντρο, που περιλαμβάνει περιοχές όπως η Κυψέλη, τα Άνω Πατήσια και το Παγκράτι, το 24,3%, (Πίνακας 6).

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Εξάρχεια	73	30,0	31,7	31,7
Κέντρο	19	7,8	8,3	40,0
Ευρύτερο κέντρο	59	24,3	25,7	65,7
Βόρεια	38	15,6	16,5	82,2
Νότια	21	8,6	9,1	91,3
Ανατολικά	2	,8	,9	92,2
Δυτικά	18	7,4	7,8	100,0
Total	230	94,7	100,0	
missing	1	,4		
Missing System	12	4,9		
Total	13	5,3		
Total	243	100,0		

Πίνακας 6 : Περιοχές που κατοικούν οι συμμετέχοντες στην έρευνα.

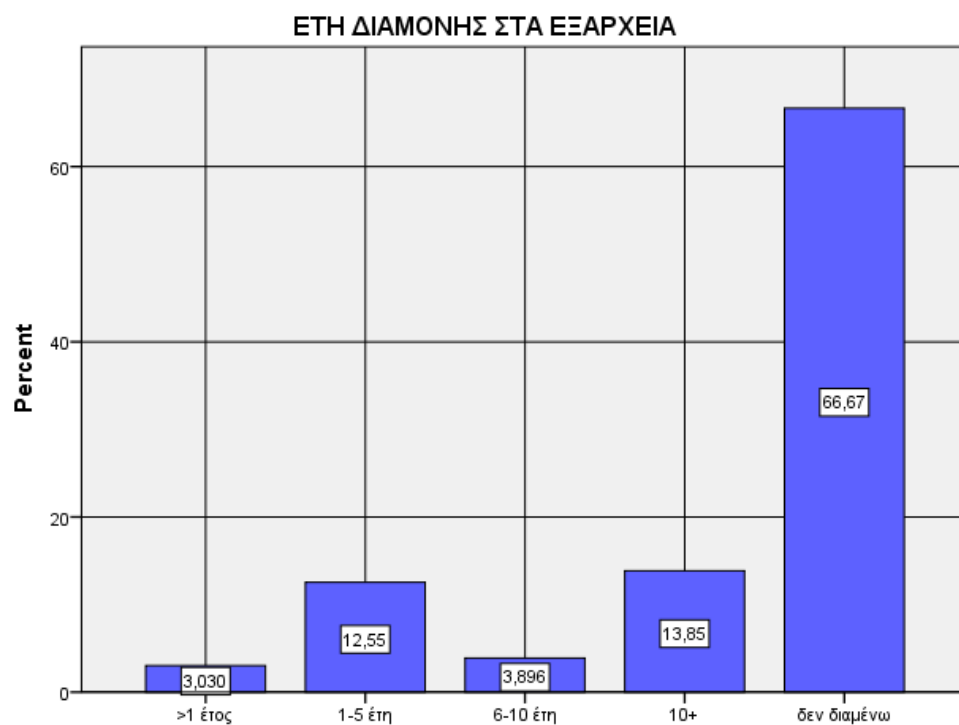

Σχήμα 5: Περιοχές που κατοικούν οι συμμετέχοντες στην έρευνα.

Στα άτομα του δείγματος που δηλώνουν ότι κατοικούν στα Εξάρχεια περιλαμβάνονται εξίσου νέοι κάτοικοι που διαμένουν στην περιοχή από 1-5 έτη, όσο και παλαιοί που δηλώνουν ότι διαμένουν πάνω από 10 έτη (12,5% και 13,8% αντίστοιχα στο συνολικό ποσοστό), Πίνακας 7.

ΕΤΗ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	>1 έτος	7	2,9	3,0
	1-5 έτη	29	11,9	15,6
	6-10 έτη	9	3,7	19,5
	10+	32	13,2	33,3
	δεν διαμένω	154	63,4	100,0
Total		231	95,1	100,0
Missing	System	12	4,9	
Total		243	100,0	

Πίνακας 7: Έτη διαμονής στα Εξάρχεια.

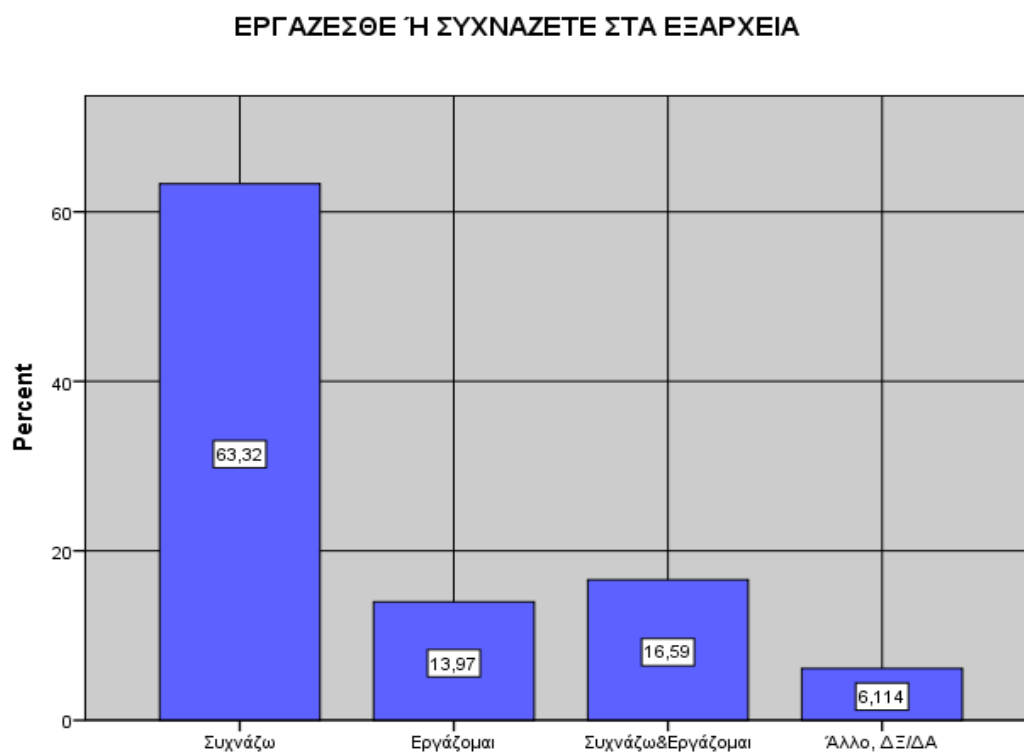

Σχήμα 6: Έτη διαμονής στα Εξάρχεια.

Η πλειοψηφία των ερωτωμένων φαίνεται ότι είναι επισκέπτες (63%) και ένα μικρό ποσοστό εργάζεται στα Εξάρχεια (13,2%), Πίνακας 8.

ΕΡΓΑΖΕΣΘΕ Ή ΣΥΧΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Συχνάζω	145	59,7	63,3	63,3
	Εργάζομαι	32	13,2	14,0	77,3
	Συχνάζω&Εργάζομαι	38	15,6	16,6	93,9
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	14	5,8	6,1	100,0
	Total	229	94,2	100,0	
Missing	System	14	5,8		
Total		243	100,0		

Πίνακας 8: Λόγος επίσκεψης στην περιοχή.

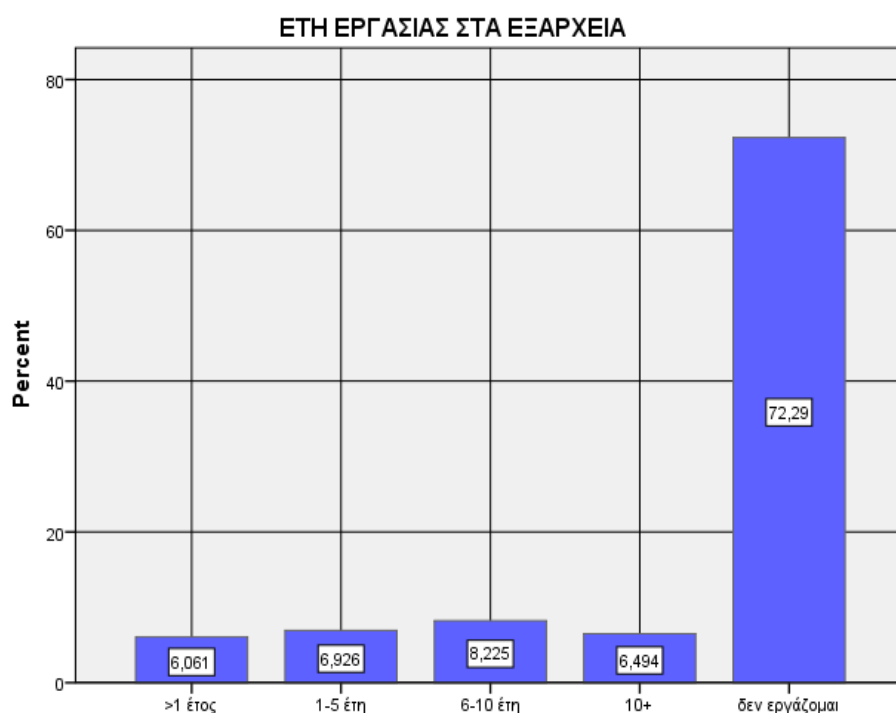

Σχήμα 7: Λόγος επίσκεψης στην περιοχή.

Όσον αφορά τα έτη εργασίας όσων εργάζονται στην περιοχή, παρατηρείται μια διασπορά των ποσοστών στις 4 κατηγορίες (λιγότερο από έτος, 1-5 έτη, 6-10 έτη και πάνω από 10 έτη) με μέσο όρο 7% περίπου σε κάθε κατηγορία, όπως φαίνεται στον Πίνακα 9.

ΕΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	>1 έτος	14	5,8	6,1	6,1
	1-5 έτη	16	6,6	6,9	13,0
	6-10 έτη	19	7,8	8,2	21,2
	10+	15	6,2	6,5	27,7
	δεν εργάζομαι	167	68,7	72,3	100,0
Total		231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 9: Έτη εργασίας στα Εξάρχεια.

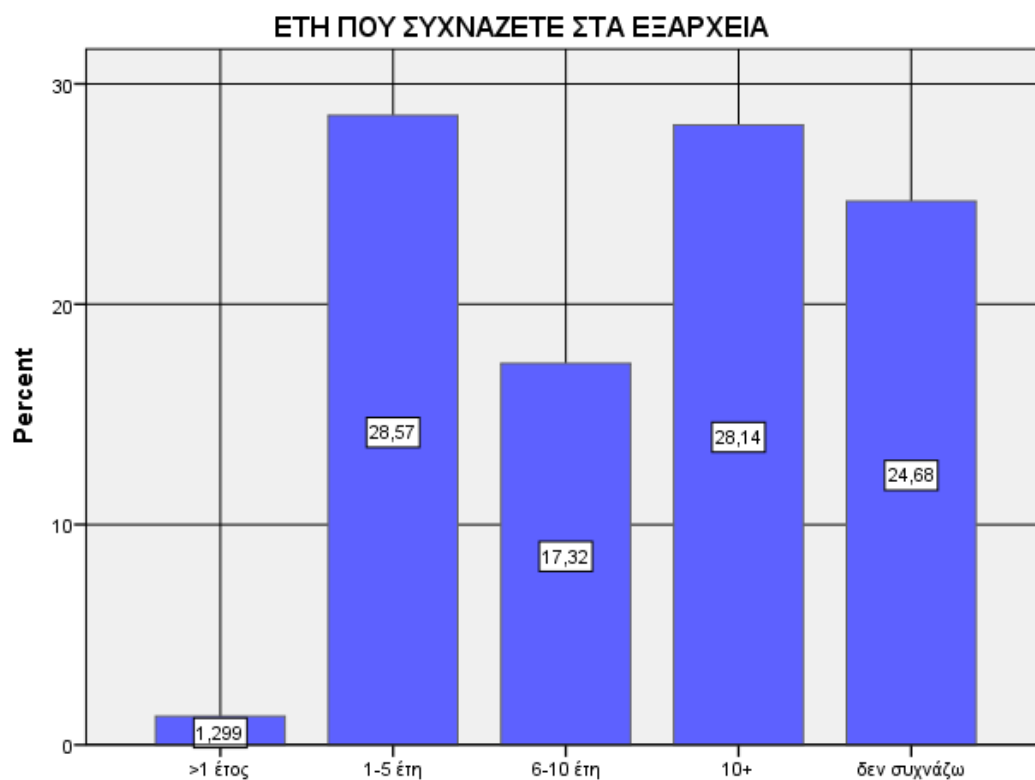

Σχήμα 8: Έτη εργασίας στα Εξάρχεια.

Από τα άτομα του δείγματος, το 24,7 δηλώνει ότι δεν συχνάζει στα Εξάρχεια, ενώ το 28,6% και το 28,1% δηλώνουν ότι συχνάζουν 1-5 έτη και πάνω από 10 έτη, αντίστοιχα (Πίνακας 10).

ΕΤΗ ΠΟΥ ΣΥΧΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
>1 έτος	3	1,2	1,3	1,3
1-5 έτη	66	27,2	28,6	29,9
6-10 έτη	40	16,5	17,3	47,2
10+	65	26,7	28,1	75,3
δεν συχνάζω	57	23,5	24,7	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 10 : Έτη που συχνάζουν στα Εξάρχεια.

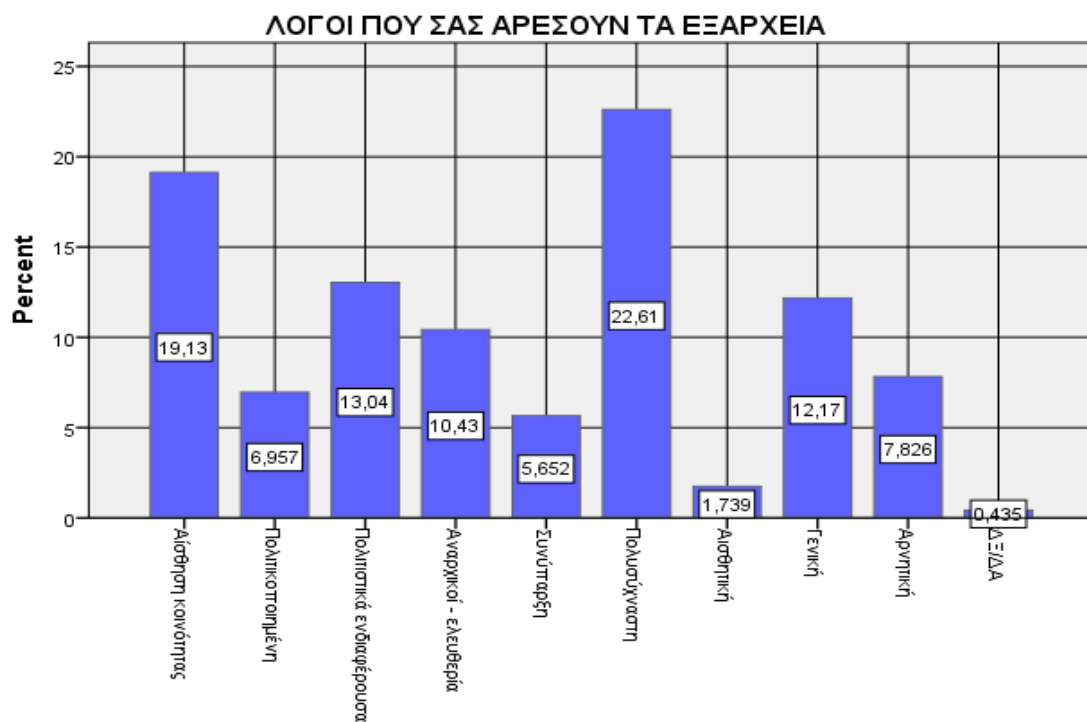
Σχήμα 9 : Έτη που συχνάζουν στα Εξάρχεια.

Στην ερώτηση γιατί τους αρέσει η γειτονιά των Εξαρχείων, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν οι απαντήσεις «γιατί είναι πολυσύχναστη γειτονιά», «γιατί δίνει την αίσθηση κοινότητας» και γιατί είναι «πολιτιστικά ενδιαφέροντα» (22,6%, 19,1% και 13% αντίστοιχα), όπως φαίνεται και στον Πίνακα 11. Οι κάτοικοι των Εξαρχείων όμως ιεραρχούν σαν πρώτο λόγο που τους αρέσει η περιοχή τους την αίσθηση κοινότητας που αποπνέει, με ποσοστό 32,9%, Πίνακας 12.

ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΣΑΣ ΑΡΕΣΟΥΝ ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Αίσθηση κοινότητας	44	18,1	19,1	19,1
Πολιτικοποιημένη	16	6,6	7,0	26,1
Πολιτιστικά ενδιαφέροντα	30	12,3	13,0	39,1
Αναρχικοί - ελευθερία	24	9,9	10,4	49,6
Συνύπαρξη	13	5,3	5,7	55,2
Πολυσύχναστη	52	21,4	22,6	77,8
Αισθητική	4	1,6	1,7	79,6
Γενική	28	11,5	12,2	91,7
Αρνητική	18	7,4	7,8	99,6
ΔΞ/ΔΑ	1	,4	,4	100,0
Total	230	94,7	100,0	
Missing				
System	13	5,3		
Total	243	100,0		

Πίνακας 11: Λόγοι που αρέσει στους συμμετέχοντες η περιοχή.

Σχήμα 10: Λόγοι που αρέσει στους συμμετέχοντες η περιοχή.

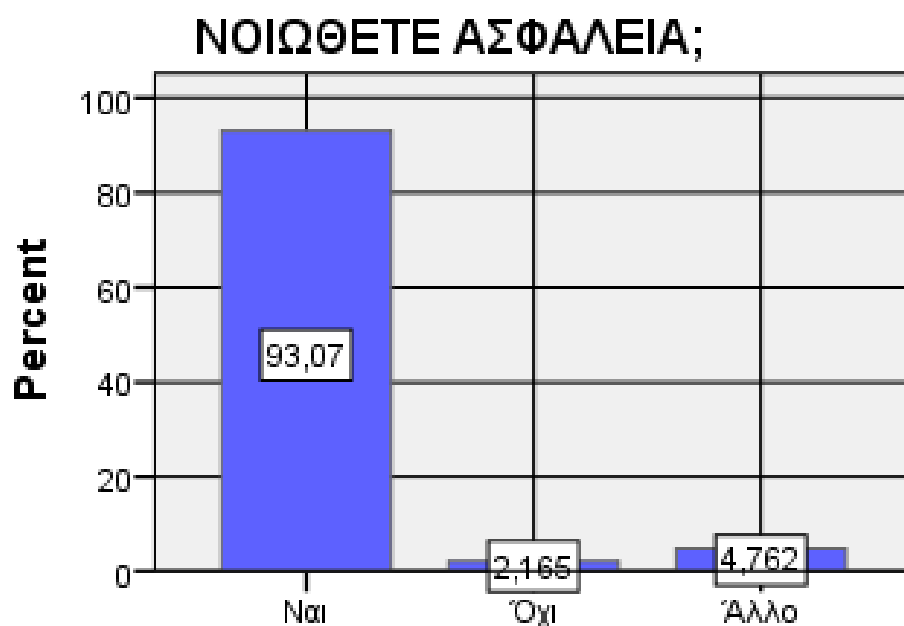
		ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ * ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ Crosstabulation										Total
		κοινότητα	Πολιτιστικοί χώροι	Πολιτιστικά ενδιαφέροντα	Αναρχικοί	συντηρατική	πολυσύγκριση	Αισθητική	Γενική	Αρνητική	ΔΕ/ΔΑ	
ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Count	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%
	Count	24	7	11	6	4	11	1	7	2	0	73
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	32,9%	9,6%	15,1%	8,2%	5,5%	15,1%	1,4%	9,6%	2,7%	0,0%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	54,5%	43,8%	36,7%	25,0%	30,8%	21,2%	25,0%	25,0%	11,1%	0,0%	31,7%
	Count	2	0	5	3	0	4	1	2	2	0	19
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	10,5%	0,0%	26,3%	15,8%	0,0%	21,1%	5,3%	10,5%	10,5%	0,0%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	4,5%	0,0%	16,7%	12,5%	0,0%	7,7%	25,0%	7,1%	11,1%	0,0%	8,3%
	Count	6	4	5	7	3	16	0	10	7	0	58
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	10,3%	6,9%	8,6%	12,1%	5,2%	27,6%	0,0%	17,2%	12,1%	0,0%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	13,6%	25,0%	16,7%	29,2%	23,1%	30,8%	0,0%	35,7%	38,9%	0,0%	25,2%
	Count	7	3	4	3	3	10	2	2	4	0	38
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	18,4%	7,9%	10,5%	7,9%	7,9%	26,3%	5,3%	5,3%	10,5%	0,0%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	15,9%	18,8%	13,3%	12,5%	23,1%	19,2%	50,0%	7,1%	22,2%	0,0%	16,5%
	Count	3	0	3	1	2	5	0	5	1	1	21
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	14,3%	0,0%	14,3%	4,8%	9,5%	23,8%	0,0%	23,8%	4,8%	4,8%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	6,8%	0,0%	10,0%	4,2%	15,4%	9,6%	0,0%	17,9%	5,6%	100,0%	9,1%
	Count	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	0,0%	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	1,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%
	Count	2	2	1	4	0	5	0	2	2	0	18
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	11,1%	11,1%	5,6%	22,2%	0,0%	27,8%	0,0%	11,1%	11,1%	0,0%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	4,5%	12,5%	3,3%	16,7%	0,0%	9,6%	0,0%	7,1%	11,1%	0,0%	7,8%
	Count	44	16	30	24	13	52	4	28	18	1	230
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	19,1%	7,0%	13,0%	10,4%	5,7%	22,6%	1,7%	12,2%	7,8%	0,4%	100,0%
	% within ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 12: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΠΕΡΙΟΧΗ και ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΑΓΑΠΟΥΝ ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ.

Στην ερώτηση 11, «Νοιώθετε ασφάλεια όταν κινείστε στην περιοχή, σε γενικές γραμμές» η συντριπτική πλειονηφία του δείγματος (93,1%) απαντά ότι αισθάνεται ασφάλεια στα Εξάρχεια, Πίνακας 13.

ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;					
		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	215	88,5	93,1	93,1
	Όχι	5	2,1	2,2	95,2
	Άλλο	11	4,5	4,8	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 13 : Αισθήματα που τους δημιουργεί η περιοχή.

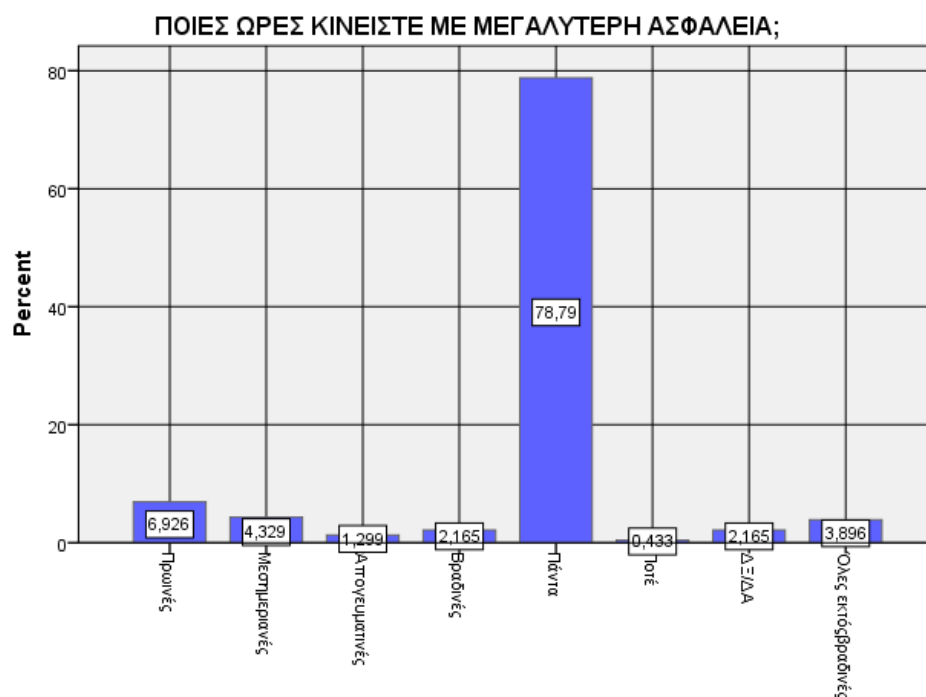

Σχήμα 11: Αισθήματα που τους δημιουργεί η περιοχή.

Όσον αφορά τις ώρες που κινούνται με μεγαλύτερη ασφάλεια, η συντριπτική πλειοψηφία (78,8%) δηλώνει «πάντα», ενώ από τις επιμέρους προτιμήσεις, οι πρωινές ώρες συγκεντρώνουν τις περισσότερες (6,9%), Πίνακας 14. Αν ληφθεί υπόψη το φύλο, στην απάντηση «πάντα» απαντά θετικά το 57,1% των αντρών και το 42,9% των γυναικών (Πίνακας 15).

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πρωινές	16	6,6	6,9	6,9
Μεσημεριανές	10	4,1	4,3	11,3
Απογευματινές	3	1,2	1,3	12,6
Βραδινές	5	2,1	2,2	14,7
Πάντα	182	74,9	78,8	93,5
Ποτέ	1	,4	,4	93,9
ΔΞ/ΔΑ	5	2,1	2,2	96,1
Όλες εκτός βραδινές	9	3,7	3,9	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 14: Ωρες που κινούνται με ασφάλεια.

Σχήμα 12 : Ωρες που κινούνται με ασφάλεια.

ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ; * ΦΥΛΟ Crosstabulation

			ΦΥΛΟ		Total
			Άντρες	Γυναίκες	
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Πρωινές	Count	7	9	16
		% within ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ	43,8%	56,3%	100,0%
		ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ			
		ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;			
		% within ΦΥΛΟ	5,8%	8,2%	6,9%
		Count	3	7	10
	Μεσημεριανές	% within ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ	30,0%	70,0%	100,0%
		ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ			
		ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;			
		% within ΦΥΛΟ	2,5%	6,4%	4,3%
		Count	3	0	3
		% within ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ	100,0%	0,0%	100,0%
	Απογευματινές	ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ			
		ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;			
		% within ΦΥΛΟ	2,5%	0,0%	1,3%
		Count	1	4	5
		% within ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ	20,0%	80,0%	100,0%
	Βραδινές	ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ			
		ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;			
		% within ΦΥΛΟ	0,8%	3,6%	2,2%
		Count	104	78	182
		% within ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ	57,1%	42,9%	100,0%
		ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ			
	Πάντα	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;			
		% within ΦΥΛΟ	86,0%	70,9%	78,8%
		Count	0	1	1
		% within ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ	0,0%	100,0%	100,0%
		ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ			
		ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;			
	Ποτέ	% within ΦΥΛΟ	0,0%	0,9%	0,4%
		Count	2	3	5
		% within ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ	40,0%	60,0%	100,0%
		ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ			
		ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;			
		% within ΦΥΛΟ	1,7%	2,7%	2,2%
	ΔΞ/ΔΑ	Count	1	8	9
		Όλες εκτός βραδινές			

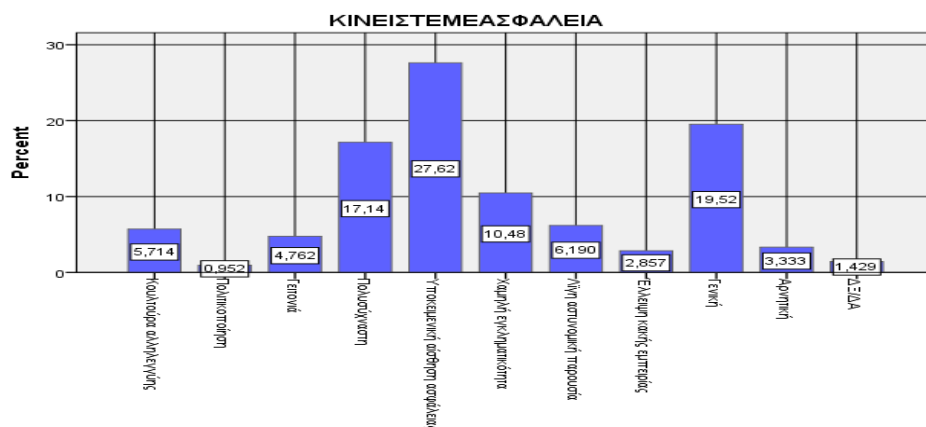
Πίνακας 15: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΦΥΛΟ και ΩΡΕΣ ΠΟΥ ΚΙΝΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ.

Οι βασικοί λόγοι που οι συμμετέχοντες στην έρευνα νοιώθουν ασφάλεια όταν κινούνται στην περιοχή φαίνεται να επικεντρώνονται στην υποκειμενική αίσθηση ασφάλειας (27,6%) που δηλώνουν ότι νοιώθουν η οποία ενισχύεται και από το γεγονός ότι δεν έχουν αρνητικές εμπειρίες (2,9%), στο ότι είναι πολυσύχναστη περιοχή (17,1%), στη χαμηλή εγκληματικότητα που θεωρούν ότι έχει (10,5%), αλλά και στην κουλτούρα αλληλεγγύης και την αίσθηση γειτονιάς που ακόμα αποπνέει η περιοχή (5,7% και 4,8% αντίστοιχα), Πίνακας 16. Αρκετές από τις απαντήσεις ήταν πολύ γενικές, επειδή απαντούσαν σε συνδυασμό με την προηγούμενη ερώτηση, όπως για παράδειγμα «τότε κυρίως έχω χρόνο», κλπ. για να ενταχθούν σε συγκεκριμένες κατηγορίες.

ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Κουλτούρα αλληλεγγύης	12	4,9	5,7	5,7
Πολιτικοποίηση	2	,8	1,0	6,7
Γειτονιά	10	4,1	4,8	11,4
Πολυσύχναστη	36	14,8	17,1	28,6
Υποκειμενική αίσθηση ασφάλειας	58	23,9	27,6	56,2
Valid Χαμηλή εγκληματικότητα	22	9,1	10,5	66,7
Λίγη αστυνομική παρουσία	13	5,3	6,2	72,9
Έλλειψη κακής εμπειρίας	6	2,5	2,9	75,7
Γενική	41	16,9	19,5	95,2
Αρνητική	7	2,9	3,3	98,6
ΔΞ/ΔΑ	3	1,2	1,4	100,0
Total	210	86,4	100,0	
Missing System	33	13,6		
Total	243	100,0		

Πίνακας 16: Λόγοι που οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν ότι κινούνται με ασφάλεια στα Εξάρχεια.

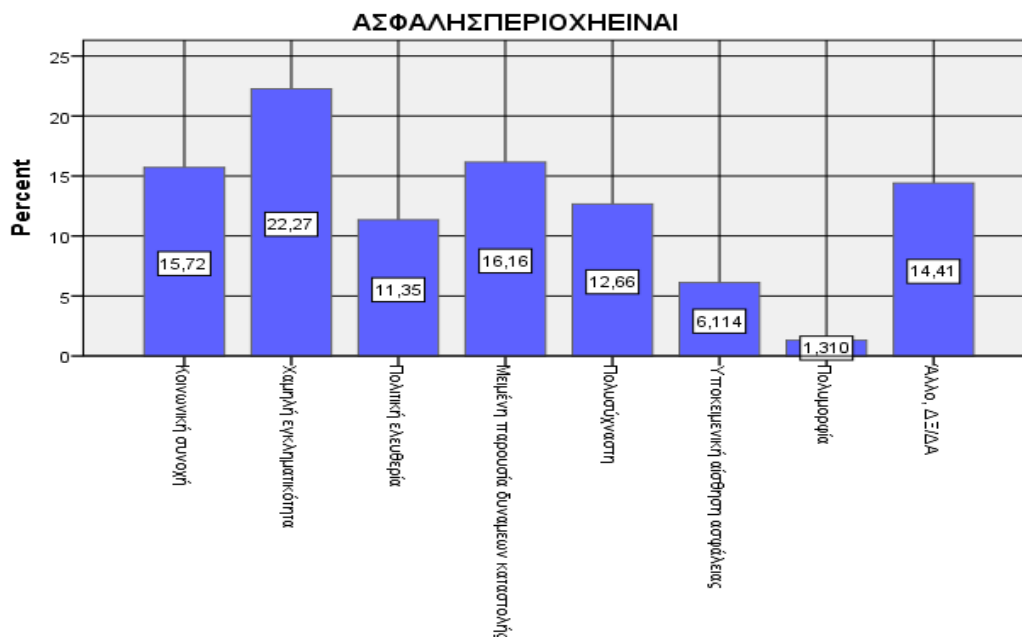
Σχήμα 13 : Λόγοι που οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν ότι κινούνται με ασφάλεια στα Εξάρχεια.

Στους λόγους που χαρακτηρίζουν μια περιοχή ασφαλή συμπεριλαμβάνονται κατά κύριο λόγο η χαμηλή εγκληματικότητα (22,3%), η μειωμένη παρουσία δυνάμεων καταστολής (16,2%), η ύπαρξη κοινωνικής συνοχής (15,7%) και η παρουσία κόσμου (12,7%), Πίνακας 17.

Η ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Κοινωνική συνοχή	36	14,8	15,7	15,7
Χαμηλή εγκληματικότητα	51	21,0	22,3	38,0
Πολιτική ελευθερία	26	10,7	11,4	49,3
Μειωμένη παρουσία δυνάμεων καταστολής	37	15,2	16,2	65,5
Πολυσύχναστη	29	11,9	12,7	78,2
Υποκειμενική αίσθηση ασφάλειας	14	5,8	6,1	84,3
Πολυμορφία	3	1,2	1,3	85,6
Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	33	13,6	14,4	100,0
Total	229	94,2	100,0	
Missing System	14	5,8		
Total	243	100,0		

Πίνακας 17: Για ποιους λόγους μπορεί να χαρακτηριστεί μια περιοχή ασφαλής.

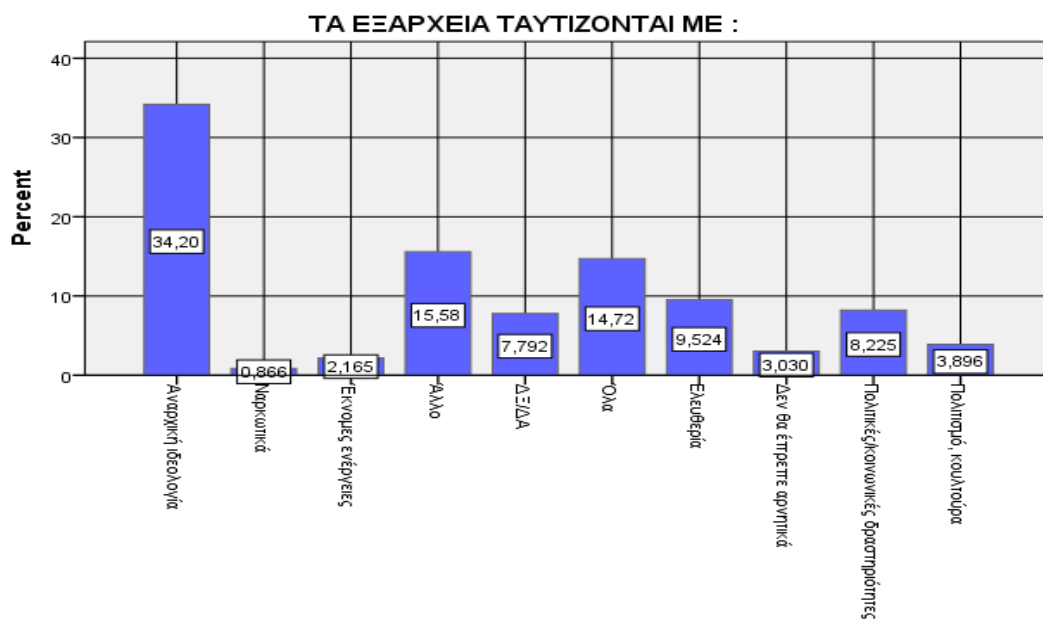
Σχήμα 14: Για ποιους λόγους μπορεί να χαρακτηριστεί μια περιοχή ασφαλής.

Στην ερώτηση με τι ταυτίζονται τα Εξάρχεια, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτωμένων (34,2%) απαντά με την «αναρχική ιδεολογία», ενώ το 14,7% θεωρεί ότι τα Εξάρχεια ταυτίζονται εκτός από την αναρχική ιδεολογία, με τα ναρκωτικά και τις έκνομες ενέργειες, Πίνακας 18. Η ταύτιση της περιοχής με την αναρχική ιδεολογία γίνεται περισσότερο έντονη ανάμεσα στους κατοίκους των βορείων προαστίων και του κέντρου Πίνακας 19. Αρκετές από τις απαντήσεις ήταν πολύ γενικές ή αόριστες για να ενταχθούν σε συγκεκριμένες κατηγορίες.

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Αναρχική ιδεολογία	79	32,5	34,2	34,2
Ναρκωτικά	2	,8	,9	35,1
Έκνομες ενέργειες	5	2,1	2,2	37,2
Άλλο	36	14,8	15,6	52,8
ΔΞ/ΔΑ	18	7,4	7,8	60,6
Όλα	34	14,0	14,7	75,3
Ελευθερία	22	9,1	9,5	84,8
Δεν θα έπρεπε αρνητικά	7	2,9	3,0	87,9
Πολιτικές/κοινωνικές δραστηριότητες	19	7,8	8,2	96,1
Πολιτισμό, κουλτούρα	9	3,7	3,9	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 18: Με τι ταυτίζονται τα Εξάρχεια.

Σχήμα 15: Με τι ταυτίζονται τα Εξάρχεια.

Crosstab												
			ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :									
			Αναρχική ιδεολογία	Ναρκωτικά	Έκνομες ενέργειες	Άλλο	ΔΞ/ΔΑ	Όλα	Ελευθερία	Δεν θα έπρεπε αρνητικά	Πολιτικές/κοινωνικές δραστηριότητες	Πολιτισμό, κουλτούρα
ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	.00	Count	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Εξάρχια	% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	1.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.4%
		Count	15	1	3	14	5	11	7	6	7	4
	Κέντρο	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	20.5%	1.4%	4.1%	19.2%	6.8%	15.1%	9.6%	8.2%	9.6%	5.5%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	19.0%	50.0%	60.0%	38.9%	27.8%	32.4%	31.8%	85.7%	36.8%	44.4%
	Ευρώπερο κέντρο	Count	12	0	1	1	1	4	0	0	0	0
		% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	63.2%	0.0%	5.3%	5.3%	5.3%	21.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Βόρεια	% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	15.2%	0.0%	20.0%	2.8%	5.6%	11.8%	0.0%	0.0%	0.0%	8.2%
		Count	18	0	0	10	6	7	7	0	8	3
	Νότια	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	30.5%	0.0%	0.0%	16.9%	10.2%	11.9%	11.9%	0.0%	13.6%	5.1%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	22.8%	0.0%	0.0%	27.8%	33.3%	20.6%	31.8%	0.0%	42.1%	33.3%
	Ανατολικά	Count	18	1	1	5	3	4	2	1	2	1
		% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	47.4%	2.6%	2.6%	13.2%	7.9%	10.5%	5.3%	2.6%	5.3%	2.6%
	Δυτικά	% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	22.8%	50.0%	20.0%	13.9%	16.7%	11.8%	9.1%	14.3%	10.5%	11.1%
		Count	7	0	0	2	2	5	3	0	1	1
	Ανατολικά	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	33.3%	0.0%	0.0%	9.5%	9.5%	23.8%	14.3%	0.0%	4.8%	4.8%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	8.9%	0.0%	0.0%	5.6%	11.1%	14.7%	13.6%	0.0%	5.3%	11.1%
	Δυτικά	Count	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
		% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	50.0%	0.0%	0.0%	0.0%	50.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Total	% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	1.3%	0.0%	0.0%	0.0%	5.6%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.9%
		Count	7	0	0	4	0	3	3	0	1	0
	Total	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	38.9%	0.0%	0.0%	22.2%	0.0%	16.7%	16.7%	0.0%	5.0%	0.0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	8.9%	0.0%	0.0%	11.1%	0.0%	8.8%	13.6%	0.0%	5.3%	0.0%
	Total	Count	79	2	5	36	18	34	22	7	19	9
		% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	34.2%	0.9%	2.2%	15.6%	7.8%	14.7%	9.5%	3.0%	8.2%	3.9%
	Total	% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Πίνακας 19: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ και ΤΑΥΤΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.

Σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες δηλώνουν ότι τους ενοχλεί η παρουσία των αστυνομικών (92,6%), καθώς ενισχύει τα συναισθήματα ανασφάλειας που νοιώθουν (84,4%), λόγω των ακατάλληλων πρακτικών που χρησιμοποιούν (57,8%), αρνητικών προσωπικών χαρακτηριστικών που τους αποδίδονται (10,4%) και κοινωνικά αρνητικού ρόλου (10%), Πίνακας 20, Πίνακας 21 και Πίνακας 22 αντίστοιχα.

ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	213	87,7	92,6	92,6
	Όχι	6	2,5	2,6	95,2
	ΔΞ/ΔΑ	11	4,5	4,8	100,0
	Total	230	94,7	100,0	
Missing	System	13	5,3		
Total		243	100,0		

Πίνακας 20 : Ενόχληση από την παρουσία αστυνομικών.

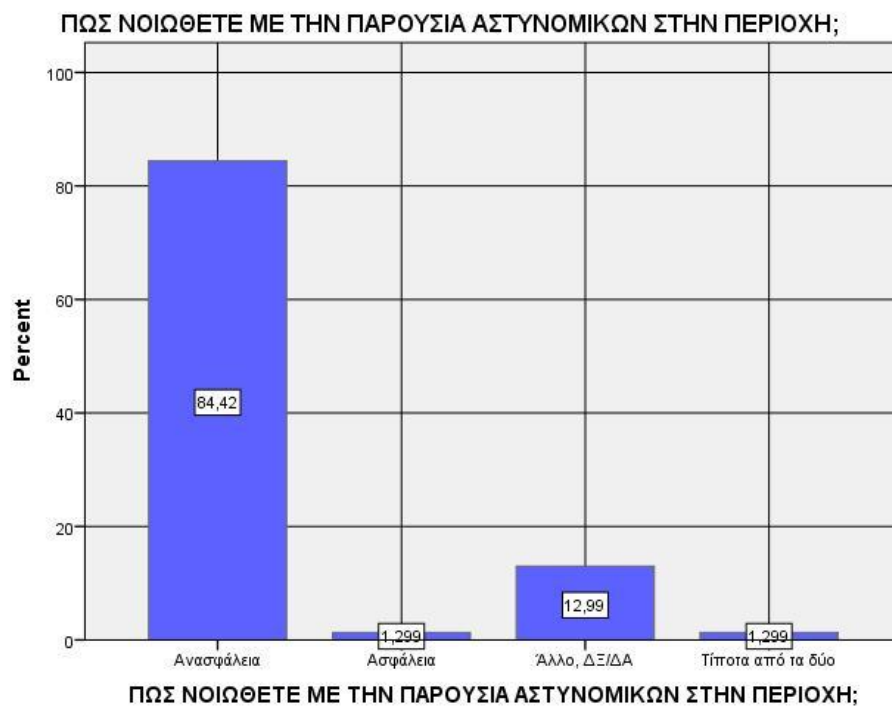

Σχήμα 16 : Ενόχληση από την παρουσία αστυνομικών.

ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανασφάλεια	195	80,2	84,4	84,4
	Ασφάλεια	3	1,2	1,3	85,7
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	30	12,3	13,0	98,7
	Τίποτα από τα δύο	3	1,2	1,3	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 21: Αισθήματα που δημιουργεί η παρουσία των αστυνομικών.

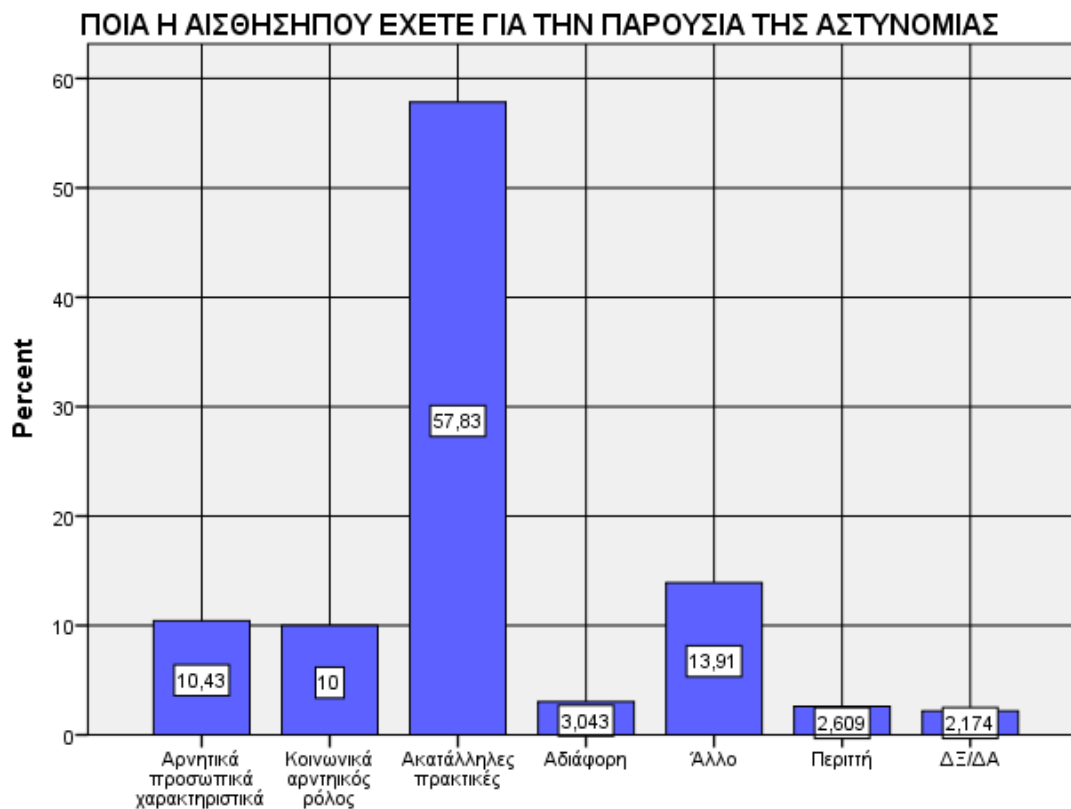

Σχήμα 17: Αισθήματα που δημιουργεί η παρουσία των αστυνομικών.

ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Αρνητικά προσωπικά χαρακτηριστικά	24	9,9	10,4	10,4
Κοινωνικά αρνητικός ρόλος	23	9,5	10,0	20,4
Ακατάλληλες πρακτικές	133	54,7	57,8	78,3
Valid Αδιάφορη	7	2,9	3,0	81,3
Άλλο	32	13,2	13,9	95,2
Περιττή	6	2,5	2,6	97,8
ΔΞ/ΔΑ	5	2,1	2,2	100,0
Total	230	94,7	100,0	
missing	1	,4		
Missing System	12	4,9		
Total	13	5,3		
Total	243	100,0		

Πίνακας 22 : Η αίσθηση που έχουν οι συμμετέχοντες για την παρουσία της αστυνομίας.

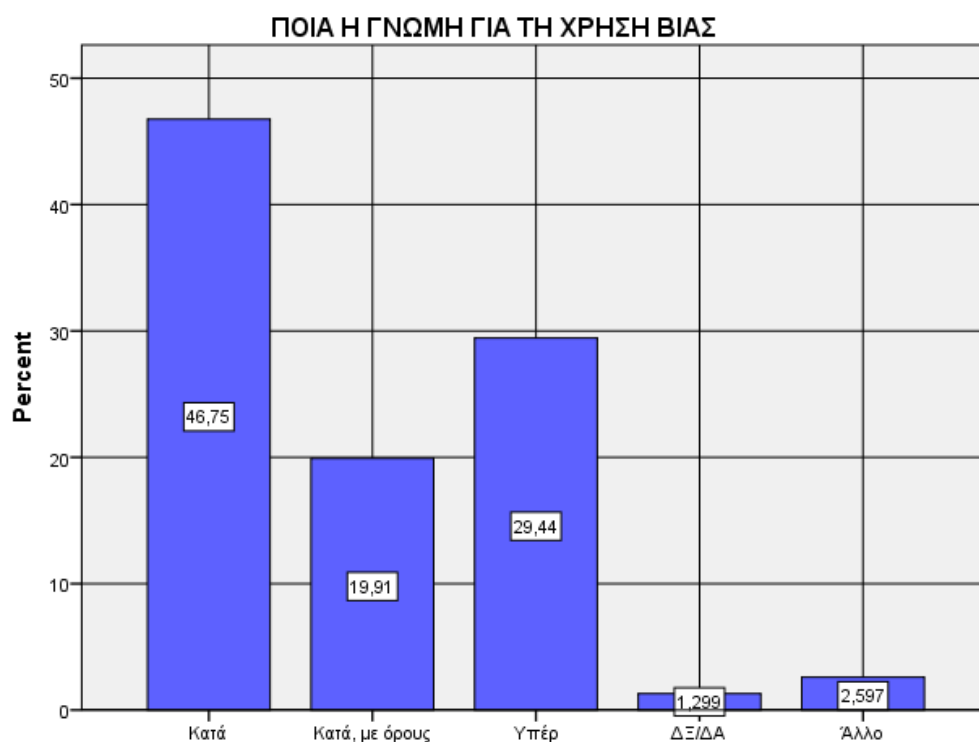
Σχήμα 18: Η αίσθηση που έχουν οι συμμετέχοντες για την παρουσία της αστυνομίας.

Στην ερώτηση 19, το 46,8% των συμμετεχόντων δηλώνει ότι είναι κατά της χρήσης βίας, το 29,4% υπέρ, ενώ το 19,9% δηλώνει ότι υπάρχουν περιστάσεις, όπως για παράδειγμα σε περιπτώσεις άμυνας, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν βία, Πίνακας 23.

ΠΟΙΑ Η ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Κατά	108	44,4	46,8	46,8
Κατά, με όρους	46	18,9	19,9	66,7
Υπέρ	68	28,0	29,4	96,1
ΔΞ/ΔΑ	3	1,2	1,3	97,4
Άλλο	6	2,5	2,6	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 23: Τι πιστεύουν για τη χρήση βίας οι συμμετέχοντες.

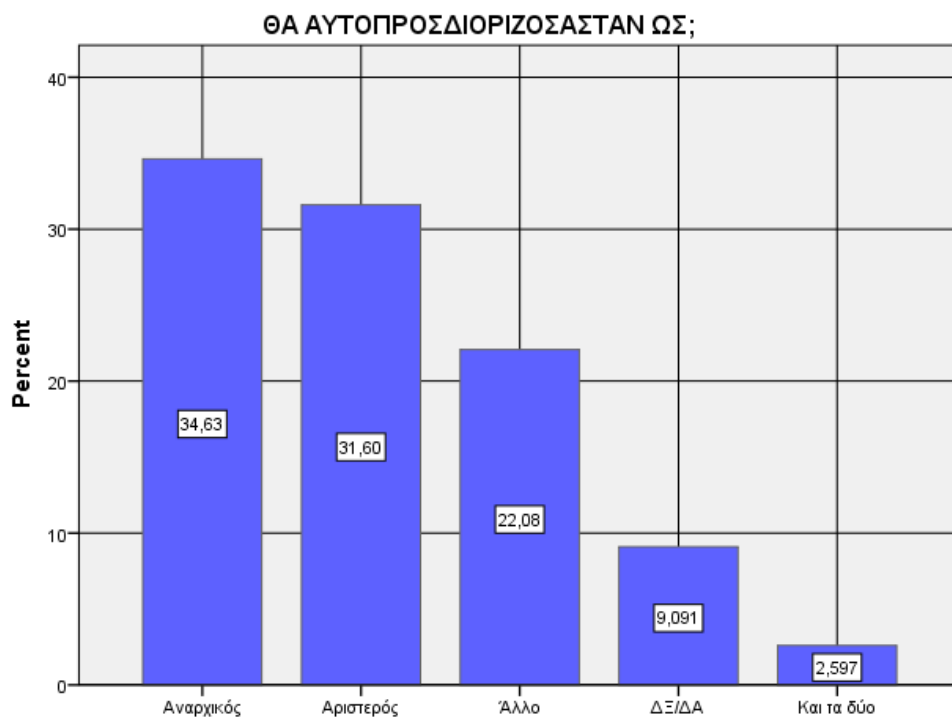
Σχήμα 19 : Τι πιστεύουν για τη χρήση βίας οι συμμετέχοντες.

Όσον αφορά τον αυτοπροσδιορισμό, το 34,6% των ατόμων του δείγματος χαρακτηρίζει τον εαυτό του ως αναρχικό, ενώ το 31,6 ως αριστερό, Πίνακας 24. Ενδιαφέρον είναι το εύρημα ότι το μεγαλύτερο ποσοστό όσων δηλώνουν κάτοικοι Εξαρχείων αυτό-προσδιορίζονται αριστεροί (39,7%), ενώ οι κάτοικοι των βορείων προαστίων αναρχικοί (55,3%), Πίνακας 25.

ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΑΣΤΑΝ ΩΣ;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αναρχικός	80	32,9	34,6	34,6
	Αριστερός	73	30,0	31,6	66,2
	Άλλο	51	21,0	22,1	88,3
	ΔΞ/ΔΑ	21	8,6	9,1	97,4
	Και τα δύο	6	2,5	2,6	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 24 : Ιδεολογικός αυτοπροσδιορισμός.

Σχήμα 20: Ιδεολογικός αυτοπροσδιορισμός.

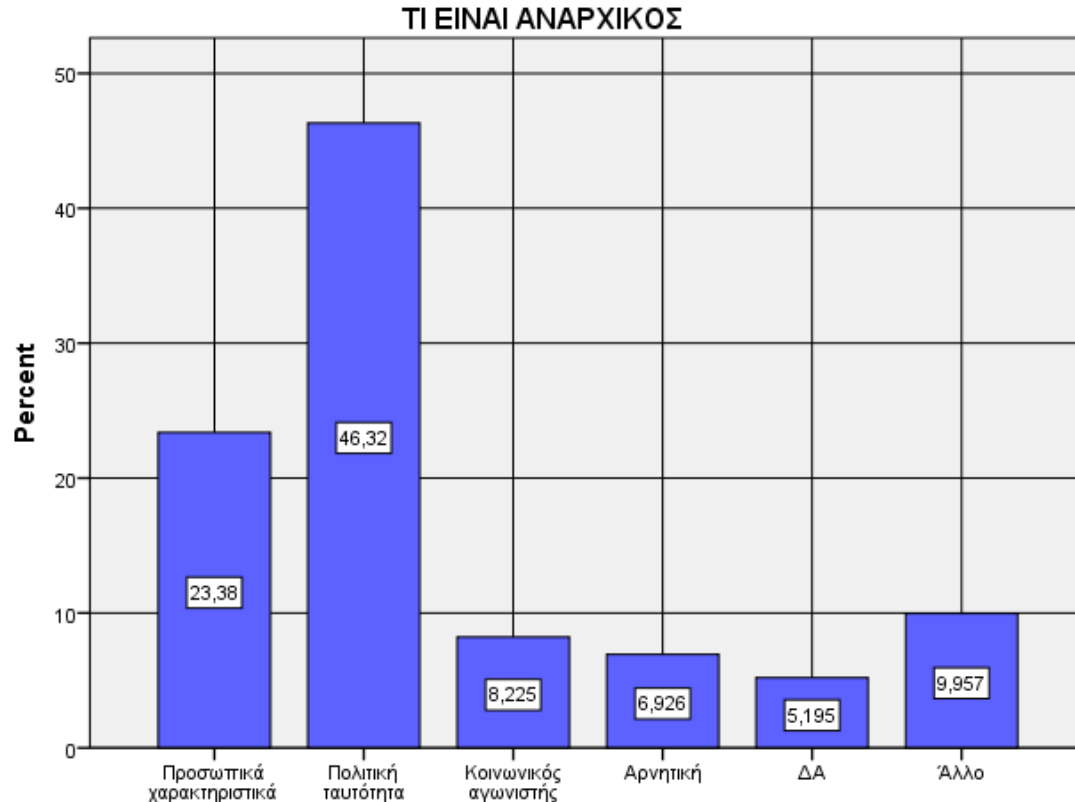
Crosstab							
		ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΩΣ;					Total
		Αναρχικός	Αριστερός	Άλλο	ΔΞ/ΔΑ	Και τα δύο	
ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Count	1	0	0	0	0	1
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	.00						
	% within ΘΑ	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%
	ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΩΣ;						
	Count	20	29	15	6	3	73
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	27,4%	39,7%	20,5%	8,2%	4,1%	100,0%
	Εξάρχεια						
	% within ΘΑ	25,0%	39,7%	29,4%	28,6%	50,0%	31,6%
	ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΩΣ;						
	Count	9	5	4	1	0	19
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	47,4%	26,3%	21,1%	5,3%	0,0%	100,0%
	Κέντρο						
	% within ΘΑ	11,3%	6,8%	7,8%	4,8%	0,0%	8,2%
	ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΩΣ;						
	Count	16	20	12	8	3	59
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	27,1%	33,9%	20,3%	13,6%	5,1%	100,0%
	Ευρύτερο κέντρο						
	% within ΘΑ	20,0%	27,4%	23,5%	38,1%	50,0%	25,5%
	ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΩΣ;						
	Count	21	10	6	1	0	38
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	55,3%	26,3%	15,8%	2,6%	0,0%	100,0%
	Βόρεια						
	% within ΘΑ	26,3%	13,7%	11,8%	4,8%	0,0%	16,5%
	ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΩΣ;						
	Count	7	3	7	4	0	21
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	33,3%	14,3%	33,3%	19,0%	0,0%	100,0%
	Νότια						
	% within ΘΑ	8,8%	4,1%	13,7%	19,0%	0,0%	9,1%
	ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΩΣ;						
	Count	0	0	1	1	0	2
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	Ανατολικά						
	% within ΘΑ	0,0%	0,0%	2,0%	4,8%	0,0%	0,9%
	ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΩΣ;						
	Count	6	6	6	0	0	18
	% within ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	100,0%
	Δυτικά						

Πίνακας 25: Ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων ΠΕΡΙΟΧΗ και ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ.

Το 46,3% του δείγματος θεωρεί ότι ο αναρχικός είναι πολιτική ταυτότητα, ενώ το 23,4% του αποδίδει προσωπικά χαρακτηριστικά όπως ελεύθερος, σκεπτόμενος άνθρωπος, πολίτης, αλληλέγγυος, κλπ., Πίνακας 26.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Προσωπικά χαρακτηριστικά	54	22,2	23,4	23,4
	Πολιτική ταυτότητα	107	44,0	46,3	69,7
	Κοινωνικός αγωνιστής	19	7,8	8,2	77,9
	Αρνητική	16	6,6	6,9	84,8
	ΔΑ	12	4,9	5,2	90,0
	Άλλο	23	9,5	10,0	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 26: Τι σημαίνει αναρχικός για το δείγμα.

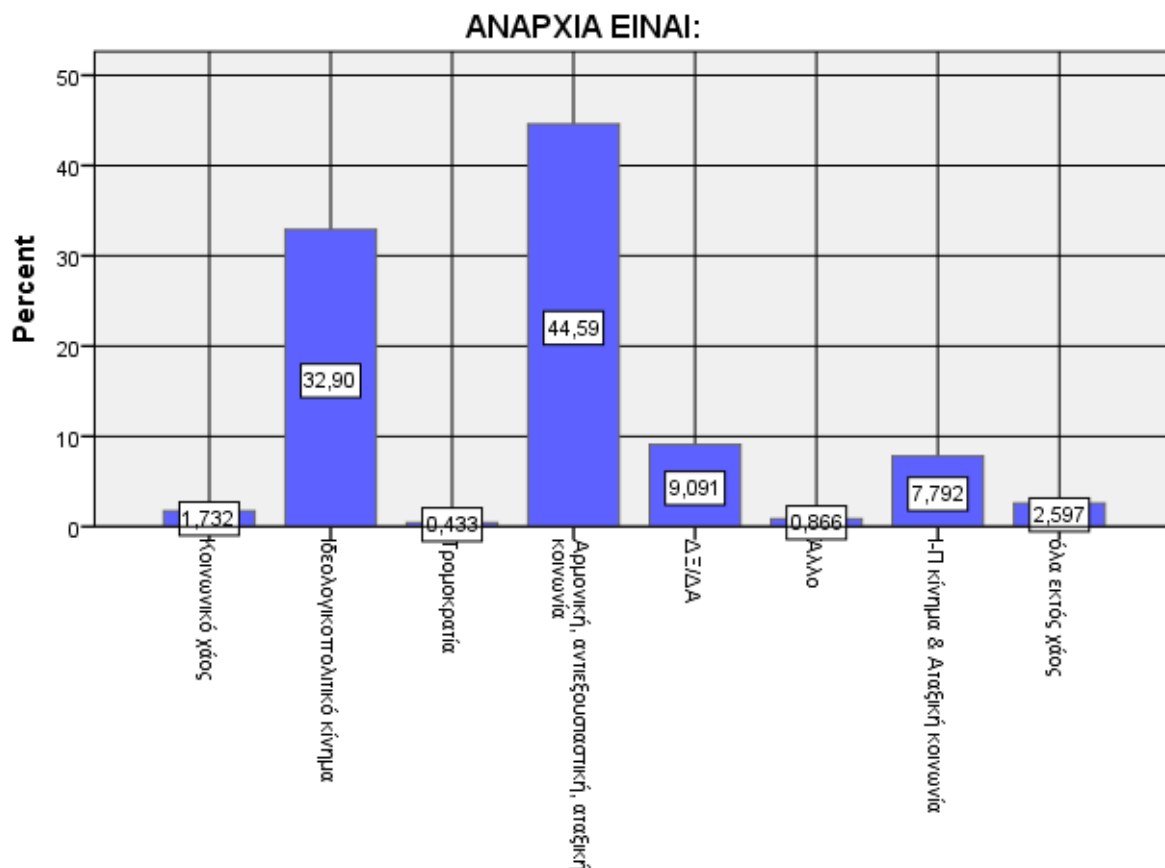

Σχήμα 21: Τι σημαίνει αναρχικός για το δείγμα.

Στην ερώτηση τι είναι αναρχία, το 44,6% των ερωτωμένων απαντά ότι αναρχία είναι μια αρμονική, αντιεξουσιαστική και αταξική κοινωνία, το 32,9% ότι είναι ιδεολογικό πολιτικό κίνημα και το 7,8% ότι είναι και τα δύο, Πίνακας 27.

ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κοινωνικό χάος	4	1,6	1,7	1,7
	Ιδεολογικοπολιτικό κίνημα	76	31,3	32,9	34,6
	Τρομοκρατία	1	,4	,4	35,1
	Αρμονική, αντιεξουσιαστική, αταξική κοινωνία	103	42,4	44,6	79,7
	ΔΞ/ΔΑ	21	8,6	9,1	88,7
	Άλλο	2	,8	,9	89,6
	Ι-Π κίνημα & Αταξική κοινωνία	18	7,4	7,8	97,4
	όλα εκτός χάος	6	2,5	2,6	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 27: Οι απόψεις που έχει το δείγμα για την αναρχία.

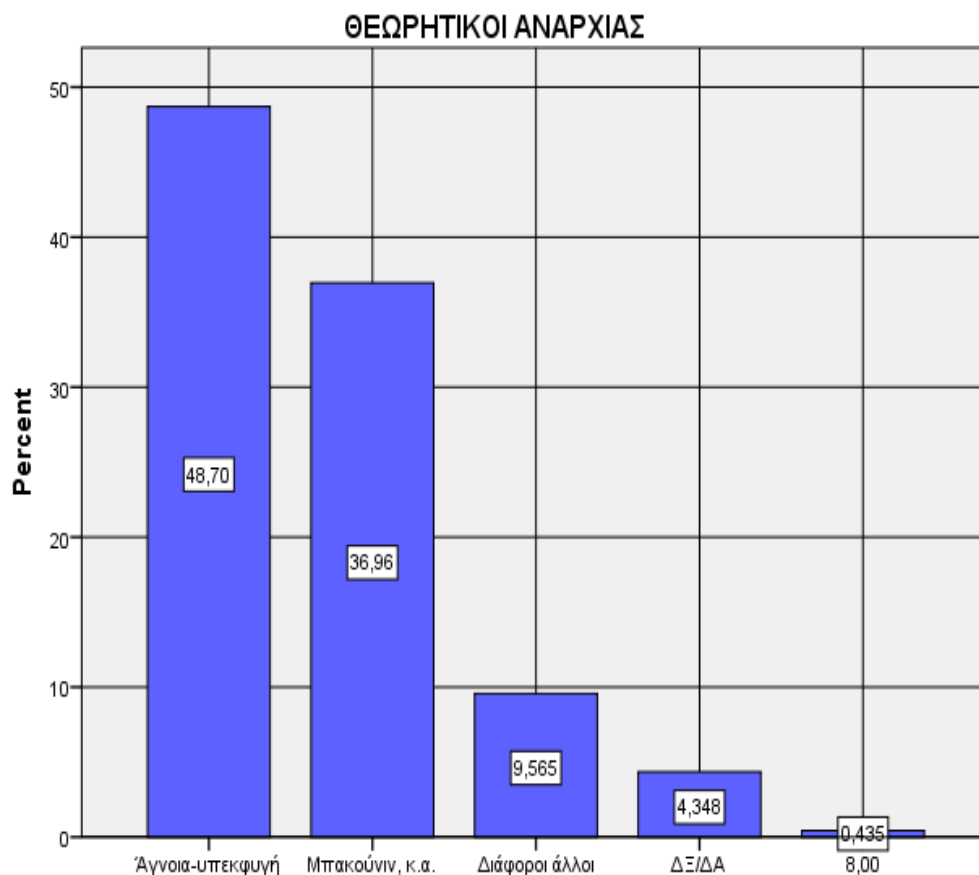
Σχήμα 22: Οι απόψεις που έχει το δείγμα για την αναρχία.

Ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος 48,7% αποφεύγει να αναφέρει κάποιον από τους θεωρητικούς της αναρχίας, ενώ το 37% δηλώνει έναν ή περισσότερους, από τους Μπακούνιν, Κροπότκιν, και Μαλατέστα. Πίνακας 28. Στον πίνακα 29 φαίνεται ότι οι περισσότεροι από τα άτομα του δείγματος που αυτό-προσδιορίζονται ως αναρχικοί γνωρίζουν σε ποσοστό άνω του 75% (75,9%) τουλάχιστον τους κλασικούς θεωρητικούς της αναρχίας.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ ΑΝΑΡΧΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άγνοια-υπεκφυγή	112	46,1	48,7	48,7
Μπακούνιν, κ.α.	85	35,0	37,0	85,7
Διάφοροι άλλοι	22	9,1	9,6	95,2
ΔΞ/ΔΑ	10	4,1	4,3	99,6
8,00	1	,4	,4	100,0
Total	230	94,7	100,0	
Missing System	13	5,3		
Total	243	100,0		

Πίνακας 28: Θεωρητικοί της αναρχίας που είναι γνωστοί στο δείγμα.

Σχήμα 23: Θεωρητικοί της αναρχίας που είναι γνωστοί στο δείγμα.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ * ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ; Crosstabulation

			ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ;					Total
			Αναρχικός	Αριστερός	Άλλο	ΔΞ/ΔΑ	Και τα δύο	
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	Άγνοια-Υπεκφυγή	Count	9	53	37	13	0	112
		% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	8,0%	47,3%	33,0%	11,6%	0,0%	100,0%
		% within ΘΑ	11,4%	72,6%	72,5%	61,9%	0,0%	48,7%
		Count	60	12	6	2	5	85
		% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	70,6%	14,1%	7,1%	2,4%	5,9%	100,0%
		% within ΘΑ	75,9%	16,4%	11,8%	9,5%	83,3%	37,0%
	Κλασικοί Θεωρητικοί	Count	9	6	4	2	1	22
		% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	40,9%	27,3%	18,2%	9,1%	4,5%	100,0%
		% within ΘΑ	11,4%	8,2%	7,8%	9,5%	16,7%	9,6%
		Count	0	1	4	4	0	9
		% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	0,0%	11,1%	44,4%	44,4%	0,0%	100,0%
		% within ΘΑ	0,0%	1,4%	7,8%	19,0%	0,0%	3,9%
	Άλλοι	Count	1	1	0	0	0	2
		% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within ΘΑ	1,3%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%
		Count	79	73	51	21	6	230
		% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	34,3%	31,7%	22,2%	9,1%	2,6%	100,0%
		% within ΘΑ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	8,00	Count	79	73	51	21	6	230
		% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	34,3%	31,7%	22,2%	9,1%	2,6%	100,0%
		% within ΘΑ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		Count	79	73	51	21	6	230
		% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	34,3%	31,7%	22,2%	9,1%	2,6%	100,0%
		% within ΘΑ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Total	Count	79	73	51	21	6	230	
	% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	34,3%	31,7%	22,2%	9,1%	2,6%	100,0%	
	Count	79	73	51	21	6	230	
	% within ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝΑΡΧΙΑΣ	34,3%	31,7%	22,2%	9,1%	2,6%	100,0%	

Πίνακας 29 : Ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ και ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ ΑΝΑΡΧΙΑΣ.

Η πλειοψηφία των ατόμων του δείγματος (59,3% και 73,6% αντίστοιχα) δεν θεωρεί ότι τα Εξάρχεια είναι περιθωριακός ή ανασφαλής χώρος και επιλέγει τις δύο κατώτερες βαθμίδες της κλίμακας των επτά σημείων για τον χαρακτηρισμό τους, Πίνακας 30. (1= διαφωνώ απόλυτα, 7= συμφωνώ απόλυτα).

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
missing	5	2,1	2,2	2,2
1,00	100	41,2	43,3	45,5
2,00	37	15,2	16,0	61,5
3,00	45	18,5	19,5	81,0
Valid 4,00	20	8,2	8,7	89,6
5,00	12	4,9	5,2	94,8
6,00	8	3,3	3,5	98,3
7,00	4	1,6	1,7	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 30: Είναι τα Εξάρχεια χώρος ναρκωτικών, αποκλεισμού και περιθωρίου;

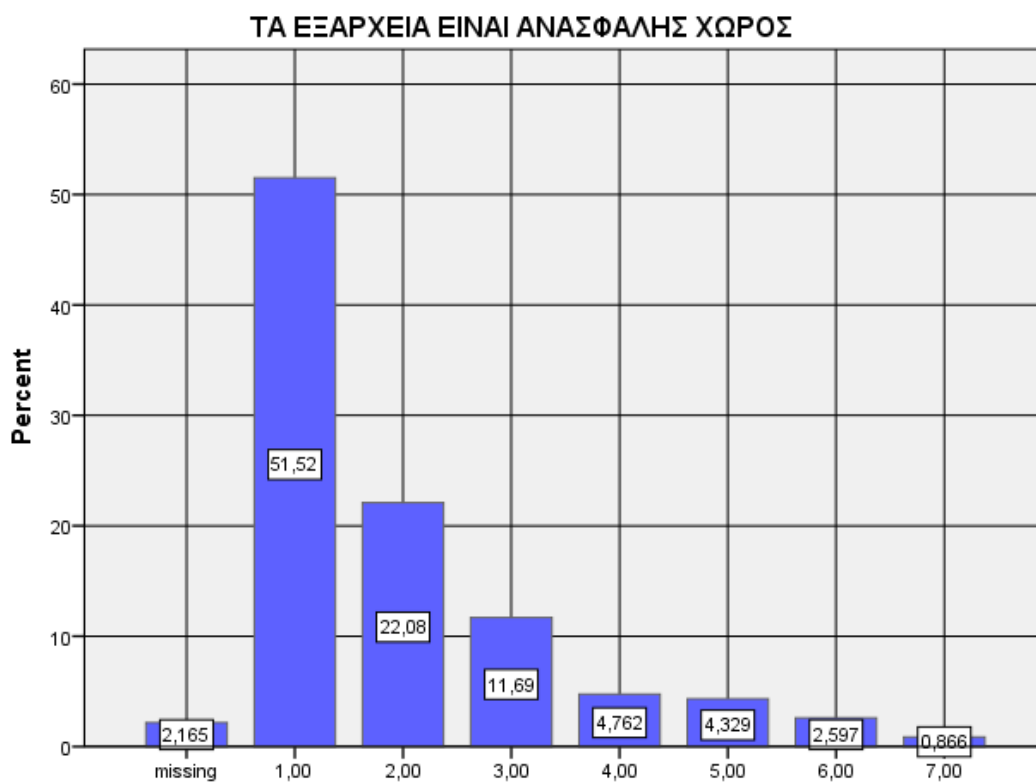

Σχήμα 24: Είναι τα Εξάρχεια χώρος ναρκωτικών, αποκλεισμού και περιθωρίου;

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ ΧΩΡΟΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	missing	5	2,1	2,2	2,2
	1,00	119	49,0	51,5	53,7
	2,00	51	21,0	22,1	75,8
	3,00	27	11,1	11,7	87,4
	4,00	11	4,5	4,8	92,2
	5,00	10	4,1	4,3	96,5
	6,00	6	2,5	2,6	99,1
	7,00	2	,8	,9	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 31: Είναι τα Εξάρχεια χώρος που χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια;

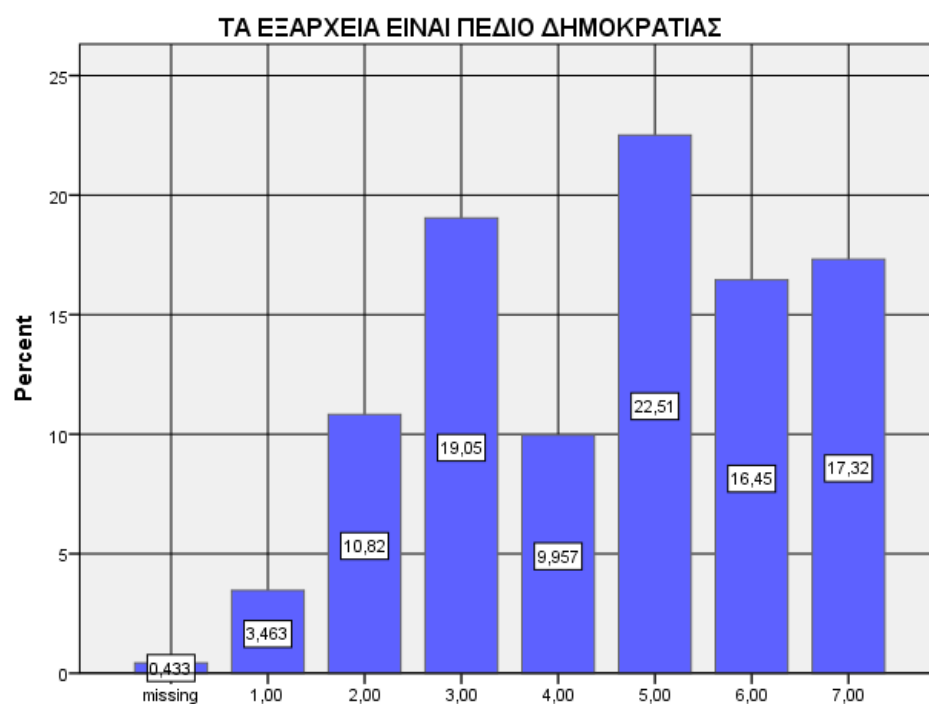
Σχήμα 25: Είναι τα Εξάρχεια χώρος που χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια;

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (66,3%) θεωρεί ότι τα Εξάρχεια είναι πεδίο Ελευθερίας, Ισότητας, και Δημοκρατίας, ενώ το 73,6% θεωρεί ότι η περιοχή είναι φυτώριο που αναπτύσσονται η Αναρχία και συναφείς ιδεολογίες, βαθμολογώντας με 4 - 7 στις αντίστοιχες κλίμακες, (Πίνακας 32 και Πίνακας 33). (1= διαφωνώ απόλυτα, 7= συμφωνώ απόλυτα).

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
missing	1	,4	,4	,4
1,00	8	3,3	3,5	3,9
2,00	25	10,3	10,8	14,7
3,00	44	18,1	19,0	33,8
Valid 4,00	23	9,5	10,0	43,7
5,00	52	21,4	22,5	66,2
6,00	38	15,6	16,5	82,7
7,00	40	16,5	17,3	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 32 : Είναι τα Εξάρχεια πεδίο Ελευθερίας, Ισότητας και Δημοκρατίας;

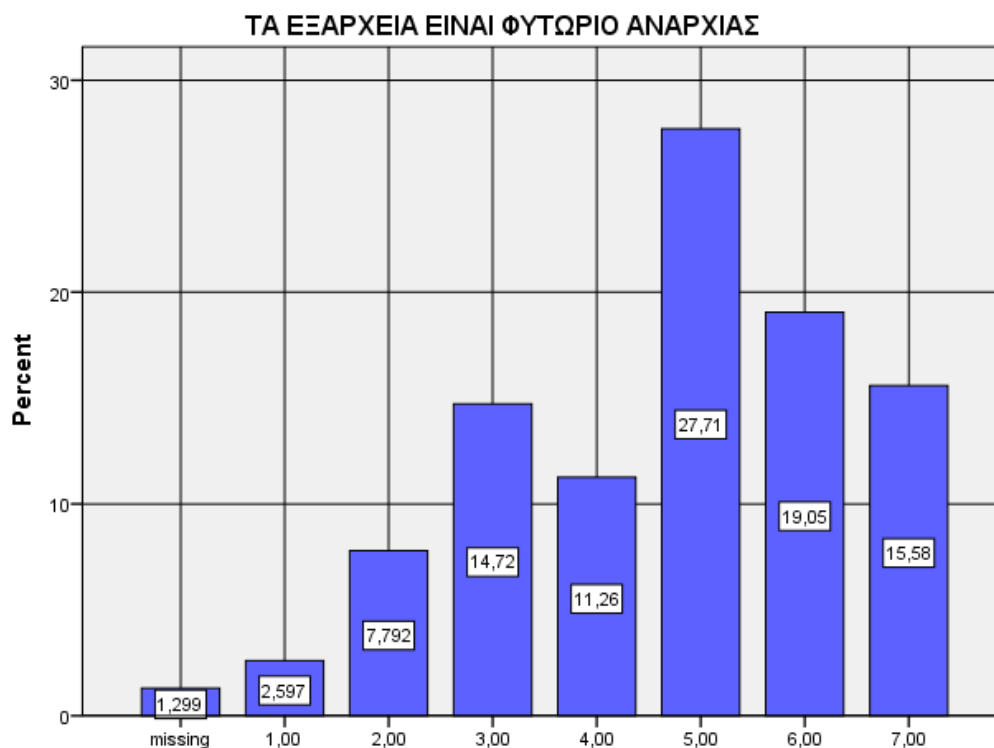

Σχήμα 26 : Είναι τα Εξάρχεια πεδίο Ελευθερίας, Ισότητας και Δημοκρατίας;

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	missing	3	1,2	1,3	1,3
	1,00	6	2,5	2,6	3,9
	2,00	18	7,4	7,8	11,7
	3,00	34	14,0	14,7	26,4
	4,00	26	10,7	11,3	37,7
	5,00	64	26,3	27,7	65,4
	6,00	44	18,1	19,0	84,4
	7,00	36	14,8	15,6	100,0
	Total	231	95,1	100,0	
Missing	System	12	4,9		
Total		243	100,0		

Πίνακας 33: Είναι τα Εξάρχεια φυτώριο που αναπτύσσονται η Αναρχία και συναφείς ιδεολογίες;

Σχήμα 27 : Είναι τα Εξάρχεια φυτώριο που αναπτύσσονται η Αναρχία και συναφείς ιδεολογίες;

Στην ερώτηση 24: «αν αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών», βαθμολογία 4 -7 έχει δώσει το 86,1% των συμμετεχόντων, ενώ αντίστοιχη βαθμολογία έχει δώσει το 91,4% στην ερώτηση «αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο που χαρακτηρίζεται από ελεύθερη έκφραση, ελεύθερη κίνηση και ασφάλεια», (Πίνακας 34 και Πίνακας 35). (1= διαφωνώ απόλυτα, 7= συμφωνώ απόλυτα).

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
missing	1	,4	,4	,4
1,00	9	3,7	3,9	4,3
2,00	9	3,7	3,9	8,2
3,00	13	5,3	5,6	13,9
Valid 4,00	25	10,3	10,8	24,7
5,00	55	22,6	23,8	48,5
6,00	52	21,4	22,5	71,0
7,00	67	27,6	29,0	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 34: Αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών;

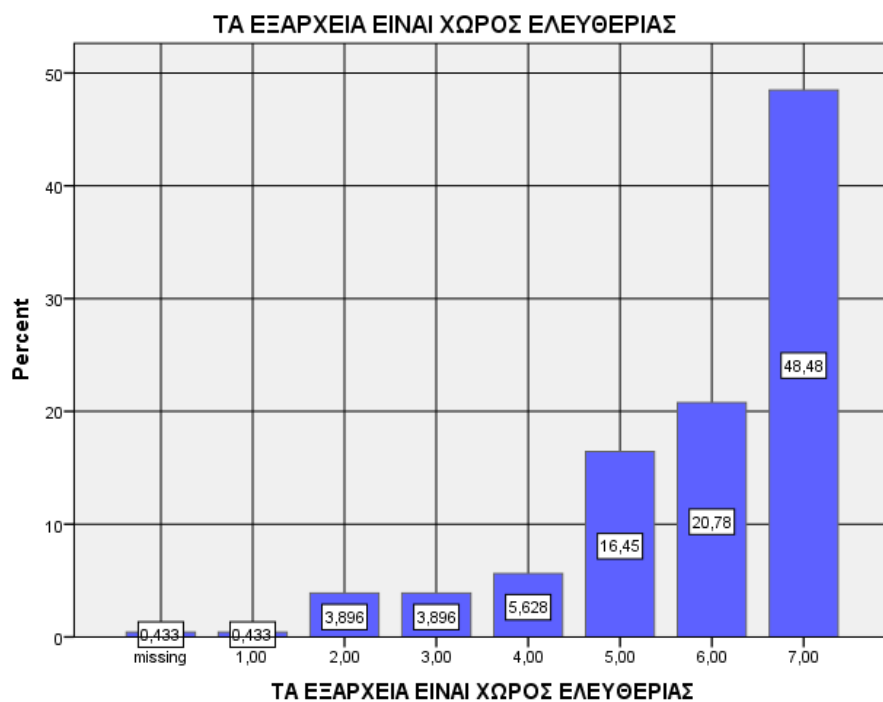

Σχήμα 28 : Αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών;

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
missing	1	,4	,4	,4
1,00	1	,4	,4	,9
2,00	9	3,7	3,9	4,8
3,00	9	3,7	3,9	8,7
Valid 4,00	13	5,3	5,6	14,3
5,00	38	15,6	16,5	30,7
6,00	48	19,8	20,8	51,5
7,00	112	46,1	48,5	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 35 : Αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο που χαρακτηρίζεται από ελεύθερη έκφραση, ελεύθερη κίνηση και ασφάλεια;

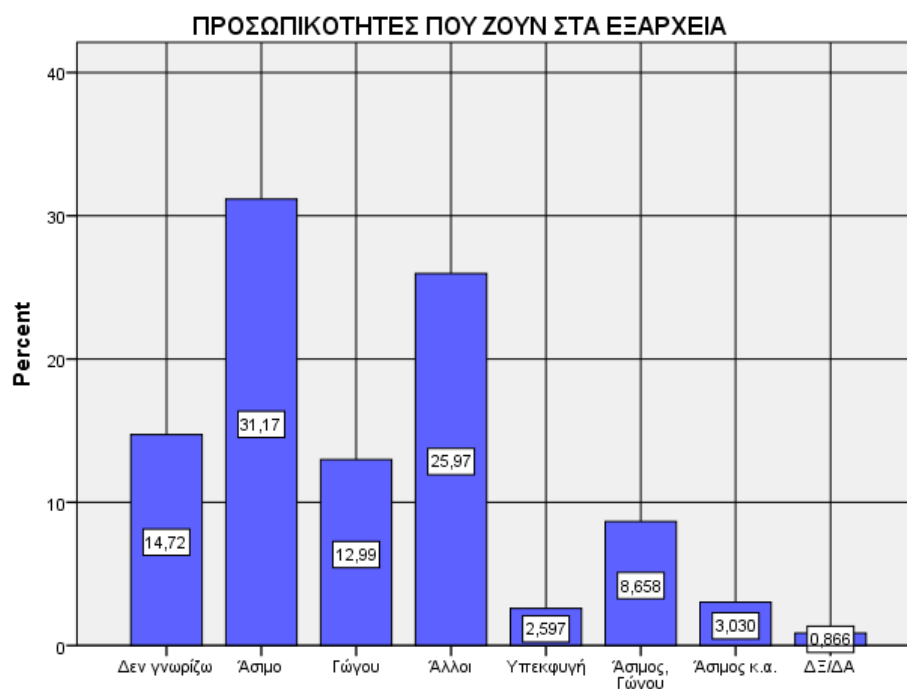
Σχήμα 29: Αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο που χαρακτηρίζεται από ελεύθερη έκφραση, ελεύθερη κίνηση και ασφάλεια;

Από τις προσωπικότητες που ζούσαν στα Εξάρχεια η πιο γνωστή φαίνεται να είναι ο Άσιμος, καθώς τον αναφέρει είτε μόνο του είτε με άλλους το 42,9% των ερωτηθέντων, Πίνακας 36.

ΖΟΥΝ/ΖΟΥΣΑΝ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Όχι	34	14,0	14,7	14,7
Άσιμος	72	29,6	31,2	45,9
Γώγου	30	12,3	13,0	58,9
Άλλοι	60	24,7	26,0	84,8
Υπεκφυγή	6	2,5	2,6	87,4
Άσιμος, Γώγου	20	8,2	8,7	96,1
Άσιμος κ.α.	7	2,9	3,0	99,1
ΔΞ/ΔΑ	2	,8	,9	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 36: Προσωπικότητες που ζουν/ζούσαν στα Εξάρχεια.

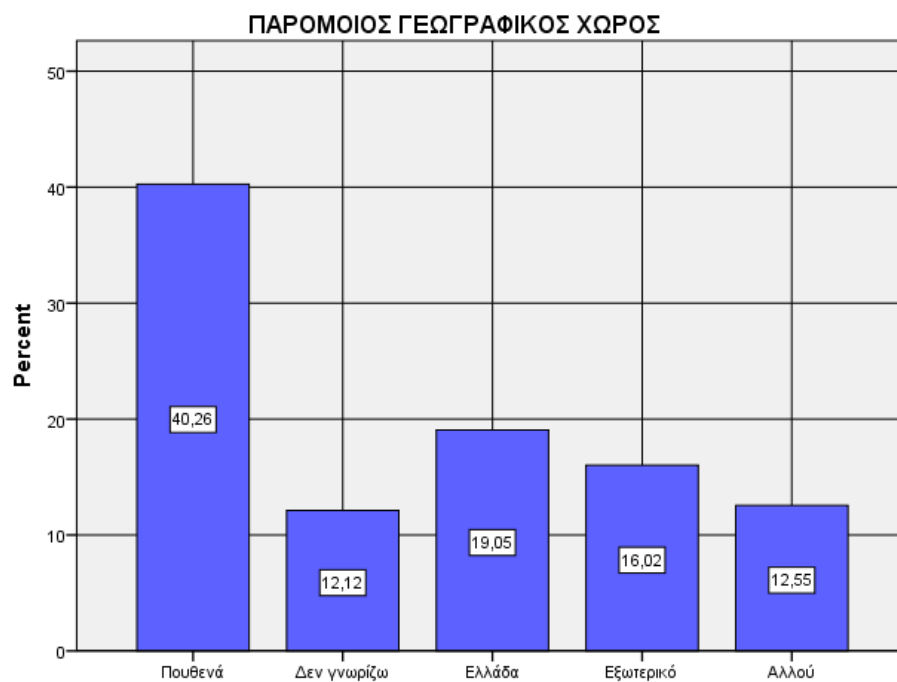
Σχήμα 30 : Προσωπικότητες που ζουν/ζούσαν στα Εξάρχεια.

Τέλος, το 40,3% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι τα Εξάρχεια είναι μοναδικά και δεν υπάρχει άλλος γεωγραφικός χώρος με παρόμοια χαρακτηριστικά, Πίνακας 37.

ΠΑΡΟΜΟΙΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πουθενά	93	38,3	40,3	40,3
Δεν γνωρίζω	28	11,5	12,1	52,4
Ελλάδα	44	18,1	19,0	71,4
Εξωτερικό	37	15,2	16,0	87,4
Αλλού	29	11,9	12,6	100,0
Total	231	95,1	100,0	
Missing System	12	4,9		
Total	243	100,0		

Πίνακας 37 : Γεωγραφικός χώρος με χαρακτηριστικά παρόμοια των Εξαρχείων.

Σχήμα 31 : Γεωγραφικός χώρος με χαρακτηριστικά παρόμοια των Εξαρχείων.

5. 2 Ανάλυση της διακύμανσης

Μετά την παρουσίαση των περιγραφικών στοιχείων του ερωτηματολογίου και προκειμένου να εξεταστεί η επίδραση μεταβλητών όπως η ηλικία, το φύλο, το εκπαιδευτικό επίπεδο, κλπ. στις απαντήσεις του δείγματος, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ανάλυσης της διακύμανσης ώστε να γίνει σύγκριση των μέσων τιμών των δειγμάτων. Στη συνέχεια, χρησιμοποιήθηκε το test Scheffe για να εξακριβωθεί ποια δείγματα διαφέρουν και η ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων (cross tabulations) για να ερμηνευτούν τα αποτελέσματα.

Στον παρακάτω Πίνακα (Πίνακας 38) φαίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης διακύμανσης ως προς την ηλικία. Η ανάλυση ανέδειξε τέσσερα (4) στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα σε επίπεδο μικρότερο ή ίσο του 5% (0,05). Έτσι φαίνεται ότι η ηλικία επηρεάζει σημαντικά τις εξής μεταβλητές: «Σας ενοχλεί η παρουσία των αστυνομικών», «πως νοιώθετε με την παρουσία αστυνομικών στην περιοχή», «ποια η γνώμη σας για τη χρήση βίας» και «γνωρίζετε προσωπικότητες που ζουν στα Εξάρχεια». Στον Πίνακα I στο παράρτημα, παρουσιάζονται οι περιγραφικοί στατιστικοί δείκτες για αυτήν τη μεταβλητή.

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	,775	4	,194	,971	,424
	Within Groups	45,069	226	,199		
	Total	45,844	230			
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	13,071	4	3,268	1,707	,149
	Within Groups	432,497	226	1,914		
	Total	445,567	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	Between Groups	11,111	4	2,778	,323	,863
	Within Groups	1946,067	226	8,611		
	Total	1957,177	230			
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	Between Groups	2,294	4	,573	2,913	,022
	Within Groups	44,297	225	,197		
	Total	46,591	229			
ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ	Between Groups	5,595	4	1,399	2,592	,037
	Within Groups					

ΠΑΡΟΥΣΙΑ	Within	121,963	226	,540		
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ	Groups					
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	Total	127,558	230			
	Between	2,017	4	,504	,434	,784
ΘΑ	Groups					
ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡ	Within	262,823	226	1,163		
ΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	Groups					
	Total	264,840	230			
	Between	24,457	4	6,114	2,354	,055
	Groups					
ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:	Within	586,902	226	2,597		
	Groups					
	Total	611,359	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	8,756	4	2,189	,910	,459
ΕΙΝΑΙ	Groups					
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ	Within	534,037	222	2,406		
ΧΩΡΟΣ	Groups					
	Total	542,793	226			
	Between	2,872	4	,718	,367	,832
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
ΕΙΝΑΙ	Within	442,019	226	1,956		
ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ	Groups					
ΧΩΡΟΣ	Total	444,892	230			
	Between	13,159	4	3,290	1,041	,387
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ	Within	714,113	226	3,160		
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Groups					
	Total	727,273	230			
	Between	5,434	4	1,359	,468	,759
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ	Within	655,743	226	2,902		
ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Groups					
	Total	661,177	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	7,525	4	1,881	,686	,603
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	Groups					
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Within	620,043	226	2,744		
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Groups					
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	Total	627,567	230			
	Between	3,327	4	,832	,390	,816
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	Within	481,747	226	2,132		
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Groups					
	Total	485,074	230			

	Between	51,108	4	12,777	1,866	,117
	Groups					
ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡ	Within	1540,98	225	6,849		
ΧΕΙΑ	Groups	3				
	Total	1592,09	229			
		1				
	Between	5,894	4	1,473	,240	,916
	Groups					
ΚΙΝΕΙΣΤΕΜΕΑΣ	Within	1271,78	207	6,144		
ΦΑΛΕΙΑ	Groups	1				
	Total	1277,67	211			
		5				
	Between	27,949	4	6,987	1,048	,383
	Groups					
ΑΣΦΑΛΗΣΠΕΡΙΟ	Within	1493,04	224	6,665		
ΧΗΕΙΝΑΙ	Groups	6				
	Total	1520,99	228			
		6				
	Between	10,373	4	2,593	1,537	,192
	Groups					
ΑΙΣΘΗΣΗΑΣΤΥΝ	Within	381,324	226	1,687		
ΟΜΙΑΣ	Groups					
	Total	391,697	230			
	Between	14,521	4	3,630	3,624	,007
	Groups					
ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙ	Within	226,371	226	1,002		
ΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ	Groups					
	Total	240,892	230			
	Between	8,704	4	2,176	,916	,455
	Groups					
ΤΙΕΙΝΑΙΑΝΑΡΧΙ	Within	536,655	226	2,375		
ΚΟΣ	Groups					
	Total	545,359	230			
	Between	8,798	4	2,200	2,275	,062
	Groups					
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑΝ	Within	217,550	225	,967		
ΑΡΧΙΑΣ	Groups					
	Total	226,348	229			
	Between	29,039	4	7,260	2,730	,030
	Groups					
ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑΡ	Within	601,065	226	2,660		
ΧΕΙΑ	Groups					
	Total	630,104	230			

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΣΑΝΕΞΑΡ ΧΕΙΑ	Between Groups	22,561	4	5,640	2,059	,087
	Within Groups	619,188	226	2,740		
	Total	641,749	230			

Πίνακας 38: Αποτελέσματα ANOVA για ηλικία.

Το test Scheffe έδειξε ότι μεγαλύτερες διαφορές όσον αφορά την ενόχληση από την παρουσία αστυνομικών (και στις δύο ερωτήσεις που αναφέρονται σε αυτήν) παρατηρούνται ανάμεσα στις ηλικιακές ομάδες 18-30 με 51-60 και 31-40 με 51-60. Η ανάλυση πολλαπλών αποτελεσμάτων έδειξε ότι, ενώ όλες οι ηλικιακές ομάδες δηλώνουν ότι ενοχλούνται από την παρουσία των αστυνομικών, τα ποσοστά μειώνονται από 93-95% για τις νεότερες ηλικίες σε 70% για την ηλικία 51-60,

Το ίδιο παρατηρείται και με τα αισθήματα που προκαλεί η παρουσία της αστυνομίας. Έτσι, όσοι είναι κάτω των 50 ετών δηλώνουν ότι αυτή τους προκαλεί αίσθημα ανασφάλειας σε ποσοστό πάνω από 80%, ενώ για τους συμμετέχοντες άνω των 50 ετών, αισθήματα ανασφάλειας δηλώνει το 60% περίπου, (Πίνακας 40). Οι συμμετέχοντες στην έρευνα με ηλικία άνω των 50 ετών δηλώνουν πιο απόλυτα την εναντίωσή τους στη χρήση βίας με ποσοστά 59% και 80% (ηλικιακές ομάδες 51-60 και 60+ αντίστοιχα) σε σχέση με τους νεότερους που δηλώνουν σε ποσοστό 41%, 55% και 38% την αντίθεσή τους (ηλικίες 18-30, 31-40 και 41-50 αντίστοιχα), Πίνακας 41. Τέλος, οι νεότεροι στην ηλικία, φαίνεται να αναφέρουν σε μεγαλύτερα ποσοστά ανάμεσα στις προσωπικότητες που γνωρίζουν ότι ζούσαν στα Εξάρχεια τον Άσιμο και τη Γώγου, Πίνακας 42.

Crosstab						
		ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;			Total	
		Ναι	Όχι	ΔΞ/ΔΑ		
ΗΛΙΚΙΑ	18-30	Count	119	3	5	127
		% within ΗΛΙΚΙΑ	93,7%	2,4%	3,9%	100,0%
		% within ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	55,9%	50,0%	45,5%	55,2%
	31-40	Count	57	1	2	60
		% within ΗΛΙΚΙΑ	95,0%	1,7%	3,3%	100,0%
		% within ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	26,8%	16,7%	18,2%	26,1%
	41-50	Count	20	0	1	21
		% within ΗΛΙΚΙΑ	95,2%	0,0%	4,8%	100,0%
		% within ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	9,4%	0,0%	9,1%	9,1%
	51-60	Count	12	2	3	17
		% within ΗΛΙΚΙΑ	70,6%	11,8%	17,6%	100,0%
		% within ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	5,6%	33,3%	27,3%	7,4%
	60+	Count	5	0	0	5
		% within ΗΛΙΚΙΑ	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	2,3%	0,0%	0,0%	2,2%
	Total	Count	213	6	11	230
		% within ΗΛΙΚΙΑ	92,6%	2,6%	4,8%	100,0%
		% within ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 39: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΗΛΙΚΙΑ και ΕΝΟΧΛΗΣΗ ΑΠΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ.

Crosstab							
		ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;				Total	
		Ανασφάλεια	Ασφάλεια	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	Τίποτα από τα δύο		
ΗΛΙΚΙΑ	18-30	Count	112	0	14	2	128
		% within ΗΛΙΚΙΑ	87,5%	0,0%	10,9%	1,6%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	57,4%	0,0%	46,7%	66,7%	55,4%
	31-40	Count	53	1	6	0	60
		% within ΗΛΙΚΙΑ	88,3%	1,7%	10,0%	0,0%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	27,2%	33,3%	20,0%	0,0%	26,0%
	41-50	Count	17	0	4	0	21
		% within ΗΛΙΚΙΑ	81,0%	0,0%	19,0%	0,0%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	8,7%	0,0%	13,3%	0,0%	9,1%
	51-60	Count	10	1	6	0	17
		% within ΗΛΙΚΙΑ	58,8%	5,9%	35,3%	0,0%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	5,1%	33,3%	20,0%	0,0%	7,4%
	60+	Count	3	1	0	1	5
		% within ΗΛΙΚΙΑ	60,0%	20,0%	0,0%	20,0%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	1,5%	33,3%	0,0%	33,3%	2,2%
	Total	Count	195	3	30	3	231
		% within ΗΛΙΚΙΑ	84,4%	1,3%	13,0%	1,3%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 40: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΗΛΙΚΙΑ και ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΟΥΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ.

Crosstab								
		ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ					Total	
		Κατά	Κατά με όρους	Υπέρ	ΔΞ/ΔΑ	Αόριστη		
ΗΛΙΚΙΑ	18-30	Count	53	28	45	1	1	128
		% within ΗΛΙΚΙΑ	41,4%	21,9%	35,2%	0,8%	0,8%	100,0%
		% within ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ	49,1%	60,9%	66,2%	33,3%	16,7%	55,4%
		Σ						
	31-40	Count	33	14	13	0	0	60
		% within ΗΛΙΚΙΑ	55,0%	23,3%	21,7%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ	30,6%	30,4%	19,1%	0,0%	0,0%	26,0%
		Σ						
	41-50	Count	8	2	6	1	4	21
		% within ΗΛΙΚΙΑ	38,1%	9,5%	28,6%	4,8%	19,0%	100,0%
		% within ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ	7,4%	4,3%	8,8%	33,3%	66,7%	9,1%
		Σ						
	51-60	Count	10	2	3	1	1	17
		% within ΗΛΙΚΙΑ	58,8%	11,8%	17,6%	5,9%	5,9%	100,0%
		% within ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ	9,3%	4,3%	4,4%	33,3%	16,7%	7,4%
		Σ						
	60+	Count	4	0	1	0	0	5
		% within ΗΛΙΚΙΑ	80,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ	3,7%	0,0%	1,5%	0,0%	0,0%	2,2%
		Σ						
Total	Count	108	46	68	3	6	231	
	% within ΗΛΙΚΙΑ	46,8%	19,9%	29,4%	1,3%	2,6%	100,0%	
	% within ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	Σ							

Πίνακας 41: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΗΛΙΚΙΑ και ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ.

Crosstab										
		ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑΡΧΕΙΑ								Total
		Όχι	Άσιμο	Γώγου	Άλλοι	Υπεκφυγή	Γώγου-Άσιμος	Άσιμος κ.α.	ΔΞ/ΔΑ	
ΗΛΙΚΙΑ	Count	24	43	18	25	2	10	6	0	128
	18-30 % within ΗΛΙΚΙΑ	18,8%	33,6%	14,1%	19,5%	1,6%	7,8%	4,7%	0,0%	100,0%
	% within ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑΡΧΕΙΑ	70,6%	59,7%	60,0%	41,7%	33,3%	50,0%	85,7%	0,0%	55,4%
	Count	8	20	10	14	0	8	0	0	60
	31-40 % within ΗΛΙΚΙΑ	13,3%	33,3%	16,7%	23,3%	0,0%	13,3%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑΡΧΕΙΑ	23,5%	27,8%	33,3%	23,3%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	26,0%
	Count	1	6	1	8	3	1	0	1	21
	41-50 % within ΗΛΙΚΙΑ	4,8%	28,6%	4,8%	38,1%	14,3%	4,8%	0,0%	4,8%	100,0%
	% within ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑΡΧΕΙΑ	2,9%	8,3%	3,3%	13,3%	50,0%	5,0%	0,0%	50,0%	9,1%
	Count	1	3	1	9	1	0	1	1	17
	51-60 % within ΗΛΙΚΙΑ	5,9%	17,6%	5,9%	52,9%	5,9%	0,0%	5,9%	5,9%	100,0%
	% within ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑΡΧΕΙΑ	2,9%	4,2%	3,3%	15,0%	16,7%	0,0%	14,3%	50,0%	7,4%
	Count	0	0	0	4	0	1	0	0	5
	60+ % within ΗΛΙΚΙΑ	0,0%	0,0%	0,0%	80,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑΡΧΕΙΑ	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%	0,0%	5,0%	0,0%	0,0%	2,2%
	Count	34	72	30	60	6	20	7	2	231
	Total % within ΗΛΙΚΙΑ	14,7%	31,2%	13,0%	26,0%	2,6%	8,7%	3,0%	0,9%	100,0%
	% within ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑΡΧΕΙΑ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 42 : Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΗΛΙΚΙΑ και ΖΟΥΝ/ΖΟΥΣΑΝ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ.

Στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 43) φαίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης διακύμανσης ως προς το φύλο. Η ανάλυση ανέδειξε δύο (2) στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα σε επίπεδο μικρότερο ή ίσο του 5% (0,05). Έτσι φαίνεται ότι το φύλο επηρεάζει σημαντικά τις εξής μεταβλητές: «ποια η γνώμη σας για τη χρήση βίας» και «σε ποιον άλλο γεωγραφικό χώρο πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να βιώσετε κάτι ανάλογο με τα Εξάρχεια». Ο Πίνακας II στο παράρτημα 2 παρουσιάζει τους περιγραφικούς στατιστικούς δείκτες για αυτήν τη μεταβλητή. Λόγω της ύπαρξης λιγότερο των 3 ομάδων δεν μπορεί να διενεργηθεί test Scheffe, η ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων όμως δείχνει ότι οι γυναίκες είναι περισσότερο κατά της χρήσης βίας από τους άντρες (54% έναντι 46% των αντρών, Πίνακας 44) και πιστεύουν ότι υπάρχουν και άλλοι γεωγραφικοί χώροι σαν τα Εξάρχεια στην Ελλάδα.

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	,080	1	,080	,399	,528
	Within Groups	45,764	229	,200		
	Total	45,844	230			
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ	Between Groups	,063	1	,063	,032	,857

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ	Within	445,504	229	1,945		
ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Groups					
	Total	445,567	230			
	Between	,982	1	,982	,115	,735
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ	Within	1956,19	229	8,542		
ΜΕ :	Groups	5				
	Total	1957,17	230			
		7				
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ	Between	,045	1	,045	,221	,639
Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ	Groups					
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩ	Within	46,546	228	,204		
N;	Groups					
	Total	46,591	229			
ΠΩΣ	Between	,187	1	,187	,337	,562
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ	Groups					
ΤΗΝ	Within	127,371	229	,556		
ΠΑΡΟΥΣΙΑ	Groups					
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩ		127,558	230			
N ΣΤΗΝ	Total					
ΠΕΡΙΟΧΗ;						
ΘΑ	Between	,027	1	,027	,023	,880
ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙ	Groups					
ΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ	Within	264,813	229	1,156		
ΩΣ;	Groups					
	Total	264,840	230			
	Between	,739	1	,739	,277	,599
ΑΝΑΡΧΙΑ	Groups					
ΕΙΝΑΙ:	Within	610,621	229	2,666		
	Groups					
	Total	611,359	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	,082	1	,082	,034	,854
ΕΙΝΑΙ	Groups					
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟ	Within	542,711	225	2,412		
Σ ΧΩΡΟΣ	Groups					
	Total	542,793	226			
	Between	,333	1	,333	,172	,679
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
ΕΙΝΑΙ	Within	444,559	229	1,941		
ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ	Groups					
ΧΩΡΟΣ	Total	444,892	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	,278	1	,278	,087	,768
ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ	Groups					

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Within	726,995	229	3,175		
	Groups					
	Total	727,273	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	1,164	1	1,164	,404	,526
ΕΙΝΑΙ	Groups					
ΦΥΤΩΡΙΟ	Within	660,013	229	2,882		
ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Groups					
	Total	661,177	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	6,876	1	6,876	2,53	,113
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	Groups				7	
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Within	620,691	229	2,710		
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Groups					
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	Total	627,567	230			
	Between	1,606	1	1,606	,761	,384
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	Within	483,468	229	2,111		
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Groups					
	Total	485,074	230			
	Between	,248	1	,248	,035	,851
	Groups					
ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑ	Within	1591,84	228	6,982		
ΡΧΕΙΑ	Groups	4				
	Total	1592,09	229			
		1				
	Between	,202	1	,202	,033	,856
	Groups					
ΚΙΝΕΙΣΤΕΜΕΑ	Within	1277,47	210	6,083		
ΣΦΑΛΕΙΑ	Groups	3				
	Total	1277,67	211			
		5				
	Between	,005	1	,005	,001	,979
	Groups					
ΑΣΦΑΛΗΣΠΕΡ	Within	1520,99	227	6,700		
ΙΟΧΗΕΙΝΑΙ	Groups	1				
	Total	1520,99	228			
		6				
	Between	,557	1	,557	,326	,568
	Groups					
ΑΙΣΘΗΣΗΑΣΤ	Within	391,140	229	1,708		
ΥΝΟΜΙΑΣ	Groups					
	Total	391,697	230			
ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗ	Between	5,864	1	5,864	5,71	,018
ΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑ	Groups				3	

Σ	Within	235,028	229	1,026		
	Groups					
	Total	240,892	230			
ΤΙΕΙΝΑΙΑΝΑΡ	Between	,739	1	,739	,311	,578
	Groups					
	Within	544,621	229	2,378		
ΧΙΚΟΣ	Groups					
	Total	545,359	230			
	Between	,103	1	,103	,104	,747
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙΑ	Groups					
	Within	226,244	228	,992		
	Groups					
ΝΑΡΧΙΑΣ	Total	226,348	229			
	Between	6,078	1	6,078	2,23	,137
	Groups				1	
ΖΟΥΝΣΤΑΕΞΑ	Within	624,026	229	2,725		
	Groups					
	Total	630,104	230			
ΡΧΕΙΑ	Between	27,439	1	27,439	10,2	,002
	Groups				29	
	Within	614,310	229	2,683		
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ	Groups					
	Within					
	Groups					
ΧΩΡΟΣΣΑΝΕΞ	Total					
	Between					
	Groups					
ΑΡΧΕΙΑ	Within					
	Groups					
	Total	641,749	230			

Πίνακας 43: Αποτελέσματα ΑΝΟΒΑ για ΦΥΛΟ.

Crosstab					
			ΦΥΛΟ		Total
			Άντρες	Γυναίκες	
ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙ ΑΣ	Κατά	Count	50	58	108
		% within	46,3%	53,7%	100,0%
		ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙ ΑΣ			
	Κατά με όρους	% within ΦΥΛΟ	41,3%	52,7%	46,8%
		Count	22	24	46
		% within	47,8%	52,2%	100,0%
	Υπέρ	ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙ ΑΣ			
		% within ΦΥΛΟ	18,2%	21,8%	19,9%
		Count	42	26	68
	ΔΞ/ΔΑ	% within	61,8%	38,2%	100,0%
		ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙ ΑΣ			
		% within ΦΥΛΟ	34,7%	23,6%	29,4%
	Αόριστη	Count	3	0	3
		% within	100,0%	0,0%	100,0%
		ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙ ΑΣ			
Total	Αόριστη	% within ΦΥΛΟ	2,5%	0,0%	1,3%
		Count	4	2	6
		% within	66,7%	33,3%	100,0%
	Total	ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙ ΑΣ			
		% within ΦΥΛΟ	3,3%	1,8%	2,6%
Count		121	110	231	
	% within	52,4%	47,6%	100,0%	
	ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙ ΑΣ				
	% within ΦΥΛΟ	100,0%	100,0%	100,0%	

Πίνακας 44: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΦΥΛΟ και ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ.

Στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 45) φαίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης διακύμανσης ως προς το επάγγελμα, ενώ ο Πίνακας III στο Παράρτημα 2, παρουσιάζει τους περιγραφικούς στατιστικούς δείκτες για αυτήν τη μεταβλητή. Η ανάλυση ανέδειξε δύο (2) στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα σε επίπεδο μικρότερο ή ίσο του 5% (0,05). Το επάγγελμα φαίνεται ότι επηρεάζει σημαντικά τις εξής μεταβλητές: «πως νοιώθετε με την παρουσία αστυνομικών στην περιοχή», και στον χαρακτηρισμό των Εξαρχείων «σαν φυτώριο που αναπτύσσονται η αναρχία και συναφείς ιδεολογίες». Η ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων έδειξε ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι δηλώνουν σε μικρότερο ποσοστό ότι νοιώθουν ανασφάλεια από την παρουσία των αστυνομικών στα Εξάρχεια σε σχέση με τους φοιτητές και τους ανέργους 61% έναντι 92% αντίστοιχα (Πίνακας 46). Επίσης, οι άνεργοι θεωρούν ότι τα Εξάρχεια αποτελούν φυτώριο αναρχίας και συναφών ιδεολογιών σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τις άλλες ομάδες, Πίνακας 47.

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	,771	7	,110	,545	,800
	Within Groups	45,074	223	,202		
	Total	45,844	230			
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	12,284	7	1,755	,903	,505
	Within Groups	433,283	223	1,943		
	Total	445,567	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	Between Groups	43,531	7	6,219	,725	,651
	Within Groups	1913,647	223	8,581		
	Total	1957,177	230			
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	Between Groups	1,806	7	,258	1,279	,262
	Within Groups	44,785	222	,202		
	Total	46,591	229			
ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	Between Groups	9,222	7	1,317	2,483	,018
	Within Groups	118,337	223	,531		
	Total	127,558	230			
ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙ ΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	Between Groups	14,341	7	2,049	1,824	,084
	Within Groups	250,499	223	1,123		
	Total	264,840	230			
ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:	Between Groups	11,795	7	1,685	,627	,734
	Within Groups	599,564	223	2,689		
	Total	611,359	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	Between Groups	33,879	7	4,840	2,083	,047
	Within Groups	508,914	219	2,324		
	Total	542,793	226			

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	2,957	7	,422	,213	,982
ΕΙΝΑΙ	Groups					
ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ	Within	441,935	223	1,982		
ΧΩΡΟΣ	Groups					
	Total	444,892	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	16,061	7	2,294	,719	,656
ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ	Groups					
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Within	711,212	223	3,189		
	Groups					
	Total	727,273	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	12,222	7	1,746	,600	,756
ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ	Groups					
ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Within	648,955	223	2,910		
	Groups					
	Total	661,177	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	16,455	7	2,351	,858	,541
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	Groups					
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Within	611,112	223	2,740		
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ	Groups					
ΠΟΛΙΤΩΝ	Total	627,567	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	15,664	7	2,238	1,063	,388
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	Groups					
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Within	469,409	223	2,105		
	Groups					
	Total	485,074	230			
ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧ	Between	63,071	7	9,010	1,308	,247
ΕΙΑ	Groups					
	Within	1529,020	222	6,887		
	Groups					
	Total	1592,091	229			
ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ	Between	14,510	7	2,073	,335	,937
ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Groups					
	Within	1263,164	204	6,192		
	Groups					
	Total	1277,675	211			
ΑΣΦΑΛΗΣ	Between	28,377	7	4,054	,600	,755
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΙΝΑΙ	Groups					
	Within	1492,619	221	6,754		
	Groups					
	Total	1520,996	228			
ΑΙΣΘΗΣΗ	Between	15,257	7	2,180	1,291	,256
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	Groups					
	Within	376,440	223	1,688		
	Groups					

	Total	391,697	230			
	Between	9,474	7	1,353	1,304	,249
	Groups					
ΠΟΙΑ Η ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ	Within	231,418	223	1,038		
	Groups					
	Total	240,892	230			
	Between	2,647	7	,378	,155	,993
	Groups					
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ	Within	542,712	223	2,434		
	Groups					
	Total	545,359	230			
	Between	1,505	7	,215	,212	,982
	Groups					
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Within	224,843	222	1,013		
	Groups					
	Total	226,348	229			
	Between	25,829	7	3,690	1,362	,223
	Groups					
ΖΟΥΝ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Within	604,275	223	2,710		
	Groups					
	Total	630,104	230			
	Between	26,825	7	3,832	1,390	,211
	Groups					
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΑΝ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Within	614,924	223	2,758		
	Groups					
	Total	641,749	230			

Πίνακας 45 : Αποτελέσματα ΑΝΟΒΑ για ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ.

Crosstab							
		ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;				Total	
		Ανασφάλεια	Ασφάλεια	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	Τίποτα από τα δύο		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Φοιτητής	Count	67	0	5	1	73
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	91,8%	0,0%	6,8%	1,4%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	34,4%	0,0%	16,7%	33,3%	31,6%
	Ιδιωτ. Υπάλληλος	Count	48	1	6	0	55
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	87,3%	1,8%	10,9%	0,0%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	24,6%	33,3%	20,0%	0,0%	23,8%
	Δημ. Υπάλληλος	Count	8	0	4	1	13
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	61,5%	0,0%	30,8%	7,7%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	4,1%	0,0%	13,3%	33,3%	5,6%
	Ημιαπασχολούμενος	Count	11	0	5	0	16
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	68,8%	0,0%	31,3%	0,0%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	5,6%	0,0%	16,7%	0,0%	6,9%
	Αυτοαπασχολούμενος	Count	23	1	6	0	30
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	76,7%	3,3%	20,0%	0,0%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	11,8%	33,3%	20,0%	0,0%	13,0%
	Άνεργος	Count	21	0	2	0	23
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	91,3%	0,0%	8,7%	0,0%	100,0%
		% within ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	10,8%	0,0%	6,7%	0,0%	10,0%

Πίνακας 46: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ και ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ.

Crosstab											
		ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ								Total	
		missing	1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	6,00	7,00		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Φοιτητής	Count	1	3	5	11	7	23	17	6	73
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	1,4%	4,1%	6,8%	15,1%	9,6%	31,5%	23,3%	8,2%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	33,3%	50,0%	27,8%	32,4%	26,9%	35,9%	38,6%	16,7%	31,6%
	Ιδιωτ. Υπάλληλος	Count	1	2	8	3	8	13	13	7	55
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	1,8%	3,6%	14,5%	5,5%	14,5%	23,6%	23,6%	12,7%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	33,3%	33,3%	44,4%	8,8%	30,8%	20,3%	29,5%	19,4%	23,8%
	Δημ. Υπάλληλος	Count	0	0	0	6	0	5	1	1	13
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	0,0%	0,0%	0,0%	46,2%	0,0%	38,5%	7,7%	7,7%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	0,0%	0,0%	0,0%	17,6%	0,0%	7,8%	2,3%	2,8%	5,6%
	Ημιαπασχολούμενος	Count	0	0	1	1	4	5	2	3	16
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	0,0%	0,0%	6,3%	6,3%	25,0%	31,3%	12,5%	18,8%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	0,0%	0,0%	5,6%	2,9%	15,4%	7,8%	4,5%	8,3%	6,9%
	Αυτοαπασχολούμενος	Count	1	1	0	5	3	9	5	6	30
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	3,3%	3,3%	0,0%	16,7%	10,0%	30,0%	16,7%	20,0%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	33,3%	16,7%	0,0%	14,7%	11,5%	14,1%	11,4%	16,7%	13,0%
	Άνεργος	Count	0	0	3	4	1	2	4	9	23
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	0,0%	0,0%	13,0%	17,4%	4,3%	8,7%	17,4%	39,1%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	0,0%	0,0%	16,7%	11,8%	3,8%	3,1%	9,1%	25,0%	10,0%
	Άλλο	Count	0	0	1	4	2	6	2	3	18
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	0,0%	0,0%	5,6%	22,2%	11,1%	33,3%	11,1%	16,7%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	0,0%	0,0%	5,6%	11,8%	7,7%	9,4%	4,5%	8,3%	7,8%
	ΔΞ/ΔΑ	Count	0	0	0	0	1	1	0	1	3
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,8%	1,6%	0,0%	2,8%	1,3%
	Total	Count	3	6	18	34	26	64	44	36	231
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	1,3%	2,6%	7,8%	14,7%	11,3%	27,7%	19,0%	15,6%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 47: Αποτελέσματα ανάλυσης πολλαπλών απαντήσεων ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ και ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΙΔΕΟΛΟΓΙΩΝ.

Στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 48) παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης διακύμανσης της μεταβλητής «εκπαίδευση». Οι περιγραφικοί δείκτες παρουσιάζονται στον Πίνακα IV. Η ανάλυση ανέδειξε τρία (3) στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα σε επίπεδο μικρότερο ή ίσο του 5% (0,05) στις ερωτήσεις: «Ετη που ζουν στην περιοχή...», «Θα αυτό-προσδιοριζόσασταν ως...» και «Τα Εξάρχεια είναι περιθωριακός χώρος...». Από την ανάλυση των πολλαπλών απαντήσεων φαίνεται ότι οι έχοντες μεταπτυχιακό δίπλωμα αυτό-προσδιορίζονται σε μεγαλύτερο ποσοστό το ως αναρχικοί (64% και 48% αντίστοιχα), Πίνακας 49. Επίσης, φαίνεται ότι όσοι από το δείγμα δηλώνουν κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος ή απόφοιτοι ΑΕΙ δηλώνουν σε μεγαλύτερα ποσοστά από τους υπολοίπους (περίπου 70% έναντι περίπου 50% αντίστοιχα) ότι τα Εξάρχεια δεν είναι περιθωριακός χώρος, Πίνακας 50.

		Crosstab					Total	
		ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;						
		Αναρχικός	Αριστερός	Άλλο	ΔΞ/ΔΑ	Και τα δύο		
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Διδακτορικό	Count	9	5	0	0	0	14
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	64,3%	35,7%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	11,3%	6,8%	0,0%	0,0%	0,0%	6,1%
		Count	25	17	7	2	1	52
	Μεταπτυχιακό	% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	48,1%	32,7%	13,5%	3,8%	1,9%	100,0%
		% within ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	31,3%	23,3%	13,7%	9,5%	16,7%	22,5%
		Count	26	32	22	10	1	91
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	28,6%	35,2%	24,2%	11,0%	1,1%	100,0%
	ΑΕΙ	% within ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	32,5%	43,8%	43,1%	47,6%	16,7%	39,4%
		Count	7	7	10	5	2	31
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	22,6%	22,6%	32,3%	16,1%	6,5%	100,0%
		% within ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	8,8%	9,6%	19,6%	23,8%	33,3%	13,4%
	ΑΤΕΙ	Count	10	11	10	4	2	37
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	27,0%	29,7%	27,0%	10,8%	5,4%	100,0%
		% within ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	12,5%	15,1%	19,6%	19,0%	33,3%	16,0%
		Count	0	0	1	0	0	1
	Δημοτικό	% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	0,0%	0,0%	2,0%	0,0%	0,0%	0,4%
		Count	3	1	1	0	0	5
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	60,0%	20,0%	20,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	% within ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	3,8%	1,4%	2,0%	0,0%	0,0%	2,2%
		Count	80	73	51	21	6	231
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	34,6%	31,6%	22,1%	9,1%	2,6%	100,0%
		Total						

Πίνακας 48 : Ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ» και ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ.

Crosstab											
			ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ								Total
			missing	1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	6,00	7,00	
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Διδακτορικό	Count	0	8	2	3	0	0	1	0	14
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,0%	57,1%	14,3%	21,4%	0,0%	0,0%	7,1%	0,0%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	0,0%	8,0%	5,4%	6,7%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	6,2%
	Μεταπτυχιακό	Count	0	17	10	14	4	4	0	2	51
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,0%	33,3%	19,6%	27,5%	7,8%	7,8%	0,0%	3,9%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	0,0%	17,0%	27,0%	31,1%	20,0%	33,3%	0,0%	50,0%	22,5%
	ΑΕΙ	Count	1	46	15	16	4	4	3	0	89
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1,1%	51,7%	16,9%	18,0%	4,5%	4,5%	3,4%	0,0%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	100,0%	46,0%	40,5%	35,6%	20,0%	33,3%	37,5%	0,0%	39,2%
	ΑΤΕΙ	Count	0	11	5	4	7	1	2	1	31
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,0%	35,5%	16,1%	12,9%	22,6%	3,2%	6,5%	3,2%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	0,0%	11,0%	13,5%	8,9%	35,0%	8,3%	25,0%	25,0%	13,7%
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	Count	0	15	4	7	5	2	2	1	36
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,0%	41,7%	11,1%	19,4%	13,9%	5,6%	5,6%	2,8%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	0,0%	15,0%	10,8%	15,6%	25,0%	16,7%	25,0%	25,0%	15,9%
	Δημοτικό	Count	0	0	0	0	0	1	0	0	1
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	0,0%	0,4%
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	Count	0	3	1	1	0	0	0	0	5
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,0%	60,0%	20,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	0,0%	3,0%	2,7%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,2%
	Total	Count	1	100	37	45	20	12	8	4	227
		% within ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,4%	44,1%	16,3%	19,8%	8,8%	5,3%	3,5%	1,8%	100,0%
		% within ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 49: Ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ» και «ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ».

ANOVA						
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ΕΡΓΑΖΕΣΘΕ Η ΣΥΧΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between Groups	6,361	6	1,060	,828	,549
	Within Groups	284,190	222	1,280		
	Total	290,550	228			
ΕΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between Groups	11,826	6	1,971	1,297	,260
	Within Groups	340,469	224	1,520		
	Total	352,294	230			
ΕΤΗ ΠΟΥ ΣΥΧΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between Groups	35,451	6	5,908	4,628	,000
	Within Groups	285,986	224	1,277		
	Total	321,437	230			
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	,901	6	,150	,748	,611
	Within Groups	44,943	224	,201		
	Total	45,844	230			
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	21,579	6	3,596	1,900	,082
	Within Groups	423,989	224	1,893		
	Total	445,567	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	Between Groups	48,677	6	8,113	,952	,459
	Within Groups	1908,500	224	8,520		
	Total	1957,177	230			
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	Between Groups	,971	6	,162	,791	,578
	Within Groups	45,620	223	,205		
	Total	46,591	229			
ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	Between Groups	3,022	6	,504	,906	,491
	Within Groups	124,537	224	,556		
	Total	127,558	230			
ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	Between Groups	26,662	6	4,444	4,179	,001
	Within Groups	238,178	224	1,063		
	Total	264,840	230			
ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:	Between Groups	25,435	6	4,239	1,621	,142
	Within Groups	585,925	224	2,616		
	Total	611,359	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	Between Groups	31,273	6	5,212	2,242	,040
	Within Groups	511,520	220	2,325		
	Total	542,793	226			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ ΧΩΡΟΣ	Between Groups	15,081	6	2,514	1,310	,254
	Within Groups	429,810	224	1,919		
	Total	444,892	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Between Groups	9,730	6	1,622	,506	,803
	Within Groups	717,543	224	3,203		
	Total	727,273	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Between Groups	3,611	6	,602	,205	,975
	Within Groups	657,567	224	2,936		

Πίνακας 50: Ανάλυση διακύμανσης «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ».

Στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 51), φαίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης διακύμανσης ως προς την περιοχή κατοικίας. Οι περιγραφικοί δείκτες παρουσιάζονται στον Πίνακα V. Η ανάλυση ανέδειξε τρία (3) στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα σε επίπεδο μικρότερο ή ίσο του 5% (0,05) στις ερωτήσεις: «Σας αρέσει η γειτονιά των Εξαρχείων γιατί..», «Θεωρείτε ότι τα Εξάρχεια ταυτίζονται με..» , και «Θα αυτό-προσδιορίζασταν ως..». Από την ανάλυση πολλαπλών απαντήσεων φαίνεται ότι οι κάτοικοι των Εξαρχείων δηλώνουν σε μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με κατοίκους άλλων περιοχών ότι τους αρέσει η περιοχή τους γιατί αποπνέει την αίσθηση της γειτονιάς (Πίνακας 12, σελ 74) και αυτό-προσδιορίζονται ως αριστεροί, (Πίνακας 25, σελ 87). Αντίθετα οι περισσότεροι από τους κατοίκους των Βορείων Προαστίων αυτό-προσδιορίζονται ως αναρχικοί! Όσον αφορά την ταύτιση της περιοχής με συγκεκριμένες δραστηριότητες, φαίνεται ότι οι κάτοικοι των βορείων προαστίων και του κέντρου συνδέουν τα Εξάρχεια περισσότερο με την αναρχική ιδεολογία σε σχέση με τους υπολοίπους, (Πίνακας 19 σελ 81).

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	1,854	7	,265	1,343	,231
	Within Groups	43,990	223	,197		
	Total	45,844	230			
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Between Groups	6,036	7	,862	,437	,878
	Within Groups	439,531	223	1,971		
	Total	445,567	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	Between Groups	162,983	7	23,283	2,894	,006
	Within Groups	1794,194	223	8,046		
	Total	1957,177	230			
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	Between Groups	1,597	7	,228	1,125	,348
	Within Groups	44,995	222	,203		
	Total	46,591	229			
ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	Between Groups	2,256	7	,322	,574	,777
	Within Groups	125,302	223	,562		
	Total	127,558	230			
ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖ ΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	Between Groups	20,290	7	2,899	2,643	,012
	Within Groups	244,550	223	1,097		
	Total	264,840	230			
ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:	Between Groups	9,936	7	1,419	,526	,814
	Within Groups	601,424	223	2,697		
	Total	611,359	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	Between Groups	24,602	7	3,515	1,485	,174
	Within Groups	518,191	219	2,366		
	Total	542,793	226			

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	12,977	7	1,854	,957	,463
ΕΙΝΑΙ	Groups					
ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ	Within	431,915	223	1,937		
ΧΩΡΟΣ	Groups					
	Total	444,892	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	38,681	7	5,526	1,790	,090
ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ	Groups					
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Within	688,592	223	3,088		
	Groups					
	Total	727,273	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	14,844	7	2,121	,732	,645
ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ	Groups					
ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Within	646,334	223	2,898		
	Groups					
	Total	661,177	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	26,235	7	3,748	1,390	,211
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	Groups					
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Within	601,332	223	2,697		
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ	Groups					
ΠΟΛΙΤΩΝ	Total	627,567	230			
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Between	13,319	7	1,903	,899	,508
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	Groups					
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Within	471,754	223	2,115		
	Groups					
	Total	485,074	230			
ΑΡΕΣΟΥΝ	Between	129,183	7	18,455	2,801	,008
ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
	Within	1462,908	222	6,590		
	Groups					
	Total	1592,091	229			
ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ	Between	50,030	7	7,147	1,188	,311
ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Groups					
	Within	1227,644	204	6,018		
	Groups					
	Total	1277,675	211			
ΑΣΦΑΛΗΣ	Between	78,591	7	11,227	1,720	,105
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΙΝΑΙ	Groups					
	Within	1442,404	221	6,527		
	Groups					
	Total	1520,996	228			
ΑΙΣΘΗΣΗ	Between	6,261	7	,894	,517	,821
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	Groups					
	Within	385,436	223	1,728		
	Groups					

	Total	391,697	230			
	Between	12,427	7	1,775	1,733	,102
ΠΟΙΑ Η	Groups					
ΓΝΩΜΗΓΙΑΧΡΗΣΗ	Within	228,465	223	1,025		
ΒΙΑΣ	Groups					
	Total	240,892	230			
	Between	19,015	7	2,716	1,151	,332
	Groups					
ΤΙ ΕΙΝΑΙ	Within	526,344	223	2,360		
ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ	Groups					
	Total	545,359	230			
	Between	3,212	7	,459	,457	,865
	Groups					
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ	Within	223,136	222	1,005		
ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Groups					
	Total	226,348	229			
	Between	23,493	7	3,356	1,234	,285
	Groups					
ΖΟΥΝ ΣΤΑ	Within	606,610	223	2,720		
ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
	Total	630,104	230			
	Between	27,304	7	3,901	1,416	,200
	Groups					
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ	Within	614,445	223	2,755		
ΧΩΡΟΣ ΣΑΝ	Groups					
ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Groups					
	Total	641,749	230			

Πίνακας 51: Αποτελέσματα ΑΝΟΒΑ για ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ.

6. Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως, ήδη, ειπώθηκε η συγκεκριμένη εργασία καλείται να διερευνήσει τα ερωτήματα σχετικά με την διάσταση της ασφάλειας που έχουν οι ενδημούντες και οι θαμώνες στην περιοχή των Εξαρχείων, καθώς και τις απόψεις τους σχετικά με τον αναρχισμό, κίνημα που αναπτύσσεται, κυρίως, εκεί, αλλά και για την περιοχή γενικότερα.

6.1. Συνδυασμός ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας

Ο συνδυασμός της ποσοτικής και της ποιοτικής έρευνας είναι ο προσφορότερος τρόπος⁵⁴, προκειμένου να απαντηθούν τα ζητήματα περί ασφάλειας του χώρου, καθώς και περί (εκεί) ύπαρξης μιας «αναρχικής κουλτούρας». Σημαντικό ρόλο παίζουν και οι συνισταμένες της ηλικίας και του φύλου στη διαμόρφωση των όποιων απόψεων.

Συγκεκριμένα, η έρευνα αναζητά τις απόψεις αυτών που κατοικούν, συχνάζουν ή εργάζονται στην περιοχή των Εξαρχείων ως προς το αν επηρεάζονται από την «αρνητική» άποψη που καλλιεργείται από τα Μ. Μ. Ε., αν θεωρούν και οι ίδιοι την περιοχή ανασφαλή και αν πιστεύουν ότι (η περιοχή) αποτελεί «χώρο» αμφισβήτησης, ή, χώρο παρανομίας και αναταραχών. Δηλαδή, αν νοιώθουν πως βρίσκονται σε μια «επικίνδυνη» ή σε μια ασφαλή περιοχή.

6.2. Το ημιδομημένο ερωτηματολόγιο

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί πως το «κατάλληλο εργαλείο» που χρησιμοποιήθηκε για αυτό το σκοπό ήταν το ημιδομημένο ερωτηματολόγιο, μέσω του οποίου, αφενός, επαληθεύονται οι υποθέσεις, λ.χ., περί ασφάλειας και ηλικίας και αναδεικνύονται νέα στοιχεία, όπως, λ.χ., περί υποκειμενικής αντίληψης της ασφάλειας και ερμηνείας της, περισσότερο, ως «συνύπαρξης».

⁵⁴ Ο συνδυασμός ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας, οδηγεί σε πιο ολοκληρωμένη αναπαράσταση, αυτής, της κοινωνικής πραγματικότητας που κάθε φορά αναζητείται. Στόχος σε αυτή την έρευνα είναι ακριβώς αυτός ο συνδυασμός. Πηγή: Παπαδόπουλος Α., 2012-2013, σημειώσεις στο μάθημα: Μέθοδοι Επιστημονικής Έρευνας στη Γεωγραφία, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Όπως αναφέρθηκε, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του διαθέσιμου (availability sample) και όχι του «τυχαίου» δείγματος.⁵⁵ Το δείγμα προέκυψε από όσους συχνάζουν / εργάζονται / κατοικούν στην περιοχή, έχουν μια συγκεκριμένη κουλτούρα και ιδεολογία και δέχθηκαν να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια.

6.3. Οι περιορισμοί της έρευνας

Η μέθοδος του διαθέσιμου δείγματος που χρησιμοποιήθηκε αποτελεί και έναν από τους περιορισμούς της έρευνας. Για λόγους οικονομίας χρόνου και για λόγους που στόχευαν στο να απαντήσουν άνθρωποι από πολλούς και διαφορετικούς χώρους μέσα στα Εξάρχεια (κάποιοι από τους οποίους δεν αποτελούν τη πλειοψηφία και άρα θα είναι προφανώς λιγότεροι) δεν υπήρξε τυχαία δειγματοληψία.

Επιπλέον, δεν ήταν δυνατόν όλοι οι κάτοικοι, οι συχνάζοντες και οι εργαζόμενοι της περιοχής να «καταγραφούν» και στη συνέχεια να ερωτηθούν και για λόγους χρονικών δυνατοτήτων της έρευνας, όπως προειπώθηκε και επειδή δεν μπορούσαν όλοι να προσεγγισθούν. Σε αυτή την περίπτωση λοιπόν, επιλέγονται άνθρωποι λόγω της διαθεσιμότητάς τους. Ωστόσο πρέπει να σημειωθεί, ότι τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε όλη τη περιοχή Εξαρχείων, στα περισσότερα πολιτικά στέκια και μέρη διασκέδασης αλλά και βιβλιοπωλεία, κλπ. Τα πλεονεκτήματα αυτής της δειγματοληψίας είναι πέρα από την ταχύτητα, το γεγονός ότι προσεγγίστηκαν σχεδόν όλοι οι χώροι και εκπροσωπήθηκαν και στα μειονεκτήματα η περιορισμένη αντιπροσώπευση⁵⁶ καθώς δεν ήθελαν σε ίδια ποσοστά να απαντήσουν όλες οι ηλικίες.

Έτσι, το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε λιγότερους κατοίκους, εργαζόμενους και συχνάζοντες μέσης ηλικίας ή / και άνω των 60 ετών, με αποτέλεσμα το δείγμα να αποτελούν, στην πλειοψηφία του, οι μικρότερες ηλικίες, που συχνάζουν, για λόγους ιδεολογίας εκεί, κατοικούν, ή, εργάζονται στα Εξάρχεια και που δέχθηκαν να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο.

⁵⁵ Η έννοια της «τυχειότητας» δεν πρέπει να ταυτίζεται με το δείγμα ευκολίας που «βόλεψε και όχι στην πραγματικότητα που επιλέχτηκε για να είναι τυχαίο». (Ζαφειρόπουλος, Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία; 2005, σ. 127.

⁵⁶ Βλ., <http://www.businessdictionary.com/definition/convenience-sampling.html#ixzz2yEEL5Wzg>.

6.4. Η τεχνική της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου

Όσον αφορά την τεχνική της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου αυτή έγινε από τους ίδιους τους ερωτώμενους, με κατευθείαν ανάθεση. Σε κάποιες περιπτώσεις, τα ερωτηματολόγια δόθηκαν από κάποιους που συμμετείχαν στην έρευνα σε δικούς τους φίλους και γνωστούς, διευρύνοντας τον κύκλο των υποκειμένων και συνακόλουθα των απαντήσεων.

6.5. Η παρατήρηση και η συγκέντρωση των δεδομένων

Επιπρόσθετα, χρησιμοποιήθηκε η παρατήρηση, σε συνδυασμό με το ημιδομημένο ερωτηματολόγιο, προκειμένου να υπάρξει μια ολοκληρωμένη εικόνα για όσους το συμπλήρωναν, σε σχέση με τις αντιδράσεις τους, ή, τα σχόλιά τους, ως προς το περιεχόμενο των ερωτήσεων και ως προς, κάποιες φορές, τις απαντήσεις τους.

Η παρατήρηση «συνήθως εφαρμόζεται για την έρευνα μικρών και σχετικά συνεκτικών κοινωνικών ομάδων και πρόκειται για μη ελεγχόμενη παρατήρηση όπου ο ερευνητής επιζητεί να κατανοήσει διαδικασίες και συμπεριφορές που προκύπτουν στα πλαίσια του πεδίου»⁵⁷.

Επίσης, έτσι, δημιουργείται μια αμοιβαία εμπιστοσύνη με τα υποκείμενα της έρευνας, που αφορά την συλλογή και την καταγραφή δεδομένων, τα οποία αξιοποιούνται ανάλογα, όσον αφορά στην επεξεργασία των απαντήσεων και διαμορφώνουν μια μεγαλύτερη γνώση και «εμπειρία».

6.6. Κατασκευή ερωτηματολογίου

Στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου παρατίθενται οι περιγραφικές ερωτήσεις, μέσα από τις οποίες συγκεντρώνονται συγκεκριμένες πληροφορίες για τα υποκείμενα της έρευνας όπως είναι λ. χ., το φύλο, η ηλικία τους, το εκπαιδευτικό τους επίπεδο, η

⁵⁷ Βλ. Ιωσηφίδης Θ., 2003 Εισαγωγή στην ανάλυση δεδομένων ποιοτικής κοινωνικής έρευνας: «Τα βασικότερα πλεονεκτήματα της μεθόδου έχουν να κάνουν με την έρευνα κοινωνικών συμπεριφορών και διαδικασιών στο «φυσικό» χώρο που συμβαίνουν και διαδραματίζονται και στην συλλογή δεδομένων και πληροφοριών σε βάθος... μπορεί να ιδωθεί σαν μια μέθοδος – ομπρέλα στα πλαίσια της οποίας είναι δυνατόν να συλλεγούν, να διασταυρωθούν και να ελεγχθούν πληροφορίες μέσα από συστηματική παρατήρηση, συμμετοχή σε διαδικασίες και δραστηριότητες, συζητήσεις, δομημένες ή μη συνεντεύξεις και κυρίως με συνδυασμό όλων των παραπάνω...».

ιδιότητά τους και ο τόπος κατοικίας τους. Πρόκειται για την ανάδειξη των δημογραφικών στοιχείων του πληθυσμού που ερευνάται.

Το δεύτερο μέρος αναφέρεται σε ερωτήσεις που αφορούν την περιοχή, στοχεύουν στην διερεύνηση των στάσεων και των αντιλήψεων των ερωτώμενων που σχετίζονται με την ασφάλεια της συγκεκριμένης περιοχής και την αναρχική ιδεολογία.

Υπάρχουν κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις που κωδικοποιήθηκαν και συσχετίστηκαν με τις σταθερές μεταβλητές του φύλου, της ηλικίας, του μορφωτικού επιπέδου και της ιδιότητας, καθώς και της σχέσης κατοικίας των ερωτωμένων και των απόψεών τους για την περιοχή.

Τα ευρήματα θα δώσουν την έννοια της ασφάλειας όπως αυτή σηματοδοτείται από τα υποκείμενα της έρευνας και τη σημασία της ιδεολογίας του αναρχισμού, που αναπτύσσεται στην περιοχή.

Το ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε στους ευρισκόμενους στην περιοχή σχεδιάστηκε με σκοπό την αναζήτηση απαντήσεων στα γενικά και τα ειδικότερα ερευνητικά ερωτήματα της πρωτογενούς έρευνας.

6.7. Η σχέση κοινωνικής δομής και κοινωνικής δράσης

Όπως προειπώθηκε, υπάρχουν συγκεκριμένες σχολές σκέψης και προσέγγισης των ερευνητικών εργαλείων, που, άλλοτε υποστηρίζουν τη σταθερότητα των δομών και, άρα, καλείται ο ερευνητής να επαληθεύσει τα δεδομένα της έρευνας, άλλοτε τη «δημιουργικότητα» των δρώντων υποκειμένων και, άρα, καλείται ο ερευνητής να «ανακαλύψει» τα νέα δεδομένα. Στην προκειμένη περίπτωση, αναδεικνύονται τα στοιχεία εκείνα που δίνουν τις απόψεις των ερωτωμένων, σε σχέση με τα ποιοτικά ερωτήματα και δίνουν τα ευρήματα της έρευνας.

Παρακάτω συζητώνται τα αποτελέσματα των 231 ερωτηματολογίων, των ανοικτών και κλειστών ερωτήσεων του ερωτηματολογίου, σε σχέση με την επίδραση των μεταβλητών.

6.8. Ανεξάρτητες μεταβλητές – Ευρήματα

6.8.1 Τα δημογραφικά στοιχεία

α. Φύλο

Αρχίζοντας από το φύλο των υποκειμένων της έρευνας, οι άντρες αποτελούν το 52,4% και οι γυναίκες το 47,6%, με το ποσοστό των νεότερων γυναικών, όμως, να είναι υψηλότερο έναντι των ανδρών, μόνο στην ηλικιακή ομάδα 18-30 (57% έναντι 43% αντίστοιχα) κάτι που μπορεί να συσχετισθεί με την άνεση που νοιώθουν οι γυναίκες να μένουν ή / και να συχνάζουν εκεί και μάλιστα οι νέες γυναίκες που θεωρητικά έχουν περισσότερες πιθανότητες να απειληθούν.⁵⁸

β. Ηλικία

Το ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (55,4%) ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18-30 ετών, αλλά και - δευτερευόντως- στην ομάδα 31-40 ετών (26%) δηλαδή, συνολικά, αποτελεί ένα ποσοστό που ξεπερνά το 80% σημαίνει ότι η έρευνα επικεντρώθηκε σε νέους ανθρώπους που βρίσκονταν στους χώρους της περιοχής των Εξαρχείων και που έχουν το χρόνο να ψυχαγωγούνται, κατά τη διάρκεια της ημέρας, χωρίς αυτό βέβαια να αποκλείει ότι μπορεί ο συγκεκριμένος χώρος να αποτελεί, ταυτόχρονα και χώρο διαμονής τους, εφόσον, οι περισσότεροι ερωτώμενοι (65,7%) κατοικούν είτε εκεί, είτε σε γειτονικές περιοχές.

γ. Διαμονή

Πιο συγκεκριμένα στα Εξάρχεια και πολύ κοντά σε αυτά κατοικεί ένα υψηλό ποσοστό του δείγματος ($31,7\% + 7,8\% = 45,8$) κάτι που σηματοδοτεί και τη «βαρύτητα» των απαντήσεων των συγκεκριμένων υποκειμένων, εφόσον διαβιούν στην περιοχή, το 13,8% πάνω από 10 χρόνια και ένα μικρότερο ποσοστό (12,5%) λιγότερα χρόνια (1-5). Ένα μεγάλο ποσοστό μένει στο ευρύτερο κέντρο, όπου

⁵⁸ Οι ομάδες που είναι σωματικά, οικονομικά και κοινωνικά ευπαθείς αισθάνονται πιο ανασφαλείς από ό, τι άλλες και όσον αφορά τη μεταβλητή του φύλου αυτή φαίνεται ότι σχετίζεται περισσότερο με τον φόβο του εγκλήματος. Σε γενικές γραμμές, ανεξάρτητα από άλλους παράγοντες, όπως η ηλικία, οι κοινωνικοί και οικονομικοί πόροι, ή, εάν έχουν ήδη υπάρξει θύματα, ή, μάρτυρες βίαιων περιστατικών, οι γυναίκες αισθάνονται πιο ανασφαλείς από ό, τι οι άνδρες, όταν είναι έξω το βράδυ στις περιοχές που κατοικούν. Μια πιθανή ερμηνεία είναι ότι γυναίκες και οι άνδρες κοινωνικοποιούνται σε διαφορετικούς ρόλους. Λόγω δε της διαφορετικής αυτής, ανά φύλο, κοινωνικοποίησης, οι γυναίκες «μαθαίνουν» ότι είναι φυσικό να αισθάνονται ανασφαλείς, τα δε συναισθήματα της ανασφάλειας των γυναικών βασίζονται κυρίως στο φόβο της σεξουαλικής βίας. Βλ. Erikson, 2009 A summary of the report 2008: 14.

περιλαμβάνονται περιοχές, όπως η Κυψέλη, τα Άνω Πατήσια και το Παγκράτι και αποτελεί το 24,3%.

Αυτό σημαίνει ότι τα άτομα που συχνάζουν εκεί, αν και προέρχονται από λίγο μακρύτερες περιοχές, επιλέγουν συνειδητά ως χώρο ψυχαγωγίας τους και κοινωνικών συναναστροφών τα Εξάρχεια, αφού, είναι προφανές, ότι στις περιοχές, από τις οποίες έρχονται, υπάρχουν χώροι διασκέδασης, τους οποίους θα μπορούσαν να επισκεφθούν. Αυτό φαίνεται, επίσης, από τα υψηλά ποσοστά των επισκεπτών (63%) που απάντησαν τα ερωτηματολόγια.

δ. Επαγγελματική κατάσταση

Ένα μικρό ποσοστό εργάζεται στα Εξάρχεια με έτη εργασίας που ποικίλλουν από κάποιους μήνες έως πάνω από 10 χρόνια, γεγονός που καταδεικνύει την επαγγελματική κινητικότητα της περιοχής.

Είναι γεγονός πως τα Εξάρχεια αποτελούν μια αστική περιοχή με εμπορικό, εκτός των άλλων, ενδιαφέρον και ποικίλες επαγγελματικές δραστηριότητες, γεγονός που αναπτύσσονται ημέρα και νύκτα. Είναι επόμενο λοιπόν να αποτελεί και πόλο έλξης για εργασία σε άτομα άλλων περιοχών.

«Η συγκέντρωση των δραστηριοτήτων χαρακτηρίζεται από πολυλειτουργικότητα και έντονη ανάμειξη χρήσεων, τόσο τοπικού, όσο και υπερτοπικού χαρακτήρα. Οι δραστηριότητες αυτές ελκύουν ένα πλήθος κόσμου στην περιοχή από διαφορετικά σημεία της πόλης και από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και ηλικίες, με αποτέλεσμα η περιοχή να χαρακτηρίζεται από πολυσυλλεκτικότητα και έντονη ανάμειξη πληθυσμού και ηλικιών» (Κρασάς 2001 : 8).

ε. Μορφωτικό επίπεδο

Ανάμεσα σε όσους συχνάζουν και που στην πλειοψηφία τους αποτέλεσαν και τα υποκείμενα της έρευνας, οι περισσότεροι είναι υψηλού μορφωτικού επιπέδου, αφού το 31,6% δηλώνει πως είναι φοιτητές, ενώ, ακολουθούν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι (23,8%) και οι αυτοαπασχολούμενοι (13%) κάποιοι από τους οποίους εργάζονται στην περιοχή. Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των θαμώνων της περιοχής επιβεβαιώνεται και με τις απαντήσεις στην ανάλογη ερώτηση, εφόσον, η πλειοψηφία του δείγματος έχει πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο πως εκεί βρίσκεται και μια πλειάδα βιβλιοπωλείων, που «επιβιώνουν» από φοιτητές και ανθρώπους που σχετίζονται με τα γράμματα και την τέχνη⁵⁹.

⁵⁹ Βλ. Δελικάρη Β. (μεταπτυχιακή εργασία) διδάσκουσες Βαΐου Ν., Μαντούβαλου Μ., Μαυρίδου Μ.), Προσέγγιση σε ζητήματα αστικής ανάπτυξης – Η περίπτωση των Εξαρχείων ΕΜΠ. Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΔΠΜΣ κατεύθυνση β : Πολεοδομία – Χωροταξία σ. 18 και σ. 19. «σε σχέση με την

6.8.2. Οι χώροι ανάπτυξης κοινωνικών συναναστροφών και άλλων δραστηριοτήτων στην περιοχή

Οι διαφορετικές οικονομικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται «εμπλουτίζουν» την περιοχή με την ποικιλομορφία των τομέων τους, οι οποίοι, τις περισσότερες φορές, συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένα σημεία :

Λ.χ., :

Οι περισσότεροι εκδοτικοί οίκοι και τα βιβλιοπωλεία συναντώνται στη Σόλωνος, κυρίως τα νομικά βιβλιοπωλεία, λόγω γειτνίασης με τη νομική σχολή, αλλά και στην οδό Μαυρομιχάλη, την Ιπποκράτους και την Ακαδημίας, από το ύψος της Ασκληπιού, μέχρι της Εμμανουήλ Μπενάκη και της Θεμιστοκλέους.

Για είδη γραφικής ύλης και ό, τι αφορά τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, επισκέπτεται κανείς την οδό Στουρνάρη και τους γύρω από αυτήν δρόμους.

Τα τυπογραφεία και τα εργαστήρια βιβλιοδεσίας και συντήρησης βιβλίων βρίσκονται στη Βαλτετσίου, την Ασκληπιού, τη Δερβενίων, την Ερεσσού και σε γύρω δρόμους.

Τα δικηγορικά, ή, άλλου είδους γραφεία, καθώς και κάθε επιπέδου και ειδικότητας φροντιστήρια βρίσκονται κοντά στην Κάνιγγος και γύρω από αυτήν, στην Εμμανουήλ Μπενάκη, στην Ακαδημίας, την Ιπποκράτους, τη Σόλωνος, την Ασκληπιού κ. ο. κ.

Τέλος, φτηνό και ποιοτικό φαγητό και καφέ βρίσκει κανείς στην πλατεία Εξαρχείων και σε παράδρομους, γύρω από αυτήν, επίσης, στην Καλλιδρομίου, κοντά στο λόφο του Στρέφη, στη Μαυρομιχάλη, αλλά και στην Δερβενίων, καθώς και σε ταβέρνες της Ζωοδόχου Πηγής και της Ιπποκράτους, κοντά στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας.

Στην «πολιτιστική πλευρά» της περιοχής μπορούν να συμπεριληφθούν τρεις από τους παλιότερους θερινούς κινηματογράφους της Αθήνας, εκ των οποίων οι δύο βρίσκονται κοντά στην πλατεία, το «Βοξ» και η «Ριβιέρα», ενώ ο τρίτος, το «Εκράν», βρίσκεται στη Ζωοδόχου Πηγής, προς τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας (περισσότερο προς την περιοχή της Νεάπολης).

Οι κινηματογράφοι αυτοί συγκεντρώνουν το καλοκαίρι ανθρώπους κάθε ηλικίας, όπως συμβαίνει και με τα παλιότερα χειμερινά σινεμά την «Ααβόρα», στην

κατοικία, όπως αναφέρθηκε, η περιοχή φιλοξενεί πολλούς φοιτητές, εξαιτίας της γειτνίασής της με τα πανεπιστημιακά ιδρύματα», κάτι που συνέβαινε και παλιότερα: «Από τον 19ο αιώνα εμφανίζονται διάφορες επαγγελματικές κατηγορίες, όπως οικοδόμοι και τεχνίτες διαφόρων ειδικοτήτων, όπως ξυλουργοί, μαρμαράδες, χτίστες κ.ά. Επίσης οι επαρχιώτες φοιτητές νοίκιαζαν εκεί δωμάτια» (Καιροφύλας Γ. 2002 σ. 19 και σ. 39 – 40).

Ιπποκράτους και την «Έλλη» στη Μαυρομιχάλη και Ακαδημίας, ενώ στην Ακαδημίας, στο ύψος της Ιπποκράτους συναντώνται η «Όπερα» -δίπλα στη Λυρική Σκηνή- και ο ακόμα παλιότερος κινηματογράφος «Άστυ», απέναντι από τα Προπύλαια του Πανεπιστημίου, στην πλατεία Κοραή. Βρίσκονται ακόμα και θέατρα, παιδικές σκηνές και χώροι εκδηλώσεων, κυρίως στην Ιπποκράτους, προς την Ακαδημίας και την Πανεπιστημίου και στη Μαυρομιχάλη, προς τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας.

Η κεντρικότητα της περιοχής δηλώνεται και από τη γειτνίασή της με την Ομόνοια, το Πεδίο του Άρεως και το Μουσείο, καθώς και τους κεντρικούς λεωφορειόδρομους, που την διαπερνούν, όπως είναι η Ιπποκράτους, η Χαριλάου Τρικούπη, η Ακαδημίας, η Πανεπιστημίου, η Λεωφόρος Αλεξάνδρας και η Πατησίων, αλλά και από τις στάσεις του μετρό στην Πανεπιστημίου και την Πανόρμου που βρίσκονται κοντά στην περιοχή.

6.8.3 Ο συμβολισμός της περιοχής

Παρόλα αυτά, η «πλατεία» και, γενικότερα, η περιοχή των Εξαρχείων δεν αποτελεί μόνο χώρο, όπου συγκεντρώνονται και διασταυρώνονται ποικίλες δραστηριότητες, δεν βρίσκονται εκεί, τυχαία, κάποιοι άνθρωποι, πηγαίνοντας στις δουλειές τους, βρίσκονται, περισσότερο, άνθρωποι -ιδιαίτερα νέοι- που για αυτούς, η περιοχή έχει έναν ιδιαίτερο συμβολισμό.

«Ο συμβολισμός της περιοχής ...και η κοινωνική σύνθεση των ανθρώπων που την κατοικούν και την επισκέπτονται, έχει φέρει σαν αποτέλεσμα μια ιδιότυπη ανάπτυξη των λειτουργιών της, με τρόπο που είναι μοναδικές σε όλη την Αθήνα. Θα μπορούσε κανείς να πει πως διακρίνονται κυρίαρχες τυπολογίες σε σχέση με τις χρήσεις⁶⁰ που παρατηρούνται στην περιοχή, οι οποίες διαφέρουν από τις άλλες περιοχές γενικής κατοικίας και είναι αποτέλεσμα της ιστορίας της και των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων...» (Δελικάρη, 2009 : 18).

Πράγματι, η περιοχή έχει μια μοναδικότητα, επειδή εκεί εξακολουθούν και συχνάζουν, από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, μέχρι σήμερα, άνθρωποι με πνευματικά, καλλιτεχνικά και πολιτικά ενδιαφέροντα, αρχής γενομένης από τους πανεπιστημιακούς χώρους που βρίσκονται εκεί και την προσδιορίζουν.

⁶⁰ Όσον αφορά τις χρήσεις, όπως προαναφέρθηκε, στο χώρο αναπτύσσονται ποικίλες λειτουργίες, που ανατροφοδοτούνται από τη σύνθεση των επισκεπτών και των κατοίκων της περιοχής, σε σχέση με την ιστορία της. Λ. χ., υπάρχουν, εκεί, αναρχικά βιβλιοπωλεία, χώροι νεανικοί, στέκια πολιτικά κ.λπ.

Έτσι, οι άνθρωποι που συγκεντρώνονται (εκεί) φαίνεται ότι στην πλειοψηφία τους πηγαίνουν «συνειδητά». Παρόλο που η συνειδητή επιλογή του χώρου ψυχαγωγίας ή / και διαμονής σηματοδοτεί από ό, τι φαίνεται μια στάση ζωής για τους ενδημούντες και τους θαμώνες, από την άλλη, δεν σηματοδοτεί «κίνδυνο» για τους περαστικούς που δεν αποδέχονται την κουλτούρα αυτής της παράδοσης της «αμφισβήτησης» και της «επαναστατικότητας» της περιοχής, όπως ισχυρίζονται τα Μ. Μ. Ε.

Σε κάθε περίπτωση, η έννοια του «γεωγραφικού χώρου», δεν είναι «ουδέτερη», αλλά συνδέεται με την κοινωνικά παραγόμενη άνιση γεωγραφία ⁶¹, εφόσον «...η βιομηχανική πόλη σχεδιάστηκε περισσότερο για την επιδίωξη του οικονομικού οφέλους και των δυνάμεων της Αγοράς, παρά για την ικανοποίηση των αναγκών του σύγχρονου ανθρώπου / πολίτη» ⁶². Στην περίπτωση της περιοχής των Εξαρχείων φαίνεται πως προσεγγίζεται και μέσα από συναισθηματικά / ιδεολογικά / πολιτικά, αλλά και μέσα από οικονομικά κριτήρια. ⁶³

Η αντίληψη που δημιουργείται και για όσους συχνάζουν και κατοικούν εκεί «συνειδητά» και για όσους αποδέχονται το μύθο του «κράτους» των Εξαρχείων⁶⁴ -της ύπαρξης, δηλαδή, κινδύνων από αναρχικούς και περιθωριακούς, που βρίσκονται στην περιοχή, οδηγεί στο να μη συχνάζουν, ποτέ, στα Εξάρχεια ακροδεξιά στοιχεία, ή, εθνικιστές. Αυτή η «συνειδητή» επιλογή διαφαίνεται και σε όσα άτομα του δείγματος δηλώνουν ότι συχνάζουν στα Εξάρχεια ακριβώς, λόγω του συμβολισμού του χώρου (το 57% περίπου δηλώνουν ότι συχνάζουν 1- 10 έτη, ενώ το 25% περίπου ότι δεν συχνάζει).

Για όσους συνειδητά επιλέγουν ως χώρο διαμονής και συναναστροφών τους την περιοχή, στην ερώτηση «γιατί τους αρέσει η γειτονιά των Εξαρχείων», τα μεγαλύτερα

⁶¹ Βλ. Χατζημιχάλης, 2012:12 και 18, στη συλλογή κειμένων του καθηγητή Κωστή Χατζημιχάλη για το μάθημα: «Προγραμματισμός, Ανάπτυξη και Διαχείριση του Χώρου» από το Κ. Χατζημιχάλης 2012, «Άνιση γεωγραφική ανάπτυξη και χωρο-κοινωνική δικαιοσύνη-αλληλεγγύη: οι ευρωπαϊκές περιφέρειες μετά την οικονομική κρίση του 2009», Γεωγραφίες, 19, σ. 11- 40.

⁶² Βασενχόβεν, Κουρλιούρος, 2007: 362 – 363, στη συλλογή κειμένων του καθηγητή Κωστή Χατζημιχάλη για το μάθημα: «Προγραμματισμός, Ανάπτυξη και Διαχείριση του Χώρου», από το Βασενχόβεν, Λ., Κουρλιούρος, Ηλ., 2007, «Κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις του σχεδιασμού του χώρου», στο Τερκενλή, Θ., Ιωσηφίδης, Θ., Ανθρωπογεωγραφία: Άνθρωπος, Κοινωνία και Χώρος, Κριτική: Αθήνα, σελ. 366-408.

⁶³ Βλ. Δελικάρη, 2009 : 32 «Χαρακτηριστικό παράδειγμα εφαρμογής του τρίπτυχου «αστυνόμευση – ανάπτυξη - κοινωνικός αυτοματισμός» είναι η περιοχή των Εξαρχείων... Προϋπόθεση σε κάθε περίπτωση αποτελεί το χτίσιμο της εικόνας ενός γκέτο που θα οδηγήσει τους κατοίκους να παρακαλούν για ανάπτυξη... έτσι... από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 ξεκινά η φιλολογία για το «κράτος των Εξαρχείων» και εμφανίζονται επίμονα δημοσιεύματα στον τύπο για την ανάγκη εκκαθάρισης της πλατείας Εξαρχείων από περιθωριακούς, αναρχικούς και πανκς».

⁶⁴ Δεν είναι τυχαία η συστηματική αναφορά που γινόταν, κυρίως τις δεκαετίες 1980 – 1990 από τα μέσα ενημέρωσης για το «...«άβατο» των Εξαρχείων» την προσπάθεια να τα παρουσιάσουν σα μια περιοχή που δεν συγχωρεί τη διαφορετικότητα και είναι επικίνδυνη για τον απλό πολίτη...» (Δελικάρη, 2009 : 18 -19).

ποσοστά απαντούν ότι την προτιμούν, επειδή πρόκειται «για μια πολυσύχναστη γειτονιά», που τους «δίνει την αίσθηση κοινότητας» και είναι «πολιτιστικά ενδιαφέρουσα» (22,6%, 19,1% και 13% αντίστοιχα) και έτσι, «...τα άϋλα δίκτυα κοινωνικών σχέσεων αποτελούν τα «πραγματικά αντικείμενα» της χωρικής ανάπτυξης» (Καυκαλάς, 2004: 15-16).

6.8.4. Η υποκειμενική διάσταση της έννοιας της ασφάλειας : το σημαντικότερο εύρημα

Η αίσθηση της κοινότητας, εύρημα της εργασίας, συνδέεται με την αμφισβήτηση του κυρίαρχου λόγου, που την εκφράζει η συμμετοχή, είτε στα «πολιτικά στέκια», είτε στα γύρω πανεπιστημιακά ιδρύματα, όπου γίνονται διάφορες πολιτικές συζητήσεις, ή, πολιτιστικές / καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε καθημερινό επίπεδο. Η αίσθηση της κοινότητας, που διακατέχει τους κατοίκους των Εξαρχείων (σε ποσοστό περίπου 33%) αποτελεί έναν από τους βασικούς λόγους που τους αρέσει / αγαπούν την περιοχή τους.

Για αυτό και στην ερώτηση, αν νοιώθουν ασφάλεια, όταν κινούνται εκεί, η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (93,1%) απαντά ότι αισθάνεται ασφάλεια στα Εξάρχεια.

Βέβαια, η ασφάλεια είναι μια έννοια που ορίζεται, όπως επισημάνθηκε και στο πρώτο μέρος της εργασίας, διαφορετικά, κάθε φορά, στη βάση «των διαφορετικών αναγκών των κοινωνικών κατηγοριών του πληθυσμού με διαφορετικές ικανότητες και δυνατότητες πρόσβασης σε πόρους και είναι αυτό που ορίζει μια τοπική κοινωνία» (Δελλαδέτση, 2009 : 31-32)⁶⁵ αν και, ο πιο διαδεδομένος ορισμός της είναι «η ελευθερία από τη διακινδύνευση ή τον κίνδυνο πρόκλησης θανάτων, τραυματισμών, ατυχημάτων ή αστοχιών, ...μια δυνατή προϋπόθεση διαβίωσης» (Δελλαδέτση, 2009 : 32).

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα νοιώθουν ασφάλεια όταν κινούνται στην περιοχή, επειδή δεν έχουν προηγούμενες αρνητικές εμπειρίες εγκληματικότητας, εκεί και θεωρούν ότι πρόκειται για μια πολυσύχναστη γειτονιά, με χαμηλή εγκληματικότητα, που αποπνέει μια κουλτούρα αλληλεγγύης και μια αίσθηση γειτονιάς.

⁶⁵ APA 2004a Planning for a Disaster Resistant Community, AICP Professional Development Workshop, Moscone Center, San Francisco, CA, Federal Emergency Management Agency, Department of Homeland Security Boyce J. K. 2000, «Let Them Eat Risk? Wealth, Rights and Disaster Vulnerability, Disasters, 24(3): 254-261 στο Δελλαδέτση Π. Μ. 2009 *Οι Ασφαλείς Πόλεις* Αθήνα : Εξάντας.

Πρόκειται, για μια υποκειμενική διάσταση της έννοιας της ασφάλειας,⁶⁶ που καταδεικνύει την επίδραση που δέχεται το άτομο από το περιβάλλον του, σε συνδυασμό με τα δικά του, ατομικά στοιχεία. Αν, δηλαδή, πρόκειται για νέο άνθρωπο, ή, για ένα ηλικιωμένο, για άντρα ή, γυναίκα, για άτομο που έχει ζήσει προηγούμενη τραυματική εμπειρία στην περιοχή, ή, όχι και ο συνδυασμός όλων των παραπάνω μεταβλητών μαζί⁶⁷.

Η υποκειμενική διάσταση της ασφάλειας, που αποτελεί το σημαντικότερο εύρημα της εργασίας, συνδέεται, επίσης, και με τα «αντικειμενικά δεδομένα» της περιοχής, όπως είναι η πυκνοκατοίκηση, η κυκλοφορία ενός μεγάλου αριθμού ατόμων -νέων ιδιαίτερα- εκεί τα βράδια, τα ανοικτά μαγαζιά εστίασης και ψυχαγωγίας, όπου, συναντώνται οικεία πρόσωπα. Τα συναισθήματα της ασφάλειας / ανασφάλειας των ανθρώπων επηρεάζονται ανάλογα με το πού ζουν, τους ανθρώπους γύρω τους, τα κοινωνικά δίκτυα της γειτονιάς τους, αλλά και τα πιθανά προβλήματα που συναντώνται εκεί⁶⁸.

Γενικότερα, η έννοια της ασφάλειας / ανασφάλειας παραπέμπει πλέον, σε πτυχές, περισσότερο περίπλοκες, πτυχές που αφορούν την κοινωνική και ψυχολογική της πλευρά, παρά την κλασική της (μη) στρατιωτικής απειλής και της (αρμονικής) σχέσης μεταξύ των λαών, ή, ακόμα την ανάληψη ορισμένων κρατικών πολιτικών⁶⁹. Έτσι, λοιπόν, στην έννοια της ασφάλειας για τους κατοίκους της περιοχής των Εξαρχείων, συμπεριλαμβάνονται η χαμηλή εγκληματικότητα της περιοχής, η μειωμένη παρουσία των δυνάμεων καταστολής, η ύπαρξη κοινωνικής συνοχής και η παρουσία κόσμου. Ακόμα και ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των γυναικών, περίπου το 43%, απαντά ότι αισθάνεται «πάντα», όλες τις ώρες δηλαδή, ασφάλεια στο χώρο, ενώ για τους άντρες το ποσοστό είναι πολύ μεγαλύτερο της τάξης του 57%.

⁶⁶ Για τη διάκριση μεταξύ υποκειμενικής και αντικειμενικής άποψης της ασφάλειας, βλ. Buzan Barry, Waiver Ole, and de Wilde Jaap 1998 : 31.

⁶⁷ Βλ. Erikson, 2009 A summary of the report 2008: 8 «Οι γυναίκες αισθάνονται πιο ανασφαλείς από ό, τι οι άνδρες ... Οι νεότερες και οι μεγαλύτερες γυναίκες αποτελούν τις πιο ανασφαλείς ομάδες, ενώ οι νέοι και μεσήλικες άνδρες αισθάνονται το λιγότερο ανασφαλής ... επίσης, τα θύματα εγκλήματος αισθάνονται πιο ανασφαλείς από ό, τι οι άλλοι κ.λπ.. και σ. 14 αναφέρεται ότι οι ομάδες που είναι σωματικά, οικονομικά και κοινωνικά ευπαθείς αισθάνονται πιο ανασφαλείς από ό, τι άλλες».

⁶⁸ Erikson, 2009 A summary of the report 2008: 5 - 6.

⁶⁹ Βλ. Buzan κ.λπ. 1998 : 2 – 4 10, 12, 22, κλασική θεωρία για την ασφάλεια που έχει επικεντρωθεί στον στρατιωτικό τομέα, τις σχέσεις μεταξύ των κρατών και γενικότερα τους προβληματισμούς σε σχέση με αυτήν την έννοια.

6.8.5. Η νοηματοδότηση του χώρου των Εξαρχειών ως χώρου Ελευθερίας : άλλο σημαντικό εύρημα της έρευνας

Παρατηρείται, επομένως, ότι η έννοια της ασφάλειας και, κατά συνέπεια, της απειλής είναι σχετική και υποκειμενική για τους κατοίκους και τους θαμώνες της περιοχής και επιβεβαιώνει τη βιβλιογραφία ως προς το ότι προσλαμβάνει μια διαφορετική, κάθε φορά, διάσταση για φορείς, κοινωνικές κατηγορίες, νοικοκυριά και / ή άτομα ⁷⁰.

Με δεδομένο δε, όλα τα προαναφερόμενα -για το πώς αντιλαμβάνονται οι γυναίκες την ασφάλεια και πώς οι άντρες- τα υψηλά ποσοστά επιβεβαιώνουν, ότι, σε κάθε περίπτωση, ο χώρος δεν αποτελεί μια «αντικειμενική» γεωγραφική οντότητα, αλλά «συνδέεται με σύμβολα και νοηματοδοτείται με διαφορετικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις από τους κατοίκους και τους θαμώνες του» ⁷¹. Το πλαίσιο, επομένως, που «ερμηνεύουν» την ασφάλεια του χώρου διαφοροποιείται, ανάλογα, κάθε φορά.

Οι κάτοικοι της περιοχής αισθάνονται «πολίτες» που δρουν ως «ενεργοί» πολίτες, εφόσον φαίνεται ότι θέλουν «...να έχουν τη βούληση και τη δυνατότητα να διαχειρίζονται τις ζωές τους και να συγκροτούν οράματα για το μέλλον και όχι να αναγκάζονται να είναι επενδυτές και καταναλωτές και να αρκούνται μόνο σ' αυτό...» ⁷²

Όσον αφορά τις ώρες που κινούνται με μεγαλύτερη άνεση, στην περιοχή, η συντριπτική πλειοψηφία, το 80%, περίπου, απαντά «πάντα» και ακολουθούν οι πρωινές ώρες (περίπου το 7%). Τα Εξάρχεια είναι ένας χώρος όπου η λειτουργία της δημόσιας σφαίρας συνδέεται με την ιστορία και τον πολιτισμό, ήταν και παραμένει ζωντανός, σε αντίθεση με άλλες περιοχές της πόλης. Για αυτό και η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (66,3%) θεωρεί ότι τα Εξάρχεια είναι πεδίο Ελευθερίας, Ισότητας, και Δημοκρατίας, ενώ το 73,6% θεωρεί ότι η περιοχή είναι φυτώριο που

⁷⁰ Βλ. Δελλαδέτσιμας, 2009, *Οι Ασφαλείς Πόλεις*, κυρίως, σ. 30 και 32, όπου αναφέρεται ότι η ασφάλεια είναι η ελευθερία από τη διακινδύνευση στη βάση διαφορετικών αναγκών.

⁷¹ Βλ. Κρητικός 2008 : 338 «...Φυσικά, όπως κάθε μύθος έτσι και οι όροι, οι νοηματοδοτήσεις ή τα σύμβολα που συνδέονται με το χώρο επιδέχονται διαφορετικών ερμηνειών, αντίστοιχων της ποικιλίας και της πολλαπλότητας των προσεγγίσεων και αυτών που δίνουν οι άνθρωποι που κατοικούν σε αυτόν και κυρίως όσοι τον μελετούν. Μάλιστα, η ρευστότητα των διαδράσεων που συντελούνται σε έναν γεωγραφικό χώρο είναι πρόδηλες στις αλλαγές που βιώνουν όσοι τον εγκαταλείπουν, μεταναστεύουν και εγκαθίστανται σε έναν άλλο τόπο...».

⁷² Για το Δημόσιο Χώρο και με την έννοια που προσδίδουν ο J. Habermas και η X. Αρεντ, ως χώρο ζωντανό και χώρο πολιτικών ανακατάξεων και ζυμώσεων, για την αναζωογόνηση του οποίου δεν πρέπει να υπάρχουν κανονιστικοί όροι διαμόρφωσης αλλά πολιτικές και νέοι θεσμοί που δεν θα καταστέλλουν τη βία, αλλά θα αντιμετωπίζουν κάθε είδους αποκλεισμούς και θα διατηρούν το χώρο ανοιχτό και προσπελάσιμο. βλ. Μαυρίδου Μ., 2004, σ. 13 «Η Νέα Πολεοδομία» ως κυρίαρχος λόγος και η ελληνική πόλη» στο *Πόλη και χώρος από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα* (τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Αθανάσιο Αραβαντινό Ε. Μ. Π., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Αθήνα : ΣΕΠΟΧ (Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών).

αναπτύσσονται ο αναρχισμός και συναφείς ιδεολογίες. Το εύρημα αυτό συνδέεται με την αντίληψη περί ασφάλειας, αφού σε ένα χώρο ελεύθερο και δημοκρατικό δεν μπορείς, παρά να κινείσαι με ασφάλεια.

Το ότι πρόκειται για «συμβολικό» χώρο επιβεβαιώνεται και από το ότι πολλοί από τους συχνάζοντες που προέρχονται από τα βόρεια προάστια, τον επιλέγουν ως χώρο ψυχαγωγίας και κοινωνικών συναναστροφών, ιδεολογικά βρίσκονται κοντά στο αναρχικό κίνημα, εφόσον ένα σημαντικό ποσοστό, πάνω από τους μισούς (55,3%) αυτοπροσδιορίζονται ως αναρχικοί.

6.8.6. Η νοηματοδότηση του χώρου των Εξαρχείων ως χώρου «αμφισβήτησης» και «αντίστασης»

Το εύρημα αυτό αν συσχετισθεί και με τις απαντήσεις που δίνονται, ως προς τον αυτοπροσδιορισμό των ερωτωμένων, δείχνει, ότι ένα σημαντικό ποσοστό (34,6%) αυτοχαρακτηρίζονται ως αναρχικοί και ένα, επίσης, αρκετά υψηλό ποσοστό (31,6) αυτοχαρακτηρίζονται ως αριστεροί, γεγονός που επιβεβαιώνει το συμβολισμό των Εξαρχείων, ως περιοχή «αμφισβήτησης» και «αντίστασης».

Επιπλέον, έχει ενδιαφέρον το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων αυτοπροσδιορίζονται ως αριστεροί (39,7%) κάτι που επιβεβαιώνει τη συνειδητή επιλογή της διαμονής εκεί ενός σημαντικού ποσοστού ανθρώπων, εφόσον τις δεκαετίες 1980 – 1990, για όσους υπήρχε η οικονομική δυνατότητα μετακινήθηκαν σε «καλύτερες» περιοχές, απομακρυσμένες από το κέντρο, εκτός από όσους επέλεξαν να μείνουν στην περιοχή, ενώ μπορούσαν να την αφήσουν. Δηλαδή, κάτοικοι με υψηλότερο εισόδημα και προφανώς υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο ⁷³.

Ένα άλλο εύρημα που επίσης έχει ενδιαφέρον είναι ότι φάνηκε πως, οι έχοντες μεταπτυχιακό δίπλωμα αυτό-προσδιορίζονται σε μεγαλύτερο ποσοστό ως αναρχικοί. Αυτοί, όπως παρατηρείται από την επιτόπια παρατήρηση, χαρακτηρίζονται «ιδεολόγοι αναρχικοί», οι οποίοι αποδοκιμάζουν τη χρήση βίας. Άλλωστε,

⁷³ Δελικάρη 2009 : 19 «Αυτοί που τελικά έμειναν στα Εξάρχεια είναι, είτε αυτοί που δεν είχαν τη δυνατότητα να φύγουν, παρόλο που ίσως τι ήθελαν, κυρίως ηλικιωμένοι και οικογένειες χαμηλότερων εισοδημάτων, είτε αυτοί που τα αξιολογούν σαν μια περιοχή σημαντικής κοινωνικής συναναστροφής και επικοινωνίας, στην πλειοψηφία τους μεσαία και ανώτερα στρώματα... Τα ανώτερα κοινωνικά και εισοδηματικά στρώματα επιλέγουν που βρίσκονται σε κάποιον από τους γοητευτικούς πεζόδρομους των Εξαρχείων, μονοκατοικίες ή διπλοκατοικίες και στην περιοχή που ακουμπά στο λόφο του Στρέφη, είτε στα ρετιρέ των υπολοίπων δρόμων. Τα χαμηλότερα εισοδήματα διασπρωματώνονται κάθετα, με τελευταίους τροχούς της αμάξης τους μετανάστες που μένουν στα ισόγεια ή ακόμα και στα υπόγεια των Εξαρχείων».

υποστηρίζουν πως «η φιλοσοφία του αναρχισμού δεν έχει καμιά εγγενή σχέση με οποιαδήποτε χρήση βίας ...άδικα έχουν συνδέσει τους αναρχικούς με τη βία»⁷⁴ (Γούντγουουρθ, Χάρβευ, Ουώλτερ, 1985 : 31). Δεν αποτελούν την πλειοψηφία των ατόμων που κινούνται στα Εξάρχεια, ή, στον αναρχικό χώρο, ωστόσο, φαίνεται να είναι άνθρωποι που ακολουθούν τις ιδέες του αναρχισμού στο τρόπο ζωής τους, αυτό-οργανώνονται, δημιουργούν αυτοδιαχειριζόμενους χώρους, συσπειρώνονται και αγωνίζονται να περάσουν τις ιδέες τους σε όσους ανθρώπους μπορούν. Όπως πολλοί άλλοι που θα ήθελαν να αλλάξουν την κοινωνία, εκείνοι λένε ότι προσπαθούν «να αλλάξουν τα μυαλά των ανθρώπων, να ποιο είναι το έργο των αναρχικών, αφού αυτός είναι κυριολεκτικά, ο μόνος τρόπος για την ανατροπή του κράτους. Η φύση της κυβέρνησης είναι τέτοια, ώστε, αν οι άνθρωποι δεν τη νομιμοποιούσαν με το να της επιτρέπουν να παίρνει αποφάσεις που τη δεσμεύουν, δεν θα μπορούσε να υπάρξει» (Γούντγουουρθ, Χάρβευ, Ουώλτερ, 1985 : 31).

Επίσης, φαίνεται ότι, όσοι από το δείγμα δηλώνουν κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή, απόφοιτοι ΑΕΙ δηλώνουν σε μεγαλύτερα ποσοστά από τους υπολοίπους (περίπου 70% έναντι περίπου 50% αντίστοιχα) ότι τα Εξάρχεια δεν είναι περιθωριακός χώρος. Δηλαδή, τα αντιλαμβάνονται ως χώρο ανάπτυξης της ελεύθερης σκέψης.

Για αυτό δεν είναι τυχαίο ότι τα υποκείμενα της έρευνας στην ερώτηση «αν αποτελούν τα Εξάρχεια χώρο ανάπτυξης της «κοινωνίας των πολιτών», το 86% βαθμολογούν θετικά από 4 - 7 και το 91,4% βαθμολογεί, αντίστοιχα, θετικά την απάντηση ότι τα Εξάρχεια αποτελούν χώρο «ελεύθερης έκφρασης, ελεύθερης κίνησης και ασφάλειας».

6.8.7. Τα Εξάρχεια δεν θεωρούνται περιθωριακός χώρος

Ένα μικρότερο ποσοστό θεωρεί ότι τα Εξάρχεια ταυτίζονται εκτός από την αναρχική ιδεολογία, με τα ναρκωτικά και άλλες παράνομες ενέργειες. Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω των ποσοστών της έρευνας δεν αναλύεται περισσότερο το πρόβλημα των ναρκωτικών που παρατηρείται στα Εξάρχεια, χωρίς όμως να αμφισβητείται και να μη προβληματίζει, εφόσον, μάλιστα η παρουσία των αστυνομικών υπαλλήλων είναι περισσότερο έντονη, σε σχέση με άλλες περιοχές.

⁷⁴ Έγραψαν από κοινού: Χάουαρντ Έρλιτς κοινωνιολόγος, Κάρολ Έρλιτς αναρχοφεμινίστρια, Ντειβιντ Ντελεόν αναρχικός ακτιβιστής και συγγραφέας, Γκλέντα Μόρρις. βλ. στο βιβλίο 'Τι είναι Αναρχισμός'.

Σύμφωνα με τον μελετητή της ανάπλασης Σ. Τσαγκαράτο (2001 : σ. 23 - 24) τα Εξάρχεια θεωρούνται ένα προβληματικό περιβάλλον που υποβαθμίζεται όλο και περισσότερο, εφόσον, γίνεται εντονότερο το κυκλοφοριακό αδιέξοδο, η πυκνοκατοίκηση, η έλλειψη πρασίνου, η έντονη «παρουσία» του μπετόν σε συνδυασμό όμως με την επίσης έντονη «παρουσία» χρηστών, αναρχικών και ανέργων, που επισκέπτονται την πλατεία.⁷⁵

Αξίζει να σημειωθεί, ότι υπάρχει μια ασάφεια στο τι ορίζεται ως αναρχικό κίνημα, όχι μόνο στα πλαίσια της συγκεκριμένης έρευνας, αλλά και από τους περισσότερους ανθρώπους. Μάλιστα, όσον αφορά στα Εξάρχεια είναι ακόμα πιο δύσκολο να συγκεκριμενοποιηθεί, καθώς υπάρχουν εμπειρίες από λογής κινήματα, ομάδες και κινήσεις πολιτών που δραστηριοποιούνται, λ.χ., οικολογικές, φεμινιστικές, φοιτητικές, αντιφασιστικές, αντιρατσιστικές κ.ο.κ. που αναπτύσσονται στη βάση της τοπικής κοινωνίας⁷⁶.

Ένα ακόμα σημαντικό εύρημα είναι ότι η πλειοψηφία του δείγματος 43,29% δεν θεωρεί ότι τα Εξάρχεια είναι περιθωριακός χώρος και μάλιστα ένα σημαντικό ποσοστό 40,26% θεωρεί ότι έχουν μια μοναδικότητα ως γεωγραφικός χώρος ο οποίος δεν συναντάται πουθενά.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι αρκετοί από τους ερωτώμενους θεωρούν ότι, παρόμοια χαρακτηριστικά υπάρχουν και σε άλλες περιοχές, εκτός ή εντός Ελλάδας, άλλες δηλαδή παρόμοιες «νησίδες» ελευθερίας και αμφισβήτησης, γεγονός που, όχι μόνον δεν αναιρεί την «μοναδικότητα» της πλατείας, αλλά την επιβεβαιώνει, μέσα, ακριβώς και από τη σύγκρισή της, με άλλους αντίστοιχους χώρους (λ .χ Ισπανία-Μαριναλέδα και Ικαρία⁷⁷).

⁷⁵Τσαγκαράτος Σ., 2001, *Πολεοδομικά Τετράδια* Αθήνα: Νεφέλη, Βλ. και https://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=285928 'Πώς η αστυνομία έκανε την πλατεία κέντρο διακίνησης ναρκωτικών'.

⁷⁶ Για τα κινήματα της πόλης που ορίζονται ως τμήματα των κοινωνικών κινήματων τα οποία δεν οριοθετούνται από τις κυρίαρχες αξίες και τους θεσμοποιημένους κανόνες του πολιτικού συστήματος βλ. Castells, 1983 *The City and the Grassroots: A Cross-Cultural Theory of Urban Social Movements* Berkeley and Los Angeles, The University of California Press και London : E. Armond, 294 – 295 και Παναγούλη, 2004, «Τα κινήματα της πόλης» στο Γεωγραφίες, *Στα μονοπάτια της παγκοσμιοποίησης* τ. 7, σ. 151 στο Δελικόρη 2009 : 43.

⁷⁷ Αρκετοί αναφέρονται στην Ικαρία έχοντας στο μυαλό τους κυρίως την περίοδο 1938 – 1954 αλλά και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούν σήμερα οι κάτοικοι οι οποίοι συνεχίζουν να αυτό-οργανώνονται. «...Στην Ικαρία δεν υπήρχαν στρατόπεδα συγκέντρωσης εξόριστων όπως σε άλλες περιοχές. Οι εξόριστοι έφθαναν στο νησί με πολεμικά πλοία, που ξεφόρτωναν το "φορτίο" των αμπαριών τους σε μικρά καΐκια ντόπια ψαράδων του Εύδηλου ή του Αγίου Κήρυκου.... Πολλά χωριά του νησιού φιλοξένησαν πολιτικούς κρατούμενους, χωριά όπως οι Ράχες, το Γυαλισκάρι, ο Αρμενιστής και ο Νάς, και σε όλα τα χωριά οι πολιτικοί εξόριστοι βρήκαν την φιλοξενία και την ζεστασιά του καριώτικου λαού να τους περιθάλπει... ..Όπως προαναφέραμε στρατόπεδα δεν είχε το νησί οπότε οι εξόριστοι καλούνταν να κατασκευάσουν μόνοι τους τα σπίτια τους. Οι κάτοικοι βλέποντας τα σοβαρά προβλήματα των εξόριστων τους περιέθαλπαν και τους φιλοξένησαν στα σπίτια τους. Οι εξόριστοι με την σειρά τους

Ως εκ τούτου, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτωμένων το 92,61% δηλώνει ότι σε έναν χώρο ελευθερίας της έκφρασης και αμφισβήτησης του κυρίαρχου πολιτικού λόγου, ενοχλείται από την παρουσία των αστυνομικών υπαλλήλων, η οποία, μάλιστα, αντί να ενισχύει τα συναισθήματα ασφάλειας, όπως, ίσως αναμενόταν και όπως αναφέρεται, συχνά στον Τύπο, ενισχύει την ανασφάλεια στους κατοίκους, εργαζόμενους και θαμώνες.

Έτσι, όσοι είναι κάτω των 50 ετών δηλώνουν ότι τους προκαλείται αίσθημα ανασφάλειας σε ποσοστό πάνω από 80%. Πιστεύουν πως η παρουσία των αστυνομικών υπαλλήλων γίνεται, για πολιτικούς λόγους, παρά για «πραγματικούς» και αυτό είναι ένα ζήτημα πολύ σοβαρό. Ο εκφοβισμός που προκαλείται με την παρουσία των αστυνομικών οργάνων αποσκοπεί στην ενσωμάτωση των διαφορετικών ή / και αιρετικών απόψεων και συμπεριφορών, παρά στο «ενδιαφέρον» των αρχών για την πάταξη της εγκληματικότητας στην περιοχή.

Για τους συμμετέχοντες, άνω των 50 ετών, τα αισθήματα ανασφάλειας μειώνονται, αλλά όχι σε μεγάλα ποσοστά, γεγονός που καταδεικνύει ότι ακόμα και σε αυτές τις περισσότερες «συντηρητικές» ηλικίες η χρήση χημικών και τρομοκράτησης των πολιτών αποτελούν αρνητικές πρακτικές.

6.8.8. Η βία της αστυνομίας και η χρήση βίας γενικότερα

Οι περισσότεροι, επομένως, θεωρούν και καταγγέλλουν τα δακρυγόνα, το ξύλο, και την τρομοκράτηση, ως τον πρώτο λόγο ενόχλησης και, κατά δεύτερο λόγο, αποδίδουν χαρακτηριστικά κακής και ανώριμης συμπεριφοράς στα ίδια τα αστυνομικά όργανα.

http://www.ertopen.com/media/k2/items/cache/ce124d9ec5af0d86432db50661a61149_L.jpg?t=-62169984000.

βοηθούσαν κι εκείνοι όπως μπορούσαν τους ανθρώπους του νησιού.....». Κάπως έτσι ξεκινά η αυτοδιαχείριση για τους κατοίκους και καλλιεργείται το αίσθημα της αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας. Πηγή: <http://dikaex.blogspot.gr/2014/03/i.html>.

Η Marinaleda, είναι μια κοινότητα κατοίκων στην Ανδαλουσία, μια κομμούνια που δεν έχει ανεργία, δεν έχει αστυνομικούς, δεν έχει παπάδες. Οι κάτοικοι στηρίζονται στην αλληλεγγύη, την αυτοδιαχείριση και αυτοοργάνωση. Πηγή: <http://www.marinaleda.com/>.

Η πλειοψηφία του δείγματος 46,8% δηλώνει πως δεν αποδέχεται τη χρήση βίας, εκτός από περιπτώσεις άμυνας και ξεκάθαρα υπέρ δηλώνει το $\frac{1}{4}$ ⁷⁸ περίπου των ερωτηθέντων.

Όσον αφορά τη συσχέτιση ηλικίας, φύλου και χρήσης βίας, είναι προφανές ότι οι μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες, είναι σε μεγαλύτερα ποσοστά, ενάντια στη βία, ενώ, οι νεότεροι σε μικρότερα, συγκριτικά, ποσοστά, καθώς και οι γυναίκες, όπως αποδεικνύεται, εμπειρικά, εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά διαφωνίας με τη χρήση βίας, σε σχέση με τους άντρες. Συγκεκριμένα, μια σειρά από μελέτες ανέφεραν ότι οι άνδρες είχαν συμπεριφερθεί πιο επιθετικά από ό, τι οι γυναίκες (Harris, 1996 : 123) και ότι ο ρόλος του φύλου στην επιθετικότητα μπορεί να γίνει καλύτερα κατανοητός εξετάζοντας το πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει χώρα η επιθετική δράση (Richardson, Hammock, 2006 : 417)⁷⁹. Αυτό δεν σημαίνει ότι η χρήση βίας αποτελεί «προνόμιο» μόνον των ανδρών, αλλά ότι οι γυναίκες έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες από τους άντρες να προσφύγουν σε αυτήν. (Giddens, 2002 : 279).

Σε σχέση με την ηλικία, επίσης, τα εγκλήματα και η χρήση βίας στους νέους άντρες είναι πολύ μεγαλύτερη από ό, τι στους μεγαλύτερους και ιδιαίτερα σχετίζονται με την ανεργία τους (Giddens, 2002 : 281).

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί πως, σχετικά με την ιδεολογία του αναρχισμού ανεξάρτητα από την ηλικία, υπάρχει και υπήρχε μια σύγχυση, ως προς τη χρήση βίας, σύγχυση που «χρησιμοποιείται», κάποιες φορές αφενός ως «δικαιολογία», για τη χρήση της καταστολής και της κρατικής βίας⁸⁰ και, αφετέρου,

⁷⁸ Μια πιο αναλυτική εξέταση των αποτελεσμάτων στην ερώτηση «Ποιά η γνώμη σας για τη χρήση βίας» δείχνει ότι από όσους δήλωσαν αποκάλυπτα υπέρ της χρήσης βίας το 62% περίπου είναι άντρες σε σχέση με το 38% των γυναικών (διαφορά που είναι στατιστικά σημαντική, $p < 0,01$). Έχει βρεθεί ότι σε έρευνες με ερωτηματολόγια οι άντρες φαίνεται να προτρέπουν στην άσκηση περισσότερης και εντονότερης βίας ελαφρά περισσότερο σε σχέση με τις γυναίκες, (Gaebelin, 1973), ευρήματα που είναι συμβατά και με τα στερεότυπα του φύλου που θεωρούν ότι οι γυναίκες είναι πιο συναισθηματικές και οι άντρες πιο ευεπύφοροι στην άσκηση σωματικής βίας (Burke et al., 1988; Maccoby, 1990).

⁷⁹ Βλ. επίσης Grosch W. James, Duffy G. Karen, Olczak V., Paul 1995, «Role of Ethnic and Gender differences in mediated conflicts» στο *The International Journal of Conflict Management* Vol. 6, No. 1 (January) pp. 48-71, όπου αναφέρεται ότι το φύλο, γενικότερα, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε πολλούς τύπους της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.

⁸⁰ Βλ. Φάμπρι (χ. χ.) Από την εισαγωγή των μεξικανών μεταφραστών Τσαντάλ Λόπες και Όμαρ Κορτές, 1980, Πόλη του Μεξικού, σ. 20 «*Διαδεδομένη είναι επίσης η πίστη ότι υπάρχει σχέση ανάμεσα στον αναρχισμό και τη βία κι ότι στην πραγματικότητα είναι ταυτόσημα. Η άποψη αυτή υποστηρίζεται κυρίως από την αστική προπαγάνδα, καθώς και από μερικούς που αυτοχαρακτηρίζονται «επαναστάτες».* Και αλλού, «...ο Ραβασόλ, που ακόμη και ανάμεσα στους αναρχικούς αντιπροσωπεύει τον βίαιο εξεγερμένο απολαμβάνει την λιγότερη συμπάθεια...» σ. 25 και ακόμα, «...Οι αναρχικοί υποστήριζαν πάντοτε ότι η ζωή δεν είναι δυνατή χωρίς συνεργασία και αλληλεγγύη, κι ότι ο αγώνας κι η επανάσταση δεν είναι εφικτά δίχως μια προϋπάρχουσα επαναστατική οργάνωση. Όμως, είναι πιο βολικό για τους αστούς συγγραφείς να τους παρουσιάζουν ως υποστηρικτές ...της σύγχυσης και του χάους...» σ. 50.

ως προπαγάνδα για να στιγματιστεί η ιδεολογία του αναρχισμού. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι οι αναρχικοί είναι αναγκαστικά και ειρηνιστές.

Το στοιχείο αυτό, αν συσχετισθεί με το ότι οι περισσότεροι από τους ερωτώμενους αναφέρουν κάποιον από τους σημαντικότερους θεωρητικούς της αναρχίας (από όσους αυτοπροσδιορίζονται ως αναρχικοί) αλλά και με το ότι ορισμένοι αναφέρουν επαναστάτες όπως ο Νετσάγιεφ και δηλώνουν ταυτόχρονα αναρχικοί!, συνεπάγεται ότι όσοι αυτοπροσδιορίζονται τελικά ως αναρχικοί, αν και ενδεχομένως, κάποιοι δεν έχουν γνώσεις πάνω στον αναρχισμό, τον αποδέχονται σε ένα επίπεδο «συναισθηματικό» «πρακτικό» και ιδεολογικό, που ερμηνεύεται, μέσα από τις πράξεις αλληλεγγύης και αντίστασης.

Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό 46,3% εκλαμβάνει τον αναρχικό ως ένα άτομο με συγκεκριμένη πολιτική ταυτότητα που, επομένως, δεν αποδίδεται στον αριστερό και που δεν έχει κοινά στοιχεία με τον αριστερό και ένα μικρότερο ποσοστό του αποδίδει προσωπικά χαρακτηριστικά, που φαίνονται μέσα από τις πράξεις του -και όχι μέσα από τις γνώσεις του- ότι, δηλαδή, πρόκειται για ένα ελεύθερο, σκεπτόμενο πολίτη, που είναι αλληλέγγυος με τους γύρω του.

Για αυτό και σε υψηλά ποσοστά, οι ερωτώμενοι θεωρούν, στην πλειοψηφία τους, ότι το όραμα της αναρχίας είναι μια αρμονική, αντιεξουσιαστική και αταξική κοινωνία (44,59%) και θεωρεί τον αναρχισμό ως ένα ιδεολογικό πολιτικό κίνημα (32,90%). Σημαντικό είναι ότι σχεδόν κανείς δεν ταυτίζει την αναρχία με το χάος και τη σύγχυση.

6.8.9. Οι «προσωπικότητες» των Εξαρχείων

Όσον αφορά τις απαντήσεις των ερωτωμένων σε σχέση με το ποιες προσωπικότητες του χώρου γνωρίζουν, φαίνεται ότι η πλειοψηφία των νεαρότερων ατόμων απαντούν την Γώγου και, κυρίως, τον Άσιμο⁸¹, γεγονός που καταδεικνύει ότι αυτά τα πρόσωπα έχουν παραμείνει στη μνήμη των περισσότερων, ως σύμβολα αντίστασης στην περιοχή, εναντίον της κρατικής καταστολής και της κάθε μορφής εξουσίας. Σε αντίθεση, με τις μεγαλύτερες ηλικίες που αναφέρουν τον Ξαρχάκο, τον Παλαμά κ. ά.

⁸¹Πηγή: <http://poihtiko-ksespasma.blogspot.gr/2012/05/1978.html> , Κατερίνα Γώγου - Τρία κλικ αριστερά 1978 (Αποσπάσματα), <http://www.asimos.gr/>.

7. Γενικά συμπεράσματα της έρευνας

Στην συγκεκριμένη έρευνα δόθηκαν ορισμένες βασικές «τάσεις», για το συμβολισμό που «περιβάλλει την περιοχή των Εξαρχείων, ως χώρο ελεύθερης σκέψης και αλληλεγγύης, ως χώρο επαναστατικής δράσης ως χώρο άνθησης πολλαπλών κινημάτων, λόγων και φωνών. Παρά το γεγονός, ότι έχουν απαξιωθεί και συκοφαντηθεί, τόσο από τον επίσημο κρατικό λόγο και πολλά κόμματα, όσο και από τα περισσότερα Μ. Μ. Ε., τα Εξάρχεια στη συνείδηση των κατοίκων τους, των απασχολούμενων εκεί και των θαμώνων τους, για όσους εξ αυτών συμμετείχαν στη συγκεκριμένη έρευνα, εξακολουθούν να αποτελούν μια ασφαλή περιοχή και όχι έναν περιθωριακό χώρο, προσδίδοντας, μάλιστα στην έννοια της ασφάλειας μια υποκειμενική διάσταση που ταυτίζεται με την έννοια της κοινότητας, της αλληλεγγύης και της γειτονιάς, που, ως ένα βαθμό, αποτελούν και πρακτικές των ιδεολόγων αντιεξουσιαστών ή αναρχικών σοσιαλιστών.

Έτσι, στα αρχικά ερωτήματα της έρευνας, αν τα Εξάρχεια αποτελούν μια ασφαλή περιοχή, τα υποκείμενα της έρευνας, σχεδόν, στο σύνολό τους, δίνουν μια θετική απάντηση, ανεξάρτητα, από το φύλο, την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, το επάγγελμα και τον τόπο κατοικίας.

Όσοι «βιώνουν» την περιοχή, δεν την θεωρούν περιθωριοποιημένη και δεν της προσδίδουν παρόμοιους απαξιωτικούς χαρακτηρισμούς, όπως αυτοί που αναφέρονται συνήθως από τα Μ. Μ. Ε.

Τα Εξάρχεια λοιπόν, δεν είναι «άβατο» για τον απλό πολίτη, δεν κινδυνεύει ο απλός περαστικός, αλλά, από την άλλη, δεν θα τα επισκεφτεί και ένας φασίστας. Αυτό δεν σημαίνει, κατά τη γνώμη μου, ούτε ότι μιλάμε για «άβατο» χώρο, ούτε ότι υπάρχει «κράτος των Εξαρχείων»!.

Σημαίνει ότι υπάρχει σεβασμός στην πολιτική και ιδεολογική ταυτότητα της περιοχής, την ιστορικά διαμορφωμένη, από την εποχή των πρωτοαφιχθέντων επαρχιωτών φοιτητών, μέχρι σήμερα, την ταυτότητα της αμφισβήτησης και της αντίστασης, μέσα από τη γνώση. Η «παράδοση» αυτή συνεχίστηκε και την εποχή του 1940 – 1945 (με την «μπλε» πολυκατοικία ως κέντρο των επιχειρήσεων των ανταρτών) και την εποχή της Χούντας (με την εξέγερση στο Πολυτεχνείο). Αλλά και το 1985 με το γενικό ξεσηκωμό (που επαναλήφθηκε το 2008 με την δολοφονία του Α.Γρηγορόπουλου από αστυνομικό υπάλληλο) που προκλήθηκε από την εν ψυχρώ

δολοφονία του δεκαπεντάχρονου Μιχάλη Καλτεζά και πάλι από αστυνομικό, κοντά στην πλατεία μετά από επεισόδια που έγιναν στην πορεία του Πολυτεχνείου.

Ένα δεύτερο και εξίσου σημαντικό εύρημα, ή / και ένα από τα σημαντικότερα της έρευνας είναι ότι οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται την ασφάλεια μέσα στο πλαίσιο της κοινότητας, της «οικειότητας» και της αλληλεγγύης, δηλαδή, της προσδίδουν μια υποκειμενική διάσταση, η οποία, μάλιστα συνδέεται με τον προαναφερόμενο συμβολισμό της. Η δε αίσθηση της ανασφάλειας που, κάποιες φορές, νοιώθουν συνδέεται περισσότερο με την αστυνομική παρουσία, που πραγματικά είναι πάρα πολύ έντονη και προκαλεί αναταραχές χωρίς λόγο, όπως απαντά το δείγμα, παρά με την εμφάνιση των εξαρτημένων / χρηστών.

Ένα τρίτο σημαντικό εύρημα αποτελεί η νοηματοδότηση του χώρου των Εξαρχείων ως χώρου Ελευθερίας και ως χώρου «αμφισβήτησης» και «αντίστασης», καθώς όπως ειπώθηκε οι περισσότεροι αυτοπροσδιορίζονται αναρχικοί και αριστεροί. Άξιο λόγου είναι επίσης, ότι παρά το γεγονός τα Εξάρχεια = επεισόδια για την «κοινή γνώμη», η πλειοψηφία του δείγματος 46,8% δηλώνει πως δεν αποδέχεται τη χρήση βίας.

Τέλος, τα Εξάρχεια, είναι για τους περισσότερους, μια γειτονιά, μια πλατεία με ζωντάνια, πλουραλισμό και «άποψη».

8. Επίλογος

Η ασφάλεια και το περιθώριο, η βία και η αστυνομική παρουσία δεν αποτελούν παγιωμένες έννοιες, για όλους, δηλαδή, δεν ερμηνεύονται με τον ίδιο τρόπο. Αυτό αποδεικνύεται μέσα από την εργασία για τα Εξάρχεια : Οι άνθρωποι, μπορούν να επαναπροσδιορίσουν την έννοια του χώρου και της ασφάλειας, μπορούν να «αμφισβητήσουν» την κυρίαρχη έννοια για τη βία, καθώς και αυτή που σηματοδοτεί το περιθώριο για τους περισσότερους. Έτσι, η ασφάλεια αποτελεί μια υποκειμενική αίσθηση, επίσης και όχι μόνο μια αντικειμενική πραγματικότητα.

Επιπλέον, η ασφάλεια μπορεί να συνδέεται με ένα χώρο, με διάφορους συμβολισμούς, μπορεί, ακόμα να συνδέεται και με μια ιδεολογία, όπως αυτή του αναρχισμού, προσδίδοντάς της, όμως, μια διαφορετική έννοια: αυτή της αλληλεγγύης και της κοινότητας και όχι της αστυνομικής παρουσίας και της ανελευθερίας, του χάους και της σύγχυσης.

Στην παρούσα εργασία αυτές οι τρεις έννοιες, ασφάλεια, αναρχισμός και Εξάρχεια, ξανά-προσεγγίσθηκαν και αναπτύχθηκαν μέσα από μια οπτική που συνδέει τη μια με την άλλη, έτσι ώστε ο συμβολισμός της «αμφισβήτησης» των Εξαρχείων να επαναπροσδιορίζει την υποκειμενικότητα της ασφάλειας, μέσα από την ιδεολογία της αλληλεγγύης και της κοινότητας του αναρχισμού.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abercrombie N., Hill S. Turner B., 1992 (Β. Έκδ.) *Λεξικό Κοινωνιολογίας*, Αθήνα: Πατάκης.

Amouyel A., 2006, «What is Human Security?» στο *Revue de Sécurité Humaine / Human Security Journal* - Issue 1 - April σ. 10 – 23.

Arendt H., 2008, *Η ανθρώπινη κατάσταση*, (μτφρ. Γ. Λυκιαρδόπουλος – Σ. Ροζάνης, επιμ. Π. Κονδύλης *The Human Condition*, 1958, Chicago) Αθήνα : Γνώση, Ανευρέθηκε στο <http://socialpolicy.gr/2013/05/hannah-arendt>.

Asian Survey, 2011, «Contribution and Consequent Centrality» Vol. 51, Number 2, pp. 333–355. Ανευρέθηκε στο <http://www.ucpressjournals.com/reprint>. By the Regents of the University of California.

Badiora A. I., Fadoyin O. P., Omisore E. O., 2013, *Spatial Analysis of residents fear and feeling of insecurity in ile-ife, Nigeria Ethiopian Journal of Environmental Studies and Management* Vol. 6 No.3 <http://dx.doi.org/10.4314/ejesm.v6i3.13> Received 21st February 2013, accepted 23rd April 2013.

Barker Anna - Crawford Adam, 2006, *Fear of crime and insecurity in Europe* Report WP4 Centre National de la Recherche Scientifique. Website: www.crimprev.eu.

Buzan B., Weaver O., Wilde de J., 1998, *Security: a new frame work for analysis*, London: Lynne Rienner Publishers.

Burke P. J., Stets, J. E., & Pirog-Good, M. A, 1988, Gender identity, self-esteem, and physical and sexual abuse in dating relationships. *Social Psychology Quarterly*, 51,282-285.

Castells E., 1983, *The City and the Grassroots : A Cross Cultural Theory of Urban Social Movements*, London : E. Armond.

Cozens Paul Michael, Saville Greg, Hillier David, 2005, *Crime prevention through environmental design (CPTED): a review and modern bibliography* Department of the Premier and Cabinet, Perth, Australia University of New Haven, New Haven, Connecticut, USA, and University of Glamorgan, Pontypridd, UK Received January 2005 Revised April 2005 Vol. 23 No. 5, pp. 328-356, available at: www.emeraldinsight.com/researchregister www.emeraldinsight.com/0263-7472.htm.

Erikson K. The Swedish National Council for Crime Prevention (Brottsforebyggande radet, Bra) - centre for knowledge about crime and crime prevention measures, 2009, *Fear of Crime and Segregation. The importance of residential areas in relation to the general public's feelings of insecurity and concern about crime. A summary of the report 2008*, report N. 2008:16, Σουηδία.

Farrall S., 2007, *Experience and Expression in the Fear of Crime: Full Research Report*, Swindon, ESRC.

- Gaebelein J. W.**, 1973, Instigative aggression in females. *Psychological Reports*, 33, 619-622.
- Giddens A.**, 2002, *Κοινωνιολογία* (σε μετάφραση και επιμ. Δ. Τσαούση) Αθήνα: Gutenberg.
- Giddens, A.**, 1991, *Modernity and Self-Identity* Cambridge, Polity Press.
- Girling E., Loader I., Sparks R.**, 2000, *Crime and Social Change in Middle England*, London, Routledge.
- Grosch W., James Duffy, G. Karen, Olczak V. Paul**, 1995, State University of New York, Geneseo, «Role of Ethnic and Gender differences in mediated conflicts», στο *The International Journal of Conflict Management* Vol. 6, No. 1 (January), pp. 48-71.
- Harris B. Mary**, 1996, «Aggression, Gender, and Ethnicity» στο *Aggression and Violent Behavior*, University of New Mexico USA. : Pergamon. Elsevier Science Ltd pp. 123-146.
- Harvey D.**, 1973, *Social Justice and the City*, Edward Arnold.
- Journal of the American Planning Association**, 2002, «City of Fear or Open City?» Issue 3.
- Journal of Urban Design**, 2007 (Mawby R. I. and Simmonds L.) «Feelings of Security in the City: Anxiety over Crime as Spatially Defined» Volume 12, Issue 1.
- Loukaitou-Sideris**, 1999, «Hot spots of bus stop crime: the importance of environmental attributes», *Journal of the American Planning Association*, Vol. 65 No. 4, pp. 395-412.
- Maccoby E. E.**, 1990, *Gender and relationships: A developmental account*. *American Psychologist*, 45, 513-520.
- Markantonis J.S, Rigas A.V.**, 1998 (ed.) *Qualitative Analysis in Human Sciences. New perspectives in Methodology*, 1st International Meeting December 18th-19th, Αθήνα: Mavrommatis D.
- Marshall C., Rossman G.**, 1995, *Desining Qualitative Research*, H.Π.A.:Sage Publications.
- Mawby R. I. and Simmonds L.**, 2007, «Feelings of Security in the City: Anxiety over Crime as Spatially Defined» *Journal of Urban Design* Volume 12, Issue 1.
- Merry S.**, 1981, «Defensible space undefended: social factors in crime prevention through environmental design», *Urban Affairs Quarterly*, Vol. 16 No. 3, pp. 397-422.
- Mouchot C.**, 1990, *Introduction aux Sciences Sociales et à leurs methodes*, Lyon: Presses Universitaires (β' έκδ.).
- Padget D.**, 1998, *Qualitative methods in social work research*, Καλιφόρνια και Νέο Δελχί: Sage Publications.

Parsons T., 1967, *The social system*, Λονδίνο: Lowe and Brydonne (ed).

Revue de Sécurité Humaine / Human Security Journal - Issue 1 - April 2006,9.

Richardson South Deborah, Hammock S. Georgina «Are we paying too much attention to gender?» στο *Aggression and Violent Behaviour*, Vol. 12 (2007) 417 - 426 Augusta State University Social context of human aggression: USA : Elsevier Ltd. 2006 (Received 16 October 2006 received in revised form 20 October 2006; accepted 30 October 2006 Available online 19 December 2006).

Sabine G. H., 1961, *Ιστορία των Πολιτικών Θεωριών*, Αθήνα : Ατλαντίς, Πεχλιβανίδης.

Saville and Cleveland, 2003a «An introduction to 2nd Generation CPTED: Part 1», *CPTED Perspectives*, Vol. 6 No. 2, pp. 4-8.

Saville and Cleveland, 2003b, «An introduction to 2nd Generation CPTED: Part 2», *CPTED Perspectives*, Vol. 6 No. 1, pp. 7-9.

Silverman D., 1997, *Qualitative Research, Theory, Methods and Practice*, Λονδίνο: Sage Publications.

Simon, J., 2007, *Governing Through Crime*, Oxford, Oxford University Press.

Spinks C., 2001, *A new apartheid? Urban spatiality, (fear of) crime, and segregation in Cape Town, South Africa*, London: Development Studies Institute London School of Economics and Political Science.

Smith J. Susan, 2007, *Design against crime? Beyond the rhetoric of residential crime prevention*.

Taylor Owen «What is «Human Security»? Comments by 21 Authors»_Security Dialogue, Vol. 35, No. 3, September 2004, pp. 347-387. Published by: <http://www.sagepublications.com> On behalf of: International Peace Research Institute, Oslo (Ανευρέθηκε Δεκέμβριος 2013).

The Swedish National Council for Crime Prevention Fear of Crime and Segregation, 2008, *The importance of residential areas in relation to the general public's feelings of insecurity and concern about crime* A summary of the report, Swedish.

Vanderveen, G., 2006, *Interpreting Fear, Crime, Risk & Unsafety*, The Hague: BJU Legal Publishers.

Weisskopf V., 1996, «Η Φιλοσοφία της Συμπληρωματικότητας» στο **Τσαούσης Δ.**, *Εισαγωγή στις Πανεπιστημιακές Σπουδές* Αθήνα: Gutenberg. www.nsph.gr/Files/006_Koinoniologias/Research_Stages.doc (Νοέμβριος 2013).

Western J., 1981, *Outcast Cape Town*, George Allen και Unwin.

Wynne, T. 2008, *An Investigation into the Fear of Crime: Is there a Link between the Fear of Crime and the Likelihood of Victimisation?* Ανευρέθηκε στο www.internetjournalofcriminology.com

Zizek S., 2010 (μτφρ: Καλαϊντζής Ν.) *Βία: έξι λοζοί στοχασμοί*, Αθήνα: Scripta. <http://pandoxeio.com/2011/10/13/zizek/>.

Αλεξίου Θανάσης, 2007, *Περιθωριοποίηση και Ενσωμάτωση Η κοινωνική πολιτική ως μηχανισμοί ελέγχου και κοινωνικής πειθάρχησης* (Γ' Έκδοση) Αθήνα : Παπαζήσης (Βιβλιοθήκη Χαροκοπείου Πανεπιστημίου).

Βασιλείου Κ., 2009 (διπλωματική εργασία, επιβλέπων **Σαγιάς Ι.**) «Κοινωνικοοικονομικός επαναπροσδιορισμός και αλλαγές στην οργάνωση και λειτουργία του κέντρου της Αθήνας (Εξάρχεια) : διαδικασίες, τάσεις, κρατική παρέμβαση», ΕΜΠ, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Κατεύθυνση : Πολεοδομία – Χωροταξία. Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου.

Βασιλείου Θ., Σταματάκης Ν., 1991, *Λεξικό Επιστημών του Ανθρώπου*, Αθήνα : Gutenberg.

Βάσσης Π., Δεκέμβριος 2013, *Το κοινωνικό συμβόλαιο του Thomas Hobbes και η επικαιρότητά του*. Ανευρέθηκε στο www.taekpraidetika.gr/ekp_89-90/pdf/05.pdf. σελ. 1- 7.

Βαφειάδης Μ., Σταυρίδης Σ., 2010, «Σύγχρονα κοινωνικά κινήματα πόλης, η εμπειρία των Εξαρχείων» διάλεξη ΕΜΠ.

Γεωργαντάς Η., Γκιούρας Θ., 2010, *Χώρος, πόλη και εξουσία στη νεωτερικότητα* Henri Lefebvre *La production de l'espace* στο «πρακτικά συνεδρίου ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα». (Βιβλιοθήκη Χαροκοπείου Πανεπιστημίου).

Γιακωβάκη Ν., Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία: μια νέα συνείδηση για την πόλη της Αθήνας στα τέλη του 19ου αιώνα, ανευρέθηκε στο: <http://www.eie.gr/archaeologia/gr>.

Γκερέν Ν., 1973, *Ο Αναρχισμός από την θεωρία στην πράξη* (μτφρ. : Μ. Λυκούδης) Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

Γκιζελή Β., 1984, *Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί και προέλευση της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα (1920-1930)* Αθήνα : Επικαιρότητα.

Γκίκας Σ., 1982, *Φιλοσοφικό Λεξικό*, Αθήνα : Φελέκης.

Γκόλντμαν Έμμα, 2008, *Υπερασπίζοντας την Ελευθερία* (Μτφρ. Παπαθανασίου Κ. Βακέντη Λ. Χαλικά Μ.) Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

Γουντγουορθ Φ., Χάρβεϋ Ε., Ουώλτερ Ν., 1985, *Τι είναι ο Αναρχισμός*, Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

Δάφνερ Α., 1998, *Ελεύθερος χρόνος και κοινωνικότητα στον αστικό χώρο*, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, ΕΚΚΕ, τ. 76-77, σ. 7-35.

Δελλαδέτσιμας Π. Μ., 2009, *Οι Ασφαλείς Πόλεις* Αθήνα : Εξάντας (Βιβλιοθήκη Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου).

Δελικάρη Β., 2009 (μεταπτυχιακή εργασία **διδάσκουσες Βαΐου Ν., Μαντούβαλου Μ., Μαυρίδου Μ.**) Προσέγγιση σε ζητήματα αστικής ανάπτυξης – Η περίπτωση των Εξαρχείων ΕΜΠ. Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΔΠΜΣ κατεύθυνση β : Πολεοδομία – Χωροταξία.

Δεμερτζής Ν. Κουλτούρα, 1989, *Νεωτερικότητα και Πολιτική Κουλτούρα*, Αθήνα : Παπαζήσης.

Διεθνής Χάρτα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα Υιοθετήθηκε με την από 10.12.1948 υπ' αριθμ. 217 Α(III) απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών Κείμενο: UN Document A/810, p. 71 (1948) (Ανευρέθηκε Νοέμβριος 2013).

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών - Ινστιτούτο Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας Αβδελίδης Κ., 2010, *Η Χωρική Εξέλιξη 4 Μεγάλων Ελληνικών Πόλεων*, Αθήνα : ΕΚΚΕ, Διεύθυνση Επιστημονικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων.

Ένγκελς Φρ., 1966, *Ουτοπιστικός Σοσιαλισμός και Επιστημονικός Σοσιαλισμός*, Αθήνα : Θεμέλιο.

Έρλιχ Κάρολ, Φάρροου Λην, 1980, *Αναρχισμός και Φεμινισμός* (μτφ. Αμίκια Λυκιαρδοπούλου) Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

ΕΡΤ «Μηχανή του Χρόνου» <http://www.mixanitouxronou.gr/o-mpakalis-pou-edose-t%CE%84-onoma-tou-sta-ex/#sthash.lRbmr4AU.dpuf>.

Εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» 13/5/2007 «Εξάρχεια 1984-2007».

Ζαφειρόπουλος Κ., 2005, *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία*, Αθήνα Κριτική.

Ιωαννίδη - Καπόλου Έ., 2006, Κοινωνιολογική Έρευνα - Μέθοδοι και Τεχνικές Ανευρέθηκε στο : <http://benl.primeduo.uoa.gr/database1/method.pdf>.

Ιωσηφίδης Θ., 2003, *Εισαγωγή στην ανάλυση δεδομένων ποιοτικής κοινωνικής έρευνας* Μυτιλήνη : Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Καιροφύλας Γιάννης, 2002, *Η Ωραία Νεάπολη και τα παρεξηγημένα Εξάρχεια*, Αθήνα: Φιλипπότης.

Καραγεωργάκης Σταύρος, 2012, «Ελιξέ Ρεκλύ ένας παραμελημένος πρωτοπόρος της αναρχίας» στο *ελευθεριακή σκέψη ευτοπία*, τ. 21, Οκτώβρης σ. 75 -82.

Καραμπαμπά Ε., 2007 (Διπλωματική, στο μάθημα σχεδιασμός με τη φύση στο περιβάλλον της πόλης) «Δημόσιοι υπαίθριο χώροι, πλατείες και η βιωσιμότητά τους. Η πλατεία Εξαρχείων» ΕΜΠ Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός χώρου. Κατεύθυνση Πολεοδομία – Χωροταξία.

Καφιέρο Κάρλο, Ρεκλύ Ελιζέ, 1986, Πρόλογος, στο Μπακούνιν, Μιχαήλ, Θεός και Κράτος, Ελεύθερος Τύπος, Αθήνα, σ. 17-20.

Καυκαλάς Γρ., (επιμ.), 2004, «Ζητήματα χωρικής ανάπτυξης – θεωρητικές Προσεγγίσεις και Πολιτικές», Αθήνα: Κριτική.

Kedward Roderick, χ. χ., *Οι Αναρχικοί Οι άνθρωποι που συγκλόνισαν μια εποχή* (Μετάφραση: Μ.Π. και Ε.Λ.) Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

Κηροβαλάνου Κ., 1999 (**Μαντούβαλου Μ., Νικολαΐδου Σ.**, διδάσκουσες) «Θέσεις και απόψεις των πολιτιστικών φορέων των Εξαρχείων για το πρόγραμμα ανάπλασης της περιοχής και τις μετέπειτα παρεμβάσεις στον ίδιο χώρο από τη δεκαετία του '80 ως σήμερα» στο μάθημα *Κοινωνιολογική Προσέγγιση του Αστικού χώρου. Θεωρητικές κατευθύνσεις και κρίσιμα σύγχρονα ζητήματα. ΕΜΠ*, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός χώρου. Κατεύθυνση Πολεοδομία – Χωροταξία.

Klarc John, 1994, *Μαρξ, Μπακούνιν κα κοινωνικός μετασχηματισμός* Αθήνα: Άρδην (Εισαγωγή, επιμέλεια: Καρύτσας Γ., μτφ. Γαλανόπουλος Γ.).

Κρασάς Α., 2001 (**Μαυρίδου Μ., Βαΐου Ν. Μαντούβαλου Μ.** διδάσκουσες) «Ανάγνωση της περιοχής Εξαρχείων – Νεαπόλεως» ΕΜΠ *Διατμηματικό Πρόγραμμα Σπουδών*. Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου.

Κρητικός Γ., 2008, *Έθνος και χώρος Προσεγγίσεις στην Ιστορική Γεωγραφία της σύγχρονης Ευρώπης* Αθήνα : Μεταίχμιο.

Κροπότκιν Πέτρος, 2000, *Η Αναρχική Ηθική* (μτφ. Ν. Αλεξίου) Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

Κροπότκιν Πιοτρ, χ. χ., *Προς τους νέους* (1880) Αθήνα : Κοροντζή.

Κροπότκιν Πιοτρ, χ. χ *Η Αναρχία* (μετάφραση Ι. Ζερβός 1924) Αθήνα Ηριδανός.

Κυριαζή Ν., 1998, *Κοινωνιολογική Έρευνα, Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών* Αθήνα: Ελληνικές Επιστημονικές Εκδόσεις .

Μαλατέστα Ερρίκο, 1977, *Χωρίς Εξουσία*, (μτφ. Ν. Αλεξίου) Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

Μαλούτας Θ. (επιμέλεια **Μαλούτας Θ. Πανταζής Π.** χαρτογραφική και τεχνική επιμέλεια) 1999, *Κοινωνικός και Οικονομικός Άτλας της Ελλάδας. Οι πόλεις τ. 1* Αθήνα – Βόλος : Ε. Κ. Κ. Ε., Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Ecole Française d'Athènes.

Μαλούτας Θ., 2008, «κοινωνική κινητικότητα και στεγαστικός διαχωρισμός στην Αθήνα: μορφές διαχωρισμού σε συνθήκες περιορισμένης στεγαστικής κινητικότητας», στο *κοινωνικοί και χωρικοί σχηματισμοί στην Αθήνα του 21^{ου} αιώνα*, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών ΕΚΚΕ (επιμ.: Εμμανουήλ Α., Ζακοπούλου Έ., Καντατζόγλου Ρ., Μαλούτας Θ., Χατζηγιάννη Α.) σσ 27 -60.

Μαλούτας Θ., Εμμανουήλ Δ., Παντελίδου – Μαλούτα Μ., 2000, Αθήνα Κοινωνικές Δομές, Πρακτικές και Αντιλήψεις : Νέες Παράμετροι και Τάσεις Μεταβολής 1980 – 2000, Ερευνητικό Πρόγραμμα «Κοινωνικές Προϋποθέσεις» για την Αειφόρο Ανάπτυξη της Αθήνας - Αττικής. Αθήνα : Ε. Κ. Κ. Ε.

Μαλούτας Θ., Οικονόμου Δ., 1992, επιμέλεια, Κοινωνική δομή και πολεοδομική οργάνωση στην Αθήνα Θεσσαλονίκη : Παρατηρητής.

Μαστρογιάννη Α., Σταματόγιαννη Μ., 2013 (Μίχα Ε., επιβλέπουσα) Αντιφάσεις Εστίαση στα κενά των Εξαρχείων. ΕΜΠ.

Μαυρίδου Μ., 2004, «Η «Νέα Πολεοδομία» ως κυρίαρχος λόγος και η ελληνική πόλη» στο Πόλη και χώρος από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα (τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Αθανάσιο Αραβαντινό) Ε.Μ.Π., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Αθήνα : ΣΕΠΟΧ (Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών).

Μίχα Ε., 2004, «Ασφάλειες και ανασφάλειες στο δημόσιο χώρο της πόλης : σκηνοθεσίες και πολιτικές» στο Γεωγραφίες, τ. 7, σ. 112 – 117. Αθήνα : Εξάντας.

Μίχα Ε., 2007, «Θεματικές παρεμβάσεις στην πόλη : χαρακτηριστικά και συνέπειες» Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών τ. 132β σ. 3 – 29.

Μουζέλης Ν., 1997, Επιστροφή στην Κοινωνιολογική Θεωρία, Αθήνα : Θεμέλιο.

Μουζέλης Ν., 1998, «Η φτώχεια της Κοινωνιολογικής Θεωρίας», στο Πετμεζίδου Μ., Σύγχρονη Κοινωνιολογική Θεωρία, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, τ. ΙΙ., σ. 345-370.

Μπακούνιν Μ., χ. χ., Ο αντιεξουσιαστικός σοσιαλισμός (κείμενα του 1861, 1867 και 1869 μτφ. Λ. Γούσιος) Θεσσαλονίκη : Καστάνος.

Μπακούνιν Μ., 1974, Θεός και Κράτος Αθήνα : Διεθνής Βιβλιοθήκη (μτφ. Θ. Μιχαήλ).

Μπούκτσιν Μάρραιη, 1977 (Μτφ. Ν. Αλεξίου) Ιεραρχία και Κυριαρχία Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.

Νεττλάου Μαξ, Ρεκλύ Ελιζέ, 2005, Ένας Αναρχικός και Λόγιος (μτφρ. Γιάννης Καραπαπάς) Αγκρίνιο: Τροπή

Νετσάγιεφ Σ., 1991, Η κατήχηση του Επαναστάτη (μτφρ. Πεσκετζή Ζ.) Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας (ΟΡΣΑ) Σεπτέμβριος 2002 Ερευνητικό πρόγραμμα (επιστημονική ομάδα Μαλούτας Θ., Εμμανουήλ Δ., Παντελίδου Μ., Βέργου Π., Γκισάκη Τ., Λιγνός Ι.) «Κοινωνικές παράμετροι για την αειφόρο ανάπτυξη της Αθήνας – Αττικής». Τελική έκθεση. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης και Θεματικής Χαρτογραφίας.

Παπαδόπουλος Γ. Απόστολος, 2012-2013, σημειώσεις στο μάθημα: 'Μέθοδοι Επιστημονικής Έρευνας στη Γεωγραφία', στο πλαίσιο μεταπτυχιακού προγράμματος του τμήματος Γεωγραφίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Παναγούλη, Ε., 2004, *Τα κινήματα της πόλης* στο Γεωγραφίες 2004, τ. 7 (Αφιέρωμα : Αθήνα 2004, Στα μονοπάτια της παγκοσμιοποίησης).

Παπαστάμου Σ., 2001, *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία, Επιστημολογικοί προβληματισμοί και μεθοδολογικές κατευθύνσεις*, Τόμος Α', Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Παρασκευοπούλου-Κόλλια Ε.-Α., 2008, *Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις* Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology Volume 4, Number 1, / Section one. © Open Education ISSN: 1791-9312.
Ανευρέθηκε στο <http://openworkshop.pbworks.com/w/file/fetch/64390800/poriotikh-ereyna-ekpaideysh.pdf>.

Παυλίδης Π., 2013, «Το Κοινωνικό Συμβόλαιο ως θεωρία του κοινωνικού γίνεσθαι και ως ιδεώδες» στο *Ουτοπία*, 2000, σελ. 37- 48 Ανευρέθηκε στο <http://www.ilhs.tuc.gr/> τ. 41.

Περράκης Σ., 2001, «Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης στην Ε. Ε.» Στο *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές σπουδές Α' Τόμος (συλλ.) : Ιστορία, Θεσμοί, Δίκαιο*, (Στεφάνου Κ., Φατούρος Αρ., – Χριστοδουλίδης Θ., επιμέλεια) Ίδρυμα Σάκη Καραγιωργα Αθήνα : Σιδέρης σ. 359 – 401.

Πολύτομο, συλλογική μετάφραση, 1973, *Ιστορία των Επαναστάσεων*, εκδόσεις Ακμή.

Ρεκλύ Ελιζέ, 2010, 18 / 1 «Περί χορτοφαγίας» στο *Ευτοπία*, σ. 56-61.

Συμεών Α., 2010, *ο δημόσιος χώρος της πόλης*, Αθήνα : Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού.

Τσαγκαράτος Σ., 2001, *Πολεοδομικά Τετράδια* Αθήνα : Νεφέλη.

Φακιολάς Ε., 1999, «Θεωρία Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Η «Παραδοσιακή» Προβληματική και η «Αγνοημένη» Διάσταση της Ασφάλειας και της Στρατηγικής στην Ελληνική Βιβλιογραφία-Βιβλιογραφικό Δοκίμιο». *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τ. 14, σελ. 141-171.

Φάμπρι Λ., *Αστικές επιδράσεις στον Αναρχισμό*, χ. χ., (επιμ. Αλεξίου Ν.) Αθήνα : Ελεύθερος Τύπος.

Φύλιας Β., 1993, *Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τεχνικές των κοινωνικών ερευνών*. Αθήνα: Gutenberg. (Συνεργάτες: Σπουδαστήριο Κοινωνιολογίας ΠΑΣΠΕ και Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών).

Φύλιας Β., 1998, *Qualitative Analysis in Human Sciences New perspectives in Methodology*, 1st International Meeting December 18th-19th, 1998, Αθήνα: Μavrommatis D.

Φύλιας Β., 2001, *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών*, (επιμ) Αθήνα: Gutenberg.

Χατζημιχάλης Κ., 2012, «Άνιση γεωγραφική ανάπτυξη και χωρο-κοινωνική δικαιοσύνη-αλληλεγγύη: οι ευρωπαϊκές περιφέρειες μετά την οικονομική κρίση του 2009», στο *Γεωγραφίες*, 19,σελ 11-40.

Χρηστάκης Λ., 2008, *Τα Εξάρχεια δεν υπάρχουν στην ιστορία, στο χάρτη, στη ζωή*, Αθήνα : Τυφλόμυγα.

Ιστότοποι

https://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=285928

Πώς η αστυνομία έκανε την πλατεία κέντρο διακίνησης ναρκωτικών (ανευρέθηκε 4/4/2014).

<http://www.asimos.gr/> .

<http://poihtiko-ksespasma.blogspot.gr/2012/05/1978.html>

Κατερίνα Γώγου - Τρία κλικ αριστερά 1978 (Αποσπάσματα).

<http://dikaex.blogspot.gr/2014/03/i.html>

Ικαρία η Αριστερή Καρδιά μου ...! (αναδημοσίευση).

<http://www.marinaleda.com/>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το παρόν ανώνυμο ερωτηματολόγιο αφορά στο χώρο των Εξαρχείων και απευθύνεται σε οποιονδήποτε θαμώνα ή κάτοικο της περιοχής, στο πλαίσιο μιας μεταπτυχιακής έρευνας.

Κάποια στοιχεία για εσάς:

Ηλικία:

- A. 18- 30
- B. 31- 40
- Γ. 41- 50
- Δ. 51- 60
- E. Άνω των 60

Φύλο:

- A. ☐
- Θ. ☐

Ποια είναι η βασική σας ιδιότητα;

- Φοιτητής
- Εργαζόμενος Ιδιωτικός Υπάλληλος
- Εργαζόμενος Δημόσιος Υπάλληλος
- Εργαζόμενος Ημιαποσχολούμενος
- Επιχειρηματίας
- Άνεργος
- Άλλο
- ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

Ποιο είναι το επίπεδο σπουδών σας;

- Διδακτορικό
- Μεταπτυχιακό
- ΑΕΙ
- ΑΤΕΙ
- Γενικό Λύκειο / Τ.Ε.Ε. /ΕΠΑΛ
- Γυμνάσιο
- Δημοτικό
- Δεν πήγα καθόλου σχολείο
- Άλλο
- ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

Γενικότερες ερωτήσεις για την περιοχή

5. Περιοχή που κατοικείτε:

6. Αν κατοικείτε στη περιοχή των Εξαρχείων, πείτε μας για πόσο χρονικό διάστημα;

7. Εργάζεσθε ή απλώς συχνάζετε στην περιοχή των Εξαρχείων;

- Απλώς συχνάζω,
- Ναι Εργάζομαι,

Άλλο
ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

8. Αν, ναι εργάζεσθε, για πόσο χρονικό διάστημα;

9. Αν, απλώς συχνάζετε, για πόσο χρονικό διάστημα;

10. Σας αρέσει η γειτονιά των Εξαρχείων; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.
.....
.....

11. Νοιώθετε ασφάλεια, όταν κινείστε στην περιοχή, σε γενικές γραμμές;
Ναι,
Όχι,
Άλλο
ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

12. Ποιες ώρες της ημέρας, κινείστε με μεγαλύτερη ασφάλεια στην περιοχή;
Τις πρωινές,
Τις μεσημεριανές,
Τις απογευματινές,
Τις βραδινές,
Πάντα,
Ποτέ,
ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

13. Γιατί; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.
.....
.....

14. Με ποια κριτήρια χαρακτηρίζετε μια περιοχή ασφαλή;
.....
.....

15. Θεωρείτε ότι τα Εξάρχεια ταυτίζονται με:
την Αναρχική ιδεολογία;
με τα ναρκωτικά;
με έκνομες ενέργειες;
Άλλο
ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

16. Σας ενοχλεί η παρουσία αστυνομικών στη περιοχή;
Ναι,
Όχι,
ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

17. Νιώθετε
Ανασφάλεια
Ασφάλεια
ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ
... .. από την παρουσία τους στο χώρο των Εξαρχείων;

18. Γιατί; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

.....
.....

19. Ποιά είναι η γνώμη σας για την χρήση βίας;

.....
.....

20. Θα αυτοπροσδιορίζασταν ως:

Αναρχικός,

Αριστερός,

Άλλο

ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

21. Τι είναι για εσάς ένας Αναρχικός;

.....
.....

Πιστεύετε ότι η Αναρχία είναι/συνδέεται με:

Κοινωνικό χάος;

Ιδεολογικό Πολιτικό Κίνημα;

Αντικαθεστωτικές βομβιστικές ενέργειες οι οποίες χαρακτηρίζονται τρομοκρατικές;

Μια Αρμονική Αντιεξουσιαστική και Αταξική Κοινωνία;

ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

23. Υπάρχει κάποιος θεωρητικός της αναρχικής ιδεολογίας που σας εκφράζει;

.....

24. Πώς θα χαρακτηρίζατε τα Εξάρχεια; (βαθμονομήστε κάθε πρόταση από 1-7 με ανώτερο το 7/ 1= διαφωνώ απόλυτα, 7= συμφωνώ απόλυτα).

Χώρο ναρκωτικών, αποκλεισμού και περιθωρίου
Χώρο που χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια
Πεδίο Ελευθερίας, Ισότητας και Δημοκρατίας
Φυτώριο που αναπτύσσονται η Αναρχία και συναφείς Ιδεολογίες
Χώρο ανάπτυξης της Κοινωνίας των Πολιτών
Χώρο που χαρακτηρίζεται από ελεύθερη έκφραση, ελεύθερη κίνηση και Ασφάλεια
Άλλο
ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

25. Γνωρίζετε κάποια σημαντική προσωπικότητα, που ζούσε / ζει στο χώρο των Εξαρχείων;

.....

26. Σε ποιο άλλο γεωγραφικό χώρο (στην Αθήνα, στην Ελλάδα ή αλλού) πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να βιώσετε κάτι ανάλογο με τα Εξάρχεια;

.....

Θέλετε να συμπληρώσετε οτιδήποτε άλλο;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Πίνακες περιγραφικών στατιστικών δεδομένων

Descriptives									
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
ΕΡΧΑΖΕΣΘΕ Η ΣΥΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ	18-30	127	1.4461	1.26229	.09142	1.3551	1.0710	1.00	5.00
	31-40	60	1.8167	1.89668	.31160	1.5333	2.1000	1.00	5.00
	41-50	20	1.9500	1.89904	.44975	1.4356	2.4644	1.00	5.00
	51-60	17	2.1196	1.26824	.31186	1.5151	2.8378	1.00	5.00
	60+	5	3.6000	1.34154	.60080	1.9341	5.2659	2.00	5.00
	Total	229	1.7162	1.12687	.07460	1.5682	1.8631	1.00	5.00
ΕΤΗ ΕΡΧΑΖΕΣΘΕ ΣΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ	18-30	128	4.3672	1.38336	.12245	4.1249	4.6080	1.00	5.00
	31-40	60	4.2333	1.89403	.31135	3.6055	4.9162	2.00	5.00
	41-50	21	4.3810	.87346	.21243	3.9378	4.8241	2.00	5.00
	51-60	17	4.2353	.97014	.23926	3.7365	4.7341	2.00	5.00
	60+	5	4.2000	1.83666	.37417	3.1611	5.2389	3.00	5.00
	Total	231	4.3203	1.23762	.08143	4.1589	4.4808	1.00	5.00
ΕΤΗ ΤΟΥ ΣΥΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ	18-30	128	2.9141	1.10850	.09789	2.7202	3.1079	1.00	5.00
	31-40	60	3.9000	.98055	.12734	3.6452	4.1548	1.00	5.00
	41-50	21	4.4286	.95709	.11066	4.1977	4.6594	4.00	5.00
	51-60	17	4.4706	.82426	.15141	4.1486	4.7916	3.00	5.00
	60+	5	4.0000	.44921	.20092	4.2447	5.3553	4.00	5.00
	Total	231	3.4632	1.18218	.07778	3.3089	3.6165	1.00	5.00
ΗΛΙΘΩΤΕΣ ΑΣΒΑΝΙΑ	18-30	128	1.1436	.48778	.04400	1.0536	1.2277	1.00	3.00
	31-40	60	1.0500	.28071	.03791	.9799	1.1241	1.00	3.00
	41-50	21	1.2391	.62488	.13636	.8637	1.5225	1.00	3.00
	51-60	17	1.0588	.24254	.05882	.8341	1.1835	1.00	2.00
	60+	5	1.0000	.00000	.00000	1.0000	1.0000	1.00	1.00
	Total	231	1.1168	.44846	.02337	1.0580	1.1746	1.00	3.00
ΡΩΞ ΓΡΕΞ ΚΙΝΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΤΑΦΥΤΗΡ ΑΣΒΑΝΙΑ	18-30	128	4.5703	1.46176	.12920	4.3146	4.8260	1.00	8.00
	31-40	60	4.7333	1.23235	.15921	4.4148	5.0519	1.00	8.00
	41-50	21	5.3333	1.81603	.22183	4.8708	5.7961	4.00	8.00
	51-60	17	4.7059	.72354	.18182	3.8197	5.5920	1.00	8.00
	60+	5	5.4000	.88443	.40000	4.2894	6.5106	5.00	7.00
	Total	231	4.7109	1.39185	.09158	4.5295	4.9084	1.00	8.00
ΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ ΤΑΥΤΟΖΩΤΑ ΜΕ	18-30	128	4.2734	2.75714	.24370	3.7912	4.7557	1.00	10.00
	31-40	60	4.9167	3.14880	.40051	3.7032	5.3301	1.00	10.00
	41-50	21	4.1429	2.68907	.60285	2.7627	5.5303	1.00	5.00
	51-60	17	4.3529	2.99877	.72731	2.8111	5.8948	1.00	10.00
	60+	5	5.6000	4.27785	1.91331	.2883	18.9117	1.00	10.00
	Total	231	4.3593	2.91718	.19193	3.9811	4.7375	1.00	10.00
ΣΑΣ ΕΝΘΥΜΕΙ Η ΤΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ	18-30	127	1.1024	.41470	.03880	1.0206	1.1752	1.00	3.00
	31-40	60	1.0833	.38142	.04924	.9848	1.1819	1.00	3.00
	41-50	21	1.0562	.25844	.06924	.8996	1.2939	1.00	3.00
	51-60	17	1.4708	.76962	.19368	1.0584	1.8818	1.00	3.00
	60+	5	1.0000	.80000	.00000	1.0000	1.0000	1.00	1.00
	Total	230	1.1217	.49106	.02974	1.0631	1.1803	1.00	3.00
ΡΩΞ ΗΛΙΘΩΤΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ	18-30	128	1.2658	.71524	.06022	1.1449	1.2907	1.00	4.00
	31-40	60	1.2167	.61319	.07916	1.0583	1.3751	1.00	3.00
	41-50	21	1.3810	.80475	.17061	1.0146	1.7473	1.00	3.00
	51-60	17	1.7847	.97014	.22626	1.2659	2.3035	1.00	3.00
	60+	5	1.8000	1.36384	.58310	.1811	3.4189	1.00	4.00
	Total	231	1.3117	.74472	.04890	1.2151	1.4082	1.00	4.00
ΘΑ ΑΥΤΟΤΡΟΦΩΣΑΡΕΣΟΙΣΑΤΩΝ ΓΕ	18-30	128	2.1719	1.63998	.09154	1.9807	2.3536	1.00	5.00
	31-40	60	2.1333	1.21986	.15571	1.8188	2.4489	1.00	5.00
	41-50	21	2.0000	.84868	.20762	1.5882	2.4318	1.00	4.00
	51-60	17	2.1785	1.31311	.27433	1.5949	2.7580	1.00	5.00
	60+	5	1.6000	.54772	.24495	.8189	2.3801	1.00	2.00
	Total	231	2.1342	1.67307	.07060	1.9951	2.2733	1.00	5.00
ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΡΩΝ	18-30	128	3.8875	1.49408	.12206	3.4262	3.9488	1.00	8.00
	31-40	60	4.1500	1.81149	.23386	3.6820	4.6180	1.00	8.00
	41-50	21	3.6190	2.86098	.44974	2.6889	4.6572	1.00	8.00
	51-60	17	3.0000	1.11803	.27116	2.4252	3.5748	1.00	4.00
	60+	5	2.8000	1.99445	.48990	1.4388	4.1602	2.00	4.00
	Total	231	3.7318	1.63036	.10727	3.5282	3.9430	1.00	8.00
ΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΦΡΑΚΣΕ ΧΟΡΟΣ	18-30	126	2.3175	1.62026	.14887	2.0244	2.6105	.00	7.00
	31-40	60	2.1500	1.16071	.18372	1.8424	2.4576	1.00	5.00
	41-50	21	2.2857	1.78473	.38510	1.4824	3.0890	1.00	6.00
	51-60	15	3.0000	1.69031	.43644	2.0639	3.9361	1.00	7.00
	60+	5	2.2000	.83696	.37417	1.1611	3.2389	1.00	3.00
	Total	227	2.3178	1.54075	.10286	2.1101	2.6155	.00	7.00
ΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΣΦΑΙΣ ΧΟΡΟΣ	18-30	128	1.9375	1.41282	.12488	1.6904	2.1846	.00	6.00
	31-40	60	1.8167	1.39052	.18923	1.4580	2.1773	.00	7.00
	41-50	21	2.1429	1.48284	.32176	1.4633	2.8224	1.00	7.00
	51-60	17	1.8824	1.31731	.31849	1.2051	2.5596	.00	5.00
	60+	5	2.4000	.84772	.24495	1.7189	3.0801	2.00	3.00
	Total	231	1.9387	1.26500	.09151	1.7554	2.1110	.00	7.00
ΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	18-30	128	4.3984	1.79389	.15856	4.0847	4.7122	.00	7.00
	31-40	60	4.7833	1.82377	.23661	4.3099	5.2568	1.00	7.00
	41-50	21	4.2857	1.76284	.39123	3.4988	5.1078	1.00	8.00
	51-60	17	5.1176	1.45209	.35233	4.3707	5.8645	3.00	7.00
	60+	5	4.6000	1.51658	.67823	2.7189	6.4831	2.00	6.00
	Total	231	4.4845	1.77622	.11700	4.3149	4.7760	.00	7.00
ΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΒΥΤΟΡΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	18-30	128	4.5378	1.59579	.14484	4.4710	5.0446	.00	7.00
	31-40	60	4.5333	1.76884	.22732	4.0785	4.9882	1.00	7.00
	41-50	21	5.0000	1.51658	.35994	4.3097	5.6903	2.00	7.00
	51-60	17	4.4118	2.93441	.60773	3.3354	5.4881	1.00	7.00
	60+	5	4.6000	1.84936	.87178	2.7196	7.0204	2.00	6.00
	Total	231	4.6826	1.69549	.11156	4.4728	4.9124	.00	7.00
ΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΟΝΔΥΛΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΩΝ	18-30	128	5.1563	1.49684	.15523	4.8508	5.4535	.00	7.00
	31-40	60	5.4000	1.52048	.19629	5.0072	5.7928	1.00	7.00
	41-50	21	5.5238	1.72102	.37558	4.7844	6.3072	1.00	7.00
	51-60	17	5.7059	1.61108	.38675	4.8775	6.5242	1.00	7.00
	60+	5	5.0000	2.80000	.86443	2.5167	7.4893	2.00	7.00
	Total	231	5.2900	1.65193	.10868	5.0759	5.5042	.00	7.00
ΤΑ ΕΛΑΦΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΟΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	18-30	128	5.8594	1.43684	.12375	5.6048	6.1141	.00	7.00
	31-40	60	6.0667	1.31312	.16952	5.7275	6.4059	2.00	7.00
	41-50	21	5.7143	1.64751	.35952	4.9643	6.6462	1.00	7.00
	51-60	17	5.7847	1.56243	.37894	4.9414	6.5880	2.00	7.00
	60+	5	5.8000	2.87384	.82736	3.0202	8.1748	2.00	7.00
	Total	231	5.8874	1.45225	.09565	5.6992	6.0767	.00	7.00
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣ	18-30	128	3.0089	1.88914	.16785	2.7538	3.4191	.00	7.00
	31-40	60	3.2667	1.74537	.22533	2.8189	3.7175	1.00	7.00
	41-50	21	2.3333	1.31656	.28730	1.7340	2.9326	1.00	5.00
	51-60	17	2.1785	1.24257	.34651	1.4440	2.9089	1.00	5.00
	60+	5	1.2000	.44721	.20000	.4447	1.7553	1.00	2.00
	Total	231	2.9587	1.80288	.11882	2.7230	3.1904	.00	7.00
ΑΡΕΣΟΝ ΕΛΑΦΡΙΑ	18-30	127	4.7638	2.60012	.23616	4.2884	5.2282	1.00	9.00
	31-40	60	4.7733	2.36255	.38888	4.1153	5.3514	1.00	9.00
	41-50	21	3.8571	2.76199	.60271	2.5999	5.1144	1.00	9.00
	51-60	17	4.8824	3.14011	.76159	3.2679	6.4968	1.00	10.00
	60+	5	2.0000	1.41421	.63246	.2440	3.7580	1.00	4.00
	Total	230	4.6217	2.59073	.17386	4.2782	4.8443	1.00	10.00
ΚΙΝΗΤΕΣ ΜΕΣΑΦΕΡΑ	18-30	121	5.9835	2.88184	.23472	5.5187	6.4482	.00	10.00
	31-40	55	5.7455	2.48117	.33456	5.0747	6.4162	.00	10.00
	41-50	18	6.1003	2.42429	.66117	4.9388	7.2737	1.00	11.00
	51-60	15	6.0000	3.27639	.87178	4.7302	6.4698	1.00	11.00
	60+	5	6.3333	3.89505	1.76983	-1.2558	13.9225	3.00	9.00
	Total	212	5.9802	2.50427	.17370	5.5929	6.4515	.00	10.00
ΑΝΑΦΑΙΣΤΕΡΟΜΕΝΑ	18-30	127	3.9291	2.96622	.21884	3.4961	4.8022	1.00	9.00
	31-40	59	3.6788	2.42579	.31930	3.0388	4.3171	1.00	9.00
	41-50	21	4.4752	2.83955	.61606	3.1937	5.7568	1.00	9.00
	51-60	17	4.8824	2.57374	.60622	3.6788	6.0871	1.00	9.00
	60+	5	4.0000	3.40533	1.52971	.5529	9.4971	2.00	9.00
	Total	230	4.0844	2.98293	.11988	3.8681	4.4047	1.00	9.00
ΚΙΝΗΤΕΣ ΜΕΣΑΦΕΡΑ	18-30	128	3.0858	1.27993	.11313	2.8621	3.3088	1.00	3.00
	31-40	60	3.0667	1.15254	.15088	2.7684	3.3670	.00	6.00
	41-50	21	3.1429	1.11624	.25153	2.6182	3.6675	1.00	6.00
	51-60	17	3.8824	1.69387	.40112	3.08293			

Πίνακας II: Περιγραφικοί στατιστικοί δείκτες της μεταβλητής «ΦΥΛΟ»

Descriptives									
		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Άντρες	121	1,0992	,43598	,03963	1,0207	1,1776	1,00	3,00
	Γυναίκες	110	1,1364	,45890	,04375	1,0496	1,2231	1,00	3,00
	Total	231	1,1169	,44646	,02937	1,0590	1,1748	1,00	3,00
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Άντρες	121	4,6942	1,14632	,10421	4,4879	4,9005	1,00	8,00
	Γυναίκες	110	4,7273	1,62497	,15493	4,4202	5,0343	1,00	8,00
	Total	231	4,7100	1,39185	,09158	4,5295	4,8904	1,00	8,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	Άντρες	121	4,4215	3,05437	,27767	3,8717	4,9713	1,00	10,00
	Γυναίκες	110	4,2909	2,77057	,26416	3,7673	4,8145	1,00	10,00
	Total	231	4,3593	2,91710	,19193	3,9811	4,7375	1,00	10,00
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	Άντρες	120	1,1083	,42596	,03888	1,0313	1,1853	1,00	3,00
	Γυναίκες	110	1,1364	,47848	,04562	1,0459	1,2268	1,00	3,00
	Total	230	1,1217	,45106	,02974	1,0631	1,1803	1,00	3,00
ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	Άντρες	121	1,3388	,79114	,07192	1,1964	1,4812	1,00	4,00
	Γυναίκες	110	1,2818	,69245	,06602	1,1510	1,4127	1,00	3,00
	Total	231	1,3117	,74472	,04900	1,2151	1,4082	1,00	4,00
ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΨΔΙΟΡΙΣΟΝΤΕΣ ΤΗΝ ΟΔΟ;	Άντρες	121	2,1240	1,06904	,09719	1,9315	2,3164	1,00	5,00
	Γυναίκες	110	2,1455	1,08227	,10319	1,9409	2,3500	1,00	5,00
	Total	231	2,1342	1,07307	,07060	1,9951	2,2733	1,00	5,00
ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:	Άντρες	121	3,6777	1,64426	,14948	3,3817	3,9736	1,00	8,00
	Γυναίκες	110	3,7909	1,62037	,15450	3,4847	4,0971	1,00	8,00
	Total	231	3,7316	1,63036	,10727	3,5202	3,9430	1,00	8,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	Άντρες	121	2,3306	1,52419	,13856	2,0562	2,6049	,00	7,00
	Γυναίκες	106	2,2925	1,58545	,15399	1,9871	2,5978	1,00	7,00
	Total	227	2,3128	1,54975	,10286	2,1101	2,5155	,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ ΧΩΡΟΣ	Άντρες	121	1,9669	1,35360	,12305	1,7233	2,2106	,00	6,00
	Γυναίκες	110	1,8909	1,43575	,13689	1,6196	2,1622	,00	7,00
	Total	231	1,9307	1,39080	,09151	1,7504	2,1110	,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Άντρες	121	4,5124	1,91100	,17373	4,1684	4,8564	,00	7,00
	Γυναίκες	110	4,5818	1,62764	,15519	4,2742	4,8894	1,00	7,00
	Total	231	4,5455	1,77822	,11700	4,3149	4,7760	,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Άντρες	121	4,7603	1,76080	,16007	4,4434	5,0773	,00	7,00
	Γυναίκες	110	4,6182	1,62538	,15497	4,3110	4,9253	,00	7,00
	Total	231	4,6926	1,69549	,11156	4,4728	4,9124	,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	Άντρες	121	5,4545	1,69804	,15437	5,1489	5,7602	,00	7,00
	Γυναίκες	110	5,1091	1,58748	,15136	4,8091	5,4091	1,00	7,00
	Total	231	5,2900	1,65183	,10868	5,0759	5,5042	,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Άντρες	121	5,9669	1,44876	,13171	5,7062	6,2277	,00	7,00
	Γυναίκες	110	5,8000	1,45766	,13898	5,5245	6,0755	1,00	7,00
	Total	231	5,8874	1,45225	,09555	5,6992	6,0757	,00	7,00
ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	Άντρες	121	4,6529	2,58428	,23493	4,1877	5,1180	1,00	10,00
	Γυναίκες	109	4,5872	2,70531	,25912	4,0735	5,1008	1,00	9,00
	Total	230	4,6217	2,63673	,17386	4,2792	4,9643	1,00	10,00
ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Άντρες	107	5,7383	2,60020	,25137	5,2399	6,2367	,00	11,00
	Γυναίκες	105	5,8000	2,32213	,22662	5,3506	6,2494	1,00	11,00
	Total	212	5,7689	2,46076	,16901	5,4357	6,1020	,00	11,00
ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΙΝΑΙ	Άντρες	119	4,0000	2,70279	,24776	3,5094	4,4906	1,00	9,00
	Γυναίκες	110	4,0091	2,45882	,23444	3,5444	4,4737	1,00	9,00
	Total	229	4,0044	2,58283	,17068	3,6681	4,3407	1,00	9,00
ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	Άντρες	121	3,1983	1,35782	,12344	2,9539	3,4427	,00	7,00
	Γυναίκες	110	3,1000	1,24849	,11904	2,8641	3,3359	1,00	7,00
	Total	231	3,1515	1,30500	,08586	2,9823	3,3207	,00	7,00
ΠΟΙΑ Η ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ	Άντρες	121	2,0826	1,07693	,09790	1,8888	2,2765	1,00	5,00
	Γυναίκες	110	1,7636	,93776	,08941	1,5864	1,9408	1,00	5,00
	Total	231	1,9307	1,02340	,06734	1,7981	2,0634	1,00	5,00
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ	Άντρες	121	2,5950	1,50874	,13716	2,3235	2,8666	1,00	6,00
	Γυναίκες	110	2,4818	1,57813	,15047	2,1836	2,7800	1,00	6,00
	Total	231	2,5411	1,53985	,10131	2,3415	2,7407	1,00	6,00
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Άντρες	121	1,7190	,79816	,07256	1,5753	1,8627	1,00	4,00
	Γυναίκες	109	1,7615	1,17772	,11280	1,5379	1,9851	1,00	8,00
	Total	230	1,7391	,99419	,06556	1,6100	1,8683	1,00	8,00
ΖΟΥΝ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Άντρες	121	2,9752	1,61999	,14727	2,6836	3,2668	1,00	8,00
	Γυναίκες	110	3,3000	1,68398	,16056	2,9818	3,6182	1,00	8,00
	Total	231	3,1299	1,65517	,10890	2,9153	3,3444	1,00	8,00
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Άντρες	121	2,2645	1,55868	,14170	1,9839	2,5450	1,00	6,00
	Γυναίκες	110	2,9545	1,72082	,16407	2,6294	3,2797	1,00	7,00
	Total	231	2,5931	1,67039	,10990	2,3765	2,8096	1,00	7,00

Πίνακας III : Περιγραφικοί στατιστικοί δείκτες της μεταβλητής «ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ»

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	Minimum	Maximum
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Φοιτητής	73	1,0959	,41380	,04843	1,00	3,00
	Ιδιωτ.	55	1,1455	,48756	,06574	1,00	3,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	1,0000	,00000	,00000	1,00	1,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	1,1875	,54391	,13598	1,00	3,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	1,1667	,53067	,09689	1,00	3,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	1,1739	,57621	,12015	1,00	3,00
	Άλλο	18	1,0000	,00000	,00000	1,00	1,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	1,0000	,00000	,00000	1,00	1,00
Total	231	1,1169	,44646	,02937	1,00	3,00	
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	Φοιτητής	73	4,5479	1,51878	,17776	1,00	8,00
	Ιδιωτ.	55	4,4727	1,47641	,19908	1,00	8,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	5,2308	,83205	,23077	5,00	8,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	4,8750	1,31022	,32755	1,00	8,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	4,9000	1,34805	,24612	1,00	8,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	4,9565	1,39734	,29137	1,00	8,00
	Άλλο	18	4,8889	1,07861	,25423	1,00	7,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	5,0000	,00000	,00000	5,00	5,00
Total	231	4,7100	1,39185	,09158	1,00	8,00	
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	Φοιτητής	73	4,2055	2,68721	,31451	1,00	10,00
	Ιδιωτ.	55	4,5455	3,17291	,42783	1,00	10,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	4,7692	2,94827	,81770	1,00	9,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	4,5625	3,11916	,77979	1,00	9,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	4,2667	3,28983	,60064	1,00	10,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	3,6957	2,47597	,51628	1,00	9,00
	Άλλο	18	4,4444	2,93503	,69179	1,00	10,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	7,3333	1,52753	,88192	6,00	9,00
Total	231	4,3593	2,91710	,19193	1,00	10,00	
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η	Φοιτητής	73	1,0959	,41380	,04843	1,00	3,00

ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	Ιδιωτ.	55	1,0182	,13484	,01818	1,00	2,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	1,2308	,59914	,16617	1,00	3,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	1,3125	,70415	,17604	1,00	3,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	1,2000	,55086	,10057	1,00	3,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	22	1,0909	,42640	,09091	1,00	3,00
	Άλλο	18	1,2222	,64676	,15244	1,00	3,00
ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	ΔΞ/ΔΑ	3	1,0000	,00000	,00000	1,00	1,00
	Total	230	1,1217	,45106	,02974	1,00	3,00
	Φοιτητής	73	1,1781	,60879	,07125	1,00	4,00
	Ιδιωτ.	55	1,2364	,63723	,08592	1,00	3,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	1,8462	1,14354	,31716	1,00	4,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	1,6250	,95743	,23936	1,00	3,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	1,4333	,81720	,14920	1,00	3,00
ΘΑ ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟ ΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	ολούμενος						
	Άνεργος	23	1,1739	,57621	,12015	1,00	3,00
	Άλλο	18	1,2778	,66911	,15771	1,00	3,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	2,0000	1,73205	1,00000	1,00	4,00
	Total	231	1,3117	,74472	,04900	1,00	4,00
	Φοιτητής	73	2,1233	,95663	,11197	1,00	4,00
	Ιδιωτ.	55	2,2182	1,11705	,15062	1,00	5,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	1,8462	,55470	,15385	1,00	3,00
	Υπάλληλος						
ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:	Ημιαπασχο	16	2,5000	1,26491	,31623	1,00	5,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	2,4667	1,40770	,25701	1,00	5,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	1,9565	,97600	,20351	1,00	4,00
	Άλλο	18	1,5556	,70479	,16612	1,00	3,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	1,6667	1,15470	,66667	1,00	3,00
	Total	231	2,1342	1,07307	,07060	1,00	5,00
	Φοιτητής	73	3,6849	1,63194	,19100	2,00	8,00
	Ιδιωτ.	55	3,9091	1,70264	,22958	1,00	8,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	3,2308	1,73944	,48243	2,00	8,00
	Υπάλληλος						

	Ημιαπασχο	16	3,1875	1,10868	,27717	2,00	5,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	3,8667	1,71672	,31343	1,00	8,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	3,8696	1,60410	,33448	1,00	8,00
	Άλλο	18	3,8889	1,74521	,41135	1,00	7,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	3,3333	1,15470	,66667	2,00	4,00
	Total	231	3,7316	1,63036	,10727	1,00	8,00
	Φοιτητής	72	1,9306	1,46630	,17281	,00	6,00
	Ιδιωτ.	54	2,4815	1,48884	,20260	1,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	2,4615	1,71345	,47522	1,00	7,00
	Υπάλληλος						
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ	Ημιαπασχο	16	1,8125	1,32759	,33190	1,00	6,00
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ	λούμενος						
ΧΩΡΟΣ	Αυτοαπασχ	29	2,4483	1,18280	,21964	1,00	5,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	22	2,8182	1,76302	,37588	1,00	6,00
	Άλλο	18	3,0000	2,05798	,48507	1,00	7,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	1,3333	,57735	,33333	1,00	2,00
	Total	227	2,3128	1,54975	,10286	,00	7,00
	Φοιτητής	73	1,8082	1,39102	,16281	,00	6,00
	Ιδιωτ.	55	2,0364	1,52708	,20591	,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	1,9231	1,18754	,32936	1,00	4,00
	Υπάλληλος						
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ	Ημιαπασχο	16	1,8750	1,74642	,43661	1,00	7,00
ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ ΧΩΡΟΣ	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	2,0333	1,12903	,20613	1,00	5,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	1,8696	1,51671	,31625	,00	6,00
	Άλλο	18	2,1111	1,23140	,29024	1,00	6,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	1,6667	,57735	,33333	1,00	2,00
	Total	231	1,9307	1,39080	,09151	,00	7,00
	Φοιτητής	73	4,3562	1,85869	,21754	,00	7,00
	Ιδιωτ.	55	4,4909	1,80404	,24326	1,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	4,3077	1,37747	,38204	2,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ	Υπάλληλος						
ΠΕΔΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Ημιαπασχο	16	4,3125	1,77834	,44459	1,00	7,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	4,8000	1,76947	,32306	2,00	7,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	5,1304	1,79150	,37355	2,00	7,00

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Άλλο	18	4,5556	1,65288	,38959	2,00	7,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	5,3333	2,08167	1,20185	3,00	7,00
	Total	231	4,5455	1,77822	,11700	,00	7,00
	Φοιτητής	73	4,5616	1,64980	,19309	,00	7,00
	Ιδιωτ.	55	4,5636	1,82334	,24586	,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	4,3077	1,37747	,38204	3,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	4,9375	1,43614	,35904	2,00	7,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	4,8333	1,78274	,32548	,00	7,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	5,1739	1,94591	,40575	2,00	7,00
	Άλλο	18	4,7222	1,52646	,35979	2,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΔΞ/ΔΑ	3	5,3333	1,52753	,88192	4,00	7,00
	Total	231	4,6926	1,69549	,11156	,00	7,00
	Φοιτητής	73	5,0822	1,58774	,18583	,00	7,00
	Ιδιωτ.	55	5,4000	1,52267	,20532	1,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	5,8462	1,14354	,31716	4,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	5,0000	1,86190	,46547	1,00	7,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	5,3333	1,80676	,32987	1,00	7,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	5,7391	2,00493	,41806	1,00	7,00
	Άλλο	18	4,9444	1,76476	,41596	1,00	7,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	5,6667	,57735	,33333	5,00	6,00
	Total	231	5,2900	1,65183	,10868	,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Φοιτητής	73	5,9178	1,55236	,18169	,00	7,00
	Ιδιωτ.	55	6,0000	1,31937	,17790	2,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	6,4615	,66023	,18311	5,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	5,1875	1,51520	,37880	1,00	7,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	5,8333	1,28877	,23530	3,00	7,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	5,9565	1,71830	,35829	2,00	7,00
	Άλλο	18	5,5556	1,68810	,39789	2,00	7,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	6,3333	,57735	,33333	6,00	7,00
	Total	231	5,8874	1,45225	,09555	,00	7,00
	Φοιτητής	73	4,7671	2,53597	,29681	1,00	9,00

ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Ιδιωτ.	54	4,6481	2,69281	,36644	1,00	9,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	3,8462	2,37508	,65873	1,00	8,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	5,8125	3,25000	,81250	1,00	10,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	5,0333	2,57954	,47096	1,00	9,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	3,9565	2,78761	,58126	1,00	9,00
	Άλλο	18	3,7222	2,21772	,52272	1,00	9,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	4,0000	2,00000	1,15470	2,00	6,00
	Total	230	4,6217	2,63673	,17386	1,00	10,00
	Φοιτητής	68	5,8235	2,64260	,32046	,00	10,00
	Ιδιωτ.	53	5,6415	2,21094	,30370	1,00	11,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	12	5,8333	2,40580	,69449	2,00	9,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	5,5000	2,50333	,62583	1,00	11,00
	λούμενος						
ΑΣΦΑΛΗ ΣΠΕΡΙΟΧΗ ΕΙΝΑΙ	Αυτοαπασχ	25	5,9600	2,66896	,53379	1,00	11,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	20	5,7000	2,61775	,58535	,00	10,00
	Άλλο	15	5,6000	2,38447	,61567	1,00	9,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	7,6667	1,15470	,66667	7,00	9,00
	Total	212	5,7689	2,46076	,16901	,00	11,00
	Φοιτητής	73	3,8630	2,50175	,29281	1,00	9,00
	Ιδιωτ.	55	4,4000	2,66389	,35920	1,00	9,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	3,5385	2,81707	,78132	1,00	9,00
ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	4,4375	2,78014	,69503	1,00	9,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	4,2333	2,87298	,52453	1,00	9,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	21	3,4286	2,35736	,51442	1,00	9,00
	Άλλο	18	3,5556	2,33193	,54964	1,00	9,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	4,3333	1,52753	,88192	3,00	6,00
	Total	229	4,0044	2,58283	,17068	1,00	9,00
	Φοιτητής	73	2,9726	1,20153	,14063	1,00	7,00
	Ιδιωτ.	55	2,9818	1,09698	,14792	1,00	6,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	3,2308	1,58923	,44077	1,00	6,00
	Υπάλληλος						

ΠΟΙΑ Η ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ	Ημιαπασχο λούμενος	16	3,4375	1,59034	,39758	1,00	7,00
	Αυτοαπασχ ολούμενος	30	3,6000	1,58875	,29007	1,00	7,00
	Άνεργος	23	2,9565	1,10693	,23081	,00	5,00
	Άλλο	18	3,5556	1,42343	,33550	2,00	6,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	3,3333	1,52753	,88192	2,00	5,00
	Total	231	3,1515	1,30500	,08586	,00	7,00
	Φοιτητής	73	2,0822	,89370	,10460	1,00	4,00
	Ιδιωτ.	55	1,6545	,96644	,13031	1,00	5,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	1,6923	1,25064	,34687	1,00	5,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο λούμενος	16	2,3125	1,07819	,26955	1,00	5,00
	Αυτοαπασχ ολούμενος	30	1,9000	1,12495	,20539	1,00	5,00
	Άνεργος	23	1,9565	1,06508	,22208	1,00	5,00
	Άλλο	18	1,9444	1,16175	,27383	1,00	5,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	2,3333	1,15470	,66667	1,00	3,00
	Total	231	1,9307	1,02340	,06734	1,00	5,00
	Φοιτητής	73	2,6027	1,68110	,19676	1,00	6,00
	Ιδιωτ.	55	2,4909	1,59714	,21536	1,00	6,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	2,4615	1,19829	,33235	1,00	5,00
	Υπάλληλος						
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ	Ημιαπασχο λούμενος	16	2,8125	1,47054	,36764	1,00	6,00
	Αυτοαπασχ ολούμενος	30	2,5000	1,57020	,28668	1,00	6,00
	Άνεργος	23	2,5652	1,37597	,28691	1,00	6,00
	Άλλο	18	2,3333	1,49509	,35240	1,00	6,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	2,3333	,57735	,33333	2,00	3,00
	Total	231	2,5411	1,53985	,10131	1,00	6,00
	Φοιτητής	72	1,7083	1,09335	,12885	1,00	8,00
	Ιδιωτ.	55	1,7273	1,12964	,15232	1,00	8,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	1,7692	1,01274	,28088	1,00	4,00
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο λούμενος	16	1,5625	,89209	,22302	1,00	4,00
	Αυτοαπασχ ολούμενος	30	1,8333	,87428	,15962	1,00	4,00
	Άνεργος	23	1,6957	,82212	,17142	1,00	4,00

ΖΟΥΝ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Άλλο	18	1,8889	,67640	,15943	1,00	3,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	2,0000	1,00000	,57735	1,00	3,00
	Total	230	1,7391	,99419	,06556	1,00	8,00
	Φοιτητής	73	2,8904	1,76038	,20604	1,00	7,00
	Ιδιωτ.	55	3,2182	1,78150	,24022	1,00	8,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	3,7692	1,53590	,42598	2,00	8,00
	Υπάλληλος						
	Ημιαπασχο	16	3,2500	1,48324	,37081	1,00	6,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	3,7000	1,62205	,29614	1,00	7,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	2,6522	1,36877	,28541	1,00	6,00
	Άλλο	18	2,9444	1,30484	,30755	1,00	6,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	3,0000	1,00000	,57735	2,00	4,00
	Total	231	3,1299	1,65517	,10890	1,00	8,00
	Φοιτητής	73	2,9178	1,82387	,21347	1,00	6,00
	Ιδιωτ.	55	2,6364	1,65958	,22378	1,00	7,00
	Υπάλληλος						
	Δημ.	13	2,7692	1,69085	,46896	1,00	6,00
	Υπάλληλος						
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΑΝ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Ημιαπασχο	16	2,6875	1,74045	,43511	1,00	6,00
	λούμενος						
	Αυτοαπασχ	30	2,3333	1,62594	,29685	1,00	6,00
	ολούμενος						
	Άνεργος	23	2,0000	1,31426	,27404	1,00	6,00
	Άλλο	18	2,3889	1,37793	,32478	1,00	4,00
	ΔΞ/ΔΑ	3	1,0000	,00000	,00000	1,00	1,00
	Total	231	2,5931	1,67039	,10990	1,00	7,00

Πίνακας IV: Περιγραφικοί δείκτες «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

Descriptives									
	N	Mean	Std. Deviation	Std Error	95% Confidence Interval for Mean		Mini mum	Maxi mum	
					Lower Bound	Upper Bound			
ΕΡΓΑΖΕΣΘΕ Ή ΣΥΧΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	14	1,8571	1,29241	,34541	1,1109	2,6034	1,00	5,00	
	52	1,8269	1,26369	,17524	1,4751	2,1787	1,00	5,00	Μεταπτυχιακό
	91	1,5495	1,03563	,10856	1,3338	1,7651	1,00	5,00	ΑΕΙ
	29	1,8276	1,22675	,22780	1,3610	2,2942	1,00	5,00	ΑΤΕΙ
	37	1,8919	1,07455	,17665	1,5336	2,2502	1,00	5,00	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ
	1	2,0000	.	.	.	.	2,00	2,00	Δημοτικό
	5	1,2000	,44721	,20000	,6447	1,7553	1,00	2,00	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ
	229	1,7162	1,12887	,07460	1,5692	1,8631	1,00	5,00	Total
ΕΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	14	4,7857	,57893	,15473	4,4514	5,1200	3,00	5,00	Διδακτορικό
	52	4,2500	1,32658	,18396	3,8807	4,6193	1,00	5,00	Μεταπτυχιακό
	91	4,4396	1,18518	,12424	4,1927	4,6864	1,00	5,00	ΑΕΙ
	31	4,2903	1,32145	,23734	3,8056	4,7750	1,00	5,00	ΑΤΕΙ
	37	3,9189	1,36175	,22387	3,4649	4,3729	1,00	5,00	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ
	1	4,0000	.	.	.	.	4,00	4,00	Δημοτικό
	5	4,8000	,44721	,20000	4,2447	5,3553	4,00	5,00	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ
	231	4,3203	1,23762	,08143	4,1599	4,4808	1,00	5,00	Total
ΕΤΗ ΠΟΥ ΣΥΧΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	14	4,0714	,82874	,22149	3,5929	4,5499	2,00	5,00	Διδακτορικό
	52	3,6538	1,08256	,15012	3,3525	3,9552	2,00	5,00	Μεταπτυχιακό
	91	3,0440	1,20104	,12590	2,7938	3,2941	1,00	5,00	ΑΕΙ
	31	3,6452	1,01812	,18286	3,2717	4,0186	2,00	5,00	ΑΤΕΙ
	37	3,8919	1,17340	,19291	3,5007	4,2831	1,00	5,00	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ
	1	5,0000	.	.	.	.	5,00	5,00	Δημοτικό
	5	2,8000	1,30384	,58310	1,1811	4,4189	2,00	5,00	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ
	231	3,4632	1,18218	,07778	3,3099	3,6165	1,00	5,00	Total
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	14	1,1429	,53452	,14286	,8342	1,4515	1,00	3,00	Διδακτορικό
	52	1,1346	,48624	,06743	,9992	1,2700	1,00	3,00	Μεταπτυχιακό
	91	1,1099	,43335	,04543	1,0196	1,2001	1,00	3,00	ΑΕΙ
	31	1,0000	,00000	,00000	1,0000	1,0000	1,00	1,00	ΑΤΕΙ
	37	1,2162	,58382	,09598	1,0216	1,4109	1,00	3,00	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ
	1	1,0000	.	.	.	.	1,00	1,00	Δημοτικό
	5	1,0000	,00000	,00000	1,0000	1,0000	1,00	1,00	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ
	231	1,1169	,44646	,02937	1,0590	1,1748	1,00	3,00	Total
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	14	5,2143	,80178	,21429	4,7513	5,6772	5,00	8,00	Διδακτορικό
	52	4,9038	1,40391	,19469	4,5130	5,2947	1,00	8,00	Μεταπτυχιακό
	91	4,5714	1,44640	,15162	4,2702	4,8727	1,00	8,00	ΑΕΙ
	31	4,6452	1,37957	,24778	4,1391	5,1512	1,00	8,00	ΑΤΕΙ
	37	4,7027	1,39174	,22880	4,2387	5,1667	1,00	8,00	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	Δημοτικό	1	1,0000	.	.	.	.	1,00	1,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	5,0000	,00000	,00000	5,0000	5,0000	5,00	5,00
	Total	231	4,7100	1,39185	,09158	4,5295	4,8904	1,00	8,00
	Διδακτορικό	14	3,5000	2,95479	,78970	1,7940	5,2060	1,00	9,00
	Μεταπτυχιακό	52	4,5769	3,28004	,45486	3,6638	5,4901	1,00	10,00
	ΑΕΙ	91	4,3846	2,57669	,27011	3,8480	4,9212	1,00	9,00
	ΑΤΕΙ	31	4,4516	3,05329	,54839	3,3317	5,5716	1,00	10,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	4,0541	2,99950	,49311	3,0540	5,0541	1,00	10,00
	Δημοτικό	1	10,0000	.	.	.	.	10,00	10,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	4,6000	3,36155	1,50333	,4261	8,7739	1,00	8,00
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ;	Total	231	4,3593	2,91710	,19193	3,9811	4,7375	1,00	10,00
	Διδακτορικό	14	1,1429	,53452	,14286	,8342	1,4515	1,00	3,00
	Μεταπτυχιακό	52	1,0769	,38837	,05386	,9688	1,1850	1,00	3,00
	ΑΕΙ	91	1,1758	,52901	,05546	1,0657	1,2860	1,00	3,00
	ΑΤΕΙ	30	1,0000	,00000	,00000	1,0000	1,0000	1,00	1,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	1,1622	,50075	,08232	,9952	1,3291	1,00	3,00
	Δημοτικό	1	1,0000	.	.	.	.	1,00	1,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	1,0000	,00000	,00000	1,0000	1,0000	1,00	1,00
	Total	230	1,1217	,45106	,02974	1,0631	1,1803	1,00	3,00
	Διδακτορικό	14	1,2857	,72627	,19410	,8664	1,7051	1,00	3,00
ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	Μεταπτυχιακό	52	1,2115	,66676	,09246	1,0259	1,3972	1,00	4,00
	ΑΕΙ	91	1,2967	,72256	,07575	1,1462	1,4472	1,00	4,00
	ΑΤΕΙ	31	1,3226	,74776	,13430	1,0483	1,5969	1,00	3,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	1,5135	,93159	,15315	1,2029	1,8241	1,00	4,00
	Δημοτικό	1	2,0000	.	.	.	.	2,00	2,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	1,0000	,00000	,00000	1,0000	1,0000	1,00	1,00
	Total	231	1,3117	,74472	,04900	1,2151	1,4082	1,00	4,00
	Διδακτορικό	14	1,3571	,49725	,13289	1,0700	1,6442	1,00	2,00
	Μεταπτυχιακό	52	1,7885	,95664	,13266	1,5221	2,0548	1,00	5,00
	ΑΕΙ	91	2,2088	1,01671	,10658	1,9971	2,4205	1,00	5,00
ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟ ΡΙΖΟΣΑΣΤΑΝ ΩΣ; ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:	ΑΤΕΙ	31	2,6129	1,20215	,21591	2,1720	3,0539	1,00	5,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	2,3784	1,16312	,19122	1,9906	2,7662	1,00	5,00
	Δημοτικό	1	3,0000	.	.	.	.	3,00	3,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	1,6000	,89443	,40000	,4894	2,7106	1,00	3,00
	Total	231	2,1342	1,07307	,07060	1,9951	2,2733	1,00	5,00
	Διδακτορικό	14	3,2857	,99449	,26579	2,7115	3,8599	2,00	4,00
	Μεταπτυχιακό	52	3,6923	1,66319	,23064	3,2293	4,1553	1,00	8,00
	ΑΕΙ	91	3,7912	1,65675	,17367	3,4462	4,1362	2,00	8,00
	ΑΤΕΙ	31	3,8065	1,72084	,30907	3,1752	4,4377	1,00	8,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	3,5946	1,55384	,25545	3,0765	4,1127	1,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Δημοτικό	1	1,0000	.	.	.	.	1,00	1,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	5,4000	1,51658	,67823	3,5169	7,2831	4,00	7,00
	Total	231	3,7316	1,63036	,10727	3,5202	3,9430	1,00	8,00
	Διδακτορικό	14	1,9286	1,43925	,38465	1,0976	2,7596	1,00	6,00

ΕΙΝΑΙ	Μεταπτυχιακό	51	2,5294	1,54082	,21576	2,0960	2,9628	1,00	7,00
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ ΑΕΙ		89	2,0000	1,37345	,14559	1,7107	2,2893	,00	6,00
ΧΩΡΟΣ	ΑΤΕΙ	31	2,7419	1,75058	,31441	2,0998	3,3841	1,00	7,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	36	2,5833	1,72999	,28833	1,9980	3,1687	1,00	7,00
	Δημοτικό	1	5,0000	.	.	.	.	5,00	5,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	1,6000	,89443	,40000	,4894	2,7106	1,00	3,00
	Total	227	2,3128	1,54975	,10286	2,1101	2,5155	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	1,7143	1,63747	,43763	,7688	2,6597	1,00	7,00
	Μεταπτυχιακό	52	1,9615	1,35707	,18819	1,5837	2,3393	,00	6,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	ΑΕΙ	91	1,8242	1,39518	,14625	1,5336	2,1147	,00	7,00
ΕΙΝΑΙ	ΑΤΕΙ	31	1,9677	1,35361	,24312	1,4712	2,4642	1,00	6,00
ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	2,1892	1,39120	,22871	1,7253	2,6530	1,00	6,00
ΧΩΡΟΣ	Δημοτικό	1	5,0000	.	.	.	.	5,00	5,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	1,4000	,54772	,24495	,7199	2,0801	1,00	2,00
	Total	231	1,9307	1,39080	,09151	1,7504	2,1110	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	4,7143	1,81568	,48526	3,6659	5,7626	2,00	7,00
	Μεταπτυχιακό	52	4,3269	1,58078	,21921	3,8868	4,7670	1,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	ΑΕΙ	91	4,4505	1,79669	,18834	4,0764	4,8247	,00	7,00
ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ	ΑΤΕΙ	31	4,8710	1,80263	,32376	4,2098	5,5322	1,00	7,00
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	4,6486	1,98908	,32700	3,9855	5,3118	1,00	7,00
	Δημοτικό	1	5,0000	.	.	.	.	5,00	5,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	5,2000	2,04939	,91652	2,6553	7,7447	2,00	7,00
	Total	231	4,5455	1,77822	,11700	4,3149	4,7760	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	4,7857	1,76193	,47090	3,7684	5,8030	2,00	7,00
	Μεταπτυχιακό	52	4,6731	1,46490	,20314	4,2652	5,0809	1,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	ΑΕΙ	91	4,5714	1,75843	,18433	4,2052	4,9376	,00	7,00
ΕΙΝΑΙ ΦΥΤΩΡΙΟ	ΑΤΕΙ	31	4,9355	1,89623	,34057	4,2399	5,6310	1,00	7,00
ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	4,7568	1,77021	,29102	4,1665	5,3470	,00	7,00
	Δημοτικό	1	5,0000	.	.	.	.	5,00	5,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	4,8000	1,48324	,66332	2,9583	6,6417	3,00	7,00
	Total	231	4,6926	1,69549	,11156	4,4728	4,9124	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	5,6429	1,33631	,35714	4,8713	6,4144	2,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Μεταπτυχιακό	52	5,2308	1,36648	,18950	4,8503	5,6112	1,00	7,00
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	ΑΕΙ	91	5,1319	1,79015	,18766	4,7591	5,5047	,00	7,00
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΑΤΕΙ	31	5,6774	1,55750	,27974	5,1061	6,2487	1,00	7,00
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	5,3243	1,78036	,29269	4,7307	5,9179	1,00	7,00
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	Δημοτικό	1	5,0000	.	.	.	.	5,00	5,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	5,2000	2,48998	1,11355	2,1083	8,2917	1,00	7,00
	Total	231	5,2900	1,65183	,10868	5,0759	5,5042	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	6,0000	1,79743	,48038	4,9622	7,0378	1,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Μεταπτυχιακό	52	5,7308	1,50965	,20935	5,3105	6,1511	2,00	7,00
ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ	ΑΕΙ	91	5,8352	1,54390	,16185	5,5136	6,1567	,00	7,00
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	ΑΤΕΙ	31	6,2581	,81518	,14641	5,9591	6,5571	5,00	7,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	5,8378	1,50025	,24664	5,3376	6,3380	2,00	7,00

ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Δημοτικό	1	5,0000	.	.	.	.	5,00	5,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	6,4000	,89443	,40000	5,2894	7,5106	5,00	7,00
	Total	231	5,8874	1,45225	,09555	5,6992	6,0757	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	2,6429	1,39268	,37221	1,8387	3,4470	1,00	5,00
	Μεταπτυχιακό	52	2,7115	1,69586	,23517	2,2394	3,1837	1,00	7,00
	ΑΕΙ	91	3,1758	1,78633	,18726	2,8038	3,5478	1,00	7,00
	ΑΤΕΙ	31	2,9355	1,84274	,33097	2,2596	3,6114	,00	7,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	2,9730	2,12768	,34979	2,2636	3,6824	1,00	7,00
	Δημοτικό	1	4,0000	.	.	.	.	4,00	4,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	2,2000	1,64317	,73485	,1597	4,2403	1,00	4,00
ΑΡΕΣΟΥΝ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Total	231	2,9567	1,80286	,11862	2,7230	3,1904	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	3,8571	1,91581	,51202	2,7510	4,9633	1,00	8,00
	Μεταπτυχιακό	52	4,3654	2,56698	,35598	3,6507	5,0800	1,00	9,00
	ΑΕΙ	90	4,9556	2,70626	,28526	4,3887	5,5224	1,00	10,00
	ΑΤΕΙ	31	4,1290	2,33441	,41927	3,2728	4,9853	1,00	9,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	4,8919	2,97941	,48981	3,8985	5,8853	1,00	9,00
	Δημοτικό	1	8,0000	.	.	.	.	8,00	8,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	3,8000	2,58844	1,15758	,5860	7,0140	1,00	6,00
	Total	230	4,6217	2,63673	,17386	4,2792	4,9643	1,00	10,00
	Διδακτορικό	14	6,4286	1,82775	,48849	5,3733	7,4839	4,00	9,00
ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Μεταπτυχιακό	48	6,4792	2,49245	,35975	5,7554	7,2029	2,00	11,00
	ΑΕΙ	80	5,9625	2,65026	,29631	5,3727	6,5523	1,00	11,00
	ΑΤΕΙ	31	5,9355	2,67002	,47955	4,9561	6,9149	,00	10,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	34	5,3529	2,93239	,50290	4,3298	6,3761	,00	10,00
	Δημοτικό	1	4,0000	.	.	.	.	4,00	4,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	5,2000	,83666	,37417	4,1611	6,2389	4,00	6,00
	Total	213	5,9812	2,59347	,17770	5,6309	6,3315	,00	11,00
	Διδακτορικό	14	2,7857	1,31140	,35049	2,0285	3,5429	1,00	6,00
	Μεταπτυχιακό	52	3,6923	2,38901	,33130	3,0272	4,3574	1,00	9,00
	ΑΕΙ	90	4,3333	2,72318	,28705	3,7630	4,9037	1,00	9,00
ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΙΝΑΙ	ΑΤΕΙ	30	4,0333	2,56614	,46851	3,0751	4,9915	1,00	9,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	4,0541	2,63466	,43314	3,1756	4,9325	1,00	9,00
	Δημοτικό	1	9,0000	.	.	.	.	9,00	9,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	3,2000	3,27109	1,46287	-,8616	7,2616	1,00	9,00
	Total	229	4,0044	2,58283	,17068	3,6681	4,3407	1,00	9,00
	Διδακτορικό	14	3,0714	1,26881	,33910	2,3388	3,8040	1,00	6,00
	Μεταπτυχιακό	52	3,0000	1,35762	,18827	2,6220	3,3780	1,00	7,00
	ΑΕΙ	91	3,1209	1,28957	,13518	2,8523	3,3894	1,00	7,00
	ΑΤΕΙ	31	2,9355	1,26321	,22688	2,4721	3,3988	1,00	6,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	3,6216	1,34063	,22040	3,1746	4,0686	,00	7,00
ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	Δημοτικό	1	5,0000	.	.	.	.	5,00	5,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	3,0000	,00000	,00000	3,0000	3,0000	3,00	3,00
	Total	231	3,1515	1,30500	,08586	2,9823	3,3207	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	2,0000	1,30089	,34768	1,2489	2,7511	1,00	5,00
	Μεταπτυχιακό	52	2,7115	1,69586	,23517	2,2394	3,1837	1,00	7,00
	ΑΕΙ	91	3,1758	1,78633	,18726	2,8038	3,5478	1,00	7,00
	ΑΤΕΙ	31	2,9355	1,84274	,33097	2,2596	3,6114	,00	7,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	2,9730	2,12768	,34979	2,2636	3,6824	1,00	7,00
	Δημοτικό	1	4,0000	.	.	.	.	4,00	4,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	2,2000	1,64317	,73485	,1597	4,2403	1,00	4,00
ΠΟΙΑ Η ΓΝΩΜΗ	Total	231	2,9567	1,80286	,11862	2,7230	3,1904	,00	7,00
	Διδακτορικό	14	3,8571	1,91581	,51202	2,7510	4,9633	1,00	8,00
	Μεταπτυχιακό	52	4,3654	2,56698	,35598	3,6507	5,0800	1,00	9,00
	ΑΕΙ	90	4,9556	2,70626	,28526	4,3887	5,5224	1,00	10,00
	ΑΤΕΙ	31	4,1290	2,33441	,41927	3,2728	4,9853	1,00	9,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	4,8919	2,97941	,48981	3,8985	5,8853	1,00	9,00
	Δημοτικό	1	8,0000	.	.	.	.	8,00	8,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	3,8000	2,58844	1,15758	,5860	7,0140	1,00	6,00
	Total	230	4,6217	2,63673	,17386	4,2792	4,9643	1,00	10,00
	Διδακτορικό	14	6,4286	1,82775	,48849	5,3733	7,4839	4,00	9,00

ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ	Μεταπτυχιακό	52	1,6731	,96449	,13375	1,4046	1,9416	1,00	5,00
ΒΙΑΣ	ΑΕΙ	91	2,0989	1,01165	,10605	1,8882	2,3096	1,00	5,00
	ΑΤΕΙ	31	1,9355	,96386	,17311	1,5819	2,2890	1,00	5,00
	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	1,8378	1,01416	,16673	1,4997	2,1760	1,00	5,00
	Δημοτικό	1	1,0000	.	.	.	.	1,00	1,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	2,2000	1,30384	,58310	,5811	3,8189	1,00	4,00
	Total	231	1,9307	1,02340	,06734	1,7981	2,0634	1,00	5,00
	Διδακτορικό	14	1,7143	,82542	,22060	1,2377	2,1909	1,00	4,00
	Μεταπτυχιακό	52	2,5000	1,54031	,21360	2,0712	2,9288	1,00	6,00
	ΑΕΙ	91	2,5495	1,60044	,16777	2,2161	2,8828	1,00	6,00
ΤΙ ΕΙΝΑΙ	ΑΤΕΙ	31	3,0000	1,65328	,29694	2,3936	3,6064	1,00	6,00
ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	2,5405	1,52014	,24991	2,0337	3,0474	1,00	6,00
	Δημοτικό	1	2,0000	.	.	.	.	2,00	2,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	2,4000	,89443	,40000	1,2894	3,5106	2,00	4,00
	Total	231	2,5411	1,53985	,10131	2,3415	2,7407	1,00	6,00
	Διδακτορικό	14	1,8571	,36314	,09705	1,6475	2,0668	1,00	2,00
	Μεταπτυχιακό	51	1,7647	,76389	,10697	1,5499	1,9796	1,00	4,00
	ΑΕΙ	91	1,6044	1,03149	,10813	1,3896	1,8192	1,00	8,00
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ	ΑΤΕΙ	31	2,2258	1,45395	,26114	1,6925	2,7591	1,00	8,00
ΑΝΑΡΧΙΑΣ	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	1,6216	,82836	,13618	1,3454	1,8978	1,00	4,00
	Δημοτικό	1	1,0000	.	.	.	.	1,00	1,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	1,6000	,54772	,24495	,9199	2,2801	1,00	2,00
	Total	230	1,7391	,99419	,06556	1,6100	1,8683	1,00	8,00
	Διδακτορικό	14	2,7143	1,06904	,28571	2,0970	3,3315	1,00	4,00
	Μεταπτυχιακό	52	3,3269	1,70030	,23579	2,8536	3,8003	1,00	8,00
	ΑΕΙ	91	3,0989	1,76418	,18494	2,7315	3,4663	1,00	8,00
ΖΟΥΝ ΣΤΑ	ΑΤΕΙ	31	3,1290	1,40812	,25291	2,6125	3,6455	1,00	6,00
ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	3,1351	1,70232	,27986	2,5676	3,7027	1,00	7,00
	Δημοτικό	1	1,0000	.	.	.	.	1,00	1,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	3,2000	1,92354	,86023	,8116	5,5884	1,00	6,00
	Total	231	3,1299	1,65517	,10890	2,9153	3,3444	1,00	8,00
	Διδακτορικό	14	2,7143	1,48989	,39819	1,8540	3,5745	1,00	5,00
	Μεταπτυχιακό	52	2,7115	1,62501	,22535	2,2591	3,1639	1,00	7,00
	ΑΕΙ	91	2,7802	1,76259	,18477	2,4131	3,1473	1,00	6,00
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ	ΑΤΕΙ	31	2,2581	1,67268	,30042	1,6445	2,8716	1,00	6,00
ΧΩΡΟΣ ΣΑΝ	Γ.Λ, ΕΠΑΛ, ΤΕΕ	37	2,1622	1,51865	,24966	1,6558	2,6685	1,00	6,00
ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Δημοτικό	1	2,0000	.	.	.	.	2,00	2,00
	Άλλο, ΔΞ/ΔΑ	5	3,0000	2,00000	,89443	,5167	5,4833	1,00	6,00
	Total	231	2,5931	1,67039	,10990	2,3765	2,8096	1,00	7,00

ΠίνακαςV: Περιγραφικοί δείκτες της μεταβλητής «ΠΕΡΙΟΧΗ»

Descriptives									
		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Mini mum	Maxi mum
						Lower Bound	Upper Bound		
ΕΡΓΑΖΕΣΘΕ Ή ΣΥΧΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	>1 έτος	7	2,1429	1,57359	,59476	,6875	3,5982	1,00	5,00
	1-5 έτη	29	1,8966	1,44778	,26885	1,3458	2,4473	1,00	5,00
	6-10 έτη	8	1,8750	1,45774	,51539	,6563	3,0937	1,00	5,00
	10+	31	2,7097	1,34644	,24183	2,2158	3,2036	1,00	5,00
	δεν διαμένω	154	1,4545	,82518	,06650	1,3232	1,5859	1,00	5,00
	Total	229	1,7162	1,12887	,07460	1,5692	1,8631	1,00	5,00
ΕΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	>1 έτος	7	4,4286	1,51186	,57143	3,0303	5,8268	1,00	5,00
	1-5 έτη	29	4,4483	1,18280	,21964	3,9984	4,8982	1,00	5,00
	6-10 έτη	9	4,5556	,88192	,29397	3,8777	5,2335	3,00	5,00
	10+	32	4,2188	1,00753	,17811	3,8555	4,5820	1,00	5,00
	δεν διαμένω	154	4,2987	1,30424	,10510	4,0911	4,5063	1,00	5,00
	Total	231	4,3203	1,23762	,08143	4,1599	4,4808	1,00	5,00
ΕΤΗ ΠΟΥ ΣΥΧΝΑΖΕΤΕ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	>1 έτος	7	2,8571	1,46385	,55328	1,5033	4,2110	1,00	5,00
	1-5 έτη	29	3,2759	1,22172	,22687	2,8111	3,7406	2,00	5,00
	6-10 έτη	9	3,8889	,92796	,30932	3,1756	4,6022	3,00	5,00
	10+	32	4,5313	,71772	,12688	4,2725	4,7900	2,00	5,00
	δεν διαμένω	154	3,2792	1,13470	,09144	3,0986	3,4599	1,00	5,00
	Total	231	3,4632	1,18218	,07778	3,3099	3,6165	1,00	5,00
ΝΟΙΩΘΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	>1 έτος	7	1,2857	,75593	,28571	,5866	1,9848	1,00	3,00
	1-5 έτη	29	1,1724	,53911	,10011	,9673	1,3775	1,00	3,00
	6-10 έτη	9	1,2222	,66667	,22222	,7098	1,7347	1,00	3,00
	10+	32	1,2188	,60824	,10752	,9995	1,4380	1,00	3,00
	δεν διαμένω	154	1,0714	,34503	,02780	1,0165	1,1264	1,00	3,00
	Total	231	1,1169	,44646	,02937	1,0590	1,1748	1,00	3,00
ΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ;	>1 έτος	7	4,8571	,37796	,14286	4,5076	5,2067	4,00	5,00
	1-5 έτη	29	4,4828	1,32613	,24626	3,9783	4,9872	1,00	5,00
	6-10 έτη	9	4,8889	1,76383	,58794	3,5331	6,2447	1,00	8,00
	10+	32	4,9063	1,35264	,23912	4,4186	5,3939	1,00	8,00
	δεν διαμένω	154	4,6948	1,42493	,11482	4,4680	4,9217	1,00	8,00
	Total	231	4,7100	1,39185	,09158	4,5295	4,8904	1,00	8,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ :	>1 έτος	7	3,8571	2,96808	1,12183	1,1121	6,6022	1,00	8,00
	1-5 έτη	29	5,2759	2,96282	,55018	4,1489	6,4029	1,00	10,00
	6-10 έτη	9	5,5556	2,00693	,66898	4,0129	7,0982	3,00	9,00
	10+	32	4,7188	3,09249	,54668	3,6038	5,8337	1,00	10,00
	δεν διαμένω	154	4,0649	2,88488	,23247	3,6057	4,5242	1,00	10,00
	Total	231	4,3593	2,91710	,19193	3,9811	4,7375	1,00	10,00
ΣΑΣ ΕΝΟΧΛΕΙ	>1 έτος	7	1,0000	,00000	,00000	1,0000	1,0000	1,00	1,00

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ	1-5 έτη	28	1,0714	,37796	,07143	,9249	1,2180	1,00	3,00
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ;	6-10 έτη	9	1,2222	,66667	,22222	,7098	1,7347	1,00	3,00
	10+	32	1,2500	,62217	,10999	1,0257	1,4743	1,00	3,00
	δεν διαμένω	154	1,1039	,41490	,03343	1,0378	1,1699	1,00	3,00
	Total	230	1,1217	,45106	,02974	1,0631	1,1803	1,00	3,00
	>1 έτος	7	1,0000	,00000	,00000	1,0000	1,0000	1,00	1,00
ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΕΤΕ	1-5 έτη	29	1,3103	,80638	,14974	1,0036	1,6171	1,00	4,00
ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ	6-10 έτη	9	1,5556	1,13039	,37680	,6867	2,4244	1,00	4,00
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ	10+	32	1,5625	,94826	,16763	1,2206	1,9044	1,00	4,00
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;	δεν διαμένω	154	1,2597	,66475	,05357	1,1539	1,3656	1,00	3,00
	Total	231	1,3117	,74472	,04900	1,2151	1,4082	1,00	4,00
	>1 έτος	7	1,7143	1,25357	,47380	,5549	2,8736	1,00	4,00
ΘΑ ΑΥΤΟ-	1-5 έτη	29	2,1379	1,15648	,21475	1,6980	2,5778	1,00	5,00
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟ-	6-10 έτη	9	2,4444	1,13039	,37680	1,5756	3,3133	1,00	4,00
ΣΑΣΤΑΝ ΩΣ;	10+	32	2,2500	,95038	,16801	1,9074	2,5926	1,00	5,00
	δεν διαμένω	154	2,1104	1,07595	,08670	1,9391	2,2817	1,00	5,00
	Total	231	2,1342	1,07307	,07060	1,9951	2,2733	1,00	5,00
	>1 έτος	7	4,2857	1,49603	,56544	2,9021	5,6693	2,00	7,00
	1-5 έτη	29	3,7586	1,70410	,31644	3,1104	4,4068	2,00	7,00
ΑΝΑΡΧΙΑ ΕΙΝΑΙ:	6-10 έτη	9	3,6667	1,80278	,60093	2,2809	5,0524	1,00	7,00
	10+	32	3,4688	1,62609	,28745	2,8825	4,0550	2,00	8,00
	δεν διαμένω	154	3,7597	1,62519	,13096	3,5010	4,0185	1,00	8,00
	Total	231	3,7316	1,63036	,10727	3,5202	3,9430	1,00	8,00
	>1 έτος	6	2,0000	,89443	,36515	1,0614	2,9386	1,00	3,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	1-5 έτη	29	2,3448	1,67494	,31103	1,7077	2,9819	1,00	7,00
ΕΙΝΑΙ	6-10 έτη	9	3,1111	2,31541	,77180	1,3313	4,8909	1,00	7,00
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΟΣ	10+	30	2,8000	1,54026	,28121	2,2249	3,3751	1,00	6,00
ΧΩΡΟΣ	δεν διαμένω	153	2,1765	1,47843	,11952	1,9403	2,4126	,00	7,00
	Total	227	2,3128	1,54975	,10286	2,1101	2,5155	,00	7,00
	>1 έτος	7	1,2857	,95119	,35952	,4060	2,1654	,00	3,00
	1-5 έτη	29	2,0345	1,42635	,26487	1,4919	2,5770	1,00	6,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ	6-10 έτη	9	2,0000	1,58114	,52705	,7846	3,2154	1,00	5,00
ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ ΧΩΡΟΣ	10+	32	2,1875	1,55413	,27473	1,6272	2,7478	,00	7,00
	δεν διαμένω	154	1,8831	1,35737	,10938	1,6670	2,0992	,00	7,00
	Total	231	1,9307	1,39080	,09151	1,7504	2,1110	,00	7,00
	>1 έτος	7	5,2857	1,38013	,52164	4,0093	6,5621	3,00	7,00
	1-5 έτη	29	4,4138	1,63701	,30399	3,7911	5,0365	1,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ	6-10 έτη	9	5,1111	2,08833	,69611	3,5059	6,7163	2,00	7,00
ΠΕΔΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	10+	32	4,5000	1,64611	,29099	3,9065	5,0935	1,00	7,00
	δεν διαμένω	154	4,5130	1,83373	,14777	4,2211	4,8049	,00	7,00
	Total	231	4,5455	1,77822	,11700	4,3149	4,7760	,00	7,00
	>1 έτος	7	4,2857	1,38013	,52164	3,0093	5,5621	2,00	6,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ	1-5 έτη	29	4,8276	1,55997	,28968	4,2342	5,4210	1,00	7,00
ΦΥΤΩΡΙΟ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	6-10 έτη	9	5,6667	1,00000	,33333	4,8980	6,4353	4,00	7,00

ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	10+	32	4,2188	1,79128	,31666	3,5729	4,8646	,00	7,00
	δεν διαμένω	154	4,7273	1,72741	,13920	4,4523	5,0023	,00	7,00
	Total	231	4,6926	1,69549	,11156	4,4728	4,9124	,00	7,00
	>1 έτος	7	4,5714	1,51186	,57143	3,1732	5,9697	2,00	7,00
	1-5 έτη	29	5,0000	1,83225	,34024	4,3030	5,6970	1,00	7,00
	6-10 έτη	9	4,5556	2,29734	,76578	2,7897	6,3214	1,00	7,00
	10+	32	5,2813	1,57058	,27764	4,7150	5,8475	2,00	7,00
	δεν διαμένω	154	5,4221	1,59157	,12825	5,1687	5,6755	,00	7,00
	Total	231	5,2900	1,65183	,10868	5,0759	5,5042	,00	7,00
	>1 έτος	7	6,1429	1,86445	,70470	4,4185	7,8672	2,00	7,00
ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	1-5 έτη	29	6,2759	,92182	,17118	5,9252	6,6265	4,00	7,00
	6-10 έτη	9	4,7778	1,78730	,59577	3,4039	6,1516	2,00	7,00
	10+	32	5,7813	1,62112	,28658	5,1968	6,3657	1,00	7,00
	δεν διαμένω	154	5,8896	1,43969	,11601	5,6604	6,1188	,00	7,00
	Total	231	5,8874	1,45225	,09555	5,6992	6,0757	,00	7,00
	>1 έτος	7	1,0000	,00000	,00000	1,0000	1,0000	1,00	1,00
	1-5 έτη	29	1,1034	,55709	,10345	,8915	1,3154	,00	3,00
	6-10 έτη	9	1,1111	,33333	,11111	,8549	1,3673	1,00	2,00
	10+	32	1,0938	,39015	,06897	,9531	1,2344	1,00	3,00
	δεν διαμένω	154	3,8896	1,47112	,11855	3,6554	4,1238	1,00	7,00
ΠΕΡΙΟΧΗΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Total	231	2,9567	1,80286	,11862	2,7230	3,1904	,00	7,00
	>1 έτος	7	2,4286	1,98806	,75142	,5899	4,2672	1,00	6,00
	1-5 έτη	29	4,1034	2,30442	,42792	3,2269	4,9800	1,00	9,00
	6-10 έτη	9	5,0000	3,08221	1,02740	2,6308	7,3692	1,00	9,00
	10+	32	3,1250	2,59963	,45955	2,1877	4,0623	1,00	9,00
	δεν διαμένω	153	5,1111	2,54319	,20561	4,7049	5,5173	1,00	10,00
	Total	230	4,6217	2,63673	,17386	4,2792	4,9643	1,00	10,00
	>1 έτος	7	5,1429	1,86445	,70470	3,4185	6,8672	4,00	9,00
	1-5 έτη	29	5,0690	2,21893	,41204	4,2249	5,9130	,00	10,00
	6-10 έτη	9	5,8889	3,33333	1,11111	3,3267	8,4511	1,00	10,00
ΑΡΕΣΟΥΝΕΞΑΡΧΕΙΑ	10+	28	5,6071	2,71265	,51264	4,5553	6,6590	,00	10,00
	δεν διαμένω	140	6,2929	2,59079	,21896	5,8599	6,7258	,00	11,00
	Total	213	5,9812	2,59347	,17770	5,6309	6,3315	,00	11,00
	>1 έτος	7	2,0000	1,15470	,43644	,9321	3,0679	1,00	4,00
	1-5 έτη	29	3,2759	2,01595	,37435	2,5090	4,0427	1,00	9,00
	6-10 έτη	9	3,7778	1,09291	,36430	2,9377	4,6179	2,00	5,00
	10+	32	3,9375	2,80481	,49582	2,9263	4,9487	1,00	9,00
	δεν διαμένω	152	4,2632	2,68855	,21807	3,8323	4,6940	1,00	9,00
	Total	229	4,0044	2,58283	,17068	3,6681	4,3407	1,00	9,00
	>1 έτος	7	2,5714	1,39728	,52812	1,2792	3,8637	1,00	5,00
ΑΣΦΑΛΗΣΠΕΡΙΟΧΗ ΕΙΝΑΙ	1-5 έτη	29	3,2069	1,04810	,19463	2,8082	3,6056	1,00	6,00
	6-10 έτη	9	3,0000	1,32288	,44096	1,9831	4,0169	1,00	5,00
	10+	32	3,3750	1,40850	,24899	2,8672	3,8828	,00	6,00
	δεν διαμένω	154	3,1299	1,32695	,10693	2,9186	3,3411	1,00	7,00
ΑΙΣΘΗΣΗΑΣΤΥΝΟΜΙ ΑΣ									

ΠΟΙΑΗΓΝΩΜΗ ΓΙΑΧΡΗΣΗΒΙΑΣ	Total	231	3,1515	1,30500	,08586	2,9823	3,3207	,00	7,00
	>1 έτος	7	1,4286	,53452	,20203	,9342	1,9229	1,00	2,00
	1-5 έτη	29	2,1034	,90019	,16716	1,7610	2,4459	1,00	3,00
	6-10 έτη	9	2,0000	1,00000	,33333	1,2313	2,7687	1,00	3,00
	10+	32	1,9375	1,31830	,23304	1,4622	2,4128	1,00	5,00
ΤΙΕΙΝΑΙΑΝΑΡΧΙΚΟΣ	δεν διαμένω	154	1,9156	,99641	,08029	1,7570	2,0742	1,00	5,00
	Total	231	1,9307	1,02340	,06734	1,7981	2,0634	1,00	5,00
	>1 έτος	7	1,7143	,48795	,18443	1,2630	2,1656	1,00	2,00
	1-5 έτη	29	2,6897	1,46637	,27230	2,1319	3,2474	1,00	6,00
	6-10 έτη	9	3,5556	1,58990	,52997	2,3335	4,7777	2,00	6,00
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ ΑΝΑΡΧΙΑΣ	10+	32	2,3750	1,43122	,25301	1,8590	2,8910	1,00	6,00
	δεν διαμένω	154	2,5260	1,58505	,12773	2,2736	2,7783	1,00	6,00
	Total	231	2,5411	1,53985	,10131	2,3415	2,7407	1,00	6,00
	>1 έτος	7	1,5714	,53452	,20203	1,0771	2,0658	1,00	2,00
	1-5 έτη	29	1,7931	,77364	,14366	1,4988	2,0874	1,00	3,00
ΖΟΥΝ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	6-10 έτη	9	1,4444	,52705	,17568	1,0393	1,8496	1,00	2,00
	10+	32	1,8125	1,42416	,25176	1,2990	2,3260	1,00	8,00
	δεν διαμένω	153	1,7386	,96499	,07801	1,5844	1,8927	1,00	8,00
	Total	230	1,7391	,99419	,06556	1,6100	1,8683	1,00	8,00
	>1 έτος	7	2,1429	1,06904	,40406	1,1542	3,1316	1,00	4,00
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΑΝ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	1-5 έτη	29	3,0345	1,65794	,30787	2,4038	3,6651	1,00	7,00
	6-10 έτη	9	4,5556	1,58990	,52997	3,3335	5,7777	2,00	7,00
	10+	32	3,7188	1,48616	,26272	3,1829	4,2546	1,00	7,00
	δεν διαμένω	154	2,9870	1,65283	,13319	2,7239	3,2501	1,00	8,00
	Total	231	3,1299	1,65517	,10890	2,9153	3,3444	1,00	8,00
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΑΝ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	>1 έτος	7	1,1429	,37796	,14286	,7933	1,4924	1,00	2,00
	1-5 έτη	29	2,5862	1,52403	,28300	2,0065	3,1659	1,00	6,00
	6-10 έτη	9	1,7778	1,64148	,54716	,5160	3,0395	1,00	6,00
	10+	32	2,1250	1,38541	,24491	1,6255	2,6245	1,00	6,00
	δεν διαμένω	154	2,8052	1,73423	,13975	2,5291	3,0813	1,00	7,00
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΑΝ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	Total	231	2,5931	1,67039	,10990	2,3765	2,8096	1,00	7,00

